

Varetægts-Statistik*) for Københavns Jurisdiktion for Aaret 1903.

I Tidsskrift for Fængselsvæsen for Aaret 1903, S. 197 ff. er optaget en af Kriminalretsassessor Ussing meddelt Statistik over Varetægtsfængslets Anvendelse ved Kriminalretten i Aaret 1902. Her skal meddeles en tilsvarende Statistik for Aaret 1903. Desværre vil hermed, i alt Fald indtil videre, Varetægtsstatistikken for Kriminalrettens Vedkommende standse. Statistikken har kun kunnet tilvejebringes ved betydelige Ofre af Tid og Arbejdskraft fra Kriminalretsassessorernes Side, og man har ment ikke at kunne vedblive med at bringe disse Ofre. Statistikkens Bortfalden medfører et Tab for Offentligheden, der derved mister en — ganske vist kun lidet benyttet — Adgang til Kundskab om Kriminalretsdommernes Benyttelse af et Retsmiddel, hvis Misbrug kan have de alvorligste Følger for Borgerne. Men ogsaa Kriminalretten selv taber ved Statistikkens Bortfalden. Den gav hver enkelt Dommer et Middel til at kontrollere sin egen Anvendelse af Varetægtsfængslet og til Sammenligning med andre Dommeres Anvendelse af det. Det kan derhos ikke betvivles, at den blotte Eksistens af en saadan Statistik paa en heldig Maade maa modvirke

*) Forkortelsernes Betydning: P = arresterede Personer, > = mere end, < = mindre end, D = Arrestdagens Antal, G = Gennemsnit af Arrestdage for hver Person.

den Tilbøjelighed, der under Inkvisitionsmaksimen kan opstaa hos Dommeren til at fortsætte Varetægtsfængsling ud over rimelig Tid.

Statistikken for Aaret 1903 angaar — ligesom den for Aaret 1902 — alle de Personer, der have været arresterede i Sager, indregistrerede i det paagældende Aar ved Rettens Kriminalkamre eller Afdelinger for offentlige Politisager, baade Mænd og Kvinder, hvad enten der er gaaet Dom i Sagerne eller ikke.

I Fremstillingen vil for Sammenligningens Skyld de i Statistikken for 1902 givne Rammer overalt blive benyttede. Til Lettelse for Læserne ville derhos forskellige af de i Beretningen for 1902 indeholdte oplysende Forklaringer blive genoptagne i nærværende Beretning.

I.

Domssager.

Naar alle de Arrestanter, hvem Dom er overgaaet, tages under et, viser Statistikken følgende:

Personer 2348, Dageantal 49909, Gennemsnit 21,3. Til Sammenligning skal anføres, at der i 1902 var 2352 Personer med Dageantal 52261 og Gennemsnit 22,2. Fordelingen paa Køn og Alder af de i 1903 dømte er følgende:

	P	D	G
Mænd over 18 Aar	1738	39363	22,6
Drenge 15—18 —	90	2562	28,5
— 10—15 —	3	3	3
Kvinder over 18 Aar.....	474	7546	15,9
— 15—18 —	45	422	9,4
— 10—15 —	1	16	16,0
	2348	49909	21,3

Da Gennemsnitsarresten pr. Person i Aaret 1903 er 21,³ Dage, medens den i 1902 var 22,², kan altsaa for Aaret 1903 noteres en Vinding af c. 1 Dag pr. Person. Ingen Dreng under 15 Aar og kun et Pigebarn under denne Alder har i 1903 været arresteret i en Domssag. Det samlede Antal Dreng 15—18 Aar, der i Aaret 1903 har været arresteret i Domssager, er 90, medens Antallet i 1902 var 115. Der er altsaa en Nedgang paa godt 20 pCt. Denne Nedgang, der, som det vil fremgaa af de nedenfor anførte Oplysninger om Aktionssager, tilmed i det væsentlige falder paa disse Sager, der sædvanlig medføre de længste Arrester, er næppe fremkommen ved en Aftagen i Antallet af de unge Forbrydere. Langt snarere skyldes den en stigende Utilbøjelighed hos Rettens Medlemmer til uden for højst nødvendige Tilfælde at belægge Personer under 18 Aar med Arrest. Ogsaa i Gennemsnitsvarigheden af Arresterne for Drengene er der — formentlig af samme Grund — indtraadt en ret betydelig Nedgang, nemlig fra 31,⁶ til 28,⁵ Dage. Ligesom i 1902 ere Arrestgennemsnittene betydelig lavere for Kvinder end for Mænd. Dette fremkommer dog nærmest derved, at af Sagerne mod Kvinder udgøre Aktionssagerne, d. e. de Sager, der medføre de længste Arrester, et mindre Procentantal, end Tilfældet er for Mændenes Vedkommende. Omvendt medfører, som allerede berørt i Statistikken for Aaret 1902, den Omstændighed, at et stort Procentantal af Sagerne mod Dreng mellem 15 og 18 Aar er Aktionssager, at Arrestgennemsnittet for disse Personer tilsyneladende bliver højere end for voksne Mænd, skønt det virkelige Forhold er, at Arrestgennemsnittet, naar fornødent Hensyn tages til Sagernes Beskaffenhed, er mindre, jvfr. nedenfor om Aktionssager.

For at faa en virkelig Forestilling om Arrestens Benyttelse, maa der sondres mellem de forskellige Arter af Sager, nemlig Aktionssager, Aflæsningssager og Politisager.

Aktionssager kaldes Sager, der ikke kunne paadømmes, før der er taget Udskrift af Forhøret, dette er tilstillet Politidirektøren, denne har besluttet Tiltale og udnævnt en Aktor og Defensor, disse hver for sig have udarbejdet et Indlæg i Sagen, første voterende Dommer har udarbejdet et Domsudkast, dette og Sagens Akter have cirkuleret mellem de 5 Dommere og Dommen er vedtagen af dem. Denne Proces undergaa de fleste kriminelle Sager.

Aflæsningssager ere Sager om første Gang begaaet Tyveri, Bedrageri og lignende, naar der er fuld Tilstaaelse, Sagen rede og klar, og den tiltalte ønsker denne Behandlingsmaade. Her overspringes Sagens Beskrivelse, Tiltalebeslutningen, Aktors og Defensors Virksomhed, og de fem Dommere paadømme oftest Sagen efter Forhørsdommerens mundtlige Referat og Oplæsning af de vigtigste Protokoltilførsler.

Politisager endelig angaa Betleri, Løsgænger, Erhverv ved Utugt, Overtrædelse af Fremmedloven m. m. og paadømmes — naar Straffen er mindre — af en Enkelt-dommer, og for de længere Straffes Vedkommende af fem Dommere ved mundtlig Votering.

Tallene stille sig saaledes:

	P	D	G
Aktionssager	698	34511	49,4
Aflæsningssager	419	6365	15,2
Politisager	1231	9033	7,3
alt...	2348	49909	21,3

eller, hvis man fradrager den ofte ikke ringe Tid, i hvilken Arrestanterne have opholdt sig, ikke i Arresten, men paa Hospitalet, navnlig til Observation:

	P	D	G
Aktionssager	698	33465	47,9
Aflæsningssager	419	6023	14,1
Politisager	1231	8538	6,9
I alt...	2348	48026	20,5

En Sammenligning med de tilsvarende Tal for Aaret 1902 viser, at Nedgangen i Arrestgennemsnittet mest er kommet Aktionssagerne tilgode. Arrestgennemsnittet for Aflæsningssagerne er endog steget en Ubetydelighed. Aarsagen hertil maa vistnok søges deri, at der er en stigende Tilbøjelighed hos de voterende Dommere til, saa snart der kan være Tvivl af nogen Art, at lade Sagen beskrive og cirkulere inden Paadømmelsen.

Aktionssager.

Til Belysning af, hvor megen Tid der medgaar henholdsvis til Sagens Undersøgelse, til de Skridt, der foretages fra Undersøgelsens Slutning til Sagens Optagelse til Dom, og til Paadømmelsen, meddeles følgende Tabel:

	P	D	G
Til Forhørets Slutning	698	16682	23,9
Derfra til Aktors og Defensors Indladen til Dom	602	10437	17,3
Derfra til Domsafsigelsen	602	7392	12,3
I alt...	698	34511	49,1

At Personantallet i de 3 Rubrikker er forskelligt, beror paa, at 96 Personer ere løsladte før eller dog ved For-

hørets Slutning og derfor ikke kunne figurere i de andre Rubrikker. Det fortjener at fremhæves her, at Antallet af de før eller ved Forhørets Slutning løsladte er steget en Del siden Aaret 1902. I det sidstnævnte Aar blev kun c. 11 pCt. løsladt før eller ved Forhørets Slutning, medens der i 1903 blev løsladt c. 14 pCt. I øvrigt frembyder en Sammenligning med Tallene for 1902 intet af større Interesse. Dog kan det nævnes, at medens der i 1903 er Nedgang i Arrestgennemsnittet paa de 2 andre Poster, viser der sig en mindre Stigning af Arrestgennemsnittet for den til Sagens Paadømmelse medgaaede Tid.

Ligesom i Aaret 1902 har Aktionen — d. e. samtlige de Skridt, der foretages fra Undersøgelsens Slutning til Sagens Paadømmelse — gennemsnitlig taget længere Tid end Sagens Undersøgelse. Selve Sagens Undersøgelse har i 1903 forvoldt 23,9 Dages Gennemsnitsarrest (i 1902 24,3 Dage), medens Aktionen har forvoldt 29,3 Dages Gennemsnitsarrest (i 1902 29,9 Dage). Dette Forhold er selvfølgelig urimeligt og kunde let ændres. Da Assessor Ussing imidlertid i Beretningen for 1902 tilstrækkelig udtømmende har behandlet dette Punkt, skal jeg ikke paa ny berøre det.

Til Belysning af, hvorledes Forholdet mellem Undersøgelsen og Aktionens Længde stiller sig for de forskellige Aldere og Køn, hidsættes følgende Tabel:

	Til Forhørets Slutning			Til Indladelsen til Dom			Til Domsafsigelsen		
	P	D	G	P	D	G	P	D	G
Mænd over 18 Aar	561	13572	24,2	486	8499	17,5	486	6130	12,6
Drenge 15—18 —	40	839	21,0	35	642	18,3	35	382	10,9
Kvinder over 18 Aar ..	92	2233	24,3	78	1250	16,0	78	844	10,8
— 15—18 — ..	5	38	7,6	3	46	15,3	3	36	12,0
I alt...	698	16682	23,9	602	10437	17,3	602	7392	12,3

Arrestgennemsnittet er altsaa for Forhørets Vedkommende:

For voksne Mænd	24,2.
— — Kvinder	24,3.
— Drengene 15—18 Aar	21,0.
— Kvinder 15—18 —	7,6.

Arrestgennemsnittet er derimod for Aktionens Vedkommende

For voksne Mænd	29,8.
— — Kvinder	26,5.
— Drengene 15—18 Aar	29,3.
— Kvinder 15—18 —	27,3.

Naar bortses fra Arrestgennemsnittet under Forhøret for Kvinder mellem 15 og 18 Aar — hvilket Tal paa Grund af de paagældende Kvinders ringe Antal ingen statistisk Værd har — vise Tallene, at Køn og Alder udøve temmelig ringe Indflydelse paa Arrestvarigheden. Dog kan det fremhæves, at Drengene mellem 15 og 18 Aar have en Del kortere Arrestgennemsnit under Forhøret end de voksne Mænd og Kvinder. Arrestgennemsnittene under Aktionen ere, som Forholdets Natur tilsiger, endnu mere konstante end under Forhøret. Det er i saa Henseende meget karakteristisk, at Kvinderne mellem 15 og 18 Aar, der kun havde et Arrestgennemsnit under Forhøret af 7,6 Dage, under Aktionen have et lignende Arrestgennemsnit som de voksne Kvinder, nemlig over 27 Dage.

Til Oplysning om, hvor mange korte og hvor mange lange Arrester der indbefattes under det foran angivne Arrestgennemsnit af 23,9 Dage for Undersøgelser i Aktions-sager, hidsættes følgende Tabel:

1—7 Dage			8—14 Dage			15 Dage til 1 Md.		
P	D	G	P	D	G	P	D	G
122	650	5,3	213	2308	10,8	203	4326	21,3

1—2 Md.			2—3 Md.			3—6 Md.		
P	D	G	P	D	G	P	D	G
107	4768	44,6	38	2787	73,3	15	1843	122,9

Af Tabellen fremgaar det, at ingen har siddet arresteret under Undersøgelse over et halvt Aar. 15 have siddet over 3 Maaneder (gennemsnitlig 4 Maaneder). 38 mellem 2 og 3 Maaneder. Den største Gruppe er den, der har siddet 10,8 Dage i Gennemsnit (213 i Tallet), og 122 have kun siddet 5,3 Dage gennemsnitlig i Undersøgelser-arrest. En Sammenligning med den tilsvarende Tabel for Aaret 1902 viser, at de længste Arrester (3—6 Maaneder) ere i Aftagende. I 1903 var der kun 15 saadanne mod 24 i 1902. Dette skyldes sikkert en stigende Utilbøjelighed hos Dommerne til at anvende de meget lange Arrester. Paa den anden Side ere Arresterne 15 Dage—1 Maaned stegne en Del i 1903 i Sammenligning med 1902, medens til Gengæld de ganske korte Arrester 1—7 Dage ere tagne noget af. Om Grundene til dette Fænomen tør jeg ikke have nogen Mening. Bortset fra de her berørte Punkter stille — som let tænkeligt — Forholdene sig i høj Grad ensartede i de 2 Aar.

Hvis man vil specialisere den her omhandlede Statistik med Hensyn til Køn og Alder, vil Billedet for voksne Mænd og Kvinder være omtrent det samme, nemlig, at de største Grupper falde under Arrestdagene 8—14 Dage og 15 Dage—1 Maaned med et Gennemsnit af respektive c. 11 og 20 à 22 Dage, og at Grupperne blive gradevis tyndere,

jo højere op i Dageantallet vi komme. Af Pigebørn mellem 15 og 18 Aar har ingen siddet arresteret over 21 Dage. Af Drenge mellem 15 og 18 Aar har kun en siddet arresteret over 2 Maaneder. Hans Arrest var 68 Dage.

	1—7 Dage		8—14 Dage		15 D.—1 Md.	
	P	G	P	G	P	G
Mandspersoner over 18 Aar	96	5,3	174	10,9	160	21,7
— 15—18 —	4	6,5	13	10,5	15	19,5
Kvinder over 18 —	19	5,7	25	10,8	27	20,1
— 15—18 —	3	3,0	1	8,0	1	21,0

	1—2 Md.		2—3 Md.		3—6 Md.	
	P	G	P	G	P	G
Mandspersoner over 18 Aar	85	43,8	33	72,0	13	120,8
— 15—18 —	7	45,3	1	68,0	»	»
Kvinder over 18 —	15	48,3	4	79,0	2	136,0
— 15—18 —	»	»	»	»	»	»

En Sammenligning mellem denne Tabel og den tilsvarende Tabel for 1902 frembyder intet af særlig Interesse.

Aflæsnings- og Politisager.

I disse Sager fordele Arrestlængderne sig som angivet i følgende Tabel, Side 10.

I Aflæsningssager have saaledes 419 Personer siddet 15,2 Dage i Gennemsnitsarrest eller, hvis Hospitalsdagene fradrages, gennemsnitlig 14,4 Dage. I Politisager have 1231 Personer siddet 7,3 Dage i Gennemsnitsarrest eller, naar Hospitalsdagene fradrages, 6,9 Dage. Kun en har i Aflæs-

	1—7 Dage		8—14 Dage		14 D.-1 Md.		1—2 Md.	
	P	G	P	G	P	G	P	G
Aflæsningssager	79	5,2	177	10,5	129	20,1	30	39,7
Politisager	838	5,2	334	9,7	51	18,7	4	44,0

	2—3 Md.		3—6 Md.		I alt	
	P	G	P	G	P	G
Aflæsningssager	3	74,3	1	94,0*)	419	15,2
Politisager	4	72,0	»	»	1231	7,3

ningssager og ingen har i Politisager siddet arresteret over 3 Maaneder. Den hyppigste Arrestlængde er i Aflæsnings-sager som i Aktionssagernes Undersøgelsesperiode 8—14 Dage. Dette forklares derved, at Arresten i Aflæsnings-sager i alt væsentlig er en Undersøgelsesarrest. Da de under Aflæsningssagerne behandlede Forbrydelser oftest ere af mindre Betydning end de under Aktionssagerne behandlede Forbrydelser, jvfr. det ovenfor bemærkede, er det — som man kunde vente — et i Sammenligning med, hvad Tilfældet er ved Aktionssagernes Undersøgelsesperioder, forholdsvis mindre Antal af Aflæsningssager, der falde ind under de højere Arrestlængder. I Politisager er langt den hyppigste Arrestlængde 1—7 Dage. Dette var ogsaa Tilfældet i 1902, men det fortjener at nævnes, at Antallet af Personer, der have denne Arrestlængde, er ret betydelig forøget i 1903, medens til Gengæld Antallet af Personer med højere Arrestlængder i tilsvarende Grad er aftaget. Hvad Aflæsningssager angaar, er Antallet af de Personer, der have Arrestlængden 8—14 Dage, i 1903 noget aftaget i Sammenligning med i Aaret 1902, medens til Gengæld

*) Af Arresten paa 94 Dage hensad Arrestanten de 63 Dage i Arrest i Hamborg under Udleveringsforhandlingerne.

Antallet af de Personer, der have Arrestlængden 14 Dage—1 Maaned, noget er steget i 1903. Aarsagen hertil er formentlig den foran til Forklaring af Stigningen af Arrestgennemsnittet for det samlede Antal Aflæsningssager anførte Aarsag.

Forholdet mellem Undersøgelsesarrestens Længde og den idømte Strafs Størrelse.

Til Oplysning om Forholdet mellem Undersøgelsesarrestens Længde og den idømte Strafs Størrelse hidsættes nedenstaaende Tavle (p. 12—13).

Da de paa Tavlen indeholdte Oplysninger let kunne misforstaas af Læsere, der ikke selv have Kendskab til de paagældende Forhold, finder jeg det rettest, for en Del i Tilslutning til og Gentagelse af Assessor Ussings Bemærkninger i Beretningen for 1902, herom at anføre følgende:

Forholdsmæssighed mellem Varetægtsfængsel og Straf i hvert enkelt Tilfælde kan ikke ventes. Arrestens Forlængelse kan skyldes mislykkede Bestræbelser for at opklare andre Forbrydelser af Arrestanten end den, for hvilken Straffen idømmes. Arrestanten kan dernæst kun alt for let faa sin Arrest forlænget ved medskyldiges Forhold. Behandlingen af store Bandedager maa nødvendig medføre lange Arrester for alle de i Sagen indviklede, uden Hensyn til Beskaffenheden af den enkelte Deltagers Forhold. Særlig uheldig bliver hans Stilling, naar, saaledes som det efter Forholdets Natur nødvendig ofte maa gaa, en eller flere af de andre Deltagere søge at modvirke Sagens Oplysning. I saadanne Tilfælde kan en Arrestant endog uden egen Skyld faa sin Arrest meget forlænget. Den hyppigste Grund til Arrestens Forlængelse er imidlertid selvfølgelig Arrestantens eget Forhold under Sagen. Den af den offentlige Mening med Rette misbilligede »Sidden paa Bekendelse« finder ikke mere Sted ved Kriminalretten. Men selve Til-

Aktions-, Aflæsnings- og Politisager	I alt			1-7 Dage		8-14 Dage		15 D.—1 Md.		1-2 Md.		2-3 Md.		3-6 Md.		Aktionssager		
	P	D	G	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G	P	D	G
Ris.....	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Rotting	54	863	16,0	11	5,5	17	10,7	23	18,7	2	49,0	»	»	1	94,0	17	301	17,5
Simpelt Fæng- sel	313	2151	6,9	241	5,3	62	9,3	7	20,1	2	41,5	1	64,0	»	»	2	29	14,5
F. paa sædv. Fangekost ..	20	336	16,8	1	2,0	8	9,1	10	21,4	1	47,0	»	»	»	»	11	212	19,3
Tvangsarbejde	963	7558	7,8	607	5,2	291	9,9	55	18,5	6	41,0	4	72,0	»	»	4	33	8,3
Fængsel paa Vand og Brød	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
< 2 × 5 Dage	39	512	13,1	13	4,8	13	9,6	10	18,7	3	46,0	»	»	»	»	4	83	20,5
2 × 5 Dage..	137	1921	14,0	37	5,1	65	10,6	25	20,0	8	43,5	1	79,0	1	116,0	20	422	21,1
> 2 × 5 Dage	422	7834	18,6	76	5,1	151	10,7	137	20,9	44	41,9	11	71,5	3	112,3	246	4839	19,3
Strafarbejde t. 2 Aar og der- under	341	8177	24,0	49	5,5	108	11,0	103	21,5	59	43,5	16	76,8	6	118,8	336	8067	24,0
Strafarb. over 2 Aar	55	2548	46,3	5	6,6	7	11,9	11	23,7	17	45,8	10	71,5	5	135,4	55	2548	46,3
Livsstraf	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Dømt til at ta- ges i Forva- ring	1	62	62,0	»	»	»	»	»	»	»	»	1	62,0	»	»	1	62	62,0
Frifindelse*) .	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Straffens Bort- falden (Strfl. § 58)	3	120	40,0	»	»	1	13,0	»	»	1	32,0	1	75,0	»	»	2	88	44,0
I alt...	2348	32082	13,7	1040	5,2	723	10,3	381	20,5	143	43,2	45	73,3	16	121,1	698	16684	23,9

*) I Aaret 1903 blev der afsagt 3 Frifindelsesdomme over Arrestanter. De disse Domme vedrørende Arrestere ere imidlertid ikke medtagne her, men henførte under Sager, hvor Sigtelsen ikke var bevist.

Aflæsnings- sager			Politisager			Aktionssager								Aflæsningssager							
						Mandspersoner				Kvinder				Mandspersoner				Kvinder			
						over 18 Aar		under 18 Aar		over 18 Aar		under 18 Aar		over 18 Aar		under 18 Aar		over 18 Aar		under 18 Aar	
P	D	G	P	D	G	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
37	562	15,2	»	»	»	»	»	17	17,7	»	»	»	»	»	»	37	15,2	»	»	»	»
13	284	21,8	298	1838	6,2	»	»	»	»	1	8,0	1	21,0	4	10,3	2	11,5	5	35,2	2	22,0
9	124	13,8	»	»	»	2	28,0	8	19,3	»	»	1	2,0	1	11,0	3	14,0	»	»	5	14,2
29	356	12,3	930	7169	7,7	4	8,3	»	»	»	»	»	»	23	12,4	»	»	6	11,7	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
34	424	12,5	1	5	5,0	3	8,3	»	»	1	58,0	»	»	27	12,6	»	»	7	11,9	»	»
117	1499	12,8	»	»	»	15	24,9	»	»	4	10,3	1	7,0	86	12,7	»	»	31	13,1	»	»
174	2974	17,1	2	21	10,5	209	19,5	1	10,0	34	21,5	2	4,0	135	17,3	1	8,0	38	16,4	»	»
5	110	22,0	»	»	»	278	23,3	12	29,6	46	26,9	»	»	1	10,0	1	22,0	3	26,0	»	»
»	»	»	»	»	»	48	49,6	1	6,0	6	26,5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	1	62,0	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
1	32	32,0	»	»	»	1	75,0	1	13,0	»	»	»	»	1	32,0	»	»	»	»	»	»
419	6365	15,2	1231	9033	7,3	561	24,2	40	21,0	92	24,3	5	7,0	278	15,0	44	14,9	90	16,0	7	16,4

vejebringelsen af Bevis mod en sigtet Arrestants Benægtelse maa selvfølgelig ved de fleste Forbrydelser normalt tage betydelig Tid. Dette fører med Nødvendighed til, at Arresterne i de saakaldte »Benægtersager« blive længere end i de tilstaaede Sager. Og det vil sikkert ogsaa, naar vi forlade Inkvisitionsmaksimen, der bygger paa egen Tilstaaelse, og gaa over til Anklagesystemet, føre til, at Arresterne gennemsnitlig blive af længere Varighed end under det nuværende System. Forvolder dette lejlighedsvis for lange Arrester derved, at Forhørsdommerne i Haab om at skaffe Bevis ved egen Tilstaaelse eller paa anden Maade fortsætte Arresten for længe, opvejes det dog mer end rigelig ved den Forkortelse af Arresterne, der fremkommer ved, at Sagen i de fleste Tilfælde hurtig oplyses gennem egen Tilstaaelse*).

Den eneste Forholdsmæssighed, man kan vente, naar den enkelte Sag undersøges, er den, at der er et vist Maksimum af Arrestlængde, som ikke bør overskrides for at faa Sagen klaret. Dette Maksimum maa dog nødvendig være i høj Grad forskydeligt efter Sagens Beskaffenhed. Forbrydelsens Størrelse, det offentlige Interesse i Sagens Oplysning, Forbryderens eget Forhold under Sagen, Arrestens større eller mindre Betydning for Forbryderen selv kunne nævnes som Hensyn, der bør influere paa Arrestlængdens Maksimum.

Af det anførte vil det formentlig tilstrækkelig klart fremgaa, at man ikke for den enkelte Sags Vedkommende uden Kendskab til dens Detailler kan danne sig en begrundet Mening, om det rimelige Arrestmaksimum er overskredet. Naar man derimod bortser fra det enkelte Tilfælde og holder sig til de store Tal og til Gennemsnittallene, er der — og bør der selvfølgelig ogsaa være — et

*) Derimod vil utvivlsomt Antallet af Arrestanter gaa ned, jvfr. herom nedenfor.

lovmæssigt Forhold*) mellem Straffens Størrelse og Arrestlængden. Jeg henviser herom til Tavlen, der overalt, hvor Personernes Tal er tilstrækkelig stort til, at Oplysningerne kunne have statistisk Værdi, klart viser en bestemt Forholdsmæssighed mellem Arresten og den idømte Strafs Størrelse. I Tavlens første Fælleskolonne stiger saaledes Arrestgennemsnittet fra 6,₉ Dage for simpelt Fængsel gennem de forskellige Strafarter i regelmæssigt Forhold til deres større eller mindre Strengthed til 46,₃ Dage for Strafarbejde over 2 Aar. Der er to tilsyneladende Undtagelser herfra. For Rotting er Arrestgennemsnittet 16,₀ Dage og for Fængsel paa sædvanlig Fangekost 16,₈, d. e. et Arrestgennemsnit, der ligger mellem Arrestgennemsnittet for Fængsel paa Vand og Brød i 2×5 Dage 14,₀ og i $> 2 \times 5$ Dage 18,₆ Dage. Undtagelserne ere imidlertid kun tilsyneladende. Rotting, der anvendes som Straf for Mandspersoner mellem 15 og 18 Aar, kan efter Lovgivningens og Praxis's Synsmaader ikke anses som den laveste Straf paa Straffeskalaen. Denne Straf anvendes i Reglen i saadanne Tilfælde, hvor den paagældende, hvis han var over 18 Aar, havde faaet Straf af Fængsel paa Vand og Brød eller Strafarbejde i en af de lavere Grader. Hvad dernæst Fængsel paa sædvanlig Fangekost angaar, finder ogsaa denne Straf sin normale Anvendelse paa Personer mellem 15 og 18 Aar (af Tavlen ses det, at 17 af de 20, der ere straffede med denne Straf, ere under 18 Aar), og den anvendes over for disse Personer efter samme Principper som Rotting. Det fortjener i denne Sammenhæng tillige at nævnes, at den Omstændighed, at Personer mellem 15 og 18 Aar meget hyppig, naar de gøre sig skyldige i Tyverier, operere i Bander, bevirker, at Tyverisager mod saadanne Personer

*) Dette modvirkes vel ved, at Dommerne lejlighedsvis netop paa Grund af Arrestens Længde anvende lavere Straf (Synspunktet i Strfl. § 58), men til Gengæld er der mange andre og vægtigere Hensyn, der virke i Retning af Forholdsmæssigheden, jvfr. Ass. Ussings Bemærkninger herom, S. 207 i den citerede Afhandling.

— og næsten alle Sager mod Personer under 18 Aar angaa Tyverier — blive forholdsvis omfattende og langvarige.

En Gennemgang af Oplysningerne angaaende, hvilke Tidsperioder af Varetægtsarrest (fra 1—7 Dage o. s. v.) der fortrinsvis falder paa de forskellige idømte Straffe, viser, at der ogsaa paa dette Punkt der, hvor Tallene ere tilstrækkelig store til at have statistisk Værdi, gør sig en vis Forholdsmæssighed gældende. Personer, der ere idømte Straf af simpelt Fængsel, have saaledes det forholdsvis største Antal Arrestgennemsnit mellem 1 og 7 Dage, medens Personer, der ere idømte Straf af over 2 Aars Strafarbejde, have det forholdsvis største Antal Arrestgennemsnit fra 1—2 Maaneder.

Det kunde tilsyneladende ligge nær at anstille Sammenligninger mellem Varetægtsarresternes Dageantal og det idømte Antal Straffedage. Dette lader sig imidlertid ikke gøre. Ved Vurderingen af Straffens Strenghed lægger den gældende Lovgivning ikke alene Vægt paa Straffens Varighed, men ogsaa i høj Grad paa Strafudstaaelsesmaaden. I Lovgivningens Øjne er — meget med Urette i øvrigt — den i stort Omfang anvendte Straf af Fængsel paa Vand og Brød en særlig streng Straf. En Dags Fængsel paa Vand og Brød er efter Straffeloven lig 6 Dages simpelt Fængsel. Dette medfører, at enhver Sammenligning mellem Dageantallet ved de idømte Straffe af Fængsel paa Vand og Brød og Dageantallet ved de udstaaede Varetægtsarrester vil være ganske misvisende. Hvis man overhovedet vil uddrage noget af en saadan Sammenligning, maa Slutningen nærmest blive den, at den idømte Strafs Dageantal er uforholdsmæssig kort i Forhold til Forbrydelsens Størrelse og ikke det omvendte, at Varetægtsarrestens Dageantal har været for stort.

Da Grundlovens § 80 foreskriver, at Varetægtsfængsel ikke kan anvendes for Forseelser, der kun kunne medføre Straf af Pengebod eller simpelt Fængsel, frembyder

det Spørgsmaal sig naturlig: hvad er Grunden til, at der er anvendt Varetagtsarrest over for 313 Personer, der kun ere blevne straffede med simpelt Fængsel? Svaret er let at give. De 306 af de 313 ere Betlere eller løsagtige Fruentimmer, altsaa Personer, der oftest ikke have fast Bopæl, og som derfor kunne befrygtes at forsvinde i Tilfælde af, at de forbleve paa fri Fod. For de paagældende Forseelser hjemler Loven Straf af Fængsel paa Vand og Brød eller Tvangsarbejde. Det er imidlertid meget almindeligt, at man for første Gang begaaet Forseelse lader dem slippe med Straf af simpelt Fængsel i 8 Dage.

Af de resterende 7 vare de 6 Tyve, der paa Grund af ung Alder (under 18 Aar) ere slupne med simpelt Fængsel. Den 7de var en Kvinde, som for Udsættelse af Barn blev dømt til simpelt Fængsel i 2 Maaneder. Den lave Straf, Lovens Minimumsstraf for denne Forbrydelse, maa skyldes særlig formildende Omstændigheder.

Af Tavlen vil det fremgaa, at Forskellen i Køn eller Alder ikke giver noget stort Udslag i Arrestgennemsnittet. Kun en svag Nedgang for Ungdommen.

	Mænd over 18 Aar		Kvinder over 18 Aar		Mænd under 18 Aar		Kvinder under 18 Aar	
	P	G	P	G	P	G	P	G
Aktionssager ..	561	24,2	92	24,3	40	21,0	5	7,6
Aflæsningssgr..	278	15,0	90	16,0	44	14,9	7	16,4

Grunden, hvorfor Nedgangen for de unge er saa ringe, er sikkert ikke den, at der ved Arrestens Anvendelse ikke overfor de unge udvises tilstrækkelig Skaansomhed. Tværtimod. Forholdet er, som ovenfor bemærket, for Tiden

netop saaledes, at der er megen Tilbageholdenhed ved Anvendelsen af Arrest over for unge. I mange Tilfælde, hvor en voksen vilde blive arresteret for en Forbrydelse, bliver den unge ikke arresteret. De arresteres kun, naar der er Tale om betydeligere Forbrydelser. Netop dette bevirker imidlertid, at der for deres Vedkommende kommer til at mangle en Del smaa Arrestgennemsnit, som trække det samlede Arrestgennemsnit ned for de voksne. Paa den anden Side bevirker den foran i anden Sammenhæng berørte Aarsag, at Tyverier af de unge hyppig begaas i Bander, Forlængelse af Arresterne for disse.

Forinden vi forlade Domssagerne bør der for Aktions-sagerne erindres om, at Tallene i den store Tavle (Side 12—13) kun angaa Undersøgelsesarresten, og at der altsaa, for at faa Arrestanternes fulde Arrest, til Undersøgelsens Arrestgennemsnit maa lægges Aktionens Arrestgennemsnit 27—30 Dage; men paa den anden Side, at dette Tillæg dog ikke bør gøres for mere end 608 Arrestanter, idet de øvrige 90 Personer ikke hensad arresterede under Aktionen. (Se Tabellen).

II.

Sager, i hvilke der ikke er gaaet Dom.

Vi tage først de Sager, der ere endte med Vedtagelse af en Bøde, siden dem, der ere endte uden Straf.

A. Bødesager.

128 Arrestanter have efter 884 Dages Arrest eller en Gennemsnitsarrest af 6,9 Dage vedtaget en Bøde. Til Sammenligning skal anføres, at Gennemsnitsarresten i 1902 var 6 Dage, altsaa omtrent 1 Dag kortere.

Sigtelsen angik:

	Tyveri		Bedrageri		Andre Ejendomsforbrydelser		Vold		Forbrydelser mod offentl. Myndigheder		Forbrydelser mod Sædeligheden		Andre Forbrydelser	
	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G
Mænd														
over 18 Aar	2	5,5	2	14,0	3	4,3	56	8,3	52	5,6	3	10,3	1	6,0
Kvinder														
over 18 Aar	»	»	»	»	»	»	1	6,0	4	3,3	»	»	1	4,0
Mænd														
15—18 Aar	»	»	»	»	»	»	1	6,0	2	6,0	»	»	»	»
Kvinder														
under 18 Aar	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
I alt...	2	5,5	2	14,0	3	4,3	58	8,2	58	5,4	3	10,3	2	5,0

Af Tavlen vil det ses, at Bøder normalt kun anvendes i Voldssager eller i Sager om Forbrydelser mod den offentlige Myndighed (Vold eller Fornærmelser mod Politiet).

En Sammenligning med den tilsvarende Tavle for 1902 viser, at Stigningen i Gennemsnitsarresten navnlig skyldes den Omstændighed, at Arresterne for Vold ere blevne langvarigere. I 1903 var Gennemsnitsarresten for Vold 8,2 Dage, medens den i 1902 kun var c. 6 Dage.

Med Hensyn til Arrestationernes Varighed er følgende Skema udarbejdet.

1—7 Dage		8—14 Dage		15 Dage—1 Md.		1—2 Md.	
P	G	P	G	P	G	P	G
97	4,6	22	10,4	7	17,7	2	41,5

Af Skemaet fremgaar det, at der i 1903 i Bødesager har været arresteret 2 Personer i over 1 Maaned (Arrestgennemsnit 41,5 Dage), medens i 1902 ingen var arresteret over 1 Maaned.

Grundene til, at Sagerne sluttedes med vedtagen Bøde, have været følgende:

	P	G
Mental Abnormitet	3	5,7
Sigtedes Alder	3	6,0
Arrestens Længde	2	4,5
Den forurettedes Ønske	47	6,3
Skadens Erstatning	1	10,0
Andre Korrektionsmidlers Anvendelse	1	14,0
Særlig formildende Omstændigheder	71	7,3
I alt...	128	6,9

Naar der har været flere Grunde til Bødeafgørelsen, er kun den vigtigste anført paa Tabellen.

Da Spørgsmaalet om, hvorfor Voldssager afgøres med Bøder, i de senere Aar har interesseret Offentligheden, skal jeg særlig oplyse Grundene for de 58 Voldssager. De vare følgende: I 37 Tilfælde forurettedes Ønske, i 1 Tilfælde mental Abnormitet, i 1 Tilfælde Arrestens Længde, i 2 Tilfælde Slagsmaal eller Skyld hos overfaldne selv, og i de resterende 17 Tilfælde særlig formildende Omstændigheder.

B. Sager uden Straf.

De Sager, der ere sluttede uden nogen Straf, falde i 2 Grupper: a. de Sager, i hvilke Sigtelsen var bevist, og b. de Sager, i hvilke dette ikke var Tilfældet.

a. Sigtelsen var bevist.

I 1903 ere 490 Personer, der have været arresterede i i alt 5711 Dage med et Arrestgennemsnit af 11,7 Dage, eller, hvis man fradrager Hospitalsdagene, 4777 Dage med et Arrestgennemsnit af 9,7 Dage, blevne fritagne for Straf, skønt Sigtelsen var bevist. Deraf vare 415 Mænd og 75 Kvinder. I 1902 var Tallet 500 Personer med et Arrestgennemsnit af 9,6 Dage, eller, hvis man fradrager Hospitalsdagene, 8,4 Dage. De 417 vare Mandspersoner og 83 Kvinder. Af de i 1903 for Straf fritagne 415 Mandspersoner vare 47 mellem 15 og 18 Aar og 15 under 15 Aar, og af de 75 Kvinder vare 16 mellem 15 og 18 Aar.

Om Grundene til ikke at straffe, uagtet den beviste Brøde, er der gjort Rede under følgende 6 Grupper:

1) De Forbrydere, der ere slupne for Straf paa Grund af mental Abnormitet, ere 64 med et Arrestgennemsnit af 24,8 Dage, derunder Observationer paa Kommunehospitalet, hvilke jo i disse Tilfælde tælle stærkt.

2) Paa Grund af ung eller høj Alder ere 45 Personer løsladte uden Straf efter en Gennemsnitsarrest af 11,2 Dage.

3) Paa Grund af den af dem udstaaede Arrests Længde ere 13 Personer med et Arrestgennemsnit af 24,7 Dage gaaede fri for videre Tiltale.

4) For 136 Personer med en Gennemsnitsarrest af 9,1 Dag er Sagen bortfalden paa Grund af den forurettedes Ønske og for 10's Vedkommende efter gennemsnitlig 9,5 Dages Arrest paa Grund af Skadens Erstatning.

5) 79 Personer med 10,3 Dages Gennemsnitsarrest ere fritagne for Straf paa Grund af andre Korrektionsmidlers Anvendelse.

6) Endelig ere paa Grund af i øvrigt særlig formildende Omstændigheder 143 Personer med 8,0 Dages Gennemsnitsarrest fritagne for Straf.

Til Oplysning om Arresternes Maksima og Minima hid-sættes følgende Tavle:

	1—7 Dage		8—14 Dage		15 Dage —1 Md.		1—2Md.		2—3Md.		3—6Md.	
	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G
Kriminalkm-sager	150	4,4	87	10,2	54	19,7	25	41,9	6	65,0	3	114,0*)
Politisager .	107	5,2	51	9,5	3	21,0	4	52,8	»	»	»	»
I alt...	257		138		57		29		6		3	

Til Oplysning om Arresternes Længde ved de forskellige Forbrydelser hidsættes følgende Tavle:

	Tyveri		Bedrageri		Andre Ejendomsindgreb		Vold		Forbr. mod den offentl. Myndighed	
	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G
Kriminalkm. Politiretten	189	12,4	72	16,8	16	14,2	19	7,7	7	13,4
I alt...	189		72		16		19		7	

	Forbr. mod Sædeligheden		L. af $\frac{3}{3}$ 1860		Strfl. 17de Kap.		Strfl. § 180		Andre Forbrydelser	
	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G
Kriminalkm. Politiretten	13	16,3	5	7,6	2	32,5	»	»	2	29,0
I alt...	13		162		2		8		2	

*) Heraf var i alle 3 Tilfælde en betydelig Del Ophold paa Hospital.

b. Sigtelsen ikke bevist.

Vi komme endelig til dem, der ere løsladte af Mangel paa Bevis — 219*) i Kriminalkamrene og i Politiretten i alt 43 med en Gennemsnitsarrest af henholdsvis 18,4 og 9,3 Dage eller, hvis man fradrager Hospitalsdagene, henholdsvis 17,9 og 9,1 Dag. De tilsvarende Tal i 1902 vare 160 i Kriminalkamrene og 75 i Politiretten med Gennemsnitsarrest — deri medregnet Hospitalsdagene — af henholdsvis 18,2 og 12,2 Dage.

Fra de i 1903 paa Grund af Mangel paa Bevis løsladte kan først drages en lille Gruppe, om hvilken det hedder: Sigtelsen delvis bevist. Denne Gruppe — 2 Personer — med en Gennemsnitsarrest af 34,5 Dage burde maaske snarere være opført blandt dem, der trods deres Skyld vare løsladte uden Straf.

Tilbage blive 3 Grupper:

- 1) de, for hvis Skyld der er tilvejebragt et godt Vidne eller Bevis jævngodt dermed;
- 2) de, hvis Uskyldighed er bevist eller sandsynliggjort;
- 3) de, mod hvem Mistanken vel er støttet, men mod hvem dog ikke saa meget Bevis er tilvejebragt, som et godt Vidne.

Om de Betragtninger, hvorpaa Tredelingen er bygget, henvises til Assessor Ussings Artikel i Tidsskriftet for 1902, S. 166 ff.

1) Under denne Gruppe er henført de Personer, mod hvilke der er tilvejebragt saa meget Bevis, at det er antageligt, at de under en Procesmaade med mindre strenge Bevisfordringer end den nugældende, vilde være blevne dømt. Denne Gruppe beløber sig til i alt 83 Personer —

*) Herunder er ogsaa medregnet 3 Arrestanter, der ere frifundne ved Dom.

72 i Kriminalkammersager, 11 i Politisager. Arrestgennemsnittet er henholdsvis 28,3 og 15,2. Den forholdsvis lange Arrest i denne Gruppe beror paa, at der selvfølgelig i disse Sager, hvor der har manglet saa lidt i fuldt Bevis, er anvendt særlig megen Tid og Arbejde paa om muligt at faa suppleret Manglen.

2) Gruppe 2, de, hvis Uskyldighed er bevist eller sandsynliggjort, beløber sig til i alt 44, nemlig 40, der under Kriminalkamrene have siddet arresterede gennemsnitlig i 9,4 Dage, og 4, der ved Politiretten have siddet arresterede gennemsnitlig i 7,3 Dage. De 24 af de 44 vare enten Professionals, Soutenører, Betlere, Skøger eller dog tidligere straffede, arresterede eller mistænkte. Om de resterende 20, hvoraf de 5 vare uden fast Erhverv, findes i Anmærkningsrubrikken til Kamrenes Statistik følgende Bemærkninger: Bedt om Almissee paa Sted, hvor det senere oplystes, at han havde Lov til at komme. Havde, for at dække den sande skyldige, tilstaaet sig selv skyldig. Arresteret paa Genkendelse, der senere oplystes at være fejlagtig. Forfærdiget falsk Dokument uden Benyttelseshensigt; Dokumentet var mod hendes Villie taget i Brug af en anden. En sindssyg, der ved sine sindssyge Handlinger forvoldte sin Arrestation. Arresteret paa Sigtelse af anden Arrestant. Besiddelse af Ting, som en Kammerat havde taget i Kaadhed, men uden tyvagtig Hensigt. En drikkædlig Person havde under Forsøg paa Selvmord ramt en anden med et Skud. Været i Selskab med Forbryderen (2). Det saakaldte Tyveri viste sig nærmest at være et Tvangslaan. Penge vundne i Spil, der viste sig ikke at være falskt. Besiddelse af Telefontraad, der, efter hvad der oplystes, nærmest maatte antages at være derelinkveret. Besiddelse af stjaalen Cykle; Hjemmelsmand skaffedes til Stede. I beruset Tilstand med paa en Vogn, der af en anden var tagen ved Brugstyveri. Sat sig i Besiddelse af en Cykle for at blive arresteret og hjemsendt til Norge. Givet nogen Anledning til Arrestationen ved egen Forklaring til Poli-

tiet (2). En Moder, hvis Barn blev fundet dødt under Omstændigheder, der maatte vække Mistanke mod hende. Delvis Tilstaaelse over for Betjent.

3) Vi komme sluttelig til den Rest af Arrestanter, der løslodes med uopklaret Sag, de, hvem det ved Undersøgelsen ikke er lykkedes at fri for Mistanke, og som det heller ikke er lykkedes at samle Bevis eller Sandsynlighed mod. Denne Gruppe er paa 133 Personer med 13,2 Dage i Gennemsnit. Heraf vare 63 professionelle Forbrydere, Soutenører, erhvervsmæssige Spillere, Betlere, Skøger, jævnlig straffede eller jævnlig mistænkte. Af disse vare 53 arresterede ved Kriminalkamrene med et Arrestgennemsnit af 13,5 Dage og 10 ved Politiretten med et Arrestgennemsnit af 8,6 Dage.

Saa er der de, der vel ikke kunne kaldes Professionals, men som dog tidligere have været dømte eller mistænkte for Forbrydelser, 34, hvoraf 31 i Kriminalkamrene med et Gennemsnit af 19,1, og 3 Politiarrestanter med et Gennemsnit af 7 Dage.

Drages nu disse to Grupper fra de 133, bliver der til Rest 36 Personer, som uden mistænkelig eller ligefrem kriminel Fortid have været arresterede som mistænkte, uden at Sagen er bleven opklaret. Heraf høre 15 med et Gennemsnit af 6,4 Dage til Politiretten, 11 af dem vare sigtede for Betleri og havde paa 2 Undtagelser nær ikke noget fast Erhverv. De 10 af de 11 havde været i Følge med Betlere. Den 11te havde tilstaaet for Politibetjenten, der anholdt ham. De 4 vare Kvinder, der havde faaet Advarsel mod at søge Erhverv ved Utugt. Om 3 af dem var det oplyst, at de førte et usædeligt Liv, men det blev ikke bevist, at de tog Betaling derfor. Den fjerde havde tilstaaet sig skyldig over for en Politibetjent.

Fra Kamrene løslodes endelig 21, hvoraf 3 vare uden fast Erhverv, efter en Gennemsnitsarrest af 11,4 Dage, og om disse findes i Anmærkningsrubrikken til Kamrenes Statistik følgende Bemærkninger: Tilstedeværende paa Gernings-

stedet (3). Besiddelse af de stjaalne Ting eller Ting, der ganske lignede dem, uden at Hjemmel kunde godtgøres (3). Ældre Forbrydelse; Vidner døde. Forklaring af Børn under 15 Aar om, at Arrestanten havde gjort sig skyldig i usædeligt Forhold (2). Egen Tilstaaelse i Grundlovsforhøret. I Følge med Tyven (3). Køb af stjaalne Ting til urimelig lav Pris eller i stort Omfang (2). Medens Arrestanten var til Stede i et Værelse, udbrød en Ildebrand, der vanskelig kunde forklares paa anden Maade end ved Paasættelse. Modtaget af en senil Mand uforholdsmæssig store Pengebeløb. Uden Tilladelse taget et Pengebeløb fra en beruset Bekendt og brugt deraf; han paastod, at han havde taget Pengene for at opbevare dem. Sigtet af fhv. Elsker for Tyveri. Sigtet for at have smittet sin Kæreste med Syfilis, Kæresten ønskede Sagen standset. Løs Sigtelse for Tyveri.

Om de to sidstnævnte Tilfælde skal det bemærkes, at disse i Virkeligheden falde uden for nærværende Statistiks Ramme. Personerne vare kun anholdte, men ikke arresterede. Det skyldes en Fejltagelse, at de ere medtagne i den statistiske Opgørelse.

For Afdelingen: Sigtelsen ikke bevist er der udfærdiget følgende Skema til at vise Arresternes Maksima og Minima og Arresternes Forhold til Forbrydelsen.

	1—7 Dage		8—14 Dage		15 Dage —1 Md.		1—2Md.		2—3Md.		3—6Md.	
	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G
Kriminal-												
kamrene	83	4,2	42	10,8	52	21,6	83	41,4	7	75,4	2*)	104,5
Politiretten	22	5,0	13	10,2	8	19,4	»	»	»	»	»	»

*) I det ene Tilfælde var der en Del Hospitalsophold mellem Dagene, hvorhos Sygdom i lang Tid umuliggjorde Arrestantindens Af-

	Tyveri		Bedrageri		Andre Ejendomsindgreb		Vold		Forbr. mod offentl. Myndighed	
	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G
Kriminal-kamrene	148	17,9	19	10,6	22	25,4	4	10,5	3	5,0
Politiretten	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	Forbr. mod Sædeligheden		L. af $\frac{3}{3}$ 1860		Strfl. § 180		Kap. 17		Andre Forbrydelser	
	P	G	P	G	P	G	P	G	P	G
Kriminal-kamrene	13	22,6	3	20,0	1	3,0	3	17,7	3	49,7
Politiretten	»	»	34	9,1	9	10,0	»	»	»	»

Opgørelse for alle Rettens Arrestanter.

	1-7 Dage		8-14 Dage		15 D.—1 Md.		1-2 Md.		2-3 Md.		3-6 Md.		I alt			I alt ÷ Hospitalsophold		
	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	D	G	P	D	G
Domssager (med saavel Under-søgelses- som Aktionsarrest)	1040	723	381	143	45	16	2348	499	909	21,3	2348	480	26	20,5				
Bødesager	97	22	7	2	»	»	128	884	6,9	128	884	6,9						
Sager uden Straf	362	193	117	62	13	5	752	10137	13,5	752	9085	12,1						
I alt...	1499	938	505	207	58	21	3228	60930	18,9	3228	57995	18,0						

hørelse. Sigtelsen angik Brandstiftelse. I det andet Tilfælde var Arrestanten en Soutenør, der var sigtet for Tyveri og Overtrædelse af Strfl. § 181. Der var meget Bevis mod ham.

Det vil ses, at Gennemsnitsarresten for samtlige Arrestanters Vedkommende er 18,⁹ Dage. Den er altsaa gaaet lidt ned i Sammenligning med Aaret 1902. Da var den 19,² Dage. Ligesom Statistikken for 1902, angaar nærværende Statistik kun Arrestdagene indtil Doms Afsigelse ved Kriminalretten. De Arrestdage, der gaa, fra Dom falder, til Straffens Eksekution, eller til Appelbehandling ved Højesteret, eller til Benaadning, ere ikke medregnede. Om disse Arrestdage har Retten ingen embedsmæssig Adgang til Kundskab, de vedrøre derhos ikke direkte Rettens Embedsgerning.

**Antallet af Arrestanter sammenlignet med Antallet af
de sigtede, der ikke have været arresterede
under Sagen.**

Som Supplement til de i det foregaaende givne Oplysninger angaaende Længden af Varetægtsarresterne i Aaret 1903 skal jeg sluttelig meddele nogle Oplysninger angaaende Arrestanternes Antal i det nævnte Aar i Sammenligning med Antallet af de sigtede, der ikke have været arresterede under Sagen. Det samlede Antal Personer, mod hvem der i Aaret 1903 har været indledet kriminel Undersøgelse ved Rettens Kriminalkammer, var 2898*). Heraf have 1788 — eller 62 pCt. — været underkastede Varetægtsarrest enten under hele Undersøgelsen eller Dele af den. 122 eller 4 pCt. have været anholdte, uden at Anholdelsen er bleven efterfulgt af Arrestdekret, og 988 eller 34 pCt. have været sigtede, uden paa noget Tidspunkt af Undersøgelsen at have været gjorte til Genstand for Anholdelse eller Arrest.

*) Herunder er dog medregnet de Børn under 15 Aar, mod hvem der har været Undersøgelse ved den offentlige Politirets 3die Afdeling for Forbrydelser.

Til Oplysning om Undersøgelsens Udfald for hver af de 3 Grupper hidsættes følgende Tavle:

Undersøgelsens Udfald	Arresterede	Anholdte	Sigtede, der hverken have været arresterede eller anholdte	Til sammen
Domfældte.....	1117	11	71	1199
Sagen sluttet med en Bøde.....	127	15	146	288
Sagen sluttet uden Straf eller Bøde.	544	96	771	1411
Til sammen...	1788	122	988	2898

Af Tavlen vil det ses, at af de arresterede bleve c. 63 pCt. domfældte, for c. 7 pCt. blev Sagen sluttet med Vedtagelse af en Bøde, medens Sagen for c. 30 pCt. blev sluttet uden Straf. Den sidstnævnte Gruppe falder i de to Undergrupper: Sager, hvor Sigtelsen var bevist, 325, og Sager, hvor Sigtelsen ikke var bevist, 219. For disse 2 Undergruppers Vedkommende bliver Procenttallet henholdsvis 18 pCt. og 12 pCt.

Af de anholdte blev c. 9 pCt. domfældte, c. 12 pCt. fik Sagen sluttet med en Bøde, og for c. 79 pCt. blev Sagen sluttet uden Straf eller Bøde. Af de sigtede, der hverken have været arresterede eller anholdte, blev endelig c. 7 pCt. domfældte, c. 15 pCt. fik Sagen sluttet med en Bøde, og for c. 78 pCt. blev Sagen sluttet uden Straf eller Bøde.

For de anholdte og de sigtede mangler jeg Materiale til at foretage en tilsvarende Deling af den sidste Gruppe som for Arrestanternes Vedkommende.

Ved den offentlige Politiret var i 1903 1491 Personer under Undersøgelse for Betleri, Løsgænger, Overtrædelse af Fremmedloven, Overtrædelse af Strfl. § 180 eller

Vold*). Heraf vare 1440, eller c. 97 pCt., Personer arresterede under hele Undersøgelsen eller Dele af den, 3 vare anholdte, uden at Anholdelsen blev efterfulgt af Arrestdekret, og for 48 eller c. 3 pCt. blev Sagen sluttet uden Straf eller Bøde.

Til Oplysning om Sagens Udfald for hver af de 3 Grupper hidsættes følgende Tavle:

Undersøgelsens Udfald	Arresterede	Anholdte	Sigtede, der hverken have været arresterede eller anholdte	Tilsammen
Domfældte	1231	1	6	1238
Sagen sluttet med en Bøde	1	»	3	4
Sagen sluttet uden Straf eller Bøde.	208	2	39	249
Tilsammen...	1440	3	48	1491

Da det kan have sin Interesse at se, i hvilket Forhold Arrest anvendes ved de enkelte Forbrydelsesarter, skal der endelig meddeles 2 Tavler med Oplysning herom, en for den offentlige Politiret (S. 31) og en for Kriminalkamrene (S. 32—33).

Af Assessor Tybjerg blev det fremhævet i et Foredrag paa andet Kriminalistmøde, at det langt snarere er med Hensyn til Antallet af Varetægtsfanger end med Hensyn

*) For at forebygge Misforstaaelse bemærkes, at i Opgørelsen kun er medtaget de ved den offentlige Politiret behandlede egentlige kriminelle Sager. Dette har medført, at kun en ubetydelig Del af de ved Politiretten behandlede Voldsforbrydelser ere medtagne paa Opgørelsen.

I. Den offentlige Politiret.

	Betleri	Over- trædelse af Strfl. § 180	Vold	Over- trædelse af Fremmedl. af 15/5 1875	Løs- gængeri	Tilsammen
1. Arresterede.						
Heraf bleve domfældte	918	248	1	30	34	1231
Sagen sluttet med en Bøde.....	»	»	1	»	»	1
Sagen slutt. uden Straf eller Bøde	191	17	»	»	»	208
Tilsammen...	1109	265	2	30	34	1440
2. Anholdte.						
Heraf bleve domfældte	1	»	»	»	»	1
Sagen sluttet med en Bøde	»	»	»	»	»	»
Sagen slutt. uden Straf eller Bøde.....	2	»	»	»	»	2
Tilsammen...	3	»	»	»	»	3
3. Sigtete, der hverken have været anholdte eller arresterede.						
Heraf bleve domfældte	3	»	3	»	»	6
Sagen sluttet med en Bøde.....	2	»	1	»	»	3
Sagen slutt. uden Straf eller Bøde.....	38	1	»	»	»	39
Tilsammen...	43	1	4	»	»	48
I alt...	1155	266	6	30	34	1491

II. Krimina

	Tyveri	Bedrageri	Forbr. mod den offentl. Myndighed og Orden	Vold	Ulovlig Omgang med Hittegods	Røveri	Pengeafpresning (Strfl. § 245)	Brugstyveri	Strfl. § 248	Hæleri	Ødelæggelse af fremmed Ejendom	Falsk	Falsk Forklaring og Mened.	Blodskam	Voldtægt	Samleje med Børn eller uterligt Forh.
1. Arresterede.																
Heraf bleve domfældte	769	89	36	36	4	10	5	»	»	33	»	27	1	2	1	27
Sagen sluttet med en Bøde.....	3	2	58	57	»	»	»	1	2	»	»	»	»	»	»	3
Sagen sluttet uden Straf eller Bøde	337	95	10	25	3	7	4	1	»	23	»	3	»	1	1	10
Tilsammen...	1109	186	104	118	7	17	9	2	2	56	»	30	1	3	2	40
2. Anholdte.																
Heraf bleve domfældte	7	2	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1
Sagen sluttet med en Bøde	4	»	5	5	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»
Sagen sluttet uden Straf eller Bøde	58	17	1	1	»	»	»	»	»	5	»	1	»	»	1	5
Tilsammen...	69	19	6	6	»	»	1	1	»	5	»	1	»	»	1	6
3. Sigtede, der hverken have været arresterede eller anholdte.																
Heraf bleve domfældte	23	20	5	11	»	»	»	»	»	»	»	2	»	1	»	1
Sagen sluttet med en Bøde.....	1	25	35	52	4	»	»	»	»	»	3	4	9	»	»	4
Sagen sluttet uden Straf eller Bøde	277**)	287	13	88	6	»	5	1	»	»	2	4	8	»	2	9
Tilsammen...	301	332	53	151	10	»	5	1	»	»	5	10	17	1	2	14
I alt...	1479	537	163	275	17	17	15	4	2	61	5	41	18	4	5	60

*) De Børn, mod hvem der har været kriminel Undersøgelse ved den offentlige Polit.

**) Heraf mindst c. 150 Børn.

Kamrene *).

Paaførelse af venerisk Smitte																Tilsammen
Hor																
Forargeligt Samliv																
Omgang mod Naturen																
Rufferi																
Brandstiftelse																
Forsætligt Drab																
Uagtsomt Drab																
Barnefødseli Dølg- maal og deslige																
Barneudsættelse																
Fosterfordrivelse																
Falsk Udlæggelse af Barnefader																
Løsgænger																
Betleri																
Overtrædelse af Fremmedl. 15/5 1875																
Overtrædelse af Strfl. § 180																
Overtrædelse af Værnepligtsloven																
Overt. af Strfl. § 16																
Falsk Angivelse Strfl. § 210.																
Embeds- forbrydelser																
Kvaksalveri																
Dyrplageri																
Undsigelse (Strafl. § 299)																
Strfl. §§ 156 og 157 II																
19	»	»	2	2	2	4	»	2	1	»	4	26	1	11	1117	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	127	
9	»	»	»	3	3	2	»	2	»	»	1	2	»	2	544	
28	»	»	2	5	5	6	»	4	1	»	6	28	1	13	1788	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	
»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	15	
3	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	96	
3	»	»	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	122	
5	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	71	
»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	»	»	»	»	»	146	
8	4	42	»	»	1	»	»	1	»	1	2	»	1	»	771	
13	4	42	»	»	1	»	1	1	»	1	2	»	1	»	988	
44	4	42	2	5	9	6	1	5	1	1	2	5	29	1	2898	

Dis 3die Afdeling, ere medtagne paa denne Tavle.

til Arresternes Varighed, at Danmark staar ugunstigt i Sammenligning med andre Lande. De foranstaaende Oplysninger bekræfte Rigtigheden af denne hans Udtalelse for Københavns Vedkommende. Arresterne ere næppe uforholdsmæssig lange, men der arresteres i betydeligt Omfang. Af Oplysningerne fremgaar det klart, at Arrest normalt anvendes i de kriminelle Sager, der antages at egne sig til Gennemførelse til Dom, og hvori Straffen skønnes at blive Fængsel paa Vand og Brød eller tilsvarende eller højere Straf. Af 1199 domfældte Personer havde de 1117 været belagte med Arrest under hele Undersøgelsen eller Dele af den, medens kun 82 ikke havde været arresterede, og af disse havde endda 11 været anholdte under Sagen. Ser man hen til de enkelte Forbrydelser, kan det fremhæves som særlig karakteristisk, at af de 799 Personer, der ere domfældte for Tyveri, have kun 30 ikke været arresterede under Sagen. Det maa jo nemlig erindres, at der efter dansk Ret ingen Minimumsgrænse er for det stjaalnes Værdi, og at der saaledes under Tyveribegrebet henføres mange Smaaforbrydelser. Betegnende er det ogsaa, at der af de ved den offentlige Ret for Betleri og Overtrædelse af Strfl. § 180 sigtede Personer havde været arresteret respektive 1109 og 265 Personer, medens respektive kun 43 og 1 havde været paa fri Fod. En eneste Forbrydelse udmærker sig ved at have et større Antal sigtede, hvoraf ingen har været belagt med Arrest eller sat under Anholdelse. Det er forargeligt Samliv. For denne Forbrydelse og den dermed beslægtede Forbrydelse, Hor, have i alt 46 været sigtede uden Arrests Anvendelse. Men til Gengæld er der da heller ikke en eneste af disse sigtede, for hvis Vedkommende Sagen er gennemført til Dom. Sammenhængen er imidlertid den, at man ikke ønsker at anvende disse forældede Lovbestemmelser og derfor sørger for at faa Sagerne ud af Verden paa anden Maade.

Selv om ogsaa andre Aarsager kunne have nogen Del i Arrestantallets forholdsvis betydelige Størrelse, kan der dog ikke være nogen Tvivl om, at Hovedaarsagen hertil maa søges i Inkquisitionssystemet. Dette Systems Hovedhjørnesten er Dommerens Paavirkning af den sigtede til at tale Sandhed. Men saadan Paavirkning kan kun med Nytte udøves over for den arresterede. Har Politiet ikke i den første Overraskelse ved Afhøringen — under hvilken selvfølgelig Frygt for Anholdelse eller Arrest spiller en vis Rolle — faaet en sigtet, der er paa fri Fod, til at tale Sandhed, kan man roligt sige, at ethvert Forsøg paa, uden Anvendelse af Arrest, at faa ham til at tale Sandhed, i de 99 af 100 Tilfælde vil være ganske ørkesløst, naar da ikke Beviserne ere aldeles overvældende, og selv om dette sidste skulde være Tilfældet, vil det dog ofte gaa saaledes, at den sigtede trods alt lyver. Det ligger nu en Gang i den menneskelige Natur, at en sigtet søger at klare sig med Usandheder i saa stort Omfang som muligt. Ret belysende i saa Henseende er den magre Høst af Domfældelser for de sigtede, der ikke have været arresterede. Resultatløsheden af disse Sager har ganske vist som oftest sin Aarsag i, at Sagerne ere af for ringe Betydning*) til Gennemførelse til Dom eller i, at Beviset er tarveligt. Men der kan dog næppe være Tvivl om, at, hvis man i større Omfang havde anvendt Arrest i disse Sager, vilde der have resulteret flere Domfældelser i dem.

Da Arrest og Inkquisitionssystemet nøje ere sammenknyttede, er det klart, at man kun kan naa en betydeligere Nedbringelse af Varetægtsarrestanternes Antal ved at afskaffe Inkquisitionssystemet og gaa over til et System, der renoncerer paa at benytte sigtede selv som Hoved-

*) Hvad angaar de talrige Bedragerisager, i hvilke Arrest ikke er anvendt, er Forholdet sædvanlig det, at det paagældende Forhold balancerer paa Grænsen mellem det kriminelle og det tilfældige, og at Sagen for Klagerens Vedkommende nærmest har til Øjemed Inkassation.

bevismidlet. Jeg skulde imidlertid være tilbøjelig til at tro, at man ogsaa under Inkquisitionssystemet kunde opnaa nogle mindre Besparelser i Arrestantallet, navnlig ved at undlade Anvendelsen af Arrest i en Del Tilfælde, hvor Sagen straks er fuldt oplyst. Der er, saaledes som det fremgaar af Tabellen, allerede nu nogen Tilbøjelighed til at undlade Anvendelsen af Arrest i Voldssager og i Sager angaaende Vold eller Fornærmelser mod Politiet. Men man kunde sikkert uden Skade gaa en Del videre. I saadanne Sager er det som oftest let at skaffe fuldt Vidnebevis, og det kan derfor i Reglen være temmelig ligegyldigt, hvad sigtede selv forklarer. Man kunde sikkert ogsaa i en Del mindre Tyveri- og Bedragerisager i større Omfang, end det nu er Tilfældet, lade sigtede være paa fri Fod, naar han straks over for Politiet havde erkendt sin Skyld og givet en udtømmende Forklaring om Sagen.

A. Schou.

Strafarbeidsfanger i Danmark og i Norge.

Af Sekretær i Fængselsstyrelsen Hartvig Nissen.

Til belysning af et lands kriminalitet vil det have sin interesse at sammenligne den med tilsvarende forhold i andre lande.

For at en sammenlignende undersøgelse af de herhenhørende spørgsmaal skal faa nogen betydning maa forskellige forudsætninger være tilstede. Det maa saaledes kræves, at de folkeslag, som undersøgelsen gjælder, gennem sine straffelove har givet udtryk for en i alt væsentligt overensstemmende opfatning af begrebet forbrydelse, at de samme forbrydelser belægges med nogenlunde tilsvarende straffe, at paatalereglerne stemmer overens i hovedpunkterne, at politiet virker omtrent paa samme maade, at domstolene ved strafudmaalingen gaar ud fra nogenlunde de samme betragtningsmaader, at straffuldbyrdelsen er bygget paa omtrent det samme system o. s. v. Det er endvidere nødvendigt, at der ved samlingen og bearbejdelsen af det statistiske materiale i alt væsentligt er gaaet frem efter en og samme methode. Mangler de her nævnte forudsætninger, vil sammenligningen ikke faa synderligt værd.

Det vil let indsees, at alle de nødvendige betingelser kun sjelden vil være tilstede. I almindelighed vil det derfor neppe lykkes at bringe noget brugbart ud af en saadan sammenligning. Forsaavidt det kommer an paa de forudsætninger, der først og fremst bygger paa en væsentlig overensstemmelse med hensyn til retsopfatning og retsinsti-

tutioner, maa dog Danmark og Norge antages skikket til indbyrdes sammenligning. Og da der i den sidste tid saavel i Danmark som i Norge er udgivet statistiske opgaver, der efter moderne principer og efter en væsentlig overensstemmende methode behandler de grovere forbrydelser, maa man være berettiget til at gaa ud fra, at der iethvertfald i denne henseende vil kunne foretages en nogenlunde rigtig sammenligning mellem de to lande.

De omhandlede statistiske opgaver findes meddelt i »Statistiske oplysninger om fanger, indsatte i de danske strafanstalter i tiaaret fra 1. jan. 1891 til 31. decbr. 1900«, udgivet af overinspektionen for fængselsvæsenet, og »Meddelelser om det norske fængselsvæsen i det 19de aarhundrede«, udgivet af ekspeditionschefen for fængselsvæsenet.

I forbindelse med en anmeldelse*) af førstnævnte, høist interessante værk har jeg tidligere havt anledning til i den udstrækning, som et dagblads spalter kunde tillade, at jævnføre enkelte af de i det danske værk meddelte opgaver om tilgangen af strafarbeidsfanger og disses tilbagefald med tilsvarende opgaver for Norges vedkommende, hentet fra de nævnte »Meddelelser«, der dengang allerede i nogen tid havde været under udarbeidelse, og hvis materiale velvillig blev stillet til min raadighed. Det er et forsøg paa en noget mere indgaaende undersøgelse om samme emne, som herved fremlægges.

Tilgang.

Antallet af indsættelser i strafarbeidsanstalterne var følgende:

	Danmark			Norge		
	Mænd	Kvinder	Tilsammen	Mænd	Kvinder	Tilsammen
1891	480	133	613	292	50	342
1892	534	102	636	309	57	366
1893	447	107	554	355	41	396

*) »Moderne Fangestatistik«, Aftenposten nr. 589 og 591 for 1903.

	Danmark			Norge		
	Mænd	Kvinder	Tilsammen	Mænd	Kvinder	Tilsammen
1894	529	116	645	383	76	459
1895	535	111	646	371	57	428
1896	571	89	660	373	55	428
1897	533	72	605	423	79	502
1898	519	82	601	448	76	524
1899	560	83	643	470	62	532
1900	568	94	662	559	56	615
1891—1900	5276	989	6265	3983	609	4592
Gjennemsnitlig.	528	99	627	398	61	459

Her er fangerne regnet med ligesaamange gange, som de har været i strafanstalterne i 10aaret. Alle disse indsættelser angaar for Danmarks vedkommende 4613 forskellige personer, nemlig 3850 mænd og 763 kvinder. Antallet af forskellige individer udgjør saaledes for mandsfangerne 73 $\%$, for kvindefangerne 77,1 $\%$ og for begge køn underet 73,6 $\%$ af indsættelserne. Idet de norske opgaver omfatter 25aaret 1876—1900, kan vi ikke opgive antallet af forskellige individer i 10aaret 1891—1900. Men for 25aarsperioden udgjorde de forskellige individer henholdsvis 66,2 $\%$, 79,8 $\%$ og 68,5 $\%$ af indsættelserne.

Ser vi bort fra dem, der indkom i strafanstalterne efter tidligere at have udsonet strafarbejde, og saaledes udelukkende holder os til dem, der tidligere enten slet ikke havde været straffet eller kun straffet med anden straf end strafarbejde, finder vi følgende tal for den nye tilgang:

	Danmark			Norge		
	Mænd	Kvinder	Tilsammen	Mænd	Kvinder	Tilsammen
1891	302	93	395	164	36	200
1892	322	62	384	175	43	218
1893	268	70	338	209	29	238
1894	320	72	392	227	53	280
1895	337	70	407	201	42	243
1896	339	55	394	224	37	261
1897	291	46	337	253	56	309
1898	316	43	359	267	57	324
1899	300	55	355	265	43	308
1900	344	60	404	298	32	330
1891—1900	3139	626	3765	2283	428	2711
Gjennemsnitlig..	314	63	377	228	43	271

Antallet af mænd svinger i Danmark op og ned, i Norge stiger det derimod i det store taget jævnt opover. For begge landes vedkommende viser periodens sidste aar — 1900 — absolut høieste tal. Kvindernes antal svinger i begge lande.

En opgave for hvert enkelt aar særskilt over de tidligere ustraffede fanger og over dem, der havde været straffet med andet end strafarbeide, kan ikke gives, idet de danske opgaver ikke meddeler oplysning herom. For hele 10aarsperioden underet udgjorde tilgangen af tidligere ustraffede

i Danmark 1340 mænd, 311 kvinder og 1651 tilsammen, og i Norge 899 — , 235 — og 1134 —

For Fanger, der indkom efter tidligere at have været straffet med anden straf end strafarbeide, var de tilsvarende tal

i Danmark 1799 mænd, 315 kvinder og 2114 tilsammen, og i Norge 1384 — , 193 — og 1577 —

Efter dette faldt der følgende antal indsættelser i Norge paa 100 indsættelser i Danmark:

	Mænd	Kvinder	Tilsammen
Ustraffet.....	67	76	69
Straffet med andet end strafarbeide	77	61	75
Ny tilgang ialt.....	73	68	72

Tager vi for os hele den nye tilgang i hvert enkelt af de 10 aar har der for 100 fanger i Danmark været indsat følgende antal fanger i Norge:

Aar	Mænd	Kvinder	Tilsammen
1891.....	55	39	51
1892.....	54	70	57
1893.....	78	41	70
1894.....	71	74	71
1895.....	54	60	60
1896.....	66	67	66
1897.....	87	122	92
1898.....	84	133	90
1899.....	88	78	87
1900.....	87	53	82

Det maa her erindres, at Danmark har noget flere indbyggere end Norge. Efter dansk statistisk aarbog for 1903 var Danmarks folkemængde i 1901 2 449 540, nemlig 1 193 448 mænd og 1 256 092 kvinder. Hertil svarer for Norges vedkommende en tilstedeværende folkemængde i 1900 af 2 221 477, nemlig 1 066 693 mænd og 1 154 784 kvinder. Gaar vi ud fra disse tal, forholder de to landes folkemængde sig til hinanden som 100 til 89 for mændene, som 100 til 92 for kvinderne og som 100 til 91 for begge køn underet.

For hver 100 000 mænd, 100 000 kvinder og 100 000 mænd og kvinder tilsammen indkom der i

	Danmark			Norge		
	Mænd	Kvinder	Tilsammen	Mænd	Kvinder	Tilsammen
1891 ¹⁾	28,5	8,4	18,2	17,2	3,5	10,1
1900	28,8	4,7	16,5	27,9	2,8	14,9

Af de her meddelte opgaver fremgaar:

1) For hele 10aarsperioden underet var den nye tilgang til strafarbejdsanstalterne baade absolut og relativt ikke lidet mindre i Norge end i Danmark, særlig for de ustraffede mænds og de straffede kvinders vedkommende.

2) Den mindre tilgang til de norske end til de danske strafanstalter var særlig iøinefaldende i periodens 6 første aar, idet tilgangen i de følgende aar og særlig i 1897 og 1898 stod omtrent paa samme høide i begge lande, eller i de to nævnte aar endog høiere i Norge end i Danmark for kvindernes vedkommende.

3) Sammenlignet med folkemængden var antallet i Danmark dels omtrent det samme og dels noget mindre i 1900 end i 1891, medens antallet i Norge i det store og hele taget var høiere ved periodens slutning end ved dens begyndelse uden dog at naa op til de tilsvarende tal i Danmark.

¹⁾ Folkemængden var i 1891 i Danmark 2 172 380 (1 059 157 mænd og 1 113 223 kvinder), i Norge 1 988 674 (951 290 mænd og 1 037 384 kvinder).

Den nye tilgang inden de enkelte forbrydelsesgrupper vil ses af medfølgende tabel 1. Af mangel paa de nødvendige oplysninger fra Danmark kan disse opgaver blot meddeles for hele 10aarsperioden underet. Der er benyttet den samme inddeling i 10 grupper, som er anvendt i de norske »Meddelelser«, idet flere forbrydelsesgrupper i de danske »Oplysninger« i fornøden udstrækning er slaaet sammen. Herunder har saavel den danske kriminalstatistik som den danske straffelov været taget til hjælp. Der er derfor grund til at tro, at grupperingerne i de to lande falder noksaa nøie sammen.

Paa grundlag af tabel 1 er foretaget en række beregninger, der findes meddelt i tabellerne 2—4.

Det er saaledes undersøgt, hvorledes tilgangen forholdsmæssig fordeler sig paa mænd og paa kvinder (tabel 2). I saa henseende stemmer de to lande ganske godt overens. Der er blot nogle faa afvigelser af nævneværdig betydning. Blandt de ustraffede fanger faldt der saaledes under »Tyvsforbrydelse og røveri« paa mandsfangerne 88,2 % i Danmark, 94,7 % i Norge. Under »Bedrageri og falsk« faldt der paa mændene 88,8 % i Danmark mod 94,5 % i Norge. I begge disse tilfælde har saaledes mændene ydet en sterkere kontingent i Norge end i Danmark. For begge de nævnte forbrydelsesgruppers vedkommende er dette ogsaa tilfældet saavel blandt de fanger, der tidligere havde været straffet med andet end strafarbejde, som blandt samtlige ny tilkomne fanger. Blandt de tidligere straffede sædelighedsforbrydere spiller tilgangen af mænd derimod en forholdsvis større rolle i de danske (93,2 %) end i de norske strafanstalter (58,1 %). Til gengæld er tilgangen af kvinder under denne gruppe større i Norge end i Danmark.

I tabel 3 er bragt paa det rene, hvorledes tilgangen inden hver forbrydelsesgruppe fordeler sig paa tidligere ustraffede og paa tidligere straffede, særskilt for hvert køn og for begge underet. Det ser ud til, at

det har været almindeligere i Norge end i Danmark at ilægge tidligere ustraffede mænd strafarbejde for legemsfornærmelse, sædelighedsforbrydelser samt bedrageri og falsk. Under tyvsforbrydelse og røveri er det omvendte tilfældet. Paa tidligere ustraffede kvinder er strafarbejde anvendt hyppigere i Danmark end i Norge for sædelighedsforbrydelser samt for tyvsforbrydelse og røveri, sjeldnere for bedrageri og falsk.

Det fremgaar af tabel 4, hvorledes tilgangen forholdsmæssig falder paa de enkelte forbrydelsesgrupper. For tidligere ustraffede mandsfangers vedkommende spiller tyvsforbrydelse og røveri en større rolle i Danmark end i Norge, hvorimod sidstnævnte land har forholdsvis flere fanger under forbrydelse mod offentlig myndighed og legemsfornærmelse. Blandt kvinderne har barnemord m. v. mere at sige i Norge end i Danmark. Blandt de tidligere straffede mænd kan særlig peges paa, at legemsfornærmelse samt tyvsforbrydelse og røveri viser høiere, sædelighedsforbrydelser lavere procenttal i Norge end i Danmark. For kvindernes vedkommende er der større tilgang af sædelighedsforbrydere i Norge end i Danmark, hvorimod bedrageri og falsk viser det modsatte.

Tilbagefald.

For kriminalpolitiken har det stor betydning at kunne søge bistand i en paalidelig og oplysende tilbagefaldsstatistik. Denne hjælp har den imidlertid i stor udstrækning maattet undvære. De fleste af de statistiske opgaver, der har gaaet under navn af »tilbagefaldsstatistik«, har nemlig kun i ringe grad svaret til sit øiemed. I forstaaelse saavel af tilbagefaldsstatistikens betydning som af de benyttede methods mangler har derfor en hensigtsmæssig løsning af de herhenhørende spørgsmaal i mange aar været gjenstand for statistikers og kriminalisters drøftelse.

Sagen blev taget op af den internationale kriminalistforening (l'union internationale de droit pénal) paa dens

møde i Kristiania 1891. Som resultat af forhandlingerne om emnet uforbederlige forbrydere vedtog nemlig foreningen en udtalelse, hvori den bl. a. overdrog bestyrelsen at henvende sig til de forskjellige regjeringer for at henlede deres opmærksomhed paa den store interesse, der knytter sig til en indgaaende, nøiagtig, ensartet og til sammenligning egnet tilbagefaldsstatistik¹⁾. Forinden denne beslutning var iværksat, blev spørgsmaalet atter reist paa kriminalistforeningens møde i Paris 1893, idet tilbagefaldsstatistikens ordning her var optaget blandt forhandlingsemnerne. Til dette møde fremlagde tyskeren Dr. jur. Otto Köbner sin afhandling »Die Methode einer wissenschaftlichen Rückfallsstatistik als Grundlage einer Reform der Kriminalstatistik«²⁾. Denne gav anledning til livlig meningsudveksling, der ledede til nedsættelse af en kommission til sagens nærmere udredning³⁾. Af denne kommission blev Köbner medlem. De af ham hævdede principer fik en væsentlig indflydelse paa det forslag, som kommissionen fremsatte for kriminalistforeningens møde i Antwerpen 1894⁴⁾, og som det følgende aar blev oversendt de forskjellige regjeringer med anmodning om at lægge det til grund ved udarbeidelsen af tilbagefaldsstatistiken.

Som bekjendt bygger Köbner paa den grundtanke, at man maa gaa ud fra forbrydernes første domfældelse og følge dem videre paa deres kriminelle løbebane. Idet man herunder søger oplysning om de tilbagefaldnes antal, maa man alene sætte dem i forhold til den del af de domfældte, der kunde falde tilbage (»rückfallsfähige«, »capables de récidiver«), hvortil bl. a. kræves, at de har udstaaet straffen, at de er ilive og at de ikke er sindssyge.

¹⁾ Mitteilungen der internationalen kriminalistischen Vereinigung, Dritter Jahrgang, s. 287 ff.

²⁾ Indtaget i »Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft«, Bd. XIII (1893).

³⁾ Mitteilungen etc. Vierter Band, s. 76, 205 ff., 217 ff., 354 ff.

⁴⁾ Mitteilungen etc. Fünfter Band, s. 45 ff., 122—130, 145, 157—169.

En efter denne methode anlagt tilbagefaldsstatistik vil formodentlig komme maalet saa nær som muligt. Paa grund af sagens mange praktiske vanskeligheder har metoden imidlertid kun faaet liden anvendelse. Saavidt vides er den alene blevet benyttet i større eller mindre udstrækning i Tyskland, Danmark og Norge.

For Tysklands vedkommende er nemlig nogle af dens væsentligste momenter blevet anvendt i de sidste aargange af det tyske riges kriminalstatistik¹⁾.

Langt større anvendelse har de moderne principer fundet i Danmark. Den foran omhandlede fængselsstatistik for 1891—1900 er nemlig anlagt saaledes, at den giver udførlige og interessante oplysninger om, hvormange af 10aarets nye tilgang var én gang, to gange samt tre gange o. fl. i strafanstalt i periodens løb. Den giver med andre ord oplysning om, hvormange af de ny tilkomne fanger ikke faldt tilbage, hvormange faldt tilbage en gang og hvormange to og flere gange inden periodens udløb. Ved beregningen af tilbagefaldet har man imidlertid af forskellige grunde hovedsagelig sat antallet af tilbagefaldne i forhold til antallet af alle de indsatte fanger, ikke til den del af de indsatte, der kunde falde tilbage. Af de indkomne er saaledes ikke skilt ud de fanger, der ved periodens slutning sad fængslet for første gangs strafarbejde, og dem, der var døde i strafanstalterne, ei heller de sindssyge, de udvandrede og de efter løsladelsen døde. Særlig de to sidstnævnte grupper volder det imidlertid saa store vanskeligheder at tage hensyn til, at det neppe kan ventes gjort noget sted. At sondre ud de øvrige grupper er derimod ikke noget uoverkommeligt arbejde, særlig ikke for de to første gruppers vedkommende. Om der i 10aarsberetningen end ikke er lagt synderlig vægt paa denne mangel ved tilbagefaldsopgaverne, idet man har antaget, at de aller

¹⁾ Saaledes i Statistik des deutschen Reichs, Neue Folge, Band 139: Kriminalstatistik für das Jahr 1900, I, s. 21—31.

flESTE af de tilbagefald, der er af særlig betydning, nemlig første tilbagefald, allerede har fundet sted i 10aaret, saa har man dog været opmærksom paa, at det til en rigtig bedømmelse vilde være ønskeligt at kunne sammenligne de tilbagefaldne alene med den del af de indkomne, der kunde falde tilbage. Derfor er der ogsaa i en enkelt anvendelse seet bort fra dem, der var døde i strafanstalterne, og fra dem, der ved periodens slutning sad i strafanstalterne til afsoning af førstegangss strafarbejde. Den netop berørte mangel ved statistikens ordning spiller dog visselig en meget større rolle ved beregningen af tilbagefaldsprocenterne, end man efter det anførte har antaget. Hertil kommer, at man har sammenlignet de i 10aaret tilbagefaldne med den nye tilgang i nøjagtig samme tidsrum. Dette har den følge, at selv om man ser bort fra dem, der var døde i strafanstalterne, og fra dem, der ved periodens slutning sad fængslet for første gangs strafarbejde, saa vil man dog komme til at sammenligne de tilbagefaldne med et stort antal fanger, der, om end løsladte, dog vilde havt for liden tid til at falde tilbage inden periodens slutning. Ligesom det før nævnte har ogsaa denne omstændighed ikke liden indflydelse paa beregningens rigtighed, idet de senere aars tilgang, hvorefter blot et faatal har kunnet falde tilbage, bringer antallet af indsatte til at vokse forholdsvis mere end antallet af tilbagefaldne. Som følge heraf bliver tilbagefaldsprocenterne for lave.

Nogle af de her nævnte omstændigheder, der har gjort 10aarsberetningens tilbagefaldsberegninger mindre nøiagtige, spiller en mindre rolle i de værdifulde opgaver, som den danske kriminalstatistik for 1897—1900 meddeler om første tilbagefald blandt disse aars forbryderbegyndere. Der har i denne statistik ikke været anledning til at tage noget hensyn til, naar straffen er udstaaet, saaledes at man blot har kunnet meddele, om fangerne er faldt tilbage i indsættelsesaaret, i 1ste, 2det, 3die aar o. s. v. efter indsættelsen. Dette har imidlertid mindre at sige for kriminalstati-

stiken end for strafanstaltstatistikken, idet den første i aldeles overvejende grad omhandler korttidsfanger. Og end mindre fremtrædende bliver disse mangler ved den maade, hvorpaa tilbagefaldet her er beregnet. Man har nemlig ikke sat antallet af samtlige første gang tilbagefaldne i forhold til det samlede antal forbryderbegyndere, men sammenlignet antallet af dem, der faldt tilbage i begynderaaret, med det hele antal af forbryderbegyndere (1897—1900), antallet af dem, der faldt tilbage i andet aar efter domfældelsen, med de begyndere, der kunde falde tilbage i dette aar (1897—1899) o. s. v. Summen af disse procenter er da opført som fireaarsperiodens tilbagefaldsprocent. Ved denne fremgangsmaade bliver procenten højere, men samtidig rigtigere end ved at sammenligne samtlige tilbagefaldne med samtlige begyndere. Den i kriminalstatistikken anvendte methode har særlig interesse, hvor det gjælder ganske korte straffe, men maa dog ogsaa her kun betragtes som en nødudvei, der kan komme til anvendelse, saalænge man ikke har anledning til nøiagtig at følge fangerne paa deres færd ind og ud af fængslerne.

Endnu en tredje anvendelse har de moderne principer fundet i Danmark, idet de er lagt til grund for fængselsinspektør S. Grundtvigs særdeles interessante undersøgelser om virkningen af de korte frihedsstraffe (Tidsskrift for fængselsvæsen, XXVI, s. 2—10)*).

I Norge har grundtrækkene i den købnerske methode faaet anvendelse i »Meddelelser om det norske fængselsvæsen i det 19de aarhundrede«. Her oplyses nemlig, hvorledes de i 1876—1895 for første gang indsatte strafarbeidsfanger er faldt tilbage inden 31. marts 1901. For ikke at anvende uforholdsmæssig megen tid paa arbeidet har man maattet indskrænke sig til blot at tage med de vigtigste oplysninger. Der er lagt særlig vægt paa at gjøre tilbage-

*) Se ogsaa Tidsskr. f. Retsvidenskab 1901 p. 289 (Hagerup: Anmeldelse af Goll: Til Pryglestraffen).

faldsopgaverne saa høiagtige som muligt. I den hensigt er den nye tilgang i 20aaret 1876—1895 fulgt fange for fange gennem tilbagefald efter tilbagefald frem til det nye aarhundredes begyndelse. Da man ikke har taget med den nye tilgang efter 1895, men dog fulgt de indtil da indkomne helt frem til 31. marts 1901, har man undgaaet at sammenligne de tilbagefaldne med fanger, der havde for liden tid til at falde tilbage, idet kun et rent forsvindende antal blev løsladt mindre end 3 aar før den nævnte dag. Man har endvidere i saa stor udstrækning som muligt søgt at sætte de tilbagefaldne udelukkende i forhold til den del af de indkomne, der kunde falde tilbage. I saa henseende har det ligesaa lidt i Norge som i andre lande været muligt at fradrage dem, der er udvandret eller død efter løsladelsen. Man har derimod sat ud af betragtning alle de fanger, der ikke blev løsladt inden periodens slutning, samt de fanger, der døde eller blev sindssyge i strafanstalten.

Af foranstaaende vil det fremgaa, at vi under en paa de danske »oplysninger« og de norske »meddelelser« bygget sammenligning af strafarbeidsfangers tilbagefald i Danmark og i Norge ikke kan holde os til samme tidsrum i begge lande, saaledes som vi kunde ved undersøgelsen af den nye tilgang. Medens vi for Danmarks vedkommende maa holde os til hele 10aarsperioden underet, kan vi for de norske opgavers vedkommende tage for os enten femaaret 1891—1895 eller 10aaret 1886—1895. I begge tilfælde vil beregningen af tilbagefaldsprocenterne efter det foran oplyste blive gunstigere for Danmark end for Norge. Om dette end særlig vil blive tilfældet, hvis vi tager for os 10aarsperioden 1886—1895, vil dog dette være rigtigst, idet vi derved faar et større og paalideligere materiale.

I tabel 5 er først meddelt en beregning af det samlede tilbagefald inden vedkommende periodes udløb, sammenlignet med den del af de indkomne fanger, der kunde falde tilbage. For mændenes vedkommende viser Norge en høiere tilbagefaldsprocent end Danmark saavel

blandt de tidligere ustraffede som blandt de tidligere straffede og blandt disse grupper tilsammen. Kvindernes tilbagefaldsprocent er derimod lavere i Norge end i Danmark forsaavidt de tidligere ustraffede og det hele antal angaar, en liden smule høiere derimod for de tidligere straffedes vedkommende. For mænd og kvinder tilsammen er procenterne over hele linien højere i Norge end i Danmark.

Vi maa her huske paa, at der blandt dem, som kunde falde tilbage i Danmark og hvormed de tilbagefaldne er sammenlignet, er et stort antal, som er indkommet i periodens sidste aar, medens ingen af dem, der er medregnet i Norge, er indkommet senere end vel 5 aar før periodens slutning. Da man nu uden nærmere paavisning maa være berettiget til at gaa ud fra, at mange af de særlig i de senere aar indkomne danske fanger vil falde tilbage senere end 10aarsperiodens slutning, saa bør vi for at faa et bedre sammenligningsmateriale undersøge tilbagefaldet indenfor et ikke altfor langt tidsrum. Tager vi saaledes for os tilbagefaldet inden 3 aar efter løsladelsen — beregnet paa ganske den samme maade i begge lande —, vil vi finde, at uoverensstemmelsen her er meget mindre. Som det sees af tabel 5, er det alene blandt de tidligere straffede fanger og derunder kun for mændene og for mænd og kvinder tilsammen, at vi nu finder nævneværdig høiere procenter i Norge end i Danmark. De øvrige procenter er dels omtrent de samme, dels lavere for de norske end for de danske fangers vedkommende. Kvinderne viser helt og holdent lavere procenter i Norge end i Danmark.

Det maa her holdes fast, at ogsaa de sidst omhandlede beregninger giver et for Danmark gunstigere resultat end man vilde have faaet, om materialet var lagt til rette paa samme maade som i Norge. Af de 2374 norske fanger, der kunde falde tilbage, er det alene 59, der er løsladt mindre end 3 aar før periodens slutning. Det kan af de foreliggende opgaver ikke sees, hvormange danske fanger ikke har havt 3 aar at falde tilbage i. Særskilt for de

tidligere ustraffedes og de tidligere straffedes vedkommende har vi overhovedet ingen vejledning. For begge grupper tilsammen kan vi dog ved følgende beregning komme det rigtige resultat nærmere:

Af 10aarets nye tilgang indkom i periodens 3 sidste aar (1898—1900) 960 M., 158 Kv., 1118 Tils.

Da fangerne maa være løsladt,

inden de kan falde tilbage, har

følgelig ingen af disse fanger havt

3 aar at falde tilbage i. Selv om

vi nu af forsigtighedshensyn gaar

ud fra, at alle de 298 M., 58 Kv., 356 Tils.,

der ved 10aarets slutning endnu

sad i strafanstalterne til afsoning

af sin første straf, er indkommet

i de 3 sidste aar, saa bliver der

dog alligevel 662 M., 100 Kv., 762 Tils.,

der er løsladt mindre end 3 aar før periodens slutning.

Af disse er visselig en del kommet tilbage inden aarhundredets udgang. Men mange vil utvivlsomt først være faldt tilbage senere. Og da der ikke kræves mere, end at yderligere 28 mænd falder tilbage inden 3 aar efter løsladelsen, for at den danske tilbagefaldsprocent for mænd (21,7) skal blive ligesaa høi som den norske (22,7), maa man kunne gaa ud fra, at heller ikke mændenes tilbagefald er ugunstigere i Norge end i Danmark. Allerede efter den for Danmark fordelagtige beregningsmaade er forholdet for kvindernes vedkommende bedre i Norge end i Danmark. Og for hver en af de nævnte 100 kvinder, der yderligere falder tilbage inden 3 aar, bliver forholdet end gunstigere for Norge.

Fangernes tilbagefald inden de enkelte forbrydelsesgrupper fremgaar af tabel 6, hvortil opgaverne for Norge er hentet fra det materiale, der ligger til grund for tabel 16 i »Meddelelser om det norske fængselsvæsen«. For Danmarks vedkommende kan vi her alene sammenligne de tilbagefaldne med de indkomne, idet der i denne

forbindelse ikke er meddelt opgave over antallet af de i strafanstalterne døde og over de ved periodens slutning fængslede personer. De danske tilbagefaldsprocenter er saaledes noget for lave.

Tager vi først for os de tidligere ustraffede fanger, vil vi finde, at i Danmark er ingen fanger faldt tilbage i grupperne forbrydelse mod offentlig myndighed, mord og drab, barnemord m. v., legemsfor nærmelse og »andre« forbrydelser. I Norge er dette tilfældet med mord og drab, andre forbrydelser mod person (hvorunder ingen var indsat i Danmark), mordbrand og ildspaasættelse samt »andre« forbrydelser. Der er saaledes nogle grupper, hvor der har været tilbagefald i det ene land, men ikke i det andet. Paa grund af de absolute tals ringe størrelse knytter der sig dog liden interesse til denne uoverensstemmelse. For de øvrige grupper vedkommende vil det sees, at sædelighedsforbrydelser viser omtrent samme tilbagefald i begge lande, medens tyvsforbrydelse og røveri samt bedrageri og falsk har højere procenter i Norge end i Danmark.

Gaar vi derefter over til dem, der har været straffet med anden straf end strafarbejde, sees tilbagefaldet at have været større i Danmark end i Norge forsaavidt angaar forbrydelse mod offentlig myndighed, legemsfor nærmelse, sædelighedsforbrydelser samt bedrageri og falsk, medens Norge har højere tilbagefaldsprocenter end Danmark i gruppen tyvsforbrydelse og røveri. I de øvrige grupper er tilbagefaldet af ringe interesse.

For de ustraffede og straffede tilsammen er forholdet det samme som for de straffede alene, naar undtages, at procenten for kvindelige sædelighedsforbrydere her er højere i Norge end i Danmark.

Naar vi nu holder fast, at de danske procenter er for lave, maa det være tilladt at gaa ud fra, at tilbagefaldet ogsaa inden de enkelte forbrydelsesgrupper iethvertfald ikke stiller sig uheldigere for Norge end for Danmark. Tildels viser tilbagefaldet sig endog ringere for Norges end for Danmarks vedkommende.

Tabel 1. Ny tilgang. Antallet af forbrydere.

	Danmark			Norge.		
	Mænd	Kvin- der	Tilsam- men	Mænd	Kvin- der	Tilsam- men
Ikke tidligere straffet						
Forbrydelse mod offentlig myndig- hed m. v.	44	1	45	59	2	61
Mord og drab	25	9	34	25	11	36
Barnemord m. v.	5	123	128	8	158	166
Legemsfor nærmelse	32	—	32	119	2	121
Andre forbrydelser mod person ..	—	—	—	4	—	4
Sædelighedsforbrydelser	294	32	326	220	33	253
Tyvsforbrydelse og røveri	492	66	558	249	14	263
Bedrageri og falsk	222	28	250	155	9	164
Mordbrand og ildspasættelse	164	52	216	28	6	34
Andre forbrydelser	62	—	62	32	—	32
Ialt...	1340	311	1651	899	235	1134
Straffet med anden straf end strafarbejde						
Forbrydelse mod offentlig myndig- hed m. v.	63	1	64	59	2	61
Mord og drab	8	4	12	5	—	5
Barnemord m. v.	3	8	11	—	5	5
Legemsfor nærmelse	38	—	38	81	3	84
Andre forbrydelser mod person ..	—	2	2	4	—	4
Sædelighedsforbrydelser	123	9	132	50	36	86
Tyvsforbrydelse og røveri	1314	239	1553	1112	139	1251
Bedrageri og falsk	167	42	209	62	6	68
Mordbrand og ildspasættelse	79	10	89	10	1	11
Andre forbrydelser	4	—	4	1	1	2
Ialt...	1799	315	2114	1384	193	1577
Tilsammen						
Forbrydelse mod offentlig myndig- hed m. v.	107	2	109	118	4	122
Mord og drab	33	13	46	30	11	41
Barnemord m. v.	8	131	139	8	163	171
Legemsfor nærmelse	70	—	70	200	5	205
Andre forbrydelser mod person ..	—	2	2	8	—	8
Sædelighedsforbrydelser	417	41	458	270	69	339
Tyvsforbrydelse og røveri	1806	305	2111	1361	153	1514
Bedrageri og falsk	389	70	459	217	15	232
Mordbrand og ildspasættelse	243	62	305	38	7	45
Andre forbrydelser	66	—	66	33	1	34
Ialt...	3139	626	3765	2283	428	2711

Tabel 2. Ny tilgang. Forholdet mellem mænd og kvinder.

	Danmark			Norge		
	Mænd	Kvin- der	Tilsam- men	Mænd	Kvin- der	Tilsam- men
Ikke tidligere straffet						
Forbrydelse mod offentlig myndig- hed m. v.	97,8	2,2	100,0	96,7	3,3	100,0
Mord og drab.....	73,5	26,5	100,0	69,4	30,6	100,0
Barnemord m. v.....	3,0	96,1	100,0	4,8	95,2	100,0
Legemsfor nærmelse	100,0	-	100,0	98,3	1,7	100,0
Andre forbrydelser mod person ..	-	-	-	100,0	-	100,0
Sædelighedsforbrydelser	90,2	9,8	100,0	87,0	13,0	100,0
Tyvsforbrydelse og røveri	88,2	11,8	100,0	94,7	5,3	100,0
Bedrageri og falsk	88,8	11,2	100,0	94,5	5,5	100,0
Mordbrand og ildspasættelse....	75,0	24,1	100,0	82,4	17,6	100,0
Andre forbrydelser	100,0	-	100,0	100,0	-	100,0
Ialt...	81,2	18,8	100,0	79,3	20,7	100,0
Straffet med anden straf end strafarbejde						
Forbrydelse mod offentlig myndig- hed m. v.	98,4	1,6	100,0	96,7	3,3	100,0
Mord og drab.....	66,7	33,3	100,0	100,0	-	100,0
Barnemord m. v.....	27,3	72,7	100,0	-	100,0	100,0
Legemsfor nærmelse	100,0	-	100,0	96,4	3,6	100,0
Andre forbrydelser mod person ..	-	100,0	100,0	100,0	-	100,0
Sædelighedsforbrydelser	93,2	6,8	100,0	58,1	41,9	100,0
Tyvsforbrydelse og røveri	84,6	15,4	100,0	88,9	11,1	100,0
Bedrageri og falsk	79,0	20,1	100,0	94,5	5,5	100,0
Mordbrand og ildspasættelse....	88,8	11,2	100,0	90,9	9,1	100,0
Andre forbrydelser	100,0	-	100,0	50,0	50,0	100,0
Ialt...	85,1	14,9	100,0	87,8	12,2	100,0
Tilsammen						
Forbrydelse mod offentlig myndig- hed m. v.	98,2	1,8	100,0	96,7	3,3	100,0
Mord og drab.....	71,7	28,3	100,0	73,2	26,8	100,0
Barnemord m. v.....	5,8	94,2	100,0	4,7	95,3	100,0
Legemsfor nærmelse	100,0	-	100,0	97,0	2,4	100,0
Andre forbrydelser mod person ..	-	100,0	100,0	100,0	-	100,0
Sædelighedsforbrydelser	91,0	9,0	100,0	79,0	20,4	100,0
Tyvsforbrydelse og røveri	85,0	14,4	100,0	89,0	10,1	100,0
Bedrageri og falsk	84,7	15,3	100,0	93,5	6,5	100,0
Mordbrand og ildspasættelse....	79,7	20,3	100,0	84,4	15,6	100,0
Andre forbrydelser	100,0	-	100,0	97,1	2,9	100,0
Ialt...	83,4	16,6	100,0	84,2	15,8	100,0

Tabel 3. Ny tilgang. Forholdet mellem tidligere ustraffede og tidligere straffede.

	Danmark			Norge		
	Ikke tidligere straffet	Straffet med andet end Straf-arbejde	Tilsammen	Ikke tidligere straffet	Straffet med andet end straf-arbejde	Tilsammen
Mænd						
Forbrydelse mod offentlig myndighed m. v.	41,1	58,9	100,0	50,0	50,0	100,0
Mord og drab.....	75,8	24,2	100,0	83,3	16,7	100,0
Barnemord m. v.....	62,5	37,5	100,0	100,0	-	100,0
Legemsfor nærmelse	45,7	54,3	100,0	59,5	40,5	100,0
Andre forbrydelser mod person ..	-	-	-	50,0	50,0	100,0
Sædelighedsforbrydelser	70,5	29,5	100,0	81,5	18,5	100,0
Tyvsforbrydelse og røveri	27,2	72,8	100,0	18,3	81,7	100,0
Bedrageri og falsk	57,1	42,9	100,0	71,4	28,6	100,0
Mordbrand og ildspasættelse....	67,5	32,5	100,0	73,7	26,3	100,0
Andre forbrydelser	93,9	6,1	100,0	97,0	3,0	100,0
Ialt...	42,7	57,3	100,0	39,4	60,6	100,0
Kvinder						
Forbrydelse mod offentlig myndighed m. v.	50,0	50,0	100,0	50,0	50,0	100,0
Mord og drab.....	69,2	30,8	100,0	100,0	-	100,0
Barnemord m. v.....	93,9	6,1	100,0	96,9	3,1	100,0
Legemsfor nærmelse	-	-	-	40,0	60,0	100,0
Andre forbrydelser mod person ..	-	100,0	100,0	-	-	-
Sædelighedsforbrydelser	78,0	22,0	100,0	47,8	52,2	100,0
Tyvsforbrydelse og røveri.....	21,0	78,4	100,0	9,2	90,8	100,0
Bedrageri og falsk	40,0	60,0	100,0	60,0	40,0	100,0
Mordbrand og ildspasættelse....	83,9	16,1	100,0	85,7	14,3	100,0
Andre forbrydelser	-	-	-	-	100,0	100,0
Ialt...	49,7	50,3	100,0	54,9	45,1	100,0
Mænd og Kvinder tilsammen						
Forbrydelse mod offentlig myndighed m. v.	41,3	58,7	100,0	50,0	50,0	100,0
Mord og drab.....	73,0	26,1	100,0	87,8	12,2	100,0
Barnemord m. v.....	92,1	7,9	100,0	97,1	2,9	100,0
Legemsfor nærmelse	45,7	54,3	100,0	59,0	41,0	100,0
Andre forbrydelser mod person ..	-	100,0	100,0	50,0	50,0	100,0
Sædelighedsforbrydelser	71,2	28,8	100,0	74,0	25,4	100,0
Tyvsforbrydelse og røveri	26,4	73,6	100,0	17,4	82,6	100,0
Bedrageri og falsk	54,5	45,4	100,0	70,7	29,3	100,0
Mordbrand og ildspasættelse....	70,8	29,2	100,0	75,0	24,4	100,0
Andre forbrydelser	93,9	6,1	100,0	94,1	5,9	100,0
Ialt...	43,9	56,1	100,0	41,8	58,2	100,0

Tabel 4. Ny tilgang. Forholdet mellem de enkelte forbrydelsesgrupper.

	Danmark			Norge		
	Mænd	Kvin- der	Tilsam- men	Mænd	Kvin- der	Tilsam- men
Ikke tidligere straffet						
Forbrydelse mod offentlig myndig- hed m. v.	3,3	0,3	2,7	6,6	0,8	5,4
Mord og drab	1,9	2,9	2,9	2,8	4,7	3,2
Barnemord m. v.	0,4	39,6	7,8	0,9	67,2	14,6
Legemsfornærmelse	2,4	-	1,9	13,2	0,8	10,7
Andre forbrydelser mod person ..	-	-	-	0,4	-	0,3
Sædelighedsforbrydelser	21,9	10,3	19,8	24,5	14,1	22,3
Tyvsforbrydelse og røveri	36,7	21,2	33,8	27,7	6,0	23,2
Bedrageri og falsk	16,6	9,0	15,1	17,3	3,8	14,5
Mordbrand og ildspaa sættelse....	12,2	16,7	13,1	3,1	2,6	3,0
Andre forbrydelser	4,6	-	3,8	3,5	-	2,8
Ialt...	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Straffet med anden straf end strafarbejde						
Forbrydelse mod offentlig myndig- hed m. v.	3,5	0,3	3,0	4,3	1,0	3,4
Mord og drab	0,5	1,3	0,6	0,4	-	0,3
Barnemord m. v.	0,2	2,6	0,5	-	2,6	0,3
Legemsfornærmelse	2,1	-	1,7	5,8	1,6	5,3
Andre forbrydelser mod person ..	-	0,6	0,1	0,3	-	0,3
Sædelighedsforbrydelser	6,8	2,9	6,6	3,6	18,7	5,5
Tyvsforbrydelse og røveri	73,0	75,8	73,4	80,2	72,0	79,4
Bedrageri og falsk	9,3	13,3	9,8	4,5	3,1	4,3
Mordbrand og ildspaa sættelse....	4,4	3,2	4,1	0,8	0,5	0,7
Andre forbrydelser	0,2	-	0,2	0,1	0,5	0,1
Ialt...	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Tilsammen						
Forbrydelse mod offentlig myndig- hed m. v.	3,4	0,3	2,9	5,2	0,9	4,5
Mord og drab	1,1	2,1	1,2	1,3	2,6	1,5
Barnemord m. v.	0,3	20,9	3,7	0,4	38,1	6,3
Legemsfornærmelse	2,2	-	1,9	8,8	1,2	7,6
Andre forbrydelser mod person ..	-	0,3	0,1	0,4	-	0,3
Sædelighedsforbrydelser	13,3	6,6	12,2	11,8	16,1	12,5
Tyvsforbrydelse og røveri	57,5	48,7	56,0	59,6	35,8	55,8
Bedrageri og falsk	12,4	11,2	12,2	9,5	3,5	8,6
Mordbrand og ildspaa sættelse....	7,7	9,9	8,1	1,6	1,6	1,6
Andre forbrydelser	2,1	-	1,7	1,4	0,2	1,3
Ialt...	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabel 5. Tilbagefald. Ialt og inden 3 aar.

	Danmark			Norge		
	Mænd	Kvin- der	Tilsam- men	Mænd	Kvin- der	Tilsam- men
Tilbagefald ialt.						
Ikke tidligere straffet						
Indkomne fanger (Danmark 1891—1900, Norge 1886—1895).....	1340	311	1651	942	277	1219
Heraf kunde falde tilbage (i D. fra- trukket de i strafanstalten døde og de ved periodens slutning hensiddende, i N. desuden de sindssyge)	1191	272	1463	918	269	1187
Af disse faldt tilbage (i D. inden 31. december 1900, i N. inden 31. marts 1901) Antal	80	13	93	93	8	101
Procent	6,7	4,8	6,1	10,1	3,0	8,5
Straffet med anden straf end strafarbejde						
Indkomne fanger (se ovenfor)....	1799	315	2114	983	218	1201
Heraf kunde falde tilbage (do.) ..	1633	290	1923	970	217	1187
Af disse faldt tilbage (do.) Antal	631	93	724	469	72	541
Procent	38,6	32,1	37,6	48,4	33,2	45,6
Tilsammen						
Indkomne fanger (se ovenfor)....	3139	626	3765	1925	495	2420
Heraf kunde falde tilbage (do.) ..	2824	562	3386	1888	486	2374
Af disse faldt tilbage (do.) Antal	711	106	817	562	80	642
Procent	25,2	18,0	24,1	29,8	16,5	27,0
Tilbagefald inden 3 aar.						
Ikke tidligere straffet	64	10	74	51	6	57
Straffet med anden straf end straf- arbejde	548	81	629	379	52	431
Tilsammen	612	91	703	430	58	488
Procentvis (i forhold til dem, der kunde falde tilbage, jfr. ovenfor):						
Ikke tidligere straffet	5,5	3,7	5,1	5,6	2,2	4,8
Straffet med anden straf end straf- arbejde	33,6	27,0	32,7	39,1	24,0	36,3
Tilsammen	21,7	16,2	20,8	22,7	11,9	20,6

Tabel 6. Tilbagefald inden de enkelte forbrydelsesgrupper.

Ikke tidligere straffet.		Danmark			Norge			
		Indkomne fanger	Heraf faldt tilbage		Indkomne fanger	Heraf kunde falde tilbage	Af disse faldt tilbage	
			Antal	Procent			Antal	Procent
Forbrydelse mod offentlig myn- dighed m. v.	M.	44	-	-	29	29	4	13, ₈
	K.	1	-	-	1	1	-	-
	Tils.	45	-	-	30	30	4	13, ₃
Mord og drab	M.	25	-	-	28	18	-	-
	K.	9	-	-	12	11	-	-
	Tils.	34	-	-	40	29	-	-
Barnemord m. v.	M.	5	-	-	5	5	-	-
	K.	123	-	-	182	177	2	1, ₁
	Tils.	128	-	-	187	182	2	1, ₁
Legemsfornærmelse	M.	32	-	-	75	72	3	4, ₂
	K.	-	-	-	1	1	-	-
	Tils.	32	-	-	76	73	3	4, ₁
Andre forbrydelser mod person	M.	-	-	-	2	2	-	-
	K.	-	-	-	-	-	-	-
	Tils.	-	-	-	2	2	-	-
Sædelighedsforbrydelser	M.	294	13	4, ₄	181	176	8	4, ₅
	K.	32	-	-	41	41	1	2, ₄
	Tils.	326	13	4, ₀	222	217	9	4, ₁
Tyvsforbrydelse og røveri	M.	492	48	9, ₈	374	372	60	16, ₁
	K.	66	10	15, ₂	22	21	4	19, ₀
	Tils.	558	58	10, ₄	396	393	64	16, ₃
Bedrageri og falsk	M.	222	17	7, ₇	188	187	18	9, ₀
	K.	28	3	10, ₇	6	6	1	16, ₆
	Tils.	250	20	8, ₀	194	193	19	9, ₈
Mordbrand og ildspasættelse .	M.	164	2	1, ₂	28	25	-	-
	K.	52	-	-	11	10	-	-
	Tils.	216	2	0, ₀	39	35	-	-
Andre forbrydelser	M.	62	-	-	32	32	-	-
	K.	-	-	-	1	1	-	-
	Tils.	62	-	-	33	33	-	-

Tabel 6, fortsættelse.

Straffet med anden straf end strafarbejde		Danmark			Norge			
		Indkomne fanger	Heraf faldt tilbage		Indkomne fanger	Heraf kunde falde tilbage	Af disse faldt tilbage	
			Antal	Procent			Antal	Procent
Forbrydelse mod offentlig myn- dighed m. v.	M.	63	17	27,0	12	12	1	8,3
	K.	1	-	-	-	-	-	-
	Tils.	64	17	26,6	12	12	1	8,3
Mord og drab	M.	8	-	-	8	5	2	40,0
	K.	4	-	-	-	-	-	-
	Tils.	12	-	-	8	5	2	40,0
Barnemord m. v.	M.	3	-	-	-	-	-	-
	K.	8	-	-	8	8	-	-
	Tils.	11	-	-	8	8	-	-
Legemsfornærmelse	M.	38	10	26,3	36	34	6	17,0
	K.	-	-	-	1	1	-	-
	Tils.	38	10	26,3	37	35	6	17,1
Andre forbrydelser mod person	M.	-	-	-	2	2	1	50,0
	K.	2	1	50,0	-	-	-	-
	Tils.	2	1	50,0	2	2	1	50,0
Sædelighedsforbrydelser	M.	123	20	16,3	33	33	4	12,1
	K.	9	2	22,2	94	94	16	17,0
	Tils.	132	22	16,7	127	127	20	15,7
Tyvsforbrydelse og røveri	M.	1314	514	39,1	823	818	435	53,2
	K.	239	69	28,9	106	105	54	51,4
	Tils.	1553	583	37,5	929	923	489	53,0
Bedrageri og falsk	M.	167	58	34,7	61	59	17	28,8
	K.	42	19	45,2	6	6	2	33,3
	Tils.	209	77	36,8	67	65	19	29,2
Mordbrand og ildspaaættelse .	M.	79	12	15,2	7	6	2	33,3
	K.	10	2	20,0	3	3	-	-
	Tils.	89	14	15,7	10	9	2	22,2
Andre forbrydelser	M.	4	-	-	1	1	1	100,0
	K.	-	-	-	-	-	-	-
	Tils.	4	-	-	1	1	1	100,0

Tabel 6, fortsættelse.

Ustraffede og straffede tilsammen		Danmark			Norge			
		Indkomne fanger	Heraf faldt tilbage		Indkomne fanger	Heraf kunde falde tilbage	Af disse faldt tilbage	
			Antal	Procent			Antal	Procent
Forbrydelse mod offentlig myn- dighed m. v.	M.	107	17	15,9	41	41	5	12,2
	K.	2	-	-	1	1	-	-
	Tils.	109	17	15,9	42	42	5	11,9
Mord og drab	M.	33	-	-	36	23	2	8,7
	K.	13	-	-	12	11	-	-
	Tils.	46	-	-	48	34	2	5,9
Barnemord m. v.	M.	8	-	-	5	5	-	-
	K.	131	-	-	190	185	2	1,1
	Tils.	139	-	-	195	190	2	1,1
Legemsfor nærmelse	M.	70	10	14,3	111	106	9	8,5
	K.	-	-	-	2	2	-	-
	Tils.	70	10	14,3	113	108	9	8,3
Andre forbrydelser mod person	M.	-	-	-	4	4	1	25,0
	K.	2	1	50,0	-	-	-	-
	Tils.	2	1	50,0	4	4	1	25,0
Sædelighedsforbrydelser	M.	417	33	7,9	214	209	12	5,7
	K.	41	2	4,9	135	135	17	12,6
	Tils.	458	35	7,9	349	344	29	8,4
Tyvsforbrydelse og røveri	M.	1806	562	31,1	1197	1190	495	41,6
	K.	305	79	25,9	128	126	58	46,0
	Tils.	2111	641	30,4	1325	1316	553	42,0
Bedrageri og falsk	M.	389	75	19,3	249	246	35	14,2
	K.	70	22	31,4	12	12	3	25,0
	Tils.	459	97	21,1	261	258	38	14,7
Mordbrand og ildspasættelse .	M.	243	14	5,8	35	31	2	6,5
	K.	62	2	3,2	14	13	-	-
	Tils.	305	16	5,2	49	44	2	4,5
Andre forbrydelser	M.	66	-	-	33	33	1	3,0
	K.	-	-	-	1	1	-	-
	Tils.	66	-	-	34	34	1	2,9

Et nyt Identificeringssystem.

I.

Indledning.

I adskillige europæiske Politietater har Identificeringsarbejdet i det sidste Par Aar staaet i Begreb med at antage nye Former. Antropometrien — Bertillons berømte Forbrydermaalinger, der i mere end et kvart Aarhundrede have været et næsten ufejlbarligt Vaaben i Politiets Kamp mod den internationale Forbryderhær — synes langsomt at skulle blive fortrængt af Fingeraftryksmetoden *), det saakaldte daktyloskopiske System. De Grunde, der af Daktyloskopiens Forkæmpere føres i Marken for at retfærdiggøre Ombytningen, ere mange og ret overbevisende. Der anføres saaledes, at man trods al anvendt Omhu kan maale unøjagtigt, medens det er aldeles utænkeligt, at et Fingeraftryk ikke skulde blive en korrekt Reproduktion af den paagældende Hudfigur. Endvidere at Antropometrien kræver særlige Forkundskaber og længere Tids Øvelse, hvorimod enhver underordnet Politifunktionær i Løbet af nogle faa Minutter kan lære at optage Fingeraftryk, at Maalingerne nødvendiggøre Anskaffelsen af en Del ret kostbare Instrumenter og et særskilt Lokale i Modsætning til Fingeraftrykkene, der kunne optages paa ligegyldigt hvilket

*) Jfr. i øvrigt om samme Emne nærv. Tidsskr. Bd. XVII S. 113 XIX S. 75 XXV og S. 78.

Sted ved Hjælp af en Draabe Tryksvæerte og en Stump Zinkplade. Heraf følger atter, at Fingeraftryk ville kunne fremstilles i enhver som helst Jurisdiktion, medens Bertillonagen kun kan overkommes af større Politietater.

Det er Londons Politidirektør Sir E. R. Henry, hvem Æren for at have henledet de europæiske Politietaters Opmærksomhed paa Daktyloskopiens Fortrin tilkommer. Henry, der som Politiinspektør i Bengalen havde haft rig Lejlighed til at studere Systemet, af hvilket der blandt Myndighederne dersteds gøres udstrakt Brug, indførte ved sin Embedstiltrædelse Fingeraftryksmetoden i Londons Politietat, forbedret efter et af ham selv opfundet Klassifikationsprincip. Eksperimentets Udfald overtraf al Forventning. Medens man med Bertillons System — som samtidig blev afskaffet i London — kun havde opnaaet et gennemsnitligt Antal af 450 Identifikation om Aaret, lykkedes det allerede første Aar Londoner-Politiet at konstatere 1700 Personers Identitet ved Hjælp af Fingeraftryk. Og dette Antal pr. Aar er i stadig Stigning. Aar 1903 blev 3600 Personer og sidstforløbne Aar omkring halvfemte Tusinde Personer genkendte ad daktyloskopisk Vej.

Intet Under, at andre Politietater have skyndt sig at efterligne Londons Eksempel. For Øjeblikket praktiseres Fingeraftryksmetoden jævnsides med Maalingerne i Berlin, hvor man allerede i sidstforløbne Kvartaar kunde opvise en beskeden Høst af 43 daktyloskopiske Resultater, og i Hamborg, hvis reformivrige Politidirektør, Dr. Roscher, ved en Omændring af Klassifikationsmetoden har søgt at afhjælpe visse mindre med Henrys System forbundne Ulemper. Kongeriget Sachsen har imidlertid Æren af at være det første Land i Europa, i hvilket Systemet er gennemført paa en Maade, der kommer Idealet nær. Her er det fra dette Aars Begyndelse paalagt samtlige Jurisdiktioner Landet over at tage Fingeraftryk in duplo af enhver Arrestant og indsende det ene Eksempel til Centralbureauet i Dresden. Et Skridt i samme Retning er foretaget i Øst-

rig, hvor det ligeledes ved en ministeriel Kundgørelse er befalet, at der i alle Statens Fængsler skal tages Finger aftryk af Fangerne, hvilke Aftryk alle skulle indlemmes i Hovedregistraturen i Wien. Samtidig har Politiet i Buda-Pesth taget Systemet i Brug.

I København indførtes Fingeraftryksmetoden i Juni Maaned f. A. paa Foranledning af Poliitiinspektør Henrik Madsen, og under dennes Ledelse praktiseres den jævnsides med de tidligere indførte antropometriske Maalinger. Her saavel som i de ovenfor nævnte Byer tages der altsaa indtil videre baade antropometriske og daktyloskopiske Signalementer af enhver Arrestant.

Udenfor Europa gøres der bl. a. Steder vidtstrakt Brug af Daktyloskopien i Sydamerika, i Indien og i Ægypten.

Vi skulle i det følgende give en kortfattet Fremstilling af Systemets Væsen og Egenskaber.

II.

Daktyloskopiens Væsen.

Naar man nøje betragter sine Fingerspidssers indvendige Side, vil man bemærke, hvorledes sirligt svungne Papillarlinier danne en Rigdom af Buer, Sløjfer, Snirkler, Ringe og andre Figurer.

Disse Figurer have adskillige fremragende Lærde gjort til Genstand for en Række interessante Studier. Ved Fysiologerne Purkenjes og Galtons Forskninger, der strakte sig over en hel Menneskealder, og ved William Herschels Specialstudier er det godtgjort, at disse tilsyneladende saarsarte Hudfigurer forblive ganske uforandrede gennem alle Livets Aldre. Ikke blot fra Vugge til Grav, men hos Fosteret i Moderens Liv og hos Liget i Opløsningstilstand ere Fingerspidssernes Hudfigurer ufejlbarlig de samme.

Samtidigt er det konstateret, at det er umuligt at finde to indtil de mindste Enkeltheder analoge Hudfigurer. Selv om disse Figurer ikke blot ifølge deres Art, men

ogsaa ifølge Liniernes Antal, Konturer, Beliggenhed etc. straks synes aldeles ensartede, vil en nærmere Undersøgelse vise, at de adskille sig ved en Række karakteristiske Enkeltheder (Punkter, brudte Linier, Vinkler, Grene m. m.), af hvilke der i hvert Fingeraftryk kan paavises opimod 70. Paa Grundlag af disse Enkeltheder og selve Hudfigurerne Grupper og Undergrupper kan der ifølge Windts og Kodiceks Beregninger opnaas ikke mindre end 20,971,520,000,000,000 Kombinationer.

Sammenlignet med dette uhyre Tal er Antallet af Jordklodens Beboere, ca. 1500 Millioner, for intet at regne. Selv i 100 Aar giver dette med en menneskelig Gennemsnitslevealder af 33,3 Aar jo ikke mere end 4500. Millioner Mennesker.

Dividerer man nu denne hundredaarige Menneskemasse ind i ovenanførte Kombinationstal, vil man se, at vor Jordklode først i det 4,660,337te Aarhundrede vil have saa mange Mennesker, som den daktyloskopiske Registratur indeholder Kombinationer.

Enhver ejer altsaa i sine Fingerspidser en Art Signatur, der er langt mere individuel end et nok saa ejendommeligt Navnetræk. Dette er da heller ikke nogen lagttagelse af nyere Datum. Hos de orientalske Folkeslag, hvis Kultur i den fjerneste Oldtid var Aftenlandets saa langt overlegen, har man kjendt og gjort Brug af Fingeraftryk. I Kina, Assyrien og Japan har man fundet antikke Dokumenter, paa hvis Fod et Sværteaftryk af Udstederens Fingerspids er traadt i Stedet for Navns Underskrift. Ogsaa i den nyere Tid erstatter man i visse Lande ofte Signaturen med Fingeraftryk. Saaledes i Bengalen, hvor Autoriteterne have forstaaet at sætte en Stopper for visse omsiggribende Bedragerier ved at lade officielle Aktstykker signere med Tommel- og Pegefingerens Figurer. I Tyrkiet betjener den, der er ukyndig i Skrivekunsten, sig ikke af det hos os gangbare Bomærke. I en Blikkapsel, han bærer hos sig, opbevarer han derimod en med sort Farve fugtet

Svamp. Skal noget underskrives, væder han sin højre Pegefinger paa Svampen og afsætter sit Fingeraftryk paa Dokumentet. Og saaledes som vi ere i Stand til at agnoscere vor Underskrift, formaar Tyrken at genkende ikke blot sit eget, men ogsaa sine paarørendes og sine Forretningsforbindelsers Fingeraftryk.

III.

Hudfigurens ydre og indre Grænse.

Daktyloskopiens Anvendelighed i Identifikationsøjemed var afhængig af, hvorvidt det var muligt at udpege de ganske faa Hovedtyper, under hvilke denne Uendelighed af Kombinationer, dette tilsyneladende Kaos kunde indordnes. Tallose Undersøgelser og Beregninger maatte foretages og adskillige frugtesløse Eksperimenter anstilles, før dette Maal kunde naas. Nu synes Spørgsmaalet endelig løst ved Fastsettelsen af en Metode, der tilfredsstiller alle Fordringer og især i høj Grad formindsker Antallet af de besværlige Overgangsformer.

Efter denne Metode kunne alle eksisterende Fingeraftryk henføres under 4 Hovedtyper: Buen, Slyngen, Hvirvlen og den sammensatte Figur.

Før vi skride til Fremstillingen af disse fire Hovedtyper, er det imidlertid nødvendigt at kaste Blikket paa nogle bestemte Punkter, som findes i enhver Hudfigur. Kendskabet til disse er af afgørende Betydning ved Bedømmelsen.

Ved første Øjekast synes Fingerspidsens Papillarlinie kun at være et Virvar af Streger. I Virkeligheden findes der imidlertid paa enhver Fingerspids en let paaviselig Særfigur, som omslutes af Grænselinier.

Fig. 1 fremstiller en Slynge. Grænselinien markeres af den sorte Streg. Fig. 3 er en Hvirvel, som her, for at lette Forstaaelsen, er skaaret ud af sit Grænseleje (Fig. 2).

I ethvert Fingeraftryk — Buen undtagen — kan der derfor paavises to bestemte Udgangs- eller Støttepunkter, nemlig:

- A. Deltaet eller den ydre Grænse.
- B. Kærnepunktet eller den indre Grænse.

Deltaet eller den ydre Grænse dannes af de Linier,

Fig. 1.

Fig. 2.

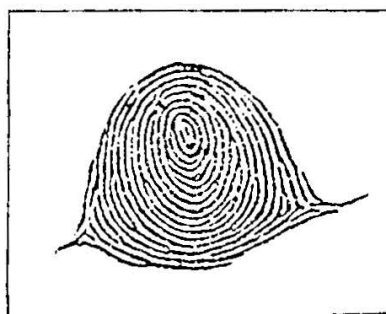

Fig. 3.

som omslutte den egentlige Papillarfigur. Det opstaar enten, idet en enkelt Papillarlinie tvedeles, eller idet to Linier, som hidtil løb parallelt, pludseligt forandre Retning og bortfjerne sig fra hinanden. Naar et Delta dannes ved Liniens Tvedeling, er selve Gaffelpunktet den ydre Grænse (Fig. 4-x). Er der flere saadanne Gaffelpunkter, gælder det, der ligger inderst, som ydre Grænse.

Dannes Deltaet derimod, idet to Parallellinier pludselig

divergere, saa er den Linie eller det Punkt, som ligger Afvigelsespunktet nærmest, den ydre Grænse (Fig. 5-y).

I hver Slynge findes een saadan ydre Grænse (Fig. 6-A), i hvert Hvirvelmønster findes to (Fig. 7-A-A).

Kærnepunktet eller den indre Grænse dannes af selve Figurens centrale Punkt. I Hvirvelmønsteret er Kærnepunktet enten en Prik eller den inderste Ring. I Slingen kan den indre Grænse enten dannes af et lige eller et ulige Antal ikke forbundne Streger (»Stave«) eller ved to

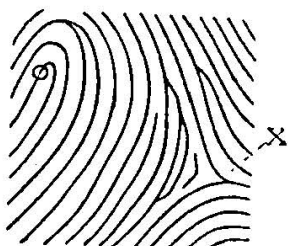

Fig. 4.

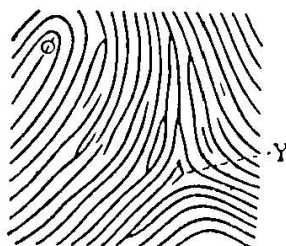

Fig. 5.

Fig. 6.

Fig. 7.

Linier, som foroven forbindes ved en Bue. Findes der et ulige Antal ikke forbundne Stave, gælder den midterste som indvendig Grænse, findes der kun en enkelt Stav, er denne den indvendige Grænse (se i Fig. 5 den med ① betegnede Linie). Dannes Kærnepunktet af en Slynge, er den fra Deltaet længst bortliggende Skulder den indvendige Grænse (se i Fig. 4 den med ① betegnede Linie). Det samme gælder, dersom Kærnen dannes af to ikke forbundne Linier. Da Antallet af de mellem ydre og indre Grænse indeslutede Linier skal tælles ved visse Undergrupperinger af

Slyngemønstret, er det af stor Betydning, at man med Nøjagtighed kan fastsætte disse Grænsepunkter.

IV.

De fire Hovedtyper.

De fire Hovedtyper, under hvilke alle eksisterende Fingerspidsfigurer kunne indordnes, ere som anført:

- A. Buen.
- B. Slyngen.
- C. Hvirvlen.
- D. Den sammensatte Figur.

Fig. 8.

Fig. 9.

Fig. 10.

Fig. 11.

A. Buen.

I denne Figur danne Papillarlinierne et Antal over hinanden liggende Buer, som løbe fra den ene Side til den anden, uden at blot en eneste Linie vender tilbage til samme Side (Fig. 8).

I Reglen findes der intet Delta i denne Figur. Men findes der et saadant, maa der ikke ligge nogen Linie mellem den indre og den ydre Grænse.

Fig. 9 og 10 synes ved første Øjekast at være Buer. Ved nærmere Eftersyn vil man imidlertid bemærke, at der midt i begge findes en enkelt »Slynge«, det vil sige en Linie, som midt i Figuren gør en brat Drejning og vender tilbage til den Side, hvorfra den kommer. I begge Figurer findes et Delta, og indre Grænse dannes af en Stav. Disse Aftryk henhøre derfor ikke under Buen, men under Slyngemønstret.

En Afart af Buen er Teltbuen, i hvis Midte en Linie danner en vertikal Akse, over hvilken de øvrige Linier bøje sig i spidse Vinkler og danne en teltlignende Figur (Fig. 11).

B. Slingen.

I dette Mønster vende Papillarlinierne, efter at de i Figurens Midte have gjort en slyngelignende Bøjning, tilbage til den Side, hvorfra de komme.

Man skelner mellem Radialslyngen og Ulnarslyngen. I Radialslyngen have Linierne en skraa Retning fra Lillefingeren nedad mod Tommelfingeren. I Ulnarslyngen løbe de i skraa Retning fra Tommelfingeren nedad mod Lillefingeren.

Fig. 12.

Fig. 13.

Fig. 14.

Fig. 15.

Deraf følger, at Fig. 12 og 13 — der ligesom Fig. 14 og 15 ere typiske Eksempler paa Slynger — ere Ulnarslynger, dersom de fremstille Fingeraftryk af højre Haand, men Radialslynger, dersom Fingeraftrykkene hidrøre fra en Venstrehaand. Det samme gælder i modsat Forhold om Fig. 14 og 15. Disse Aftryk ere Ulnarslynger, dersom de hidrøre fra en Venstrehaand, og Radialslynger, hvis det er Højreafttryk, idet man stadig maa erindre, at Aftrykket, ligesom Spejlet, giver et omvendt Billede af Originalen.

C. Hvirvlen.

I Hvirvelmønstreet gør Papillarlinien mindst een fuldstændig Omdrejning om sig selv. Karakteristisk for Hvirvlen er, at den altid har to Deltaer (kf. Fig. 7) i Modsætning til Slingen, der altid kun har et (kf. Fig. 6).

Selve Figuren kan enten bestaa af Ringe eller Ovaler, hvoraf den ene omkredser den anden, eller den kan være spiralformet eller mandelformet. Fig. 16—21 fremstille forskellige Hvirvelarter..

D. Den sammensatte Figur.

Sammensat Figur kaldes det Aftryk, i hvilket der forekommer Kombinationer af Buer, Slynger og Hvirvler. Denne Gruppe deles i

Fig. 16.

Fig. 17.

Fig. 18.

Fig. 19.

Fig. 20.

Fig. 21.

- a. Centrallommeslyngen.
- b. Sidelommeslyngen.
- c. Tvillingslyngen.
- d. Tilfældige Mønstre.

a. Centrallommeslyngen.

Saaledes kaldes de Hudfigurer, i hvilke en enkelt Hvirvel er omsluttet af Slynger. Det forekommer nemlig ikke sjældent i Slyngemønstret, at Papillarlinierne tæt ved Kærnepunktet pludselig afvige fra de øvrige Papillarliniers Løb, og at en eller anden Linie pludselig gør en fuldstændig Omdrejning. Alle saadanne Slyngeformationer, i hvilke blot en eneste Linie er rettet konveks mod Slyngens Aabning, og i hvilke der som Følge deraf fremkommer et mere

eller mindre tydelig udpræget Delta, kaldes Centrallommeslynger.

I Fig. 22 findes en skematisk Fremstilling af de 4

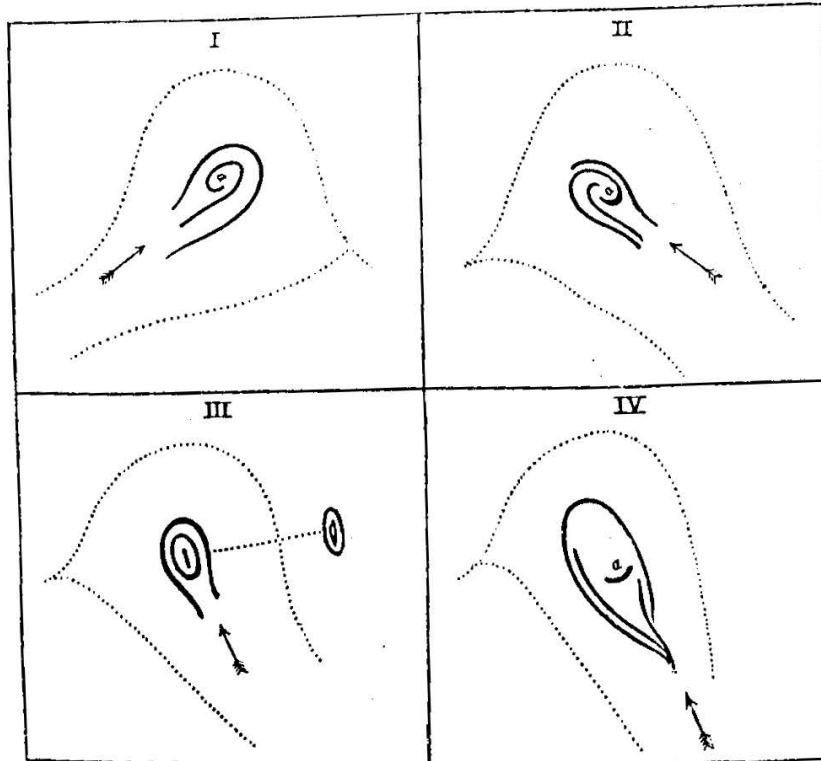

Fig. 22.

eksisterende Kærnepunkter, hvis Tilstedeværelse gør en almindelig Slynge til en Centrallommeslynge. Pilen markerer Slyngelinierens Hældning. Forlænger man denne Pil, vil

Fig. 23.

Fig. 24.

man se, at den træffer mindst en af Kærnepunktets Linier i en ret Vinkel. Kun naar dette er Tilfældet, er Aftrykket en Centrallommeslynge. Heri ligger det væsentlige Skelne-mærke i opdukkende Tvivlstilfælde. Fig. 23 og 24 er Cen-trallommeslynger.

b. Sidelommeslyngen.

Naar de Linier, hvoraf Slyngen bestaar, før deres Omdrejning bøje skarpt nedad og derved paa den ene Side danner et Mellemrum eller en »Lomme«, som sædvanlig er udfyldt af en anden Slynges Linier, hedder Aftrykket »Sidelommeslynge«, dersom begge Slynger udmunde paa samme Side af Fingeraftrykket (Fig. 25—26).

c. Tvillingslyngen.

Denne Figur bestaar, som Navnet antyder, af to Slynger. Den ene løber over den anden eller de omslynge hinanden gensidig. Tvillingslyngen adskiller sig fra Sidelommeslyngen derved, at de to Slynger ved førstnævnte munde ud paa hver sin Side af Fingeraftrykket. Det

Fig. 25.

Fig. 26.

Fig. 27.

Fig. 28.

kan til en Begyndelse falde vanskeligt at afgøre, om en Figur er en Sidelommeslynge eller en Tvillingslynge. Men da det ved Klassifikationen i Registreringsøjemed er unødvendigt at skelne mellem disse Figurer, er den rigtige Bedømmelse ogsaa af mindre væsentlig Betydning. Fig. 27 og 28 ere Tvillingslynger.

d. Tilfældige Mønstre.

Saaledes benævnes det forholdsvis lille Antal Figurer, hvis Omrids ere saa uregelmæssige, at de ikke kunne henføres under nogen af de her beskrevne Typer.

V.

Klassifikationen.

Efter at de ti Fingres Aftryk er afsat paa Blankettens dertil bestemte Rubrikker, (se Pag. 73) foretages Bedømmelsen

efter det oven skildrede Princip. Under hvert Aftryk noterer man med Blyant Figurens Navn, idet man dog af Nemheds-hensyn betjener sig af følgende Signaturer, der for Uniformite-tens Skyld ere de samme, som man anvender i London:

- A. Buen.
- T. Teltbuen.
- W. Hvirvlen.
- C. P. Centrallommeslyngen.
- L. P. Sidelommeslyngen.
- T. L. Tvillingslyngen.
- Ac. Det tilfældige Mønster.

For Slyngemønstrene anvendes desuden følgende Tegn:

I højre Haand: \ for Ulnarslyngen og / for Radial-slyngen.

I venstre Haand: / for Ulnarslyngen og \ for Radial-slyngen.

Derefter skrider man til Klassifikationen, det vil sige Bestemmelsen af den Plads i Kortregistraturen (et Skab med Hylder og Mapper), paa hvilken det paagældende Sæt Aftryk skal anbringes. Af Klassifikationsmetoder findes der ikke saa ganske faa. Francis Galton i London, William Herschel i Bengalen, Juan Vucetich i Buenos Ayres, Bertillon i Paris, Fængselsdirektør A. Daae i Kristiania og Dr. Roscher i Hamborg have hver bragt sin Metode i Forslag.

A. Hovedgrupper.

Bedst svarende til Formaalet er dog vistnok følgende af E. R. Henry opfundne Grupperingsmaade, der for Øjeblikket anvendes overalt i Europa, hvor Daktyloskopien har vundet Indpas.

Alle eksisterende Figurer falde ved første Inddeling i to store Grupper, L-Gruppen og W-Gruppen. Under L-Gruppen høre samtlige Buer og Slynger, under W-Gruppen alle Hvirvler og sammensatte Figurer. Derefter vurderes de saaledes fremkomne Betegnelser i Tal, idet Fingrene

Faksimile i $\frac{1}{3}$ Reduktion af et Fingeraftrykskort.

G. B.	
Navn <i>Larsen</i>	Klassifikations-Nr. <i>24 I</i>
<i>Thaulz Christoffer Antonius</i>	<i>29 H</i>
f. d. <i>16/7. 1841</i>	<i>Holsted</i>

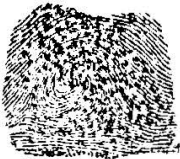
HØJRE HAAND.

1.—Tommelfinger.	2.—Pegefinger.	3.—Mellemfinger.	4.—Ringfinger.	5.—Lillefinger
				
(Fold.) <i>W</i>	<i>W</i>	<i>\</i>	<i>W</i>	(Fold.) <i>W</i>

Aftrykket skal tages saaledes, at sidste Fingerled er lige ovenfor den tykke Linje, mærkt (Fold). Dersom et enkelt Aftryk mislykkes, afsættes et nyt paa den tomme Plads oven over dette.

Naar en Finger mangler eller er saa daarlig, at der ikke kan tages Aftryk, eller hvis den er forkroblet og giver et ubrugeligt Aftryk, skal dette noteres under Rubrikken: Bemærkninger

VENSTRE HAAND.

6.—Tommelfinger	7.—Pegefinger.	8.—Mellemfinger.	9.—Ringfinger	10.—Lillefinger
				
(Fold.) <i>W</i>	<i>W</i>	<i>/</i>	<i>W</i>	(Fold.) <i>/</i>

VENSTRE HAAND.

Aftryk af de fire Fingre tagne paa én Gang.

HØJRE HAAND.

Aftryk af de fire Fingre tagne paa én Gang.

Udfærdiget af *Holstede* af *Larsen* den *16/7. 1841*
 Klassificeret af *Larsen*
 Kontrolleret af *Larsen*

betragtes parvis. Dersom W forekommer i første Fingerpar (højre Tommel- og Pegefinger), gælder hvert W for 16. Forekommer W i andet Fingerpar (højre Mellem- og Ringfinger), tæller hvert W 8. I tredje Fingerpar (højre Lille- og venstre Tommelfinger) gælder hvert W for 4, i fjerde Fingerpar (venstre Pege- og Mellemfinger) for 2 og i femte Fingerpar (venstre Ring- og Lillefinger) for 1. De med L betegnede Figurer gælde derimod i alle Fingre for 0.

Naar Klassifikationen skal foretages, trækker man en lang Brøkstreg. Den første Finger af hvert af de nævnte Fingerpar betragtes som Tæller. Dens Talbetegnelse sættes derfor over denne Brøkstreg. Den anden Finger af hvert Fingerpar betragtes som Nævner, hvorfor dens Talbetegnelse sættes under Brøkstregen.

Højre Haand.

Tommelf.	Pegef.	Mellemf.	Ringf.	Lillef.
L.	W.	W.	L.	L.

Venstre Haand.

Tommelf.	Pegef.	Mellemf.	Ringf.	Lillef.
L.	W.	W.	L.	W.

Naar et Sæt Fingeraftryk f. Eks. paa Aftryksblanketten har faaet ovenstaaende Betegnelser, vil det opstillet parvis i nævnte Brøkformation se saaledes ud:

$$\frac{\begin{array}{ccccc} L. & W. & L. & W. & L. \\ W. & L. & L. & W. & W. \end{array}}$$

hvilket atter vil sige, at det efter den beskrevne numeriske Værdi vil faa følgende Talbetegnelser:

$$\frac{0 \ 8 \ 0 \ 2 \ 0}{16 \ 0 \ 0 \ 2 \ 1}$$

Derefter adderes Tallene i Tælleren og Tallene i Nævneren. Facit bliver i nærværende Tilfælde $\frac{10}{19}$. Hertil lægges

yderligere 1 i Tæller saavel som Nævner, hvorved Brøken bliver $\frac{11}{20}$. Alt efter Fingeraftrykkenes Beskaffenhed kan man paa denne Maade opnaa alle Brøkværdier fra $\frac{1}{1}$ til $\frac{32}{32}$, og det samlede Kortmateriale adskilles paa denne Maade i 1024 Hovedgrupper. Til hver Nævner svarer et (eller flere) Rum i Registraturskabet, og i hvert af disse Rum samles alle Fingeraftrykskort med samme Nævner og anbringes i Numerorden efter Tælleren.

B. Undergrupper.

Ved denne geniale Klassifikationsmetode klæber der imidlertid den Ulempe, at Kortfordelingen bliver i høj Grad uensartet. Medens der i enkelte Grupper kun kommer ganske faa Kort, er Tilgangen til andre Grupper saa rigelig, at en yderligere Inddeling er uomgængelig nødvendig.

a. Bogstaveringsgrupper.

Dette gælder især Klasse $\frac{1}{1}$, i hvilke alle Figurerne henhøre under det saa hyppigt forekommende L-Mønster (Buer, Teltbuer, Ulnar- og Radialsøjfer).

Ved denne Gruppe anvendes derfor følgende Undergrupperinger. Pegefingrene lægges til Grund for den yderligere Inddeling og betegnes paa Kortet med et stort Bogstav i Modsætning til de øvrige Fingre, der eventuelt betegnes med smaa Bogstaver. I Underklassen $\frac{A}{A}$ findes der de Kort, der have Buer i begge Pegefingre, i $\frac{A}{R}$ Kort med Buer i højre og Radialslynger i venstre Pegefinger, i $\frac{A}{U}$ Kort med Buer i højre og Ulnarslynger i venstre Pegefinger. De øvrige Kombinationer ere:

$$\frac{R}{A}, \frac{R}{R}, \frac{R}{U}, \frac{U}{A}, \frac{U}{R}, \frac{U}{U}$$

altsaa i alt 9 Kombinationer, svarende til 9 Undergrupper. En fortsat Inddeling af disse 9 Undergrupper af Klasse $\frac{1}{1}$ sker paa Grundlag af de øvrige Fingre. Hver Haand kan jo desuden fremvise indtil 4 Buer eller Radialsløjfer, som paa Kortet betegnes med r, t eller a (lille Bogstav) i tilsvarende Antal. Paa denne Maade kan hver af de 9 Undergrupper i Klasse $\frac{1}{1}$ yderligere inddeles i 256 Underklasser, hvilket Antal Grupper langt overstiger, hvad der selv i den allerstørste Registratur kan blive Brug for.

b. Tælling af Papillarlinier.

En særlig Inddeling kræve de Fingeraftryksskort af Klasse $\frac{1}{1}$, paa hvilke alle Aftryk ere Ulnarslynger, og hvor den ovenomtalte Undergruppering efter a og r altsaa ikke kan anvendes. Denne Formation, der udgør omkring 5 pCt. af det hele Antal Kort, underinddeles ved, at man tæller Papillarlinierne i højre og venstre Pege- og Mellemfinger.

Naar Antallet af de imellem indre og ydre Grænseliggende Papillarlinjer i Pegefingeren er 9 eller derunder, betegnes den paa Brøkstregen med I. Er den 10 eller derover, betegnes den med O.

For Mellemfingerens Vedkommende betegnes Figuren med I, dersom den har 10 Linier eller derunder mellem ydre og indre Grænse og med O, hvis der er 11 eller derover.

Paa denne Maade opnaas 16 Undergrupper, nemlig:

$\frac{II}{II}$	$\frac{IO}{II}$	$\frac{OI}{II}$	$\frac{OO}{II}$
$\frac{II}{IO}$	$\frac{IO}{IO}$	$\frac{OI}{IO}$	$\frac{OO}{IO}$
$\frac{II}{OI}$	$\frac{IO}{OI}$	$\frac{OI}{OI}$	$\frac{OO}{OI}$
$\frac{II}{OO}$	$\frac{IO}{OO}$	$\frac{OI}{OO}$	$\frac{OO}{OO}$

I hver af disse 16 Undergrupper kunne Kortene, om fornødent, ordnes efter Antallet af Papillarinierne i højre Lillefinger.

Anvendelsen af denne Underinddeling indskrænker sig dog ikke til Klasse $\frac{1}{1} \frac{U}{U}$ alene. Den kan benyttes til Undergrupperinger i alle de øvrige Hovedklasser, i hvilke baade Pege- og Mellemfingeren paa begge Hænder har Slynge-mønstre.

Naar Papillarinierne skulle tælles, trækker man en lige Streg fra Kærnepunktet (Fig. 29 A) til Deltaet (B). Dernæst tæller man ved Hjælp af en spids Metaltraad og en Loup de sorte Linier, som gennemskæres af denne Streg.

Fig. 29.

Ydre og indre Grænse maa ikke tælles med. Fig. 29 har 11 Papillarinier og tilhører altsaa Klasse O. Ogsaa Brudstykker af Papillarinier skulle tælles med, men kun hvis de berøres af Linien A—B.

c. Eftersporing af Papillarinier.

I de Hovedgrupper, i hvilke alle eller næsten alle Figurer henhøre under W-Mønstret, fremkommer der ligeledes en saa stor Sammenhobning af Aftrykshort, at en yderligere Inddeling er nødvendig.

I disse Klasser opnaar man Undergrupper ved at efterspore Hvirvelgrænsernes nedre Arme i venstre og højre Pege- og Mellemfinger.

I alle Hvirvelmønstre findes som anført to Deltaer, et til højre og et til venstre. Disse Deltaer dannes enten ved en Tvedeling af en enkelt Linie eller ved, at to Parallel-linier pludselig vige fra hinanden, idet den ene stiger stejlt opad, medens den anden løber lige ud eller skraaner nedad. Ved at betragte disse sidstnævnte underste Arme eller nedre Linier af begge Deltaer og følge deres Løb (efterspore dem). vil man bemærke, at de enten mødes, eller at venstre

Deltaarm løber indenfor eller udenfor den korresponderende højre Deltaarm. Naar Deltaarmene mødes, betegnes Hvirvlen med M. Gaar venstre Arm indenfor højre, kaldes Hvirvlen I, gaar den udenfor, hedder den O. For at opnaa en ensartet Fordeling, har det dog været nødvendigt at fastslaa, at Formationen hedder M, selv om der ligger to Papillarlinier mellem venstre og højre Deltaarm. Det er altsaa kun i de Tilfælde, hvor venstre Deltaarm skilles fra højre ved tre eller flere mellemliggende Linier, at Figurerne betegnes henholdsvis med I eller O. Se Fig. 30 I, O og M.

Dersom den Deltaarm, hvis Løb efterspores, pludselig hører op, fortsætter man med den Linje, som ligger umiddelbart under denne. Se Fig. 30 †.

Ved Kombinationer af de ved Eftersporingen fremkomne Betegnelser I, O og M i højre og venstre Pege- og Mellemfinger fremkommer 81 Undergrupper for hver af de Hovedklasser, i hvilke alle de nævnte Fingre have Hvirvelmønstre. For

de Hovedklassers Vedkommende, hvori en eller et Par af disse Fingre have Hvirvler og de øvrige Slynger, fremstilles Undergrupperne ved Tælling i Slyngemønstret og Eftersporing i Hvirvelmønstret. Ad denne Vej kan der med Hovedgrupper, Undergrupper, Undergruppernes Undergrupper o. s. v. fremkomme omkring en halv Million Afdelinger. Men alligevel er Inddelingen saa letfattelig og overskuelig, at man selv i en Registratur med et usædvanligt stort Antal Aftryksskort er i Stand til i Løbet af faa Sekunder at gennemføre en Identifikation, eventuelt konstatere, at Samlingen ikke indeholder noget tilsvarende Kort.

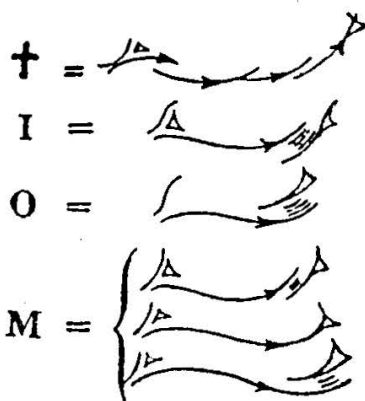

Fig. 30.

VI.

Fremstilling af Fingeraftryk.

Fingeraftrykkene fremstilles ved Hjælp af almindelig Tryksvæerte paa følgende Maade. Man afsætter paa en lille Farveriverplade saa megen Tryksvæerte, som en Ært er stor, og udtværer den ved Hjælp af en dertil konstrueret Valse. Naar Valsen er tilstrækkeligt mættet med Svæerte, overvalser man Aftrykspladen (poleret Zink monteret paa en Træklods) med denne paa Kryds og Tværs, indtil Pladen er dækket af et aldeles jævnt og ensartet, men saa tyndt Sværtelag, at Metalpladen skimtes derigennem. Sværten opbevares hensigtsmæssigst i en Tube; som Valse kan benyttes det mindste Eksempplar af de paa Bogtrykkerier i Brug værende Haandvalser.

Man aftørrer dernæst med et Haandklæde den paa-gældende Persons Fingerspidser, for at bortfjerne ethvert Spor af Sved eller anden Fugtighed. Saa omfatter man med højre Haands Tommel- og Pegefinger hans ene Fingers yderste Falanks og anbringer samtidig venstre Haands Tommel- og Pegefinger paa det yderste Fingerled. Fingeren, der paa denne Maade er gjort ubevægelig, anbringes nu med den indvendige Side mod Aftrykspladen saaledes, at Neglen danner en ret Vinkel med denne, og man drejer (»ruller«) lempeligt Fingeren, indtil Neglens modsatte Side danner en ret Vinkel mod Pladen og hele Fingerens Underside er dækket med Sværte. Derefter sætter man den indsværtede Finger i samme Stilling paa det for denne bestemte Felt paa Aftrykskortet (idet man nøje paaser, at yderste Fingerled er lige ovenfor den tykke Linie mrkt. (Fold), (kf. Faksimilen Pag. 73), og foretager med et let Tryk den samme Bevægelse som ved Indsværtningen.

For at forebygge, at Aftrykket bliver uklart, bør man undgaa at vugge frem og tilbage med Fingeren og at lade Fingeren rutsche paa Papiret.

I Tilfælde af Ankylose (Stivhed i Fingerleddene) bør man lempe Fremgangsmaaden efter Omstændighederne for desuagtet at opnaa et saa godt Aftryk som muligt. Er Fingeren saa beskadiget, at der ikke kan tages et brugeligt Aftryk eller mangler den aldeles, noteres dette paa Kortet.

Ved Klassifikationen af saadanne ufuldstændigt udfyldte Kort gaar man ud fra, at den manglende Fingers Hudfigur har tilhørt samme Type som den tilsvarende Fingers paa den anden Haand.

Det er af yderste Vigtighed for Bedømmelsen af Fingeraftrykkene, at disse ere brede og klare. Navnlig bør man naturligvis altid drage Omsorg for at Grænsepunkterne træde tydeligt frem.

VII.

Afsluttende Bemærkninger.

I en Omtale af Daktyloskopien bør man ikke glemme den Nytte, som uforvarende afsatte Fingeraftryk nu og da kunne yde ved Forbrydelsens Efterforskning og Opdagelse. Ved Hjælp af saadanne ufrivillige Aftryk i Blod, Sved eller Smuds paa Døre, Vinduer, Redskaber o. l. er det gentagende lykkedes — i den senere Tid bl. a. Steder i Berlin, London og Paris — dels at udpege Gerningsmanden til en Forbrydelse, dels at konstatere, at en mistænkt Person ikke kunde være den skyldige.

I vore Dage er et letanvendeligt og sikkert Identifikationsmiddel saa at sige uundværligt. Dels har jo Samfærdselsmidlernes enorme Udvikling medført, at ogsaa Forbryderen i stedse stigende Grad søger Virkefelter i fremmede Lande, og især da, naar Hjemlandets Jordbund af visse Aarsager brænder ham under Fødderne, dels er Forbryderhæren indenfor selve Landenes Grænser nu saa mandstærk, at Myndighederne efterhaanden ganske have tabt den Støtte, der ligger i den enkelte Funktionærs Hu-kommelse og det lokale Personalbekendskab.

Vi have jo i de allerseneste Dage erfaret, at en fra Tyskland deserteret Fange i flere Aar har kunnet opholde sig heri Landet under falske Navne og, endskønt han i alt blev straffet seksten Gange her, regelmæssigt slap med Førstestrafpenes Minimum ved uafladeligt at skifte Personalia. Der kunde nævnes et anseligt Antal lignende Tilfælde, og uendeligt større er sikkert Tallet paa dem, der aldrig komme til Politiets Kundskab. Begivenheder af den Art vilde næppe kunne lade sig opføre, dersom Danmark i Lighed med Sachsen lod optage daktyloskopiske Signalementer i alle Jurisdiktioner. Endnu gunstigere vilde Forholdene naturligvis arte sig, dersom ogsaa Broderlandene — hvad der for øvrigt nu synes at være nogen Udsigt til — tog Daktyloskopien i Brug.

Ja, det maa haabes, at den Tid ikke er alt for fjern, da et Net af daktyloskopiske Stationer omspænder hele Jordkloden som et virksomt Middel i Kampen mod Storbryderens stadig voksende internationale Hær.

Carl Hansen,
Overbetjent i Opdagelsespolitiet.

Norsk Fængselslovgivning.

Som tidligere meddelt i Tidsskriftet (XXIV, S. 11 flg.), blev der i Norge den 31te Mai 1900 udfærdiget en ny Lov om Fængselsvæsenet og om Tvangsarbeide.

Det var egentlig Meningen, at en saadan Lov skulde gives samtidig med Vedtagelsen af den nye Straffelov. Loven blev imidlertid given paa Forhaand, bl. a. fordi dette af Hensyn til Forholdene i Strafarbeidsanstalterne var ønskeligt.

For disse Strafanstalter, som Loven kalder Landsfængsler, blev den sat i Kraft Høsten 1900. Dette kunde dog ikke ske helt ud. Enkelte vigtige Bestemmelser (§§ 16 og 17) maatte indtil videre undtages, idet deres Gjennemførelse gjorde Bygningen af et nyt Landsfængsel nødvendig.

Det forberedende Arbejde til Istandbringelsen af et saadant Fængsel blev strax sat i Gang. Der blev undersøgt en Række Eiendomme, som antoges at kunne egne sig for Øiemedet, og der blev opgjort foreløbige Planer for Anlægget. Der er ogsaa af Stortinget givet et Par mindre Bevillinger til Anlægget. Men Aarene efter Lovens Vedtagelse medførte vanskelige økonomiske Forhold. Og da Fangeantallet i Strafarbeidsanstalterne blev mindre, samtidig med at der skaffedes bedre Plads for Fanger ved en Udvidelse af Akershus Strafanstalt, er det ikke lykkedes at faa de fornødne Summer til det nye Fængsel.

For de lokale Fængsler og Tvangsarbeidshusenes Vedkommende, er Loven af 1900 ikke traadt i Kraft. Den

nye Straffelov blev nemlig vedtagen allerede i 1902. Og som Følge deraf maatte førstnævnte Lov, overensstemmende med hvad der fra først af var forudsat, forandres.

Efter den i 1902 trufne Bestemmelse skulde Straffeloven træde i Virksomhed 1. Januar 1904. I Henhold hertil blev der Høsten 1903 forelagt Storthinget Forslag til ny Fængselslov, omarbejdet i Tilknytning til Straffeloven. Dette Forslag blev vedtaget og Beslutningen sanktioneret af Kongen 12. December 1903.

Den nye Lov ophæver Loven af 1900, men stemmer udenfor de Punkter, hvor den nye Straffelovgivning har nødvendiggjort Ændringerne og Overgangsbestemmelse, i det væsentlige med samme. Om enkelte Forhold er der givet nye Bestemmelser. Dette gjælder navnlig Forskrifterne om Løsladelse paa Prøve.

Med Hensyn til denne Institution udtales i Justitsdepartementets Motiver til Loven bl. a. følgende:

»Om den ved Loven af 1900 indførte Løsladelse paa Prøve har der gjort sig forskellige Meninger gjældende, idet nogle finder, at den har virket godt, andre det modsatte.

Fra 15. Oktober 1900 til 15. September d. A. — altsaa i næsten 3 Aar — er løsladt paa Prøve ialt 1177 Mænd, nemlig i 1900 168, i 1901 391, i 1902 388 og i 1903 230, samt 82 Kvinder, i 1900 29, i 1901 24, i 1902 23 og iaar 6. Som det vil ses, er Løsladelserne i 1900 forholdsvis meget talrigere end i de følgende Aar. Grunden hertil er, at Loven fik Anvendelse ogsaa paa de ved dens Ikrafttræden i Landsfængslerne hensiddende Fanger.

Af Mændene udgik fra Bodsfængslet 547, fra Akershus Landsfængsel 446 og fra Trondhjems Landsfængsel 184.

Indtil 15. September 1903 er af de paa Prøve løsladte atter besluttet indsat for at udstaa Resten af Straffetiden 406 Mænd og 12 Kvinder. Af Mændene var løsladt fra Bodsfængslet 167, fra Akershus Landsfængsel 183 og fra Trondhjems Landsfængsel 56.

Antallet af dem, som er besluttet gjenindsat, udgjør for Bodsfængslets Vedkommende 31 Procent af de løsladte, for Akershus Landsfængsel 41 Procent, for Trondhjems Landsfængsel 30 Procent. For alle Mandsfængsler var Procenten 35, for Kvindefængslet 15, for Mænd og Kvinder tilsammen 33.

Af de gjenindsatte er 270 Mænd og 10 Kvinder besluttet gjenindtagne paa Grund af ny Dom til Strafarbejde. Tager man alene Hensyn til disse, bliver Procentforholdet for Bodsfængslet 20, for Akershus Landsfængsel 27, for Trondhjems Landsfængsel 21, for Mandsfængslerne tilsammen 23, for Kvindefængslet 12, for Mænd og Kvinder tilsammen 22.

Det er, som man paa Forhaand kunde vide, Tyvene, som danner det overvejende Flertal af de gjenindsatte. Af disses samlede Antal, 418, var 373 løsladt paa Prøve af Straf for Tyveri og 397 før den sidst udholdte Straf dømt for Tyvsforbrydelse. Paa den anden Side var det for 265 Personers Vedkommende Dom for Tyveri, som foranledigede Gjenindsættelsen (for 55 anden Forbrydelse, for 98 andre Grunde som Drik, Lediggang, Overtrædelse af Forskrifterne).

Af de gjenindsatte 406 Mænd hørte 234 hjemme i Kristiania, 25 i Bergen, 18 i Trondhjem, 60 i andre Byer, 54 i forskellige Landdistrikter. 5 var fra Sverige, 2 fra andet Land, 8 uden fast Bopæl. Af de gjenindsatte 12 Kvinder var 10 fra Kristiania, 1 fra Bergen, 1 fra Trondhjem.

Antallet af de gjenindsatte er visselig højere end ønskeligt. Om det er større end rimeligt, er et andet Spørgsmaal.

Et fyldestgørende Svar herpaa kan vanskelig gives uden gennem Sammenligning med ligeartede Forhold. Men nogen brugbar Sammenligning lader sig næppe nu gjøre. Data til en saadan maatte i alt Fald for Tiden væsentlig søges i fremmede Lande. Men der er saa stor Forskjel — retslig og faktisk — mellem Forholdene i andre Lande

og hos os i den omhandlede Henseende, at en Sammenstilling snarere bliver vildledende end veiledende. Navnlig maa det fremhæves, at vor Ordning af Løsladelsen paa Prøve er væsentlig forskjellig fra den i fremmede Lande — undtagen i England — gjældende. I disse Lande løslades efter et meget omhyggeligt Udvalg et forholdsvis lidet Antal Fanger, som man føler sig forvissat om vil bestaa Prøven. Hos os er Løsladelsen derimod ikke betinget af, at Fangen har vist et særligt godt Forhold, eller at der er særlig Grnd til at haabe, at han ikke igjen vil falde tilbage. Lovens Tanke er, at man ikke i ønskelig Udstrækning vilde opnaa, hvad man tilsigter, om man blot kunde indskrænke sig til Tilfælde som de nævnte, i hvilke ogsaa en Løsladelse paa Prøve er mindre paakrævet. Det er fundet rigtigere at anvende Løsladelse paa Prøve paa saa mange Fanger som muligt, at gjøre den til et regelmæssig anvendt Led i Fangebehandlingen. Deraf maa naturligvis Følgen blive — hvad man har været fuldkommen forberedt paa — at en stor Del af de saaledes løsladte atter vil blive indsatte. Men at Antallet af de gjenindsatte i Forhold til de paa Prøve løsladte af denne Grund bliver større, endog betydelig større, end andre Steder, beviser selvfølgelig ikke, at vor Ordning eller dens Gjennemførelse er uheldig.

Skulde man sammenligne vore Forhold med Udlandets, maatte det være med Forholdene i England, idet der, ligesom hos os, den store Masse af Strafarbejdsfangerne løslades paa Prøve. De engelske Tal nærmer sig ogsaa vore. Men heller ikke her kan af en Sammenligning drages endog blot nogenlunde sikre Slutninger, idet ogsaa her mange Omstændigheder gjør Forholdene ulige.

Til paalideligere Resultater vilde man vistnok kunne naa ved at se paa, i hvilken Udstrækning de paa Prøve løsladte Fanger hjemme hos os selv har klaret sig mod Tilbagefald, sammenlignet med, hvad de endelig løsladte Fanger har plejet at gjøre. Men ogsaa en saadan Sam-

menligning maatte gjøres med Forbehold, forsaavidt som Forholdene til forskjellige Tider kan gjøre Tilbagefald lettere eller mindre let. Og under enhver Omstændighed er de Tal, som man nu har at operere med, altfor smaa til, at man deraf kan opgjøre nogen sikker Mening om Forholdene.

Departementet antager i det hele, at man ikke i dette Øjeblik kan danne sig nogen fuldt begrundet Mening om, hvorvidt Løsladelsen paa Prøve har været hensigtsmæssig eller ikke, og endnu mindre om, hvorvidt den fremtidig vil komme til at virke tilfredsstillende. En længere Tids Erfaring er vistnok nødvendig for, at man skal komme paa det rene hermed.

Dette gjælder saa meget mere, som den nye Ordning i den Tid, den har været i Kraft, har virket under ganske særlig ugunstige Forhold.

Dels var i 1900, da den traadte ud i Livet, Straf-arbejdsanstalterne saa overfyldte, at man for at skaffe Plads maatte løslade saa mange som muligt. Og der blev viselig af den Grund løsladt adskillige Personer, som man under andre Forhold vilde fundet det rigtigt at holde inde. Dels har man, ogsaa bortset fra det nævnte Forhold, løsladt Fanger, som der ikke har været saa stort Haab om, i større Udstrækning, end det fremtidig vil blive gjort. Man har fundet sig bunden af Loven — mere af dens Tanke end af dens Ordlyd — til ogsaa at prøve saadanne Personer. Løsladelse i saadanne Tilfælde er imidlertid nu sjældnere end i Lovens første Tid. Personer, som har været løsladt paa Prøve, men ikke bestaaet Prøven, idet de har gjort sig skyldige i ny Forbrydelse, tilstaaes nemlig ikke paany betinget Løsladelse, medmindre Straffetiden efter den nye Dom er af lang Varighed, eller der er særlig Grund til at antage, at Fangen nu vil komme paa bedre Veje. Man betragter en ikke bestaaet Prøve efter tidligere Dom som en Omstændighed, der gjør Løsladelse paa Prøve utilraadelig eller Fangen dertil ufortjent. Følgen heraf vil være,

at en stor Masse af Recidivisterne, særlig da de for gjen-
taget Tyveri dømte, vil blive udelukket fra Løsladelse paa
Prøve.

Endelig har der, som bekendt, i de sidste Aar været
usædvanlig daarlige Tider med Vanskelighed for Arbeide
selv for hæderlige og dygtige Arbeidere. At det da har
været særlig vanskeligt for løsladte Strafarbeidsfanger at
ernære sig paa redelig Vis, er selvsagt. Man vil ikke her-
med sige, at Nød eller Trang direkte har bragt de løsladte
til paany at stjæle eller forøve anden Forbrydelse, ialfald
ikke udenfor ganske enkelte Tilfælde. Men den spar-
sommere Adgang til at faa fast regelmæssigt Arbeide og
den derved fremkaldte Lediggang eller Sysselsættelse med
tilfældigt Arbeide har uden Tvivl bragt mangan en i Fri-
stelse, som han ikke har kunnet modstaa.

Under disse Omstændigheder antager Departementet
ikke, at der er Grund til ved den nye Lov at fastslaa no-
gen anden Ordning end den gjældende. Men har Erfaringen
ikke tilstrækkelig vist, at denne er utilfredsstillende, saa
har den paa den anden Side heller ikke givet nogen fast
Forvisning om det modsatte. Med de foran anførte Tal
for Øie kan man ikke uden videre afvise enhver Tvivl om,
hvorvidt ikke en anden Ordning kunde være tjenligere.
Departementet anser det derfor hensigtsmæssigt, at Loven
nu gives en saadan Affatning, at Løsladelsen paa Prøve
uden ny Lovforandring kan ordnes paa en anden Maade
— og i Tilfælde tilstaas efter Regler, der mere nærmer
sig de i de fleste fremmede Lande opstillede —, hvis fort-
satte Erfaringer skulde godtgjøre, at dette vilde være bedre.
Man vil derfor foreslaa, at § 21 affattes saaledes:

»Den, som har udstaaet Fængsel i $\frac{2}{3}$ af Straffetiden,
dog mindst i 6 Maaneder, kan løslades paa Prøve i Over-
ensstemmelse med nærmere Regler, givne af Kongen«.

I Forbindelse hermed foreslaas Bestemmelsen i den
nuværende § 24 forandret derhen, at Beslutningen skal
fattes af den Myndighed, som Kongen bestemmer. Hvis

Erfaring skulde vise, at Anvendelsen af Løsladelse paa Prøve bør indskrænkes og ikke længere blive nogen regelmæssig Foranstaltning, bør vistnok, som i andre Lande, Afgjørelsen henlægges til Departementet, noget hvortil der forøvrigt allerede under den bestaaende Ordning for at tilveiebringe en helt ensartet Praxis kan være adskillig Føje.

Hvis de omhandlede Forandringer foretages, vil man ad administrativ Vei kunne ordne enkelte Spørgsmaal, som Bestemmelserne i sin nuværende Form fremkalder. Men i Principet tænkes Løsladelse paa Prøve tilstaaet efter det gjældende System.

Ved Siden af de omhandlede Forandringer i de ældre Bestemmelser, hvilke blev vedtagne, har Loven givet en ny Bestemmelse om Løsladelse paa Prøve, nemlig med Hensyn til Personer, som efter Straffelovens § 65 er idømt Straf af ubestemt Varighed. Fængselslovens § 24 bestemmer om disse, at de skal løslades paa Prøve ved Udløbet af den i Dommen fastsatte Straffetid, saafremt det da antages uden særlig Fare at kunne ske. I modsat Fald kan Fangen i Stedet for at beholdes i Fængsel overflyttes til Tvangsarbejdshus. Ved Udløbet af hvert følgende Aar bliver Spørgsmaalet om Løsladelse at tage under fornyet Overveielse. Løsladelsen bliver endelig, hvis den løsladte ikke inden 5 Aar besluttet indsat paany eller paagribes. Under enhver Omstændighed skal endelig Løsladelse finde Sted, naar der efter den idømte Straffetids Udløb er hengaaet 3 Gange saa lang Tid som Straffetiden og i intet Tilfælde senere end 15 Aar efter Straffetidens Udløb.

Af de øvrige Forandringer i Loven kan mærkes Bestemmelsen i § 35 om Mellemdage ved Vand- og Brødstraf. Efter Straffeloven af 1842 kunde saadan Straf ilægges for en Tid af 30 Dage. Straffen udholdtes med en Dags Mellefrist (paa sædvanlig Fangekost) efter den femte og tiende, to Dages efter den femtende og tyvende, men tre Dages Mellefrist efter den fem og tyvende Dag. Mod Vand- og Brødstraffen reistes der henimod Slutningen af

forrige Aarhundrede fra forskellige Hold Indvendinger, idet den paastodes at være skadelig for Fangernes Helbred. For at Straffen ikke af denne Grund skulde blive ophævet, foreslog Straffelovkommissionen i sit Udkast af 1896 Straffens Længde begrænset til 20 Dage og Mellemdagenes Antal forøget. I de over Udkastet afgivne Erklæringer blev der imidlertid ytret Tvivl om Hensigtsmæssigheden af den foreslaaede Ordning af Mellemdagene. Fængselsloven af 1900 tog intet Standpunkt i saa Henseende. Man fandt nemlig i denne foreløbige Lov at burde beholde den gamle Ordning efter den da bestaaende Straffelov. Desuden fandt man det ønskeligt at afvente Resultaterne af nogle af Professor *Torup* i Kristiania Distriktsfængsel anstillede fysiologiske Undersøgelser vedkommende Vand- og Brødstraffen.

Da Lovforslaget af 1903 blev fremsat, var disse Undersøgelser afsluttet.

»Med Hensyn til Mellemfristdagene«, udtaler Justitsdepartementet, »har disse Undersøgelser ført til det Resultat, at de »gennemgaaende ikke i væsentlig Grad har bidraget til at forbedre Individernes Ernæring. Ganske vist er Tabet i Legemsvægt og Æggehvidestof-tab paa selve Mellemfristdagene formindsket; men de følges næsten konstant af en forøget Kvælstofudskilning (Æggehvidestof-tab). I mange Tilfælde har den forandrede Kost utvivlsomt givet Anledning til Fordøielsesforstyrrelser, der har bidraget til at nedsætte Ernæringstilstanden«. Videre udtaler Professor *Torup*, at hvis man i alle Tilfælde vil opnaa en Ernæringslignevægt under Straffeperioden, vil det være hensigtsmæssigt a) at forøge Brødrationens Størrelse, b) at søge at tilsætte til Brødet Stoffer, som erstatter dets Mangel paa Æggehvide og saavidt muligt tillige raader Bod paa dets Fedtmangel, navnlig centrifugeret Mælk eller Blod. Ved en saadan Ernæring ansees det under enhver Omstændighed unødvendigt og uhensigtsmæssigt at opretholde Mellemfristinstitutionen.

Efter dette antager Departementet ikke, at der kan

være Spørgsmaal om nu at lovfæste en Ordning med Mellemdage, saaledes som gjort i Loven om Forbrydelser af 1842 og foreslaaet i Straffelovkommissionens Udkast til Fængselslov. Paa den anden Side vover man ikke uden nærmere Erfaring at gaa ud fra, at Mellemdagene ubetinget bør og kan sløifes. Man antager derfor, at det bør overlades Kongen at bestemme, om — og i Tilfælde hvorledes — Mellemdage skal anordnes. Skulde nærmere Overveielser lede til det Resultat, at Mellemdagene kan opgives, vilde det være en stor Vinding, saavel for den straffede, hvis Straffetid forkortes, som for det offentlige, idet man vil undgaa det Arbejde at paase, at Vand- og Brødfangerne faar sine Mellemdage paa rette Tider, og spare Penge til den kostbarere »sædvanlige Fangekost«, ligesom ogsaa mindre Fængselsrum m. v. vil behøves. Om Brødets Beskaffenhed vil i Tilfælde Kongen kunne afgive Bestemmelse i Henhold til Lovens § 59.

Overensstemmende hermed blev ogsaa Loven affattet.

I Fængselslovens sidste Paragraf foreskrevet, at den skulde træde i Kraft fra den Tid, Kongen bestemmer. Herved mentes fra først af 1. Januar 1904. Ved en Lov af 28. November 1903 blev det imidlertid besluttet, at Tidspunktet for Straffelovens Ikrafttræden skulde udsættes til 1. Januar 1905. Stortinget fandt dog ikke, at dette burde hindre Fængselslovens Vedtagelse. Heller ikke antoges det at være til Hinder for, at der — overensstemmende med Regjeringens Forslag — blev givet Bevilgning til Fængselsvæsenets Udgifter, bygget paa den Forudsætning, at Staten overtog den hele Forvaltning af de lokale Fængsler fra 1. April 1904. Følgen heraf blev, at visse Dele af Fængselsloven maatte sættes i Kraft fra denne Dato, medens andre først kunde sættes i Virksomhed fra 1. Januar d. A. Fra sidstnævnte Tid er — med enkelte Undtagelser — hele den nye Ordning vedkommende de egentlige Fængsler blevet gjældende.

De væsentligste Undtagelser angaar de samme Paragrafer som i Loven af 1900, nemlig §§ 16 og 17.

Efter Lovens Vedtagelse er der truffet en Række administrative Forføininger, som Loven har nødvendiggjort. Dette gjælder navnlig for de lokale Fængslers Vedkommende. Det er bestemt, hvilke af disse Fængsler skal være Kreds-fængsler, hvilke Hjælpefængsler. Af de første er der for Tiden 14. Ved kgl. Resolution af 16. Marts 1904 er det fastsat, af hvem de forskjellige Fængsler skal bestyres. I Regelen er det Stedets Politimester, som er Bestyrer. Der er ansat Vagtmestre og andre nødvendige Funktionærer ved Fængslerne. For det meste er de tidligere i Fængselskommunernes Tjeneste staaende Funktionærer gaaet over i Statens Tjeneste. Der er udfærdiget midlertidigt Tillægsreglement vedkommende Fangebehandlingen for Overgangstiden mellem 1. April 1904 og Aarets Udgang. Ligeledes er der udfærdiget midlertidige Forskrifter om Regnskabsførselen ved Fængslerne. Der er foretaget Besigtelse af samtlige de tidligere Distriktsfængsler til Afgjørelse af, om disse ved Overgangen til Statens Forvaltning var i ordentlig Stand. Der er erhvervet Oplysninger om og foretaget Beregninger af de aarlige Bidrag, som de tidligere Fængselsdistrikter efter Lovens § 62 skal svare til Staten. Der er givet nye Regler for Straffangers Indsættelse i de forskjellige Fængsler. Der er udfærdiget saadanne Bestemmelser, som i Loven forudsat, om Udsoning af Vand- og Brødstraf. Ifølge disse skal Fangerne efter ti Dages Fængsel paa Vand og Brød udstaa en Dags almindeligt Fængsel og efter yderligere fem Dages Fængsel paa Vand og Brød, to Dages almindeligt Fængsel. Og endelig er der udfærdiget helt nye Reglementer: 1) for Kreds-fænglerne og de større Hjælpefængsler, 2) for Smaafængslerne.

I disse Reglementer har man optaget Fængselslovens Bestemmelser og samlet alle gjældende Forskrifter vedkommende Fængslerne, som er udgaaet fra Centraladministrationen. Dertil har man føiet de nye Bestemmelser, som

er fundet nødvendige eller ønskelige. Reglementet for Kreditsfængslerne og de større Hjælpefængsler indeholder 31 Kapitler af følgende Indhold: 1. Fængslerne og deres Bestemmelse. 2. Fængslernes Indretning og Udstyr. 3. Almindelige Bestemmelser vedkommende Fængslernes Tjenestemænd. 4. Bestyreren. 5. Vagtmesteren. 6. Fængselsbetjente, Opsynskvinder m. v. 7. Præsten. 8. Læreren. 9. Lægen. 10. Kasse- og Regnskabsvæsen. 11. Fængselsraad. 12. Tilsynsraad m. v. 13. Fangers Modtagelse. 14. Almindelige Bestemmelser om Fangernes Behandling. 15. Almindelige Bestemmelser om Fangernes Pligter. 16. Fangernes Forvaring. 17. Dagsorden. 18. Fangernes Kost. 19. Fangernes Dragt. 20. Fangernes Natteleie. 21. Fangernes Arbejde. 22. Sjølepleie, Undervisning og Læsning. 23. Oplysning og Opvarmning. 24. Renlighed og Sundhedspleie. 25. Sygepleie og Dødsfald. 26. Fangernes Brevveksling. 27. Besøg hos Fangerne. 28. Klager og Andragender fra Fangerne m. v. 29. Tvangsmidler og Revselsers m. v. 30. Fangernes Løsladelse, Overførelse fra Varetagt til Straf m. v. 31. Bestemmelser om visse Slags Fanger. 32. Forskjellige Bestemmelser. Reglementet for Smaafængslerne er mindre vidtløftigt og væsentligt et Uddrag af det førstnævnte Reglement. Paa Reglementernes forskellige Bestemmelser kan vi ikke her gaa nærmere ind.

Paa Landsfængslernes Omraade har Loven ikke fremkaldt saa mange Nyordninger. Disse Fængsler har jo allerede tidligere helt været Statens, og for dem har ogsaa Loven af 1900 været i Virksomhed. Bortset fra Reglerne om Fangers Indsættelse, som ogsaa omfatter disse Fængsler, er der alene givet Bestemmelser om Tilsynsraad og enkelte andre Forskrifter af reglementarisk Natur. Det er imidlertid Meningen, at der, saa snart Fængselsstyrelsens Tid og Arbeidskræfter tillader det, skal istandbringes et nyt og omfattende Reglement for disse Fængsler i Lighed med Kreditsfængselsreglementet.

Lovens Forskrifter om Tvangsarbejde har ikke kunnet

sættes i Kraft, idet de samme Forhold, som har hindret Bevilgning til nyt Landsfængsel, ogsaa har stillet sig iveien for Bevilgninger til de fornødne Tvangsarbeidshuses Istandbringelse. I Regjeringens sidste Budgetforslag er der vakt Spørgsmaal om Nedsættelse af en Komité til Udredning af forskjellige Forhold vedkommende Tvangsarbeidsanstalterne. Endelig Bestemmelse herom er dog endnu ikke truffen.

Fr. Woxen.

Juristers Uddannelse i Fængselsvæsen.

(Om dette Spørgsmaal, der som bekendt i adskillige Aar har været paa Bane, har Direktøren for de Hamborgske Fængsler, Dr. jur. Gennat, fornylig skrevet en Artikel i »Blätter für Gefängnisskunde« *), som her skal gengives i Uddrag.)

Straffuldbyrdelsen er, hedder det, for de fleste Jurister et terra incognita. Paa Universitetet høre de vel et og andet derom, en enkelt Professor viser dem maaske engang et Fængsel, og i Lærebøgerne finde de kortere eller længere Antydninger, men ogsaa kun Antydninger. Nogen alvorlig Interesse vækkes ikke paa denne Maade, og efter endt Studietid glemmes hurtig den Smule, der er lært, og de færreste føle sig opfordrede til at lære noget mere.

Saaledes forberedte eller rettere ganske uforberedte indtræde Juristerne derefter som Dommere eller Sagførere i den strafferetlige Virksomhed. De idømme eller foreslaa glat væk Straffe uden i Grunden at vide noget om, hvad det vil sige at unddrage et Menneske Friheden i saa og saa lang Tid eller om, hvorledes Dommen i det hele taget fuldbyrdes. Klagen herover er almindelig**) og saa meget mere vægtig, som Straffeloven kun i store Træk giver Regler om de enkelte Frihedsstraffe.

Fængselsvæsnet har jo fra Begyndelsen ikke udviklet sig ud fra almindelige Grundtanker eller bestemte Synspunkter men snarere paa Lykke og Fromme. Først efter-

*) Bd. 38, Side 505 ff.

**) Reuss: Grenzboten 1887 S. 249 ff., Seuffert: Bewegung im Strafrechte S. 70.

haanden er man under megen Famlen og Usikkerhed gennem den rent empiriske Fængselskundskab naaet til en videnskabelig Opfattelse og Vurdering og til at kunne fastslaa og videre udvikle mere almindelige Love, saa at Straffuldbyrdelsen efterhaanden er bleven en Videnskab som enhver anden, tilmed en Videnskab af fremragende social Betydning og i særlig Grad en Videnskab om Mennesket.

For Fængselsmanden maa intet menneskeligt være fremmed. Universiteterne oprette stadig ny Lærestole for ny Videnskaber eller Grene af ældre. Maatte den Tid ikke være fjern, da ogsaa Fængselsvidenskaben dér maatte finde Optagelse som Led i den almindelige juridiske Uddannelse og dér finde et Hjemsted, befrugtende det praktiske Liv og befrugtet af dette.

Den ovenomtalte Mangel træder naturligvis særlig skarpt frem, naar Jurister overtage Ledelse af Fængsler som Hovedvirksomhed eller som en mindre Del af deres Embede. Er der Tale om et større Fængsel, kræver dets daglige Bestyrelse en øvet Mands hele Kraft, og der er simpelthen ikke Tid til først at begynde at lære, og er der Tale om et mindre Fængsel, vil de smaa Forhold let føre til, at Manden aldrig lærer noget rigtigt, men at alt gaar, som det bedst kan, uden Grundsætninger og Plan.

For at afhjælpe disse Mangler har man i en Del Aar i forskellige tyske Stater ladet afholde Kursus i Fængselsvæsen*) for Jurister, saaledes i Preussen, Kongeriget Sachsen, Würtemberg, Baden og Elsass-Lothringen, og efter Direktør Gennats Initiativ har der nu ogsaa i Hamburg været afholdt to saadanne Kursus.

De holdes 2 Gange aarligt om Eftermiddagen i Tiden mellem Foraar og Efteraar og omfatte ialt 30—40 Timer. Deltagelsen er frivillig men bunden til et helt Kursus, Deltagernes Antal er fastsat fra 10—16, og i de 2 afholdte

*) Blätter f. Gefkünde Bd. 27, S. 45, Bd. 30 S. 13 & 457. Jahrbücher für Kriminalpolitik Bd. 2 S. 88. Fuchs: Schutzvereinstätigkeit S. 234—35.

Kursus har deltaget ialt 30 Jurister eller en Fjerdedel af dem, hvem der overhovedet var givet Adgang dertil; af Deltagerne var de 17 Dommere, 5 offentlige Sagførere og 8 unge Jurister paa Uddannelsesstadiet til den praktiske Dommergerning.

Efter et Indledningsforedrag af Direktør Gennat om Kursusets Formaal og Plan blev de under ham sorterende 6 Fængsler, dels for Varetægt og dels for Straf, i alle deres Afdelinger nøjagtig foreviste Deltagerne og al fornøden Forklaring om de lokale Indretninger given. Deltagerne overværede Undervisningstimer i forskellige Skoleklasser, deriblandt ogsaa i Sang, Gymnastikøvelserne for de unge, samt Gudstjeneste og Bibellæsning. De var derhos tilstede ved Afgørelsen af en Del Disciplinærsager samt ledsagede i Hold paa 2—3 en af de overordnede Embedsmænd paa hans Cellebesøg og fik Adgang til at prøve Bospisningen etc. De i hver enkelt Tjenestegren førte Protokoller og Registre forelagdes Deltagerne med Forklaring, særlig da ogsaa Fangernes Personalakter, og af alle de vigtigste Reglementer for Fangebehandlingen i Almindelighed og for Recidivister, for Arbejdsvæsen og Bospisning og af de til hele Systemets daglige Igangholdelse nødvendige Blanketter og Tryksager samt af den sidste Aarsberetning og Budget for Fængslerne erholdt hver Deltager et Exemplar til fortsat Brug bl. a. ogsaa ved Foredragene.

Disse, der holdtes dels af Direktør Gennat selv, dels af de forskellige Virksomheders specielle Ledere, omhandlede:

1. Fængselsvæsenets Historie i Almindelighed.
2. Det hamborgske Fængselsvæsens Historie og de forskellige Fængslers særlige Bestemmelse.
3. Fængselssystemer.
4. Fængslernes Bygning og indre Indretning. Inventarieforvaltning.
5. Fængselspersonalets Organisation og Tjeneste. — Funktionærmøder. — Aarsberetninger.
6. Reglementer og tjenstlige Forskrifter.

7. Registrering af Akter.
8. Kasse- og Regnskabsvæsen.
9. Ordinær Forplejning & ekstraordinær Forplejning.
10. Beklædning og Sengerekvisiter.
11. Arbejdsvæsen. — Dets Betydning og Formaal. — Klagerne over Konkurrencen med den fri Industri. — Ulykkesforsikring.
12. Fængselsdisciplin, Disciplinærstraffe.
13. Fangernes skriftlige og mundtlige Kommunikation med Omverdenen. Cellebesøg.
14. Undervisning og Lektüre.
15. Sjælesorg.
16. Indretninger til Forebyggelse og Bekæmpelse af Sygdomme. Behandling og Anbringelse af sindssyge Fanger.
17. Landøkonomi.
18. Mangler ved Straffelovgivningen, Strafferetsplejen og Straffuldbyrdelsen.
19. Ubestemte og betingede Straffedomme, betinget og ubetinget Benaadning, Løsladelse paa Prøve.
20. Hjælp for løsladte Fanger.
21. Fængselslitteratur, Foreninger og Kongresser.

Endelig paaviste Direktør Gennat til Afslutning, hvor forgrenet en Organisme et Fængsel er, hvor mange Livsomraader det berører, hvorledes det tager Del i Arbejdet paa Løsningen af de sociale Spørgsmaal og Opgaver, hvad man forlanger af det, og hvad det kan yde.

Deltagerne kunde derhos i ubegrænset Omfang gøre Spørgsmaal og begære Oplysninger og gjorde efter en stor Maalestok Brug deraf. De fulgte alle Kursuset med den største Interesse og erklærede derigennem at have vundet megen og nødvendig Kundskab til mange Forhold, som var af Betydning for Virksomheden som Dommere og offentlige Sagførere, ligesom adskillige af Deltagerne gennem Kursuset fik Interesse for og siden har taget aktiv Del i de hamborgske Fængselsselskabers Virksomhed. S. G.

Litteratur og Statistik.

Meddelelser om det norske Fængselsvæsen i det
19de Aarhundrede.

Kristiania 1904. 279 Sider.

Som Led i Norges officielle Statistik har Ekspeditions-
chefen for dette Lands Fængselsvæsen, *Fr. Woxen*, udgivet
Fængselsstyrelsens Aarbog 1901—02 I, der indeholder en
historisk og statistisk Fremstilling af det norske Fængsels-
væsen i Tiden fra 1814 til Udløbet af det 19de Aarhundrede.
Bogen er efter dens Forord at betragte som en Indledning
til den ny Række statistiske Beretninger om Norges Fæng-
selsvæsen, der vil blive paabegyndt med Aaret 1901 og har
nærmest til Hensigt at skaffe Landets Fængselsembedsmænd
»en samlet i Enkeltheder gaaende Fremstilling af forskellige
Forhold, som det kan være af Interesse for dem at kende.«
Men — hedder det videre — »skøndt Meddelelserne saa-
ledes fortrinsvis er beregnet paa en engere Kreds, tør dog
visse Dele af dem ogsaa have en mere almindelig Interesse.«
Det oplyses endelig i Forordet, at »Stoffets Samling og Be-
arbejdelse i første Haand er foretaget af Sekretær *Hartvig
Nissen*.«

At denne indgaaende Skildring af det norske Fængsels-
væsens Udvikling i det 19de Aarhundrede er af betydelig
Interesse ogsaa ud over den omtalte snævrere Kreds, er
utvivlsomt. Den har — for en væsentlig Del — afhjulpet
et længe følt Savn i den nordiske penitentiære Litteratur,
idet der ikke i denne hidtil har foreligget nogen udførlig,

samlet, historisk Fremstilling af Norges Fængselsvæsen, og dette Lands Fængselsbestyrelse fortjener derfor Tak og Paa-skønnelse for Udgivelsen af dette Værk, hvis Udarbejdelse er et Vidnesbyrd om samme Bestyrelses store Energi og Virkelyst.

Bogen har det Fortrin, at Stoffet er ordnet paa en særdeles overskuelig og pratisk Maade. Den indledes med et Resumé af Hovedtrækkene i Fængselsvæsenets Udvikling i hele det omhandlede Tidsrum og indeholder derefter to udførlige Afsnit om Strafarbejdsanstalterne, idet disses Tilstand i det første skildres i Perioden fra 1814 til 1875 og i det andet i Tiden fra 1876 til 1900. Derpaa følger en indgaaende Beretning om de lokale Fængsler, d. v. s. de Fængsler, som svare til Arresthusene i Danmark, hvilken efterfølges af tre mindre Afsnit, omhandlende henholdsvis Tvangsarbejdshusene, det i 1895 oprettede Kriminalasyl og de til de forskellige Tider gældende Bestemmelser om Fangetransport. Endelig er Slutningen af Bogen (86 Sider) optagen af et betydeligt Antal statistiske Tabeller med tilhørende Forklaring, et Afsnit, til Grund for hvilket der aabenbart ligger et stort og vanskeligt Forarbejde. En detailleret og omhyggelig affattet Indholdsfortegnelse samt et omfattende Personregister ledsage Bogen, ved Hjælp af hvilke man hurtigt og let kan orientere sig i den, saaledes at den ogsaa kan benyttes som Haandbog. Dens Sider ere derhos forsynede med Overskrifter, der for de større Afsnits Vedkommende ogsaa angive det specielle Indhold, som f. Eks. Overledelse, Arbejde, Beklædning o. s. v., hvilket ligeledes bidrager til at forøge Overskueligheden.

Meddelelserne omfatte som anført kun Tiden efter Norges Adskillelse fra Danmark. Om Forholdene før 1814 indeholder Bogen kun enkelte Bemærkninger Side 1. Da Norges ældre Fængselsvæsen som bekendt hviler paa samme Grundlag som Danmarks, og da der om dette findes en udførlig historisk Skildring, nemlig Stuckenberg: »Fængsels-

væsenet i Danmark 1550—1741« og sammes Fortsættelse for Tidsrummet 1742—1839, kunde det synes, at en selvstændig historisk Skildring af det norske Fængselsvæsen før 1814 var uforholden. Dette er imidlertid ikke Tilfældet; Stuckenberg's Værk omfatter kun Forholdene i det egentlige Kongerige Danmark, men derimod ikke i Norge i den Tid, disse Lande vare forenede. Der foreligger altsaa endnu en betydelig og ikke uinteressant historisk Opgave paa det norske Fængselsvæsens Omraade, og forinden denne er løst, kan det ikke siges, at den historiske Skildring af Landets Fængselsvæsen er fuldendt. Det havde vel nok været det naturligste, at en saadan Skildring af det ældre norske Fængselsvæsen havde set Lyset før den her omhandlede Bog, da Landets Adskillelse fra Danmark næppe med Rette kan paastaas at have medført noget Brud paa Kontinuiteten i Udviklingen paa det penitentiære Omraade, idet Fængselsreformbevægelsen i Norge — trods de forskellige Tilløb, der allerede tidlig gjordes — først fandt Sted mange Aar efter Adskillelsen; men det maa samtidig indrømmes, at Udarbejdelsen af et Værk om Landets ældre Fængselsvæsen ligger Udgifteren af de her omhandlede Meddelelser, den norske Fængselsstyrelse, forholdsvis fjern og derfor vel nærmest maa betragtes som en Opgave for det private Initiativ.

Der kan i nærværende Anmeldelse ikke være Tale om selv i korte Træk at give et Resumé af Bogens Indhold, dertil er dette alt for omfattende og forskelligartet; kun skal her gives nogle faa Oplysninger om Reformbevægelsen gennem Aarhundredet, nærmest paa Grundlag af Bogens mest almeninteressante Afsnit: »Hovedtræk af Fængselsvæsenets Udvikling.«

Det, der særlig har været karakteristisk for Udviklingen af det norske Fængselsvæsen i det 19de Aarhundrede, er, at denne i en lang Aarrække kun gik meget langsomt for sig. Man havde ganske vist allerede umiddelbart efter Adskillelsen fra Danmark — og for øvrigt ogsaa før denne — Øje for, at Fængselsvæsenets Tilstand var i højeste Grad

utilfredsstillende; men bortset fra forskellige forberedende Arbejder, som ikke førte til noget, blev der dog ikke i mange Aar foretaget noget væsentligt for at forbedre Forholdene. Blandt de Mænd, der indlagde sig Fortjeneste ved at slaa til Lyd for Fængselsvæsenets Reform, bør særlig fremhæves afdøde Stadsfysikus i Kristiania *Fr. Holst*, der fra 1819 i mange Aar spillede en lignende Rolle for det norske Fængselsvæsen som Professor *C. G. N. David* for det danske; men det lykkedes dog ikke i nær saa høj Grad hin som denne at faa gennemført sine Planer, uagtet det fra alle Sider erkendtes, at disse, der gik ud paa en gennemgribende Reform haade af Arrest- og Strafanstaltsvæsenet, burde iværksættes, hvis Forholdene skulde blive tidssvarende.

Et alvorligt Skridt til Indførelse af Forbedringer blev først foretaget i 1837 ved Nedsættelse af den saakaldte Strafanstaltkommission, af hvilken *Holst* var det kyndigste Medlem. Dens Opgave var at udtale sig om, hvorledes ny Strafanstalter burde indrettes, og i sin i 1841 indgivne Indstilling udtalte den, at en fuldstændig Reform af Strafarbejdsvæsenet var paatrængende nødvendig, og at denne først og fremmest burde bestaa i Indførelsen af det philadelphiske System. Den foreslog Opførelsen af syv ny Strafanstalter eller »Bodsfængsler«, indrettede efter Cellesystemet; men der blev kun bevilget Midler til Opførelse af ét Bodsfængsel, beliggende ved Kristiania, hvilket byggedes i Tiden fra 1844 til 1851, medens i øvrigt Kommissionens Planer strandede. I Lov af 12te Juli 1848 blev der givet Regler for Straffuldbyrdsen i det ny Bodsfængsel, hvori bl. a. bestemtes, at Cellestraffen skulde medføre en Afkortning af en Trediedel, og at denne Straf alene skulde anvendes paa Mandsfanger i Alderen fra det 18de til det 30te Aar, »for saavidt dertil er Anledning«.

Uagtet Strafanstaltreformen saaledes kun for en ringe Del var gennemført, rettede Administrationen nu sin Opmærksomhed paa Arrestvæsenets Forbedring. At Celle-

systemet ogsaa burde lægges til Grund for Varetægtsfængslernes Indretning, havde allerede Strafanstaltskommissionen udtalt, og der blev nu i en Aarrække arbejdet for at fremme denne Sag. Paa Grundlag af en i 1854 i dette Øjemed nedsat Kommissions Arbejde vedtoges Loven om Fængselsvæsenet af 13de Oktober 1857, der i det følgende Tiaar med store Omkostninger blev ført ud i Livet, idet 56 Cellefængsler rejstes rundt om i Landet. Ledelsen af disse, til hvis Opførelse Statskassen havde ydet et betydeligt Tilskud, vedblev imidlertid — til Skade for Fuldbrydelsen af Fængselsstraffen — at være en kommunal Sag.

Til Trods for disse Reformers var man dog saa sent som i 1872 klar over, at Fængselsvæsenet i det hele taget endnu stod langt tilbage, og dette udtaltes i dette Aar fra kompetent Side, o: af Justitskomiteen for Stortinget i følgende Udtryk: »Ingen vil være i Tvivl om, at vort Strafanstaltsvæsen i Virkeligheden lider af mange Ufuldkommenheder, og at det ikke har fulgt med i de Fremskridt, der i andre Lande have været Resultatet af den nyere Tids Erfaringer og Teori i denne Materie. Endogsaa med Hensyn til de tarveligste Fordringer og Betingelser for en hensigtsmæssig Fangepleje maa det siges, at vore Strafanstalter ikke fyldestgøre, hvad der erkendes at være ønskeligt. Det vil saaledes vistnok ikke være Genstand for Tvivl, at det er en særdeles uheldig Ordning, at Fangerne tilbringe Natten i fælles Sovelokaler. Det er let at indse, at dette maa i ganske eminent Grad gøre Strafanstalterne til Planteskoler for Last og Forvorpenhed, og at intet kan bidrage stærkere til den Vexelundervisning i Forbrydelse, som kun altfor meget ligger i disse forvildede Menneskers Tilbøjelighed. Ingen tvivler heller om, at Fanger af begge Køn aldrig burde findes i den samme Strafanstalt.«

Hovedgrunden til, at Udviklingen endnu ikke var naaet videre frem, maa sikkert søges i den Omstændighed, at Fængselsvæsenet hidtil havde manglet en særlig sagkyndig Overbestyrelse, der ikke alene skulde føre Overtilsyn med

Strafanstalter og Fængsler, men ogsaa bringe den fornødne Ensartethed til Veje og virke for Gennemførelsen af virkelige Reforme. Kravet om en saadan Overbestyrelse var allerede rejst i 1870, men først i 1875 oprettedes under Ledelse af en Ekspeditionschef Justitsdepartementets Afdeling for Strafanstalt- og Fængselsvæsenet eller, som denne senere benævntes, Fængselsstyrelsen. Herved var man kommen ind i et regelmæssigt og sikkert Spor; den norske Fængselsstyrelse har med stor Iver og Dygtighed røgtet sit Hverv, og naar Fængselsvæsenet i de sidste 25 Aar af det 19de Aarhundrede har været i en stadig sund og stærk Udvikling, skyldes dette ikke mindst de Mænd, som efterhaanden have beklædt Ekspeditionschefembedet, nemlig *C. C. Smith, Birch-Reichenwald* og *Fr. Woxen*.

Det er ikke Stedet her at komme ind paa en nærmere Redegørelse for, hvorledes denne Udvikling er gaaet for sig. Kun skal det bemærkes, at Fængselsstyrelsen indenfor den bestaaende Lovgivnings Rammer i Aarenes Løb har foretaget en Mængde heldige Ændringer og Forbedringer i Detaillen paa saa at sige alle Omraader af Fængselstjenesten, forsaavidt saadanne have kunnet gennemføres ved de f. o. haanden værende Bygninger, og at der ogsaa paa enkelte Felter, hvor det særlig tiltrængtes, efterhaanden er foretaget Forandringer i de for Straffuldbyrnelsen gældende legale Bestemmelser. Af saadanne fremhæves Lov af 30te April 1877, hvorved Forskellen paa Strafarbejde i Fæstningerne og Tugthusene afskaffedes, Lov af 6te Juni 1884, der ændrede Loven om Bods-fængslet af 1848, og hvorved der indførtes en udvidet Anvendelse af Cellestraf paa første Gang dømte Forbrydere og Indskrænkning i Anvendelsen paa Recidivister samt gaves ny Regler for Cellestraffens Afkortning, og Lov af 26de Juni 1893, hvorved denne Straf indførtes for Kvinder. Men samtidig hermed tabte man dog ikke af Syne, at en gennemgribende Reform af hele Fængselslovgivningen var det Maal, der burde naas. Ogsaa med Forarbejderne hertil var Fængselsstyrelsen i en Aarrække

sysselsat; men da i 1885 Spørgsmaalet om en Revision af den norske Straffelov rejstes, og den saakaldte Straffelovskommission i den Anledning nedsattes, blev det overdraget denne, hvis Formand som bekendt var Professor *Getz*, og af hvilken Ekspeditionschef *Woxen* var Medlem, at undersøge Spørgsmaalet om Frihedsstraffens Ordning, og paa Grundlag af Kommissionens Arbejde udstedtes d. 31te Maj 1900 Loven om Fængselsvæsenet og Tvangsarbejde. Denne Lov, hvorved saavel Strafanstalt- som det lokale Fængselsvæsen og ogsaa Tvangsarbejdsvæsenet omordnedes i Overensstemmelse med moderne penitentiære Principper, er sikkert saa bekendt, at det vil være tilstrækkeligt her at anføre følgende Hovedpunkter. Medens tidligere kun Strafarbejdsanstalterne have været Statsinstitutioner, skal nu hele Fængselsvæsenet, derunder ogsaa Tvangsarbejdsvæsenet, forvaltes af Staten. Strafarbejde paa indtil 2 Aar udstaas i Reglen i Celle, og saadan Straf af længere Varighed begynder med et Ophold i Celle paa 6 Maaneder til 2 Aar, undertiden endog længere, og afsones derpaa i Fællesskab med natlig Isolation; Vaneforbrydere holdes saavidt mulig afsondrede for sig. Fængselsstraf udstaas i Reglen i Celle og er ligesom Strafarbejde forbunden med Arbejdsvang. Ogsaa Varetægtsfanger skulle arbejde, saaledes at de, hvis de ikke selv sørge for Sysselsættelse, beskæftiges af Fængslet. Tvangsarbejde udstaas i Fællesskab med Isolering om Natten og i Hviletiden, forsaavidt dertil er Anledning. Behandling Dag og Nat i Celle kan finde Sted. En Række af de om Udstaaelse af Strafarbejde gældende Bestemmelser, der tilsigte at give Straffen et reformatorisk Indhold, finde Anvendelse paa Tvangsarbejde. Saavel Strafarbejds- som Tvangsfanger kunne løslades paa Prøve, naar $\frac{2}{3}$ af Straffen er udstaaet. Mænd og Kvinder holdes strengt adskilte i forskellige Anstalter eller Afdelinger.

Skønt de til Grund for den store Fængselsreform liggende legale Bestemmelser saaledes vare fuldendte, var denne dog kun for en forholdsvis ringe Del bragt til Ud-

førelse ved Aarhundredets Slutning. Ved kgl. Resolution af 6te Oktober 1900 blev Loven fra 15de s. M. at regne sat i Kraft, forsaavidt den angaar Landsfængsler o: Strafarbejdsanstalter og Fuldbyrkelse af Strafarbejde, dog saaledes, at Bestemmelserne om Afsondring om Natten og Cellefængsel ikke bleve gjorte gældende, idet de dertil fornødne Bygninger endnu ikke havdes. Men i øvrigt var Loven endnu ikke i Virksomhed ved Udløbet af Aar 1900, og Reformen var altsaa hverken bragt til Udførelse for de lokale Fængslers eller for Tvangsarbejdsanstaltnernes Vedkommende og for Landsfængslernes, som anført, kun til Dels *).

Ved Værdsættelsen af den foreliggende Bog maa det erindres, at denne er et officielt Værk, udarbejdet i en ganske særlig Hensigt, den, »at skaffe Fængselsvæsenets Tjenestemænd og andre, som har Befatning med denne Forvaltningsgren«, Indsigt i hele det norske Fængselsvæsens Udvikling og Tilstand. Forf. har derfor været mindre frit stillet overfor sin Opgave, end en Fængselshistoriker i Almindelighed er, idet han øjensynlig har følt sig forpligtet til at lade Fremstillingen saa nøje som mulig knytte sig til ethvert Skridt og enhver Enkelthed i Fængselsvæsenets Udvikling samt til at gøre Rede for alle herhen hørende Love, Resolutioner, Reglementer m. m. Dette har uden Tvivl

*) I denne Forbindelse vil det formentlig ikke være uden Interesse at oplyse, at den norske Fængselslov af 31te Maj 1900 allerede er afløst af en ny Fængselslov, nemlig Lov af 12te December 1903, hvorved der dog ikke er sket nogen Forandring af principiel Natur, Da den ny norske Straffelovs Ikrafttræden i 1903 blev udsat, saaledes at denne først skulde finde Sted d. 1ste Januar 1905, blev en Omredaktion af Fængselsloven af 1900 paa forskellige Punkter en Nødvendighed, naar denne skulde føres ud i Livet før Straffeloven, idet en Forudsætning for Fængselsloven var, at den skulde træde i Kraft samtidig med Straffeloven. Fængselsloven af 12te December 1903 er imidlertid heller ikke endnu fuldstændig sat i Kraft, idet kun en Del af dens Bestemmelser fra 1ste April d. A. at regne ifølge Kronprinsregentens Resolution af 9de Marts s. A. ere iværksatte. Navnlig er saaledes hele Reformen, forsaavidt den angaar Tvangsarbejdsvæsenet, forbeholdt Fremtiden.

været til Gavn for Bogens særlige Formaal — man vil sikkert ikke forgæves raadspørge den om noget tjenstligt Forhold, Fængselsvæsenet vedrørende, i hele den omhandlede Periode uden at faa et paalideligt og udtømmende Svar —; men dens Almeninteresse vilde vel nok være bleven endnu større, end den allerede er, hvis den historiske Udvikling samtidig med at være lidt mindre udpenslet var set imod en almindelig kulturhistorisk Baggrund, thi, at Fængselsvæsenet til de forskellige Tider staar i nøje Forhold til hele den øvrige Kultur, er en bekendt Sag. Forfatteren af det svenske Fængselsvæsens Historie *S. Wieselgren* havde da ogsaa særlig Øje herfor og gav sin i 1895 udgivne Bog: »Sveriges Fængsler og Fængselsvæsen fra ældre Tid til vore Dage« Undertitlen »Et Bidrag til svensk Kulturhistorie«.

Et Forhold, som Forf. efter Anmelderens Skøn burde have vist nogen større Opmærksomhed, er Sygdomme og Dødelighed i Strafanstalterne. Bogen har kun en lille Tabel herom S. 256, men denne omhandler kun Tidsrummet fra 1876—1900. Intet er imidlertid mere belysende i forskellige Henseender for Fængselsvæsenets Standpunkt, saaledes f. Eks. baade i human og sanitær Henseende, end nøjagtige Oplysninger om Dødeligheds- og Sygdomsforholdene, og det havde derfor været heldigt, om Oplysningerne angaaende disse Forhold havde omfattet hele Perioden 1814—1900. En saadan mere omfattende Statistik har imidlertid næppe kunnet udarbejdes paa dette Felt, fordi det fornødne statistiske Materiale ikke har foreligget.

Afsnittet om det norske, i 1895 oprettede Kriminalasyl i Trondhjem er ikke uden aktuel Interesse, idet Spørgsmaalet om Oprettelse af saadanne Asyler jo endnu i adskillige Lande er brændende. Oplysningerne om dette Asyl indskrænke sig imidlertid i det væsentlige til en Redegørelse for dets Tilblivelse, til de for dets Virksomhed gældende Bestemmelser samt til nogle statistiske Oplysninger om Antallet af de i samme behandlede Patienter, derunder de som helbredede udskrevne. Derimod faar man intet at vide om,

hvorvidt Asyls Virksomhed har været tilfredsstillende, om Ledelsen af det har været forbunden med særlige Vanskeligheder, eller om dets Forbindelse med Trondhjems Strafanstalt har været heldig eller uheldig. Nogle Bemærkninger herom vilde ikke have været uden Betydning.

En Del af Bogen, der havde fortjent en nærmere Omtale, er Afsnittet »Statistiske Tabeller«. Det omhandler, naar undtages »Fangeantallet«, hvorom fyldige Oplysninger gives for hele Perioden, kun Tiden fra 1876—1900 for Strafanstaltene og Tiden fra 1886—1900 for Distriktsfængslernes Vedkommende, hvilket staar i Forbindelse med, at der først henholdsvis fra 1876 og 1886 er aflagt ensartede Aarsberetninger med fyldige statistiske Oplysninger fra Strafanstalter og Distriktsfængsler. Pladsen tillader dog ikke en saadan nærmere Omtale, og Anmeldelsen maa derfor indskrænke sig til at henlede Opmærksomheden derpaa og navnlig paa den indgaaende og meget interessante Tilbagefaldsstatistik, der udgør en væsentlig Del af Afsnittet.

Sluttelig skal det kun udtales, at enhver, der interesserer sig for fængselshistoriske Skildringer, vil have betydeligt Udbytte af at gøre sig bekendt med det foreliggende Værk, der ganske sikkert fortjener at kendes langt ud over den snævrere Kreds, for hvilken det særlig er bestemt.

Christianshavn, den 22de November 1904.

V. From.

Strafanstalterne i Danmark i Finansaaret 1902—03.

Overinspektionen for Fængselsvæsenet har i Juni 1904 udgivet »Beretning om Strafanstalterne i Danmark i Finansaaret 1902—03«, der ligesom de tidligere Aarsberetninger er delt i 3 Afsnit, nemlig a) Efterretninger af mere almindeligt Indhold; b) Uddrag af de fra Strafanstalterne indkomne Beretninger, hvilket Afsnit optager største Delen af Beretningen, og c) Kortfattet statistisk Sammen-

stilling af Oplysninger fra de enkelte Strafanstalter. Den slutter sig i Form ganske til Beretningen for det nærmest foregaaende Aar med Bibeholdelsen af de i denne foretagne heldige Ændringer i Indholdet og Stoffets Ordning.

Hvad Strafanstalternes Opsynspersonale angaar, fremgaar det af Beretningen, at der for dette fra 1ste Maj 1902 er sket en væsentlig Forbedring, idet der er skaffet det en ikke ubetydelig Forøgelse i den tidligere kun knapt tilmaalte Fritid. Opsynsbetjentene og de øvrige underordnede Funktionærer have herved opnaaet saa megen daglig Fritid og saa mange aarlige Fridage, at de nu i Modsætning til tidligere kunne skaffe sig den nødvendige Rekreation og Hvile, hvilket selvfølgelig er af største Vigtighed baade for Tjenesten og for dem selv. Det har i denne Anledning været nødvendigt at ansætte nogle flere Opsyn, og den hertil nødvendige Bevilling er efter Overinspektionens Anbefaling og Justitsministeriets Forslag givet paa Finansloven for 1902—03. At denne Reform er modtagen med Taknemmelighed saavel af Strafanstalternes Ledere som af Opsynspersonalet, er en Selvfølge.

I Beretningsaaret er endvidere det første Skridt til en anden betydningsfuld Reform for Anstalternes Bestillingsmænd gjort, idet Overinspektionen har udarbejdet og til Justitsministeriet har indsendt et Forslag til Pensionslov for disse Funktionærer, hvilket i det væsentlige er i Overensstemmelse med Pensionsloven for Postvæsenet og Telegrafvæsenet. Det er givet, at den store Bestillingsmandsklasse ved Strafanstalterne med Længsel venter, at dette Forslag i en ikke alt for fjern Fremtid skal blive fremmet.

Beretningen udviser, at Fangeantallet har været, om end kun ubetydeligt, nedadgaaende i Aarets Løb. Den 31te Marts 1902 var det i det hele 818, hvoraf 722 Mænd og 96 Kvinder. Tilgangen efter Dom udgjorde 670 (598 M. og 72 Kv.), Afgangen efter endt Straf 652 (577 M. og 75 Kv.), ifølge Benaadning 35 (24 M. og 11 Kv.) og ved Dødsfald 5 (4 M. og 1 Kv.). Den 31te Marts 1903 var herefter det

samlede Fangeantal 796 (715 M. og 81 Kv.), og der er saaledes i Aarets Løb sket en Formindskelse i Fangeantallet af 22. Nedgangen falder væsentligst paa Kvinder, og den i de senere Aar stadigt stedfundne mærkelige og betydelige Formindskelse i Antallet af kvindelige Tugt- og Forbedringshusfanger er saaledes fortsat i 1902—03. Uagtet Tilgangen af Mænd har været lidt mindre end i Finansaaret 1901—02, har denne dog været forholdsvis stor, og det er — ligesom i de nærmest forudgaaende Aar — navnlig de yngre Forbedringshusfanger, der ere indkomne i betydeligt Antal. I Vridsløselille Forbedringshus, hvortil disse Fanger i Almindelighed afleveres, er derfor ogsaa Fangeantallet 9 Gange i Løbet af Aaret steget saa højt, at det paa Grund af Pladsmangel har været nødvendigt at overflytte Fanger — i alt 38 — til Horsens Strafanstalt. Det i flere Henseender uheldige i dette Forhold er tidligere omtalt i Tidsskriftet og skal derfor ikke nærmere berøres her.

Hvad Fuldbyrddelsesmaaden angaar, udviser Beretningen, at den langt overvejende Del af Fangerne som sædvanlig har været underkastet Cellestraf. Af samtlige i Aaret behandlede 1371 Mandsfanger vare 927 Cellefanger og 444 Fællesfanger og af de 168 Kvindefanger 106 Celle- og 62 Fællesfanger. Af Fællesfangerne, der som bekendt behandles efter det fremadskridende System, overensstemmende med de i den kgl. Anordning af 13de Februar 1873 givne Regler, har et mindre Antal Mænd, i alt 26, været underkastet en modificeret Behandling, idet de i den mildere Aarstid, i det hele i 4½ Maaned, have været anvendte til Friluftsarbejde paa den jyske Hede, hvor de have været sysselsatte for Hedeselskabet, navnlig med Gravning og med Plantning af Graner og Bjergfyr. Disciplinen blandt Hedefangerne har alt i alt været god, om end der mellem dem paa Grund af Mandskabets uensartede Sammensætning, som det udtrykkes i Beretningen, har været »en større Friktion end egentlig heldig.« Sundhedstilstanden har ikke været

saa god som tidligere, hvilket til Dels tilskrives det gennemgaaende kolde Vejr.

Af de Forbrydelser, for hvilke de indsatte Fanger vare dømte, udgjorde ligesom i tidligere Aar Berigelsesforbrydelserne Hovedmængden. Af samtlige 670 efter Dom indsatte Fanger vare 506 (452 M. og 54 Kv.) eller $75\frac{1}{2}$ pCt. dømte for Tyveri, Hæleri eller Bedrageri. Hvis man hertil medregner Falsk, der i Reglen sker i Berigelseshensigt, og for hvilken Forbrydelse der indsattes 32 (28 M. og 4 Kv.), bliver Procenten endog $80\frac{1}{3}$. Tallene for de øvrige Forbrydelser ere gennemgaaende kun smaa. Størst var Tallet for Brandstiftelse, for hvilken Forbrydelse der indsattes 32 (29 M. og 3 Kv.), samt for Sædelighedsforbrydelser, der ligeledes vare begaaede af 32 Individer (30 M. og 2 Kv.). For Vold, Røveri og Trusler indsattes 23, alle Mænd, og for Manddrab 6 (5 M. og 1 Kv.). For Barnemord og Barnefødsel i Dølgmaal indsattes kun 7 Kvinder.

De idømte Straffetider vare, ligesom det stadig har været Tilfældet i de senere Aar, gennemgaaende korte. Til Straffe paa over 6 Aar dømtes kun 5 Individer (4 M. og 1 Kv.), til Straffe paa over 2 til 6 Aar 90 (84 M. og 6 Kv.) og til Straffe paa 2 Aar og derunder 575 (510 M. og 65 Kv.). Det sidstanførte Tal udgjorde henved 86 pCt. af hele Tilgangen. Af de til de korteste Straffe indsatte vare 335 (299 M. og 36 Kv.) endog kun indsatte til Straffe paa $\frac{2}{3}$ til 1 Aar, en Tid, der i Almindelighed er for kort til Opnaaelsen af Straffens reformatoriske Maal.

Sundhedstilstanden har i begge Mandsanstalter været tilfredsstillende. Af hver 100 Mandsfanger var i Gennemsnit syg daglig 1,63 (i Horsens 2,20 og i Vridsløselille 0,97). Naar Sygeprocenten var størst i Horsens Strafanstalt, maa Grunden dertil navnlig søges i den Omstændighed, at de ældre og invalide Personer blandt Mandsfangerne fortrinsvis afsone deres Straffe i denne Anstalt. I Kvindeanstalten paa Christianshavn var Sygeprocenten betydelig større end i Mandsanstalterne, idet den udgjorde 4,12 pCt. Som bekendt

ere Kvinder imidlertid i Almindelighed hyppigere syge end Mænd, og henset hertil kan denne Sygeprocent næppe kaldes særlig høj. Af Fangerne døde der i det hele 5 (4 M. og 1 Kv.). 3 af Mændene døde i Horsens Strafanstalt henholdsvis af Influenza, Ansigtsrosen og Hjernesygdom, og 1 i Vridsløselille sandsynligvis af Hjernetuberkulose og Brystsyge. Den ved Døden afgaaede Kvindefange døde efter Operation paa Kommnehospitalet i København, hvor hun fra Strafanstalten var indlagt paa Grund af en Underlivsvulst. Af Kvindefanger fødtes i Aarets Løb 3 Børn, hvorhos 4 saadanne Fanger ved Indsættelsen i Strafanstalten medbragte deres spæde Børn.

For disciplinære Forseelser dikteredes der i alle tre Strafanstalter i det hele 242 Straffe, der faldt paa 176 Individer. De hyppigst forekommende Forseelser vare indbyrdes Meddelelse mellem Cellefanger eller mellem Fællesfanger paa forskellige Afdelinger, der forefaldt i 58 Tilfælde, samt respektstridigt Forhold, der ligeledes straffedes 58 Gange. Af andre forholdsvis hyppige Brud paa Disciplinen forekom Slagsmaal eller Klammeri i 36, falsk Angivelse eller Løgn i 34, Beskadigelse af Materiale og Inventar i 14 og Dovenskab eller anden Mislighed ved Arbejdet i 11 Tilfælde. Der blev ikke i Aarets Løb udøvet nogen Voldshandling overfor Opsynspersonalet af Fanger, ligesom der heller ikke forefaldt nogen Undvigelse. Derimod foretoges der nogle Forberedelser til et Undvigelsesforsøg af en Fange i Vridsløselille, idet han havde set Lejlighed til at forfærdige nogle Dirke for ved Hjælp af disse at skaffe sig sin Frihed. Paa Straffeprocenten o: det procentvise Forhold mellem Antallene af de disciplinært straffede Individer og af de i de enkelte Strafanstalter i Aarets Løb behandlede Fanger var der ikke ringe Forskel i de forskellige Anstalter. Som sædvanlig var Procenten højst i Kvindeanstalten, nemlig 21,1. Aaret i Forvejen var den tilsvarende Procent 15,1, og Kvindefangerne, hvis Ulyst til at indordne sig under Fængselsdisciplinen stadig giver sig Udslag i et stort Antal Overtræ-

delser af de gældende Reglementer, har saaledes i det her omhandlede Aar været ualmindelig vanskelige at tøjle. I Horsens var Straffeprocenten 11,₉ og i Vridsløselille 9,₁. Den førstnævnte Procent var ikke saa lidt højere end i de nærmest foregaaende Aar og tyder derfor paa, at Disciplinen i Horsens Strafanstalt har været noget vanskeligere at hævde end ellers. Straffeprocenten i Vridsløselille var derimod lidt mindre end i det foregaaende Aar, og om de disciplinære Forhold i Anstalterne udtales det da ogsaa i Beretningen, at Aaret har været noget mindre besværligt end forrige Beretningsaar som Følge af, at Fængslet har været noget mindre overfyldt med Fanger; men det udtales dog samtidig, at der til Tider har været en i disciplinær Henseende følelig Mangel paa Celleplads, og at de unge Københavnere fremdeles spille en fremtrædende Rolle som Fredsforstyrre i Fængslet. Der dikteredes ikke i Aaret nogen korporlig Straf i Vridsløselille, men derimod 2 i Horsens.

Den samlede Udgift ved alle tre Strafanstalter udgjorde 522,945 Kr., hvoraf Statskassen tilskød 431,379 Kr., medens der ved Fangernes Arbejde blev indvundet 83,828 Kr. og ved forskellige mindre Indtægter 7,738 Kr. Gennemsnitsudgiften pr. Fange var 631 Kr. 58 Øre, hvoraf Statskassen udredede 520 Kr. 99 Øre.

Den i forrige Aars Beretning paabegyndte, meget oplysende Tilbagefaldsstatistik vedrørende Fanger, løsladte og benaadede 10 Aar før Beretningsaaret, der er bygget paa de i Strafanstalterne til Brug ved Udarbejdelsen af Individstatistik indførte Tællekort, og som er enestaaende for Danmark, idet intet andet Lands Fængselsvæsen hidtil har ydet noget tilsvarende, er fortsat i den her omhandlede Beretning.

Af de herhen hørende Oplysninger er det særlig Tallene for Afgang og Tilbagefald blandt Individder, løsladte og benaadede efter 1ste Strafarbejdsstraf, der ere af Interesse, idet disse Tal i væsentlig Grad yde Bidrag til

Forstaaelsen af det vanskelige og tidligere kun meget mangelfuldt oplyste Problem om Strafarbejdsstraffens Virkning.

Ifølge Beretningen vare Tallene følgende:

Der løslodes i Kalenderaaret 1892

efter 1ste Strafarbejdsstraf..	301 M.	77 Kr.	I alt 378
Heraf faldt ikke tilbage	200 -	63 -	» 263
hvilket udgjorde	66,4 pCt.	81,8 pCt.	69,5 pCt.
Antallet af tilbagefaldne var			
altsaa.....	101 M.	14 Kv.	I alt 115
eller	33,6 pCt.	18,2 pCt.	30,5 pCt.
Af Recidivisterne faldt kun én			
Gang tilbage.....	57 M.	9 Kv.	I alt 66
eller	18,9 pCt.	11,7 pCt.	17,5 pCt.
Af Recidivisterne faldt 2 til 6			
Gange tilbage	44 M.	5 Kv.	I alt 49
eller	14,7 pCt.	6,5 pCt.	13 pCt.

Tilbagefaldsprocenten for de efter 1ste Strafarbejdsstraf løsladte Individer var altsaa for begge Køn 30,5, for Mænd noget større, nemlig 33,6, og for Kvinder betydeligt mindre, nemlig 18,2 pCt.

Ca. 70 pCt. af de Individer, der i 1892 løslodes efter deres første Tugt- eller Forbedringshusstraf, har saaledes i Løbet af de nærmest paafølgende 10 Aar undgaaet at falde tilbage til Strafanstalterne. For Kvindefangerne er Resultatet betydeligt bedre end for Mandfangerne, idet endog henvend 82 pCt. af disse ikke ere genindsatte efter den første Strafarbejdsstraf.

Beretningen giver endelig ligesom dens Forgængere ret udførlige Oplysninger om Fængselsselskabernes Virksomhed. Det fremgaar af disse, at de 7 ældre danske Selskaber, nemlig det københavnske, Horsens, Vridsløselille, Fyns, Viborg, det sjællandske og Lolland-Falsters, i Løbet af Finansaaret 1902—03 have understøttet i alt 831 Personer. Det foregaaende Aar støttede disse Selskaber til- sammen 549 Personer, og deres Virksomhed er saaledes i

betydelig Fremgang. Udgiften til direkte og indirekte Understøttelser var i 1902—03 i det hele 19,092 Kr., og Selskabernes Formue udgjorde d. 31te Marts 1903 132,103 Kr. Det oplyses derhos, at der d. 3die November 1902 er stiftet et nyt Fængselsselskab under Navnet »Fængselshjælpen«, og at der i den næste Beretning vil blive givet nærmere Oplysninger om dette Selskabs Virksomhed.

V. *From.*

International Fængselsselskabs-Kongres i Lièges, Belgien, d. 8.-12. August 1905.

Under Protektion af Kongen og under Præsidium af fhv. Justitsminister *Le Jeune* vil ovennævnte Kongres, der er den 4de i Rækken af de internationale Fængselskongresser, behandle følgende Spørgsmaal:

Fællesspørgsmaal:

Hvilke Forholdsregler maa anbefales til at skabe og opretholde en international Forbindelse mellem Fængsels-selskaberne i de forskellige Lande, for at de i et Land straffede, men ikke i Landet hjemmehørende Mindreaarige, løsladte Forbrydere, Betlere og Vagabonder kunne opnaa at blive førte tilbage til Samfundets Liv i deres Fædreland.

1ste Sektion.

Ungdommens Beskyttelse.

Spørgsmaal I: Ved hvilke Midler kan man sikre, at Sansen for at spare og træffe Forholdsregler overfor Fremtiden kommer til at spille den Rolle, som tilkommer den, ved Opdragelsen af Mindreaarige, der ere undergivne Statsforsorg eller betroede Fængselsselskabernes private Anstalter.

Spørgsmaal II: Hvorledes bør Beskyttelse og Opdragelse sikres saadanne moralsk forsømte Børn, der, uden at være kommen i Konflikt med de borgerlige Love, paa Grund af deres Karakter og slette Sædvaner ikke egne sig til at overgives Familier til Opdragelse?

Er Indretningen af særlige Antalter for denne Kategori at anbefale, og hvorledes bør de i saa Fald indrettes?

2den Sektion.

Værn for løsladte Fanger.

Spørgsmaal I: Hvilke Midler kunne anbefales for at forhindre, at Fangen straks efter sin Løsladelse øder de af ham i Fængslet opsparede Penge eller andre til hans Raadighed staaende Midler?

Spørgsmaal II: Hvorledes bør Fængselsselskaberne optræde overfor Fangernes Familier saa vel i Henseende til de Understøttelser, der ydes dem, som i Henseende til Fangernes Tilbageførelse til det sociale Samliv?

3die Sektion.

Omsorg for Betlere og Landstrygere.

Spørgsmaal I: Hvilke Forholdsregler kunne anbefales for paa den ene Side at hæmme vanemæssigt Betleri og Landstrygeri og paa den anden Side at bistaa dem, som paa Grund af Forholdenes Tryk forfalde til at tigge eller flakke om?

Hvilke Grundsætninger bør i denne Henseende opstilles ved Affattelse af Love og administrative Forskrifter samt med Hensyn til Fængselsselskabernes Virksomhed?

Spørgsmaal II: Hvilke Forholdsregler bør tages saavel af de forskellige Staters Lovgivninger som i international Henseende for at bekæmpe Prostitutionen?

Hvorledes kan paa dette Omraade Fængselsselskaberne være virksomme?

Program

for

International Kriminalistforenings 10de internationale
Forsamling i Hamborg d. 10.— 14. Septbr. 1905.

Spørgsmaal I.

Hvorvidt kan for visse Klasser af Recidivister Kriteriet, Gerningsmændenes Almenfarlighed, sættes i Stedet for det nu udelukkende anvendte Kriterium, den forbryderske Gerning.

Indledere: Professor, Dr. Prins, Bryssel, Advokat Jaspar, Bryssel.

Spørgsmaal II.

Æresoprejsningen.

Indledere: Forhørsdommer G. C. Poittevin, Paris, Assessor E. Rosenfeld, Berlin.

Meddelelse I.

Behandlingen af de ufuldstændig tilregnelige. Professor v. Liszt, Berlin.

Meddelelse II.

Sammenlignende international Kriminalstatistik. Professor van Hamel, Amsterdam.

Meddelelse III.

Bortfald af Gentagelsens strafferetlige Følger ved Forløbet af en vis Tid, Anger i Gerning og lignende Aarsager. Professor Foinitzsky, St. Petersburg.

Meddelelse IV.

Den internationale Forbryderverden og dens Bekæmpelse. Regeringsassessor Dr. Lindenau, Berlin.

Bestyrelsens Beretning.

Forskellige Meddelelser.

Lombroso om elektrisk Henrettelse. I Anledning af den ved Elektricitet fuldbyrdede Henrettelse af Mac Kinleys Morder har Lombroso udtalt sig om denne Henrettelsesmaade, som han finder forkastelig paa Grund af de dertil nødvendige, lange og pinlige Forberedelser. — Naar Samfundet ser sig nødt til at skille sig af med et for dets Fred farligt Individ, bør det ske saa hurtigt og blidt som mulig. Lombroso anbefaler derfor Anvendelse af en Gasart, der hidfører Døden under behagelige Hallucinationer og saaledes uden mange eller lange Forberedelser ganske lempelig bringer vedkommende over i den anden Verden. (Bl. f. Gef.kunde Bd. 38, Hæfte 3-4.)

Amerikansk Straffelovgivning. Af et nylig udkommet Værk om dette i højeste Grad forviklede Emne kan nævnes, at i Staten Nebraska er det under Bøde fra 100—200 Dollars forbudt at sælge eller gratis overlade Cigaretter til Personer under 21 Aar, og at det i Staten Tennessee overhovedet er forbudt at indføre eller forhandle saadanne.

Om Tyveri af elektrisk Energi findes en nøjagtig Lovgivning, ligesom den i Amerika højest almindelige Rejsemaade som blind Passager straffes strengt, men — som de allerfleste Forbrydelser — højest forskelligt i de forskellige Stater, varierende fra 50 Dollars Bøde eller 50 Dages Fængsel til 1000 Dollars Bøde eller 1 Aars Fængsel.

Cyklisterne maa i Konnektikut i stærkt befolkede Byer ikke køre med større Fart end 10 engelske Mil i Timen, og i Illinois faa de ikke ongang Lov til at køre Livet af sig selv, idet det under Straf af Bøder eller Fængsel indtil 1 Aar er forbudt enkelte Personer eller Foreninger at foranstalte eller tage Del i Løb ud over 12 Timer uafbrudt.

Lignende Straf truer i Kalifornien den Anstalt for syge eller nødlidende, som bruger kunstigt Smør eller Ost.

I Alabama synes Krybskytteriet at kræve strenge Forholdsregler: 5000 Dollars koster det paa Jagt at betrede fremmed Grund, selv om det kun sker for at forfølge et dødelig anskudt Dyr.

Mere Sympati maa man derimod skænke den Bestemmelse i Texas, der straffer Publikationer, som stride mod Velanstændigheden, med Tugthusarbejde fra 2—5 Aar.

Som det ses, kan man i det fri Amerika langt mindre gøre, hvad man vil, end i Europa, og alene at lære, hvad man niaa og ikke maa, kræver der et Menneskeliv, da de 45 Unionsstaters Straffelove optage 30,000 Tryksider. (Bl. f. Gef.kunde, Bd. 38, Hæfte 3-4.)

Den betingede Strafsudsættelse i Tyskland. Som bekendt er man endnu ikke i Tyskland naaet til nogen egentlig Lovgivning paa dette Omraade, men man har i 19 forskellige Stater indført Institutet

ad Benaadningsvejen. For at tilvejebringe nogen Ensartethed i Reglerne, ere de paagældende Stater imidlertid fra 1. Januar 1903 enedes om følgende almindelige Regler, der ere blevne forelagte den tyske Rigsdag i Anledning af en Debat om denne Sag:

1. Den betingede Strafudsættelse skal fortrinsvis komme saadanne dømte til gode, som paa Gerningens Tid ikke have fyldt 18 Aar.
2. Overfor Personer, der forhen ere dømte til Frihedsstraf og have udstaaet denne helt eller delvis, skal betinget Strafudsættelse kun i særlige Tilfælde finde Anvendelse.
3. Størrelsen af den idømte Straf skal i og for sig ikke udelukke betinget Strafudsættelse.
4. Om Strafudsættelsens Indrømmelse skal Erklæring indhentes fra den dømmende Ret.
5. Tidsfristen skal være kortere end Strafforældelsestiden, men ved de Straffe, der forældes i 2 Aar, dog ikke kortere end 1 Aar, og ved Straffe med længere Forældelsestid ikke kortere end 2 Aar.

Det meddeles derhos i paagældende Aktstykke, at der siden 1899 gennemsnitlig er tilstaaet betinget Strafudsættelse for 15 pCt. af alle de Domfældte under 18 Aar og for 1 pCt. af de voksne domfældte. Af alle de tilstaaede Strafudsættelser faldt de 79 pCt. paa Personer under 18 Aar, 2 pCt. paa tidligere straffede Personer og kun i $\frac{1}{10}$ af samtlige Tilfælde paa Straffe over 1 Maaned. Af de benaadede har $\frac{4}{5}$ i de sidste 3 Aar bestaaet Prøven.

Under den i Rigsdagen stedfundne Forhandling blev der taget stærkt til Orde for at overlade Beføjelsen til at tilstaa betinget Strafudsættelse til Domstolene i Stedet for til Benaadningsmyndigheden, og den Deputerede Lenzmann fremhævede, at dette fandt Sted i alle andre Kulturstater, og at det var det eneste rigtige og naturlige, da „Domstolen, paa hvem den anklagedes Personlighed kan virke med hele den mundtlige Forhandlings dramatiske Kraft, og som alene er i Stand til at bedømme Tilfældet ud fra solve Forhandlingerne og ikke blot ud fra Akternes døde Bogstaver, derfor ogsaa alene er skikket til at afgøre, om Straffuldbyrðelsen vilde være en Uret.“

S. G.

Juvenile Court i New-York. Antallet af unge Forbrydere i New-York er i de senere Aar steget i overordentlig Grad. Et ejendommeligt Modtræk herimod er den i 1902 af Myndighederne oprettede Juvenile Court, en Domstol alene for Forbrydelser, begaaede af Børn og unge Mennesker.

Det første Aar, den ny Domstol bestod, bleve 7000 Børn dømte af den, og endskønt den endnu kun har Præg af et Forsøg, anses den for at have betydelige Fortrin fremfor det gamle System.

I Arresten, hvor Børnene tilbringe de første 3—4 Dage, bestaar Opsynet udelukkende af Kvinder. Bestyrerinden formener, at den kvindelige Indflydelse over Forbryderne er stærkere end den mandlige, da Manden paa Grund af sin fysiske Styrke let vil føle sig fristet til at benytte sig af den som Overbevisningsmiddel, hvorimod Kvinderne, der ere sikre paa at blive de svageste i en Kamp, udvise mere Taalmodighed og Takt, forstaa bedre de forskellige Naturer.

Domstolens Lokaler ere under Retsforhandlingerne overfyldte indtil Trængsel. Foran Skranken befinde sig de anklagede, Forældrene og de unges Værger.

Politibetjenten, som har foretaget Arrestationen, kommer med sit Vidneudsagn, Fængselselskabets Repræsentant overrækker Dom-

meren sin skrevne Beretning og beder, hvis det er muligt, om Ordet til Forsvar for Barnet. Vidnerne afhøres, Forældrene udspørges, anklagede selv har Ret til at aflægge Forklaring. Alle Dommerens Bestræbelser gaa ud paa at blive klar over, hvor stort Ansvar Barnet selv har. Løsgænger, som har ført til Tyveri, har ofte sin Rod i Barnets Frygt for en brutal Fader o. s. v. Naar Dommeren enkeltvis har talt med Forældre og Børn, konfronteres de og forpligter sig overfor hverandre til at forbedre deres Opførsel. Forældrene idømmes ofte Bøder, Barnet bliver løsladt og stillet under ovennævnte Selskabs Opsyn. Faar det derefter gode Vidnesbyrd fra Skolen og fra dets beskikkede Tilsynsværge, indfinder det sig regelmæssigt paa de af Fængselselskabet fastsatte Dage, bukker det fremfor alt ikke under for sine Fejl, faar det i Løbet af en vis Tid sin fulde Frihed; i modsat Fald sendes det til en eller anden Opdragelsesanstalt.

De Dommere, som udnævnes til at præsidere i denne Ret, lægge sig særligt efter Studiet af Børn og Børneforbrydelser. En af de mest bekendte af dem er kommen med følgende Udtalelser:

Barnets Forbrydelse har sit Udgangspunkt i Forsømmelighed fra Forældrenes Side. Derfor maa ethvert Tilfælde behandles individuelt. Tilsynsværgerne maa besøge hvert Barn i hans Hjem for at afgøre, om det er den sande Aarsag til Forbrydelsen. Viser den, hvem Ansvar for Barnet er betroet, sig at være Medvinder i Forbrydelsen, kan han idømmes en Bøde paa indtil 5000 Frc. eller et Aars Fængselsstraf.

For at kunne bedømme et Barn rigtigt, maa man stille sig paa dets personlige Standpunkt, forstaa dets Æresbegreb. Derfor er det lige saa urimeligt at ville anvende de samme Straffelove overfor Børn som overfor voksne, som at ville ordinere den samme Medicin for alle, der lide af samme Sygdom.

Jeg bevarer min Indflydelse over mine smaa Klienter ved fra Begyndelsen af at behandle dem som Venner, ved at tage Løfte af dem om aldrig at begaa en Handling eller komme med et Ord, som kan vanære dem i deres Kammeraters Øjne.

For nogle Maaneder siden bad man mig om at sende et af vore Børn til en Opdragelsesanstalt, da Anklagerne mod det stadig steg, og han bestandig undgik sine Værgers Kontrol. Jeg indbød ham til Middag. Han kom. Vi talte længe sammen, og jeg fortalte ham, at jeg gjorde mig til Latter i Politiets Øjne ved at vedblive med at lade de Børn gaa fri, som dog endte i Fængslet. Han forklarede mig, under hvilke fortvivlede Forhold han levede, og at det var hans Hensigt at stikke væk. Jeg lod mig forstaa med, at min Anseelse til Dels afhang af hans Opførsel.

Dette skete om Lørdagen. Mandag Morgen stod Drengen ved min Dør og bad mig skaffe ham Arbejde, og han er i samme Plads endnu.

Dette Tilfælde er kun et af hundrede af samme Art.

Helt bortset fra det humane, motivere disse oversøiske Dommere rent praktisk denne Børnedomstols Fortræffelighed ved at sige: „Det er billigere at opdrage et Barn end at underholde en Forbryder.“

T. M.

Norsk Lov om fængselsvæsenet og om tvangsarbejde af 12. Decbr. 1903.

Kapitel I.

Om fængsler og disses bestyrelse.

§ 1. Til optagelse af fanger skal der findes følgende af staten forvaltede fængsler:

1. mindst to landsfængsler, et for mænd og et for kvinder,
2. et tilstrækkeligt antal kreds-fængsler, der kan være fælles for mænd og kvinder, men i saa fald saavidt muligt skal indeholde en særskilt afdeling for kvinder,
3. hjælpefængsler, hvor forholdene gjør saadanne fornødne.

De fornødne politiarrester oprettes og underholdes af kommunerne.

§ 2. Med hensyn til fangernes fordeling i de forskellige fængsler kommer, forsaavidt § 3 ikke medfører noget andet, følgende regler til anvendelse:

1. I landsfængsel indsættes personer, som skal udstaa fængselsstraf i 6 maaneder eller derover.
2. I kreds-fængsel indsættes:
 - a) personer, som skal udstaa fængselsstraf i kortere tid end 6 maaneder,
 - b) personer, som skal udstaa straf af hefte,
 - c) varetægtsfanger og
 - d) andre personer, der skal holdes fængslede.

3. I hjælpefængsel indsættes de under nr. 2 c og d nævnte fanger, forsaavidt de ikke hensigtsmæssig kan indsættes i kreds fængsel, samt, naar forholdene gjør det ønskeligt, personer, der skal udstaa kortere tids frihedsstraf.
4. I politiarresterne indsættes personer, som paa grund af beruselse eller lignende årsager midlertidig tages i fængslig forvaring.

I paatrængende tilfælde kan politiarresterne benyttes til foreløbig anbringelse ogsaa af personer, der er paa-grebne for strafbare handlinger, saavelsom af transport-fanger.

§ 3. Kongen kan bestemme, saavel at fængselsstraf i kortere tid end 6 maaneder skal udstaaes i landsfængsel, som at saadan straf paa længere tid skal udstaaes i kreds-fængsel.

Personer, der paa grund af beruset tilstand tages i fængslig forvaring, maa ikke indsættes i kreds fængsel. Hjælpefængsel kan af kongen tillades benyttet ogsaa som politiarrest til optagelse af saadanne personer mod en godtgjørelse, som udredes af vedkommende kommune.

§ 4. Landsfængsel og kreds fængsel forestaaes af en af kongen antagen bestyrer.

Forsaavidt et fængsel, der er udelukkende bestemt for kvinder, bestyres af en mand, skal han ved ledelsen have bistand af en inspektrice.

§ 5. Bestyrelsen af hjælpefængsel og politiarrest kan efter kongens nærmere bestemmelse paalægges en dommer, et medlem af paatalemyndigheden eller bestyrer af lands- eller kreds fængsel.

§ 6. Det umiddelbare opsyn med kvindelige fanger føres af kvinder.

§ 7. I landsfængsel skal der være fængselsraad, bestaaende af bestyreren og de af fængslets tjenestemænd, som nærmere bestemmes, til behandling af de sager, som i denne lov eller ved reglement foreskrives.

I kreds fængsel oprettes lignende raad, forsaavidt omstændighederne gjør det hensigtsmæssigt.

§ 8. Ved lands fængsel og kreds fængsel skal der være tilsynsraad.

Ved lands fængsel bestaar dette af en dommer, et medlem af paatalemyndigheden og to andre mænd eller ved fængsel for kvinder to kvinder.

Ved kreds fængsel, der er særskilt for mænd eller for kvinder, bestaar raadet af amtmanden og en dommer eller et medlem af paatalemyndigheden samt henholdsvis to mænd eller to kvinder. Ved andre kreds fængsler beskikkes foruden de tvende tjenestemænd en mand og en kvinde.

Vedkommende regjeringsdepartement opnævner medlemmer af raadet og i fornødent fald stedfortrædere for disse samt inden deres midte en formand og en næstformand. Ved kreds fængslerne tjenstgjør dog altid amtmanden som formand.

Opnævnelsen sker for et aar ad gangen. Raadets medlemmer kan tilstaaes en passende godtgjørelse.

Hjælpe fængslerne og politiarresterne staar under tilsyn af amtmanden.

§ 9. Naar fængslets bestyrer ikke er tilstede, kan i sager, som ikke taaler opsættelse, beslutninger, der henhører under ham, fattes af den øverste af fængslets tilstedeværende tjenestemænd, men bestyreren bliver da uopholdelig at underrette derom.

§ 10. De af bestyreren fattede beslutninger kan forandres af den myndighed, under hvis overledelse fængselsvæsenet er henlagt.

Kapitel II.

Om fuldbyrdelsen af fængselsstraf.

§ 11. Fangerne maa ikke til sit underhold eller forøvrigt forskaffe sig eller modtage andet, end hvad for dem er bestemt.

De skal, forsaavidt den idømte straffetid udgjør mindst 6 maaneder, bære en for dem foreskreven dragt. Ellers bærer fangerne sine egne klæder, medmindre disse ikke findes egnede til benyttelse i fængsel.

§ 12. Fangerne skal regelmæssig beskæftiges med arbejde. Dog kan fanger, som udstaar skjærpet fængsel, samt fanger med ganske kort straffetid, lades uden arbejde.

Det kan tillades, at fanger under fornøden opsigt sættes til arbejde udenfor anstalten.

Ved bestemmelsen af arbeidet tages saavidt muligt hensyn til den enkelte fanges evne, færdighed og fremtidige stilling.

Arbeidets udbytte tilfalder staten.

§ 13. Viser fangen flid og god opførsel, kan der tilstaaes ham et mindre beløb som arbejdspenge. Disse kan anvendes til understøttelse af fangens paarørende eller til erstatning til den ved den strafbare handling fornærmede, saafremt fangen samtykker heri, eller de befinder sig i nødlidende tilstand.

Volder fangen forsætlig eller ved grov uagtsomhed skade, kan hans arbejdspenge anvendes til dækkelse heraf. Foruden som revselse efter § 30 kan inddragning af ikke udbetalte arbejdspenge finde sted, naar fangen efter sin løsladelse har misbrugt det ham udbetalte eller forøvrigt vist slet opførsel. De her omhandlede beslutninger fattes af bestyreren. Sidder fangen endnu i fængslet, bør der før afgjørelsen gives ham anledning til at udtale sig.

Fangen har intet retskrav paa de arbejdspenge, som ikke er overgivet ham til fri raadighed.

§ 14. Ved ethvert fængsel skal virke en prest.

Hvor det findes paakrævet, meddeles der fangerne undervisning. Personer under 18 aar skal i regelen altid modtage saadan.

I fritider bør der gives fangerne anledning til læsning af passende indhold.

§ 15. Fangerne gives fornødent lægetilsyn. De skal, medmindre helbredshensyn forbyder det, daglig gives saavidt muligt en times bevægelse i fri luft. Naar omstændighederne gjør det fornødent, kan dog for kortere tidsrum gøres undtagelse herfra.

§ 16. Fangerne bliver om natten at holde afsondrede indbyrdes, medmindre særlige omstændigheder gjør dette utilraadeligt.

I arbeidstiden er al samtale mellem fangerne indbyrdes forbudt undtagen den, der er nødvendig af hensyn til arbeidet.

§ 17. Fængselsstraf paa indtil 2 aar bliver, forsaavidt ikke særlige omstændigheder gjør det utilraadeligt, helt at udstaa i enrum.

Fanger, der skal udstaa tidsbestemt fængsel af længere varighed, bliver under samme betingelse at holde i enrum fra 6 maaneder til 2 aar og, om det findes tilraadeligt, udover denne tid indtil i det hele 4 aar. Længere end 4 aar kan straffuldbyrnelsen i enrum ikke udstrækkes, medmindre fangen samtykker deri, eller fortsat afsondring findes paakrævet paa grund af fangens farlighed eller anvendes af sundhedshensyn eller som revselse eller straf eller af andre særlige grunde. Er samtykke givet, er det bindende for 1 aar.

De her omhandlede beslutninger fattes overensstemmende med de derom givne nærmere regler af bestyreren. Denne har, før sagen afgjøres eller, om det ikke kan ske, snarest muligt efter afgjørelsen at forelægge den for fængselsraadet, hvor saadant findes.

§ 18. Fanger, som udstaar straffen i enrum, skal daglig erholde besøg af fængslets tjenestemænd.

Hvor det af hensyn til fængslets tarv findes særlig paakrævet, kan fængselsbestyreren undtagelsesvis tillade, at der for enkelte fangers vedkommende afviges fra bestemmelserne om afsondringen.

§ 19. Hvad angaar de fanger, der udstaar straffen i fællesskab, iagttages, at sedvansmæssige forbrydere og det hele saadanne, der kan befrygtes at ville udøve en skadelig indflydelse paa andre, saavidt muligt holdes afsondrede for sig.

Findes fanger under 18 aar at maatte anbringes eller beskæftiges i fællesskab med andre, bør de dog som regel holdes afsondrede fra ældre.

§ 20. Fangerne kan inddeles i klasser efter udvist flid og forhold.

I høiere klasser kan tilstaaes større arbejdspenge, en mere udstrakt adgang til brevvexling og modtagelse af besøg, større frihed med hensyn til fritidens anvendelse samt andre begunstigelser.

§ 21. Den, som af idømt fængsel har udstaaet $\frac{2}{3}$, dog mindst 6 maaneder, kan løslades paa prøve i overensstemmelse med nærmere regler, givne af kongen.

§ 22. Forøver den paa prøve løsladte nogen handling, der kan medføre frihedsstraf, eller overtræder han iøvrigt de for hans løsladelse satte betingelser, kan han paany indsættes i fængsel til udstaaelse af den gjenstaaende del af straffen.

Er der ikke truffet afgjørelse, som medfører hans indsættelse, inden 3 aar efter løsladelsen eller, om den gjenstaaende straffetid er længere, inden udløbet af denne, og er han heller ikke inden disse tidsfrister paagrebet paa grund af saadant forhold, som ovenfor nævnt, kan gjenindsættelse dog ikke finde sted. Straffen ansees i saa fald udstaaet fra det tidspunkt, da fangen skulde været endelig løsladt.

§ 23. Den, der er dømt til fængsel paa livstid, kan løslades paa prøve efter 20 aars forløb, og denne løsladelse bliver endelig, hvis han ikke inden 10 aar besluttet indsat paany eller paagribes.

§ 24. Den, som er dømt efter straffelovens § 65, bliver at løslade paa prøve ved udløbet af den i dommen

fastsatte straffetid, saafremt det da antages uden særlig fare at kunne ske. I modsat fald kan han istedetfor at beholdes i fængsel overflyttes til tvangsarbeidshus. Ved udløbet af hvert følgende aar bliver spørgsmaalet om løsladelse at tage under fornyet overveielse.

Løsladelsen bliver endelig, hvis den løsladte ikke inden 5 aar besluttet indsat paany eller paagriber. Straffen ansees i saa fald udstaaet fra den tid, da han er løsladt fra fængslet eller fra tvangsarbeidshuset, om han er overflyttet til saadant.

Under enhver omstændighed skal endelig løsladelse finde sted ved udløbet af de i straffelovens § 65, sidste led, opstillede frister.

§ 25. Beslutning om løsladelse paa prøve og fornyet indsættelse fattes af den myndighed, kongen bestemmer.

Indtil spørgsmaalet om gjenindsættelse er afgjort, kan paatalemyndigheden lade den løsladte paagribe.

§ 26. Ved reglement bliver at bestemme, hvor ofte brevvevling skal være fangen tilladt.

Brevvevling med andre end fangens nærmeste kan, hvor ingen særlig grund til samme er forhaanden, altid negtes. Naar det paa grund af særlige omstændigheder findes paakrævet, kan brevvevling med bestemte personer negtes, ogsaa om disse hører til fangens nærmeste.

§ 27. Skrivelser til og fra fangen bliver af fængslets bestyrer eller nogen paa hans vegne at læse før udleverelsen eller afsendelsen, lukkede skrivelser til fangen dog alene, forsaavidt han ikke paa forespørgsel erklærer, at han foretrækker, at de tilbagesendes eller tilbageholdes indtil løsladelsen.

Findes en fra fangen udgaaet skrivelse ikke at burde afsendes, bliver fangen at underrette herom. Findes en til ham indgaaet skrivelse ikke at burde komme til hans kundskab, bliver skrивelsen at tilbageholde. Udleveres ikke skrивelsen, kan den enten opbevares til fangens løsladelse eller tilbagesendes til afsenderen eller, om denne

er ukjendt, tilintetgjøres. Som regel bliver meddelelse om, at en skrivelse ikke udleveres fangen, at give denne og afsenderen, ligesom førstnævnte ogsaa bør gjøres bekjendt med den del af skrivelsens indhold, som uden skade maatte kunne meddeles ham.

§ 28. Bestemmelserne i § 26 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til besøg.

Besøg af andre end dem, som er ansat ved fængslet eller fører opsigst med samme eller i offentlig interesse erholder adgang, kan fangen afslaa.

Under besøg af andre end de nævnte personer skal en fængselstjenestemand være tilstede, medmindre bestyreren tillader, at der gjøres undtagelse herfra.

§ 29. Adgangen til at klage til høiere myndighed saavel som til at fremsætte begjæring for rette myndighed maa ikke negtes fangen. Ønsker han at faa nogen saadan myndighed i tale, bliver denne at underrette derom.

§ 30. Naar fange viser slet opførsel, kan foruden irrettesættelse og fratagelse af tilstaaede begunstigelser følgende revselse anvendes paa ham:

1. indskrænkning af cellebesøg,
2. negtelse af beskæftigelse,
3. berøvelse af enkelte maaltider,
— alt for en tid af indtil 14 dage,
4. inddragning af godskrevne arbejdspenge,
- (5. nedsættelse i en lavere klasse,
6. indsættelse i strafcelle indtil 14 dage,
- (7. indsættelse i enrum for en tid af indtil en maaned, saaledes at denne tid ikke medregnes i den idømte straffetid.
8. haardt natteleie indtil 18 dage,
9. indskrænkning af kosten til vand og brød indtil 12 dage, dog alene for personer over 18 aar,
10. mørk celle indtil 6 dage,

- (11. legemlig revselse, dog blot paa mandsfanger, som er under 18 aar, eller som er frakjendt de statsborgerlige rettigheder.

Flere af de nævnte revselse kan anvendes i forening.

Revselsen fuldbyrdes, uanseet om den bestemte straffetid derved overskrides.

Findes en fange i besiddelse af gjenstande, som er indsmuglede i fængslet, kan disse inddrages.

§ 31. Til betvingelse af voldsom modstand kan anvendes lænker, tvangstrøie eller andet for øiemedet nødvendigt tvangsmiddel.

Har en mandsfange lagt for dagen den hensigt at rømme eller vist voldsomhed eller fremført trusler, og antages det af saadan grund nødvendigt til forebyggelse af rømning eller til betryggelse af sikkerheden, kan han belægges med lænker.

§ 32. Beslutninger angaaende revselse, inddragning af indsmuglede gjenstande og belæg med lænker fattes, efterat fangen er hørt og i tilfælde lægens erklæring indhentet, og bliver tilligemed angivelse af grundene at indføre i en protokol.

Hvor det maatte findes nødvendigt, kan retslig undersøgelse og herunder edfæstelse finde sted.

§ 33. Beslutning om revselse, bestaaende i inddragning af godskrevne arbejdspenge, fattes af den myndighed, under hvis overledelse fængselsvæsenet er henlagt.

Ellers fattes beslutning om revselse af bestyreren. Beslutning om anvendelse af legemlig revselse paa fanger over 18 aar eller af de i § 30, nr. 8, 9 og 10 omhandlede revselse i over halvdelen af den tilladte tid maa dog først fattes, efterat sagen har været forelagt fængselsraadet, hvor et saadant findes. Spørgsmaal om revselse, hvorved straffetiden forlænges, bliver ligeledes at forelægge fængselsraadet. I dette tilfælde bliver desuden strax at gjøre indberetning om revselsen til den i 1ste led nævnte myndighed. Lignende indberetning skal gjøres, naar de i 3die

punktum omhandlede revsels er anvendt i fængsel, hvor der ikke er fængselsraad.

§ 34. Den i straffelovens §§ 18, 19 og 23 omhandlede omsætning af fængsel og hefte til skjærpet fængsel finder kun sted i den udstrækning, hvori den kan ske til hele dage.

§ 35. Med hensyn til fængsel paa vand og brød kan kongen bestemme, at det skjærpede fængsel med visse mellemrum skal afbrydes med dage af sedvanligt fængsel.

Ingen maa underkastes straffe eller revsels paa til sammenlagt mere end 30 dages fængsel med haardt natteleie, 20 dages fængsel paa vand og brød eller 10 dages mørkt fængsel uden med et mellemrum af henholdsvis mindst 1 uge, 2 uger og 1 uge.

§ 36. Er kvinde, som ammer sit under 1 aar gamle barn, idømt fængsel, der ikke findes at burde udsættes, tilstedes det hende at medtage barnet.

§ 37. Afbrydelse af straffuldbyrdelsen kan efter beslutning af den myndighed, som kongen bestemmer, finde sted, naar fangens helbredstilstand gjør det paakrævet, eller fangen af andre vægtige grunde andrager om en kortere tids frihed.

§ 38. Ved løsladelsen bør omsorg saavidt muligt søges draget for, at fangen finder passende opholdssted og arbejde, og fængslets bestyrer bør til fremme heraf træde i forbindelse med selskaber, der virker i dette øjemed.

Hvis fangen ikke har fast bopæl paa det sted, hvor fængslet ligger, og han heller ikke som fremmed udvises af riget, bliver han i regelen paa den maade, som findes hensigtsmæssigst, at sende til det sted, hvor han har fast bopæl, eller til et, hvor han vides at kunne erholde arbejde, eller i mangel af saadant sted til den kommune, hvor han har sin hjemstavn. Indtil afsendelsen kan foregaa, kan fangen holdes i varetægt i fængslet. Hvor det findes ønskeligt, kan ogsaa fange, som har fast bopæl paa

det sted, hvor fængslet ligger, sendes til et andet sted, hvor han kan faa arbeide.

Paa personer, som udstaar kortere straf end fængsel paa 6 maaneder, kommer foranstaaende bestemmelser alene til anvendelse, hvor dertil findes særlig grund.

Udgifter, voldte ved hjemsendelse til bostedet eller hjemstavnskommunen kan ikke afholdes af arbeidspengene.

§ 39. Naar nogen er fradømt de statsborgerlige rettigheder, træder disse ogsaa ud af virksomhed, i tiden fra dommen er bleven endelig, og indtil fortabelsen begynder at løbe (straffelovens § 31).

§ 40. Paa fanger, der udstaar fængselsstraf til afsoning af bøder, finder § 13 og § 30, nr. 4, 5 og 7, ikke anvendelse.

Kapitel III.

Om fuldbyrnelsen af heftestraf.

§ 41. Heftefange er det inden de grænser, som af hensyn til god orden og fangetugt foreskrives, tilladt selv at sørge for sit underhold ligesom for udstyret af fangerummet.

§ 42. Det er tilladt heftefangeren at beskæftige sig med arbeide, som han selv kan skaffe sig, og som ikke strider mod god orden. Skaffer han sig intet saadant, paalægges der ham et arbeide. Herved bør der saavidt muligt tages hensyn til hans evner og færdighed. Naar straffetiden er ganske kort, kan det dog undlades at paalægge ham arbeide. Paalægges saadant, kommer reglerne i § 12, sidste led, og § 13 til anvendelse. Disse regler kan ogsaa bringes til anvendelse, naar han selv skaffer sig arbeide, forsaavidt han ikke selv sørger for sit underhold.

§ 43. Heftefangeren bliver som regel i de 6 første maaneder af straffetiden at holde afsondret fra andre fanger. Uden eget samtykke maa han ikke sættes sammen med nogen, der udstaar straf af fængsel, eller med vare-tægtsfange.

§ 44. Det tilstedes heftefangen til de hertil bestemte tider at modtage besøg, der er forenelige med god orden og ikke volder fare for sikkerheden. Hvor dertil findes særlig grund, skal en fængselstjenestemand være tilstede under besøget.

Under de samme betingelser tilstedes der ham brevvexling. Hvor der er særlig grund til at befrygte misbrug, finder reglerne i § 27 anvendelse.

§ 45. § 11, 3die punktum, §§ 14 og 15, § 18, 1ste led, § 29, § 30, undtagen nr. 5 og 11, §§ 31, 32, 33, 35, 36, 37 samt 39 finder ogsaa anvendelse paa heftefanger.

Kapitel IV.

Om behandlingen af fanger, der ikke udstaar straf.

§ 46. Fange, der ikke udstaar straf, bliver saavidt muligt ikke at sætte sammen med andre fanger, medmindre han samtykker deri og det findes ubetænkeligt, eller medmindre hans alder, helbreds- eller sindstilstand gjør afsondring utilraadelig.

§ 47. Kun de indskrænkninger, som fængslingens øiemed og god orden kræver, kan paalægges fangen. Bekvemmeligheder og beskæftigelser, som ikke strider herimod, er det ham tilladt at forskaffe sig. Fange, som ikke selv sørger for passende beskæftigelse, skal, naar ikke hans ophold i fængslet er ganske kortvarigt, saavidt muligt søges beskæftiget med arbeide for fængslet. Han er pligtig til at udføre det arbeide, som anvises ham, men kan i tilfælde tilstaaes et rimeligt beløb som arbeidspenge. Med hensyn til besøg og brevvevling finder § 44 tilsvarende anvendelse.

§ 48. Med hensyn til fanger, der er paagrebne eller fængslede som mistænkte for en strafbar handling, kan ogsaa den ret, som har befatning med sagen, til enhver tid paabyde, at besøg alene maa tilstedes i en fængsels-tjenestemandes overvær og brevvexling alene finde sted.

under iagttagelse af reglerne i § 27, samt fordre sig brevene forelagt til afgjørelse af, hvorvidt de kan beforders videre eller ikke.

Retten eller i paatrængende tilfælde, indtil dens beslutning kan erholdes, fængselsbestyreren kan ganske negte besøg af bestemte personer eller af uvedkommende, naar og saalænge fangen ved sit forhold giver grund til at frygte for, at forfølgningen derved paa utilbørlig maade vil blive søgt modvirket. Det samme gjælder med hensyn til besøg af bestemte personer, der selv ved sit forhold har givet grund til saadan frygt.

Mundtligt og skriftligt samkvem med den beskikkede forsvarer er fangen altid tilladt uden tilsyn. Begjærer han bistand til opsættelse af skrivelse til sin forsvarer eller til dommer eller paatalemyndigheden, skal saadan ydes ham.

Hverken fængselsbetjente eller andre maa benyttes til at udforske ham.

§ 49. § 11, 3die punktum, § 13, undtagen 1ste punktum, §§ 14 og 15, § 18, 1ste led, § 29, § 30, undtagen nr. 5, 7 og 11, §§ 31, 32, 33, 35 og 36 finder tilsvarende anvendelse ogsaa paa de i dette kapitel omhandlede fanger.

§ 50. Bestemmelserne i dette kapitel gjælder ikke politiarrestanter. (21 § 2. 49)

Kapitel V.

Om tvangsarbeide.

§ 51. Til optagelse af tvangsarbeidere opretter staten mindst to tvangsarbeidshuse eller afdelinger for hvert kjøen.

Mellem disse bliver tvangsarbeiderne at fordele under særligt hensyn til alder, tidligere vandel og opførsel i anstalten.

Desuden oprettes en egen anstalt eller afdeling for mænd, der er forfaldne til drukkenskab, og som paa grund heraf antages at behøve en særlig behandling.

§ 52. Tvangsarbejderne bærer den for dem foreskrevne dragt.

§ 53. I arbejdstiden beskæftiges tvangsarbejderne i regelen sammen med andre. Samtale kan forbydes. De kan under fornøden opsig sættes til at arbejde udenfor anstalten.

Om natten og i hviletiderne kan de holdes afsondrede.

§ 54. Forsaavidt og saalænge det af særlige grunde findes hensigtsmæssigt, kan tvangsarbejderne holdes i enrum døgnet rundt.

Ligeledes kan tvangsarbejdere holdes i enrum, naar de selv samtykker deri.

Bestemmelse om enrums anvendelse træffes overensstemmende med de derom givne nærmere regler af bestyreren. I de i første led omhandlede tilfælde bliver sagen at forelægge for funktionærraadet.

§ 55. Forsaavidt det findes hensigtsmæssigt, kan der meddeles tvangsarbejderne undervisning.

§ 56. Har en tvangsarbejder, der ikke tidligere i henhold til loven om løsgjængeri, betleri og drukkenskab af 31te maj 1900 har været indsat i tvangsarbejdshus, før udløbet af den tid, for hvilken han er indsat, som arbejdspenge optjent et beløb, hvis størrelse ved reglement bliver nærmere at bestemme, bliver han i regelen paa begjæring at løslade paa prøve.

Ogsaa ellers bliver en tvangsarbejder at løslade paa prøve, naar hans opførsel lader forvente, at øiemedet med indsættelsen er opnaaet, navnlig, at han vil modtage arbejde, som der maatte være anledning til at skaffe ham, eller naar hans helbreds-, familie- eller erhvervsforhold maatte gjøre løsladelsen særlig ønskelig.

Naar paa grund af anbringelse i tvangsarbejdshus idømt fængselsstraf ikke fuldbyrdes, bliver dog vedkommende tvangsarbejder, om han ikke benaades, at beholde i anstalten i saa lang tid, som svarer til den ufuldbyrdede

fængselsstraf. Herved regnes en dags tvangsarbejde lig en dags sedvanligt fængsel.

De, der paa grund af drikfældighed antages at behøve en særlig behandling, kan i ethvert tilfælde beholdes i anstalten saa længe, som i loven om løsgjængeri, betleri og drukkenskab af 31te mai 1900 § 18 er bestemt.

§ 57. Tvangsarbejder, der er løsladt paa prøve, kan inden et aar efter løsladelsen beslattes taget tilbage til samme eller lignende anstalt, naar han overtræder de for løsladelsen satte betingelser, eller hans forhold forøvrigt findes dertil at give grund. Er han inden nævnte tid paa-grebet, kan beslutning derom ogsaa fattes efter aarets udløb.

Den, som saaledes igjen indsættes, kan beholdes i anstalten indtil udløbet af den oprindelig fastsatte tid, hvorved den tid, han har været i frihed, ikke medregnes.

§ 58. De om landsfængslerne i § 4, §§ 6—10, § 11, 1ste led, §§ 12 og 13, § 14, 1ste punktum, § 15, § 18, 1ste led, §§ 19 og 20, §§ 24—33, §§ 35 og 36, § 38, samt § 39 givne bestemmelser finder tilsvarende anvendelse for tvangsarbejdshusene. Legemlig revselse kan dog anvendes paa alle mandlige tvangsarbejdere.

§ 59. De ved tvangsarbejdshusenes drift voldte udgifter bestrides af staten. Denne kan af de enkelte tvangsarbejderes hjemstavnskommuner fordre tilbage et beløb, der ikke overskrider tredieparten af den del af driftsunderskuddet, som forholdsvis falder paa hver enkelt tvangsarbejder. Transportomkostninger og renter af anlægsomkostningerne medregnes ikke.

Kapitel VI.

Forskjellige bestemmelser.

§ 60. De nærmere regler om fængslerne og fangebehandlingen samt om tvangsarbejdshusene og tvangsarbejdernes behandling gives af kongen.

§ 61. Staten overtager forvaltningen af de nu bestaaende straf- og varetægtsfængsler med tilhørende retslokaler, vagtmesterboliger og øvrige tilliggender samt inventar. Den skal have fuld raadighed over det overtagne og uden hinder fra fængselsdistriktets side kunne gjøre de forandringer og tilbygninger, som den finder tjenlige. Derimod udreder den alle udgifter, som fængslerne fremtidig medfører, mod saadant bidrag af fængselsdistrikterne som nedenfor nævnt.

§ 62. Som bidrag til udgifterne ved fængselsvæsenet skal de nuværende fængselsdistrikter være forpligtede til hvert aar inden 1ste juli at betale staten et beløb, svarende til gennemsnittet af de udgifter, som distriktet i de 2 sidste kalenderaar før overtagelsen har havt at udrede til driften af sine fængsler med tilliggende eller en gang for alle det 25-dobbelte af nævnte beløb. Har et distrikt benyttet fængsel tilhørende et andet distrikt, bliver ogsaa de udgifter, som det førstnævnte derved har havt, at medregne ved beregningen af dets bidrag.

§ 63. Forsaavidt fængselsdistriktet bestaar af et amt og en eller flere byer, fordeles det i forrige paragraf omhandlede beløb efter det forhold, hvorefter udgifterne til det fælles fængselsvæsen ved overtagelsen udredes.

§ 64. Fængselsdistrikterne kan af kongen med stortingets samtykke helt eller delvis fritages for at udrede det i foregaaende paragraf omhandlede bidrag mod at overdrage til staten til eiendom sine fængsler med tilhørende retslokaler, vagtmesterboliger og øvrige tilliggender samt foreskrevet inventar eller mod, hvor saadan overdragelse ikke findes hensigtsmæssig, at yde et passende vederlag eller indgaa paa anden ordning, som maatte findes tjenlig.

• § 65. Forsaavidt

a) noget fængselsdistrikt paa den tid, da staten overtager forvaltningen af fængslerne, ikke har tilstrækkeligt fangerum i sine distriktsfængsler, eller

b) noget distriktsfængsel (med tilliggender og inventar) ikke er ordentlig vedligeholdt eller forøvrigt opfylder de fordringer, som det efter loven af 13de oktober 1857 og de i henhold til samme afgivne bestemmelser skal tilfredsstille,

har fængselsdistriktet paa forlangende inden en af kongen fastsat frist at tilvejebringe det manglende fængselsrum og at afhjælpe de forøvrigt foreliggende mangler, alt paa saadan maade, som kongen bestemmer.

Opfyldes ikke denne forpligtelse, kan staten, forsaavidt ikke anden ordning istandbringes mellem den og distriktet, træffe de fornødne forføininger paa dettes bekostning og paa saadan maade, som den selv finder hensigtsmæssig.

Ved beregningen af fangerummets tilstrækkelighed gaaes ud fra, at distrikterne skal eie eller efter overenskomst med andet distrikt have ret til at bruge distriktsfængsler af saadan størrelse, at de kan rumme det høieste antal fanger, som distrikterne i de sidste 5 aar samtidig har havt i sine distriktsfængsler, uden at der i fangerummene hensættes flere eller andre fanger end dem, for hvilke vedkommende rum er indrettet.

§ 66. Naar der for fængselsdistrikt, som ved overtagelsen leier distriktsfængsel udenfor andet distrikts fængsler, er tilvejebragt fornødent fængsel efter § 65, fradrages i det i § 62 omhandlede beløb en sum, svarende til den gennemsnitlige leie for lokalerne i de sidste 2 aar før overtagelsen. Fradraget gjøres dog først fra den tid, da leiekontrakt om fængsel, som staten har maattet oprette eller indgaa i, er udløben.

§ 67. Med hensyn til underholdnings- og varetægtspenge for gjældsanger forholdes efter den hidtil gjældende lovgivning.

§ 68. Denne lov træder i kraft fra den tid, kongen bestemmer.

Fra samme tid ophæves:

lov angaaende bodsfængslet af 12te juli 1848, forsa-

vidt den endnu er gjældende, lov om fængselsvæsenet af 13de oktober 1857, lov om fængselsvæsenet og om tvangsarbejde af 31te mai 1900 og forøvrigt, med den af § 67 følgende begrænsning, alle ældre lovbestemmelser om fængsler og fangebehandling med undtagelse af de i den militære lovgivning indeholdte. Dog skal fanger, dømte for handlinger, forøvede før 15de oktober 1900, naar de holdes i enrum, tilstaaes saadan afkortning, som i lov af 26de juni 1893 bestemt. Hvis forskrifterne i § 21 leder til tidligere løsladelse end afkortningen, og fangen foretrækker det, bliver imidlertid løsladelse paa prøve og ikke afkortning at anvende.

Forsaavidt det findes ønskeligt, kan loven sættes i kraft for visse dele ad gangen og ophævelsen af fornævnte lovbestemmelser ligeledes ske delvis.

Unge Forbrydere i Belgien.

Den Fremgangsmaade, som den belgiske Strfl. af 1867 foreskriver overfor forbryderske Børn og unge Mennesker, hviler ligesom de fleste af Datidens Straffelove — den danske derunder indbefattet — paa Code pénal af 1810. Nogen kriminel Lavalder findes ikke, forsaavidt herved forstaas den Alder, under hvilken et Barn slet ikke kan straffes. Forsaavidt herved forstaas den Alder, der afgør, om den skyldige skal straffes eller ikke, er kriminel Lavalder i Belgien derimod 16 Aar. Efter denne Tid foreskriver Loven ubetinget Straf, dog med nogen Nedsættelse indtil det 18de Aar. Om et Barn under 16 Aar kan straffes, afhænger af, om det har handlet med eller uden Skelneevne (*discernement*), hvorved forstaas Evnen til at adskille Ret fra Uret, strafbart fra ikke strafbart, godt fra ondt. I bekræftende Fald straffes Barnet med en Straf, der ikke maa overstige Halvdelen af den voksnes, men som kvalitativt er ganske ensartet med dennes, altsaa Fængsel eller Straf-arbejde (Legemsstraffe eller andre særlige Strafarter for Børn kendes ikke). Har Barnet handlet uden Skelneevne, maa det frifindes for Strafskyld, men kan, hvis Omstændighederne gøre det utilraadeligt at tilbagegive Barnet til dets Forsørgere, »stilles til Regeringens Disposition« ved Kendelse af vedkommende Domstol, hvorved Administrationen bliver bemyndiget til at anbringe den paagældende paa

hensigtsmæssig Maade, derunder paa en Opdragelsesanstalt, indtil det fyldte 21de Aar.

Denne Ordning, som direkte kun er foreskrevet for de i Strfl. omhandlede Forbrydelser, antages analogisk at være gældende ogsaa for Politiforseelser saa vel som for Betleri og Løsgænger.

I processuel Henseende medfører det derimod en Forskel, om Barnet har gjort sig skyldigt i den ene eller den anden Slags Overtrædelser, idet Politiforseelser, Betleri og Løsgænger behandles ved Politiretten (Enkeltmandsdomstol), de egentlige Forbrydelser af Kriminalretten (kollegial) eller Jurydomstolen efter Forbrydelsens Grovhed.

Selvfølgelig var den af Strfl. foreskrevne Ordning i Belgien som andet Sted Genstand for Kritik. Saaledes skriver *Prins*: Science pénale et droit positif (1899) p. 210 flg.:

»Den i Strfl. hjemlede Klassifikation er fuldstændig vilkaarlig og utilstrækkelig. Det Milieu, hvorfra de forbryderske Børn skriver sig, er de moralsk eller materielt forsømte Børns. I denne ulykkelige Befolkning mangler de normale Betingelser for Individets Udvikling, og man kan ikke klassificere Børnene i gode eller onde, eftersom de har begaaet en Forbrydelse eller ikke. Forbrydelsen er for dem kun et Tilfælde, en Fristelse, der falder i den enes Lod snarere end i den andens. Blandt de ikke-forbryderske findes lastefulde Individer, hvem alene Lejligheden har manglet, blandt de forbryderske saadanne, hvis Tilbøjeligheder er gode, og som, anbragte under gode Forhold, vil opføre sig godt. Og er allerede denne Inddeling uholdbar, er det endnu mere vilkaarligt at skelne mellem dem, der har handlet med eller uden Skelneevne. De fleste ved meget godt, at man ikke maa stjele, og at Politiet kommer efter dem, naar de stjæler. Men de lever udenfor Samfundet, de er forviste til Samfundsstigens aller nederste Trin; de er Ofre for deres Forladthed, den lastefulde Luft, de indaander, den patologiske Arv, som svækker deres Kontrastforestillinger, den økonomiske Elendighed, der hindrer Tilvejebringelsen af et Hjem

og en Familie. Hvad hjælper Skelneevnen dem, naar de er ude af Stand til at ville det rette? De, der mangler denne Evne, er abnorme Individer, der tilhører Patologien, ikke Strafferetten; de burde aldrig kunne frfindes rent og purt, uden at nogen som helst Foranstaltninger træffes overfor dem. Loven giver dog her Adgang til Statsopdragelse indtil det 21de Aar, men hvad Mening er der i, at de andre, der har handlet med Skelneevne, ikke kan opdrages, men skal dømmes til en ubetydelig Straf og derpaa atter slippes ud til deres slette Milieu blot med den Plet paa sig, at de er dømt, og saaledes belæsset med en ny Vanskelighed i Kampen for Tilværelsen.«

Faktisk udmundede det af Strfl. etablerede System i, at Børn straffedes i omtrent samme Omfang som voksne, i det mindste naar de ikke var ganske smaa, om end med kvantitativt ringere Straffe, idet de baade ved Forbrydelser og Forseelser almindelig antoges at have handlet med Skelneevne. Tvangsopdragelse fandt saa godt som aldrig Sted ved begaaede Politiforseelser, kun undtagelsesvis ved Forbrydelser, noget hyppigere ved Betleri og Løsgængeri. Iværksattes den endelig, havde de brugelige Opdragelsesanstalter i Udseende og Metode ganske Fængslets Præg. Den belgiske Lovgivnings Princip var, som det gennemførtes i Praksis: Straf, ikke Opdragelse.

Den Mand, som har Æren af at have vendt op og ned paa dette Forhold, er *Le Jeune*, der fungerede som Justitsminister 1887—1894 og i denne Tid dels ved Lovændringer, men langt mere ved sin personlige og administrative Virksomhed skabte et helt nyt System, hvis Resultat overfor unge Forbrydere netop er: Opdragelse, ikke Straf.

For denne hans Virksomhed skal her gøres lidt nærmere Rede. I sine Hovedtræk falder *Le Jeunes* Arbejde i følgende 5 Hovedpunkter:

1888 gennemfører han Loven om betinget Domfældelse, den første paa Kontinentet;

1888—1889 organiserer han Fængselsselskaber og Patronageforeninger over hele Landet.

1890 omskaber han de gamle Børneanstalter til moderne Opdragelsesanstalter med egen, fra Fængselsvæsenet adskilt Administration, og regulerer i alle Enkeltheder den Fremgangsmaade, som skal følges ved de løsladte Elevers Anbringelse i Lære og Tjeneste, idet han hertil benytter de nys organiserede Fængselsselskabers Hjælp;

1891 gennemfører han den vigtige Lov af 27/11 s. A. om Betleri og Løsgænger, der ogsaa for det her omhandlede Emne er af gennemgribende Betydning;

1892 reformerer han paa vigtige Punkter den procesuelle Fremgangsmaade overfor unge Forbrydere og foranlediger, at Defensorer altid vil kunne varetage deres Tarv under Sagen.

For Stoffets Overskueligheds Skyld vil det imidlertid anbefale sig at opgive den kronologiske Fremstilling og i Stedet for beskrive den Fremgangsmaade, som efter Gennemførelsen af Le Jeunes Reformer følges, naar Sager mod unge Forbrydere forfølges til Dom, og hvad der efter sker.

Det er Loven af 27. Novbr. 1891, der skyder den store Breche i det af Strfl. opstillede System.

Der sondres imellem, om Barnet har gjort sig skyldigt i a) Betleri eller Løsgænger, b) Politiforseelser, c) egentlige Forbrydelser.

ad a. Ved L. 1891 ophører Betleri og Løsgænger at være en strafbar Handling; det konstituerer derimod en for Samfundet farlig Tilstand, der kan mødes med Sikkerhedsforanstaltninger (Anbringelse paa en Statsarbejdskoloni i indtil 7 Aar). For unge Personer under 18 Aar skal Dommeren dog ikke forordne Optagelse i Statsarbejdskoloni, hvorimod den paagældende stilles til Regeringens Disposition indtil det 21de Aar — hvilket altsaa betegner den unge

Mands Overgivelse til Tvangsopdragelse —, forsaavidt sædvanemæssigt Betleri eller Løsgængerer konstateres. Der er saaledes ingen Mulighed for Dommeren til at »slippe fra« Affæren ved blot at idømme en eller anden intetsigende Straf; Kriteriet: Skelneevne er uden al Betydning; for Dommeren foreligger kun til Afgørelse, om Tilstanden er sædvanemæssig eller ikke. Til Forstaaelse af dette Begrebs Betydning har Le Jeune udsendt Cirkulærer, der gør opmærksom paa, at det ikke afhænger af den gamle juridiske Forstaaelse af Ordet »Sædvane«, der kræver en Flerhed af konstaterede retstridige Fakta. Er Barnet moralsk for sømt, henviser selve dets ubeskyttede Tilstand det med logisk Nødvendighed til habituelt Betleri etc., og »Sædvane« kan derfor konstateres paa dette Grundlag, selv om kun et enkelt Betleri er bevist.

ad b. Har en Person under 16 Aar begaaet Politiforseelser, forbyder L. 1891 Dommeren at anvende nogen som helst Straf, endog i Tilfælde af Recidiv, hvorimod det er ham tilladt at forordne Tvangsopdragelse. Formaalet med denne Forskrift var, ligesom ad a, at forhindre de smaa, intetsigende Straffe, at ophæve Skelneevne-Kriteriet og give Dommeren Lejlighed til i alle virkelige grave-rende Tilfælde at lade Opdragelse indtræde, medens han i mere undskyldelige Tilfælde kunde lade Barnet slippe med en Advarsel. Det viste sig imidlertid efterhaanden, at Børn i Kraft af denne Ordning tillod sig ustraffet at begaa selv store Excesser, idet Domstolene ikke var tilbøjelige til at forordne Tvangsopdragelse blot paa Grundlag af Politiforseelser, og andre Retsmidler ikke stod til Raadighed. En Novelle af 1897 har søgt at raade Bod herpaa ved at foreskrive, at Barnet, naar det findes skyldigt, i alle Tilfælde skal idømmes Skadeserstatning, men overfor de Samfundslag, hvorfra Børn af denne Kategori rekruteres, er en saadan Bestemmelse selvfølgelig i Reglen uden Betydning. Paa dette Omraade maa derfor den belgiske Lovgivning siges at frembyde Mangler.

ad c. For det Tilfælde, at Barnet har begaaet egentlige Forbrydelser, supplerer L. 1891 den gældende Lovgivning ved at foreskrive, at Tvangsopdragelse fremtidig ikke alene kan anvendes ifølge Dom paa Personer under 16 Aar, der har handlet uden Skelneevne, men tillige som Tillæg til den idømte Straf kan foreskrives af Dommeren for dem, der har handlet med Skelneevne. Endvidere kan saadan Tvangsopdragelse fremtidig altid idømmes af Domstolene som Tillæg til Straffen for domfældte unge Personer mellem 16 og 18 Aar. Ved Cirk. ^{30/11} 1892 førte Le Jeune Tvangsopdragelsens Princip endnu et Stykke videre. Hans Overbevisning var dels, at Tvangsopdragelse er nødvendig overfor forbryderske Børn, dels at Straf er absolut skadelig. Var end det første Punkt muliggjort ved L. 1891, saa stod endnu den anden Ulempe tilbage. Cirk. 1892 raader til Dels Bod herpaa ved to meget simple Forskrifter til Paatalemyndighederne: at Indstilling om Benaadning for Straffen altid skal finde Sted, naar Straf og Tvangsopdragelse er foreskrevet i Dommen for unge Personer under 16 Aar, og at Appel i disse Tilfælde altid skal institueres, naar Straf uden Tvangsopdragelse er foreskrevet i Dommen.

Tvangsopdragelse indtil det 21de Aar er herefter hjemlet:

1. For Personer under 16 Aar, der har begaaet Politiovertrædelser (ingen Straf).

2. For Personer under 18 Aar, der hengive sig til sædvanemæssigt Betleri og Løsgængeri (ingen Straf).

3. For Personer under 16 Aar, der har begaaet egentlige Forbrydelser, men frifindes, fordi de har manglet Skelneevne.

4. For Personer under 16 Aar, der dømmes for egentlige Forbrydelser, begaaede med Skelneevne, som Tillæg til den idømte Straf (der da regelmæssig eftergives).

5. For Personer mellem 16—18 Aar, der dømmes for egentlige Forbrydelser, som Tillæg til den idømte Straf.

En Reform er imidlertid ikke gennemført, fordi den er udtalt i en Lov. Efterat Hjemmelen til at anvende Tvangsopdragelse var given, maatte Opgaven være at skabe Betingelser for, at den blev benyttet og benyttet paa rette Maade. I Overensstemmelse med *Prins* lagde ogsaa Le Jeune ved Besvarelsen af Spørgsmaalet: Bør Tvangsopdragelse indtræde eller ikke, den afgørende Vægt paa Beskaffenheden af det Milieu, hvori Barnet lever, medens den begaaede Forbrydelses Art er af ganske underordnet Betydning. Han erkendte imidlertid, at det for Domstolene er forbundet med store Vanskeligheder særlig i de store Byer at skaffe sig saa paalidelige Oplysninger om Barnets Milieu og øvrige, personlige Forhold, at de i det væsentlige kan bygge deres Dom herpaa. Opgaven maatte være at tilvejebringe et Mellemlid mellem Barnet og Domstolene, et humanitært Undersøgelsesorgan udrustet med Sagkundskab og praktisk, kritisk Sans.

Le Jeune paalagde Paatalemyndighederne og henstillede til Domstolene ved alle Børneforbrydelser at sætte sig i Forbindelse med vedkommende Fængselsselskabs Bestyrelse eller stedlige Repræsentant og saaledes søge de fornødne Oplysninger tilvejebragte, men for de store Byers Vedkommende forslog denne Fremgangsmaade ikke. I Decbr. 1892 appellerede han da til Sagførerraadet i Bryssel, og d. 22. s. M. konstitueredes en Komité af unge Advokater, der paatog sig at varetage tiltalte Børns Interesser for Domstolene.

Lignende Komitéer stiftedes i den følgende Tid i de fleste af Belgiens store Byer, og af disse Komitéers Virksomhed skal her — med Brysseler-Komitéen som Forbillede — gives en Fremstilling.

Af Paatalemyndigheden erholder Komitéen, der bestaar af 25 Advokater, straks gennem sin Formand Meddelelse om enhver Sag, der rejses mod en Person under 16 Aar, med Oplysning om tiltaltes Navn, Alder og Forbrydelsens Beskaffenhed. Meddelelsen overgives Sekretæren, der for-

deler Sagerne mellem Komitéens Medlemmer saaledes, at den samme Advokat saa vidt mulig faar alle Sager, der stammer fra samme Kvarter i Bryssel. Herved spares Tid og Renderi; vedk. Advokat faar oftere Lejlighed til at tilse samme Barn og erhverver et Specialkendskab til vedk. Kvarters Huler, som paa mange Maader kan være af største Vigtighed.

Hans første Opgave er nu at anstille en Undersøgelse om Barnet og dets Forhold. Maaske er Barnet Offer for en ældre Kammerat, maaske er han selv et daarligt Subjekt; maaske ligger hele Skylden hos hans Omgivelser. Dette maa bringes paa det rene. Hertil har Advokaten et Spørgsmaalsskema, som han gennem sine Undersøgelser maa udfylde.

Skemaet er rubriceret paa følgende Maade:

Fulde Navn

Forsvarer

Forbrydelse

Sagens Nr.

Dommer.

I. Barnet.

1. Hos hvem og sammen med hvem bor det? Bopæls Beskaffenhed i Henseende til Hygiejne og Renlighed.
2. Gaar det i Skole? Er det i Lære? Hos hvem?
3. Dets Helbredstilstand?
4. Dets Karakter og Moral? Dets Tilbøjeligheder og Vaner?
5. Har det tidligere været tiltalt eller dømt.

II. Milieu.

A. Forældre.

1. Fulde Navn, Stilling og Bopæl?
2. Forældrenes Sundhedstilstand?
3. Deres huslige Forhold? Hvoraf lever de?
4. Hvor mange Børn lever sammen med Forældrene? Er der Børn af forskellige Ægteskaber?

5. Forældrenes Moralitet (Alkoholisme)?
 6. Hvorledes behandler Forældrene deres Børn?
 7. Hvorledes opfylder de deres Tilsyns-, Underholds- og Opdragelsespligter?
 8. Samtykker de i, at Barnet anbringes i en Opdragelsesanstalt?
- B. Øvrige Omgivelser.
- I. Barnets sædvanlige Kammerater. Deres fulde Navn, Alder og Moralitet.
 - II. Medskyldiges fulde Navn og Bopæl.

III. Konklusion.

Hvilke Forholdsregler bør træffes?

IV. Sagens Afgørelse.

- A. Retskendelsens Indhold.
 - B. » Fuldbyrkelse.
- Afgangsdagen til Statsopdragelsesanstalten.

V. Anmærkninger.

For at bringe de nævnte Punkter paa det rene, begiver vedkommende Advokat sig ud paa Aastedsforretning. Han udspørger Naboerne, sætter sig i Forbindelse med Skolen, Præsten, de lokale Politiautoriteter, konfererer med Barnet, dets medskyldige eller Kammerater, sluttelig gaar han til Forældrene, udrustet med saa mange Oplysninger, at de ikke kan dupere ham, hvis det er deres Ønske, men supplere det alt oplyste paa den fyldigste Maade, hvis de stiller sig loyalt. Ofte ønsker Forældrene selv at faa Barnet overgivet til Statsforsorg, fordi de ikke kan tumle det, og Sagen vil da hurtig blive klar. Til andre Tider mangler de ganske Forstaaelse af, hvad Barnets Tarv kræver, eller lader sig røre af dets Bønner og Taarer; de afgiver de skønneste Løfter om at passe paa Barnet i Fremtiden, og Advokaten kan da staa uvis overfor, hvad Resultat han skal tilraade. Det har her sin store Betydning, at alle Rap-

porter, efterat Oplysningerne ere tilvejebragte, bliver at forelægge den samlede Komité, der hver 14de Dag afholder Møde og oftere, hvis det anses fornødent. Her oplæses Advokatens Beretning, han forklarer sin Tvivl eller motiverer sit Forslag; derefter diskuteres Sagen, og Afstemning finder Sted, hvorefter det overdrages vedkommende Advokat i Komiteens Navn for Retten at foreslaa de Resultater, hvortil den er kommen, og som naturligvis i de fleste Tilfælde stemmer med de af Advokaten foreslaaede, men ogsaa kan afvige derfra. Disse Plenarmøder har ikke blot Betydning for de enkelte Sager, de skaber tillige en Praksis, et Fællesskab i Synspunkter, der tjener til Vejledning ikke blot for Komitéen selv, men ogsaa for Domstolene. Naar Rapporten og dens Konklusion senere forelægges disse, vil den fremtræde med en ganske anden Autoritet ved at have hele Komitéens Flertal bag sig, end hvis den kun var Resultatet af en enkelts Arbejde. Faktisk slutter Domstolene sig i de allerfleste Tilfælde til Komitéens Indstilling.

Den Dag, Sagen kommer for til Hovedforhandling, møder Advokaten ved Siden af Barnet, hvis Person og Forhold han kender til Bunds, og hvis Forbrydelses Karakter han kender bedre end nogen, naar derved tænkes paa, om den er Udslag af øjeblikkelig Forvildelse, af daarlig Opdragelse, slette Eksempler eller medfødt Perversitet. Overfor Retten er hans Opgave ikke som andre Defensorers à tout prix at vaske sin Klient ren. Nej, hans Mission er mere op-
højet: Barnets Interesse er hans eneste Formaal, om det saa skal være paa tværs af dets egne, dets Værger, dets Forældres Ønsker og Intriger. Kun deri ligner han de andre Defensorer, at han altid paastaar Barnet fritaget for Straf, men ikke fordi det er uskyldigt. Han vil søge det fritaget for Straf, fordi Straf ikke er det rette Middel overfor Børn og desto slettere, jo mere fordærvet Barnet er. I øvrigt vil han efter Barnets Forhold paastaa, at det dimitteres uden videre, eller at det overgives Staten til Tvangsopdragelse. Det første vil gælde Børn, der har ladet

sig forlede af ældre Kammerater, hvis Forældre kun rent forbigaaende har forsømt dets Overvaagen, f. Eks. paa Grund af Sygdom, eller ældre Børn, der har handlet af Nød og Trang under forbigaaende Arbejdsløshed, i det hele taget Børn, hvis Milieu og Forhold ikke er til Hinder for deres moralske Opdragelse. Tvangsopdragelse paastaas, naar Barnets Forældre vedvarende ikke kan føre Tilsyn med det, eller naar det er omgivet af slette Eksempler, eller naar det i sig selv er et lastefuldt, degenereret Individ. Den begaaede Forbrydelses juridiske Kvalifikation er derimod kun af ringe Betydning for Paastanden. Her møder der undertiden en vis Mangel paa Forstaaelse fra Paatalemyndighedens og Domstolenes Side, der er tilbøjelige til i Barnet først at se en Forbryder, hvis Behandling maa bero paa Forbrydelsens Grovhed. Det hænder saaledes, Statsanklageren ved ubetydelige Forbrydelser foreslaar fuldstændig Frifindelse, hvor Defensor paa Grund af Barnets slette Milieu reklamerer Tvangsopdragelse. Efterhaanden som Samarbejdet mellem de forskellige Faktorer er tiltaget, er dog disse Tilfældes Antal aftaget. Hyppigere hænder det, at Domstolene i mindre graverende Tilfælde foreskrive Straf, men ikke Tvangsopdragelse, uagtet Barnets Milieu gør denne Opdragelse højst paakrævet, medens Straf synes en Uretfærdighed, da Milieuet bærer hele det moralske Ansvar. Her vil Defensor straks hos Paatalemyndigheden begære Sagen appelleret. I Tilfælde af de mest graverende Forbrydelser hænder det, at Domstolene — som det kraftigste Middel — idømmer baade Straf og Tvangsopdragelse, skønt ingen af Delene — paa Grund af Barnets forholdsvis gode Milieu — er synderlig paakrævet. Her vil en Indstilling om Benaadning for Straffen og betinget Fritagelse for Tvangsopdragelse blive Følgen.

Paa denne Maade medieres Dommerens paa Forbrydelsen, Defensors paa Forbryderens Ejendommelighed beroende, divergerende Opfattelser, Divergenser, som iøvrigt for hvert Aar, der gaar, bliver sjældnere.

Allerede af det nys sagte fremgaar det, at Defensors

Rolle ikke er udspillet, saa snart Dommen er faldet. I Virkeligheden er Barnet da ogsaa efter denne paa en vis Maade blevet hans Myndling. Skal det tilbagegives sine Forældre, fører han, saa vidt Forholdene tillader det, et vist Tilsyn med det, saa meget lettere, som han da i Reglen ogsaa tillidsfuldt søges af selve Forældrene i paakommende Tilfælde. Skal Barnet underkastes Tvangsopdragelse, vil han ofte søge det midlertidig anbragt hos velgørende Institutioner, forsaavidt det ikke er i Varetægtsarrest, da det ikke sjældent varer Uger, førend det fornødne er i Orden til Barnets Aflevering, og Erfaringen viser, at det ofte i denne Tid begaar Forbrydelser eller hengiver sig til det sletteste Selskab. Det forekommer ogsaa, at det lykkes efter Dommen at skaffe Barnet en god Plads hos paalidelige Folk, der vil passe paa det, og at der derfor findes Anledning til at ansøge Justitsministeriet om foreløbig at stille Tvangsopdragelsen i Bero; denne sistes da, men vil paa Defensors senere Anmodning naar som helst træde i Kraft — en Omstændighed, der ofte er et fortræffeligt Middel til at holde Barnet til god Opførsel. Er Defensor paa det rene med, at Ulykken skriver sig fra daarlige Kammerater, hvis Indflydelse Barnet er underkastet, kan han efter Omstændighederne indskrænke sig til at forlange, at Familien flytter hen i et nyt Kvarter, og naar dette er sket, ansøge Ministeriet om foreløbig Udsættelse af Tvangsopdragelsens Indtræden. Er Tvangsopdragelse endelig effektueret, bliver det atter Advokaten, der træder i Funktion, naar der senere opstaar Spørgsmaal om den unge Mands Løsladelse og den heldigste Maade at ordne hans Overgang til Samfundets Liv (se herom nedenfor).

Saaledes søger man at sikre sig, at Tvangsopdragelse kommer til at udstrække sig til alle, der behøver det, og kun til dem.

Tilbage staar at give en Fremstilling af, hvorledes selve Tvangsopdragelsen er organiseret.

Førend Le Jeunes Reformer deltes de mindreaarige, der var stillede til Regeringens Disposition, i 2 skarpt adskilte Kategorier, dem, der var dømte for Overtrædelse af Strfl., og dem, der var dømte for Betleri og Løsgængereri.

De første sendtes til de saakaldte »Forbedringshuse for unge Forbrydere« først i St. Bernard, senere i St. Hubert for unge Mænd, i Namur for unge Piger; fra 1871 modtog denne Anstalt dog ogsaa unge Mænd. Medens man saaledes anbragte denne Kategori for sig selv, blev unge Betlere og Løsgængere overførte til de almindelige depôts de mendicité (Tvangsarbejdsanstalter) i fuldstændig Promiscuitet med voksne domfældte. Først 1849 indrettedes i Ruyssede en »Reformskole« bestaaende af 2 Afd., den ene for 500 Drengene, den anden for 400 Piger og Smaadrenge fra 2—7 Aar, begge bestemte for unge Betlere og Løsgængere under 18 Aar, overgivne til Regeringens Forsorg. Pigeafdelingen overførtes 1852 til Beernem.

Le Jeune ophævede Sondringen mellem de to Kategorier: »De ere begge«, skriver han i sin Rapport til Kongen, »underkastede de samme Indflydelser og drives mod det Onde af samme Grunde. Det har kun lidt at sige, om de behandles efter den ene eller den anden Lov, thi de har alle gennemgaaet den samme Elendighed og maa søges opdragne ved de samme Midler. Inddelingen kan alene gøres efter Børnenes moralske Tilstand, ikke efter deres Forbrydelser«.

Le Jeune døbte Anstalterne om fra Reformskoler til Velgørenhedsskoler (écoles de bienfaisance). I Loven ^{27/11} 91 foranledigede han dernæst udtalt som Princip, at, medens Anstaltens nærmere Indretning ganske overlades Administrationen, maa denne ikke fravige den Regel, at de i Anstalterne anbragte Individuer skal holdes adskilte fra dem, der har levet længere Tid end de selv i de usunde Milieux, hvis Indflydelse det er Tvangs-

opdragelsens Hensigt at unddrage dem. Som Følge heraf skal de Børn, der ved deres Indtrædelse i Skolen ere under 13 Aar, holdes adskilte fra de andre, saa længe de overhovedet opholder sig i Anstalterne. Det samme gælder Børn, der ved deres Indtrædelse er mellem 13 og 16 Aar. En særlig Kategori udgøres paa samme Maade af dem, der ved deres Indtræden er fra 16 til 18 Aar. Endelig maa Individet fra 18—21 Aar i alle Strafanstalter og Tvangsarbejdsanstalter holdes adskilte fra dem, der har overskredet denne Alder.

Ved Fordelingen mellem Landets forskellige Anstalter er det nævnte Inddelingsprincip imidlertid kombineret med Hensynet til det Forhold, som har foranlediget Tvangsopdragelsen, uden at dette Hensyn dog har nogen Betydning for Maaden, hvorpaa Barnet behandles. Forsaavidt det herved sker, at forskellige Alderskategorier — paa Grund af ensartet Forbrydelse — findes paa samme Anstalt, er der dog naturligvis i Overensstemmelse med Loven sørget for, at hver Aldersklasse holdes fuldstændig for sig selv.

Fordelingen er herefter følgende:

Forbrydelse.	Alder i Indtrædelsesøjeblikket.	Domsstedet.	Anstalten i
I. Drengene.			
Betlere og Løsgængere.	Under 15 Aar	Hele Landet	Ruyssede
	Over 15 »	Nord-Belgien	Moll
	» 15 »	Syd-Belgien	Reckheim
Politiforseelse og egentlige Forbrydelser	Under 11 Aar	Hele Landet	Ruyssede
	Fra 11—14 Aar	» »	St. Hubert
	Over 14 Aar	Nord-Belgien	Reckheim
		Øst-Belgien	St. Hubert
		Vest-Belgien	Moll
II. Piger.			
B. & L., Politiforseelse, egtl. Forbrydelse.	Under 13 Aar	Hele Landet	Beernem
	Over 13 »	» »	Namur

Som Supplement til de nævnte Anstalter maa endnu nævnes Tugthuset i Gent, der i en særlig Afdeling optager alle de til Straf dømte unge Forbrydere samt dem, der af disciplinære Grunde ikke kan forblive i de øvrige Anstalter; Gent er altsaa foruden Straffested tillige »strengere« Opdragelsesanstalt for hele Landet.

Befolkningens Antal udgjorde d. 31. December 1903:

	Under 15 Aar	Over 15 Aar	I alt
Ruyssede.....	349	147	496
Beernem	120	108	228
	11—16 Aar	16—21 Aar	
St. Hubert	256	184	440
	Under 16 Aar	Over 16 Aar	
Moll	41	218	259
Reckheim	27	270	297
Namur	65	363	428
Hertil kommer de ovenfor omtalte dømte mindreaarige i Tugthuset i Gent	23	265	288
		I alt...	2436

Omkostningerne ved Børnenes Underhold bæres med $\frac{1}{3}$ af Staten, $\frac{1}{3}$ af Forsørgelseskommunen, $\frac{1}{3}$ af den Provins, i hvilken de er bleven dømt.

Hvad Eleverne angaar, tilhører disse naturligvis saa godt som alle Samfundets laveste Låg. Om deres Tilstand ved Ankomsten skriver Direktøren for Ruyssede følgende:

I fysisk og medikal Henseende er vore Elever ved Ankomsten i Reglen i den jammerligste Tilstand. De er jo det sørgelige Bundfald fra vore store Centra, og de bære

under deres Pjalter uudslettelige Spor af den menneskelige Elendighed i de forskellige Former, ofte tillige absolutte Stigmata af Atavisme og Degeneration: generel eller partiel Atrofi, vanskabt Hovedform, Skævhed i Rygsøjlen, deformt Knokkelsystem, Spor af Alkoholisme, af Skrofulus eller af Syfilis, Mangel paa Evne til at tilbageholde Urinen, Indskrænkethed eller endog Aandssvagthed er alt sammen saare almindelige Fænomener hos disse Stakler, derimod findes Epilepsi sjældnere. Den gode Kost, Skolens Regimente og et stadigt, omhyggeligt Tilsyn er de bedste Midler mod disse Svagheder. De aandssvage, de epileptiske, de lamme overføres til en særlig Afdeling. Som Følge heraf er Skolens Sundhedstilstand fortræffelig: Sygeafdelingen er næsten altid tom, og vi har i mange Aar ikke haft et eneste Dødsfald.

I intellektuel Henseende gentager det samme Fænomen sig. 30—60 % er Sinker, og hos de andre er den naturlige Udvikling betydelig hemmet af deres uregelmæssige og vagabonderende Liv. Aandsniveauet hos vore Elever er langt under Jævnmaal. Blandt dem, der kom ind i Skolen 1901, var 46 % ganske uvidende, 29 % kunde de allerførste Begyndelsesgrunde, kun 25 % kunde læse og skrive.

Dette Raastof forarbejdes nu paa Anstalterne efter de af Le Jeune i alle Detailler udarbejdede Regler, af hvilke følgende Hovedpunkter skal gengives.

Undervisningen er omtrent den samme i alle Anstalter. Eleverne under 11 Aar gaar i Skole hele Dagen, fra 11—14 Aar en Del af Dagen; efter det 14. Aar besøger de et Kursus for voksne $1\frac{1}{2}$ Time ugentlig. Læseplanen er Folkeskolens og kontrolleres af Statens Undervisningsinspektion. De fransktalende Elever faa et Talekursus i Flamsk, de flamske i Fransk. Religionsundervisning gives af en til Anstalten knyttet Præst — Gymnastik, Tegning og Musik læres i alle Skoler. Fuldstændige Orkestre og Sangkor findes i Ruysselede, St. Hubert, Moll, Reckheim og Gent. Af dem, der udgaa fra Skolerne, har ca. 79 %

tilegnet sig gode Skolekundskaaber, 15 % ufuldstændige Kundskaaber, 6 % kun Begyndelsesgrunde.

Agerdyrkningen er den Tap, hvorom Anstaltens Industri drejer sig. Ca. 100 Elever finder f. Eks. paa Ruysselede stadig Beskæftigelse i Have, Lade, Mejeri m. v. Om Sommeren stiger Antallet betydeligt. Til den nævnte Anstalt hører et Jordtilliggende af ca. 400 Tdr. Land. Ca. 60 Tdr. er Plantage, Resten er opdyrket. Men da Jorden er sandet og ufrugtbar, maa man nøjes med at dyrke Rug, Havre, Kartofler, Rodfrugter og Græs. Køkkenhaven alene omfatter 30 Tdr. Land og beskæftiger ca. 50 Elever; den skaffer ikke alene Anstalten selv, men flere andre Stats-etablissementer Grøntsager. Staldene indeholdt d. 31. Decbr. 1903 20 Heste, 154 St. Hornkvæg, 72 Svin, 100 Faar, 57 Stk. Fjerkræ. Mejeriet frembragte 3625 Kilogram Smør. Bryggeriet 27360 Liter Øl.

Foruden den Beskæftigelse, som Driften af Landbruget medfører, er der udført en Del Haandværk. Største Delen af Individerne tilhører Byerne og viser lige saa lidt Lyst som Evne til Agerbrug. At tvinge dem mod deres Villie bringer kun Skuffelser, og Eleverne faar derfor saa vidt muligt frit Valg med Hensyn til, hvad de vil vælge, dog at Hensyn selvfølgelig maa tages til deres Evner saavel som til, hvad de kommer fra og vil gaa til. Den 31. Decbr. 1903 beskæftigedes saaledes paa Ruysselede: 40 Skrædere, 30 Skomagere, 34 Snedkere, 2 Malere, 49 Kurvemagere, 1 Bødker, 2 Bogbindere, 6 Træskomagere, 53 Linnedsyere, 83 Vævere osv. Produkterne forbruges for den største Del paa Stedet; kun undtagelsesvis arbejdes efter Bestilling og i Entreprise. Der tilstaas altid Eleven en Arbejdspræmie, der varierer fra $\frac{1}{2}$ —2 Fr. pr. Uge, og som anbringes paa hans Sparekassebog.

Disciplinærstraffe er i alle Skoler: Irettesættelse, Stuearrest, Tab af Gunstbevisninger, Anbringelse i Straffe-klasse, i Celle og for Pigerne Unddragelse af Søndagsdragt. Belønninger er: Anbringelse af Elevens Navn paa Klasse-

tavlen, Flidspræmier, Tilladelse til at deltage i Sang- og Musikundervisningen; Indskriven i Anstaltens »Æresafdeling«, Tilladelse for dennes Medlemmer til at foretage maa- nedlige Udflugter; aarlige Rejser til Havet; Hjemrejse i Ferien. — I nogle af Anstalterne er hele Befolkningen inddelt i 4 Klasser: Straffeklassen, Prøveklassen, Beløn- nings- og Æresklassen. Oprykning og Nedflytning er da det vigtigste Disciplinær- og Belønningsmiddel. I andre findes kun en Straffeklasse, medens alle de andre Elever danner tilsammen én Afdeling. I andre er det omvendt kun en Æresklasse, der indtager en Særstilling. Anstalternes og de enkelte Afdelingers meget forskellige Størrelse gør det naturligvis vanskeligt her at have fælles Regler.

Løsladelsen indledes altid paa den Maade, at Barnet betingelsesvis anbringes udenfor Anstalten, og derpaa, hvis det opfører sig tilfredsstillende, efter kortere eller læn- gere Tids Forløb definitivt udskrives. Betinget Løsladelse kan ske uden Hensyn til, hvor længe Barnet har opholdt sig i Anstalten, saa snart Omstændighederne taler derfor, og indtræder ofte længe før Myndighedsalderens Indtræden, endog ved Barnets 13—14 Aar, naar dette synes tilstræk- keligt aandelig og legemlig udviklet. Under den betingede Løsladelse er Barnet selvfølgelig stadig under Administra- tionens Forsorg, Forældrene eller andre paarørende har ingen anden Myndighed over det, end hvad de faar betroet af Justitsministeriet og den, hvem dette har delegeret sin Myn- dighed, i Reglen Repræsentanten for et Fængsels- selskab eller den af Advokatkomiteerne (se Side 145 ff.) beskikkede Defensor. Om denne er talt ovenfor. An- gaaende Fængselsselskaberne, der overalt, hvor Advokat- komiteer ikke findes, altsaa navnlig paa Landet og i Smaa- byerne, spiller en stor Rolle for hele Løsladelsesordningen, skal bemærkes, at det første Fængselsselskab er grundlagt 1888 efter Le Jeunes Initiativ i Liège af Professor Thiry. Der findes nu 29 saadanne Selskaber i Landet, knyttede til Jurisdiktionernes Hovedsæder; delegerede fra alle Sel-

skaber danner *la fédération des sociétés belges pour le patronage des condamnés libérés*, der atter staar i Forbindelse med en af Le Jeune i 1894 organiseret kgl. Kommission til Undersøgelse af alle Spørgsmaal vedrørende Fængsels-selskabernes Organisation og Udvikling, og med Ret til at meddele Regeringen sin Opfattelse af de herhen hørende Problemer og stille Forslag til deres Løsning (af denne Kommission er Le Jeune vedvarende Formand). Nedefter er Fængselsselskaberne knyttede til Provinserne og Amterne, hvoraf hvert bestyrer en Underkomité, der atter fører Tilsyn med de lokale Repræsentanter, af hvilke der findes én i hver Kommune. Hver Repræsentant skal anerkendes af Justitsministeriet, og saadan Anerkendelse kan kun ventes, naar Repræsentanten byder visse Garantier i Retning af social Stilling, pekuniær Uafhængighed m. v., samt naar der ikke overlades den enkelte Repræsentant for stort et Distrikt, hvorved det Tilsyn, han skal føre, i Virkeligheden bliver illusorisk.

Betinget Løsladelse kan finde Sted efter Ansøgning af Elevens Familie eller efter Anstaltens eget Initiativ. Den beslattes af Justitsministeriet efter Indstilling fra Anstaltens Direktør, hvori indeholdes detaillerede Oplysninger om Eleven, hans Helbred, Kundskaber og Forhold, hans Evner og Færdigheder, hans Families Omstændigheder m. v., samt Forslag om enten at tilbagegive ham til Familien eller anbringe ham i Lære eller Tjeneste*). Grundlaget for dette Forslag er tilvejebragt af de ovennævnte private Selskaber. Er der efter Familiens Anmodning eller af andre Grunde Tale om det første Alternativ, retter Skolen en Henvendelse til vedkommende Advokatkomité eller Fængselsselskab om at undersøge Familiens Forhold, bringe paa det rene, om det er Egoisme eller Interesse for Barnet, der har motiveret

*) Et tredje Alternativ er Anbringelse i offentlige Etablissementer, særlig Militærskoler. Disse modtage et stort Antal af de fra Skolen udgaaede Elever, men Detaillen maa her forbigaa.

Andragendet, om Barnets Fremtid kan antages betrygget ved dets Overgivelse til Familien osv. Resultatet af sine Undersøgelser meddeler Undersøgeren Skolen, hvorpaa denne formulerer sin Indstilling til Ministeriet. Finder betinget Hjemsendelse Sted, fører Repræsentanten (Advokaten) Tilsyn med Barnet i Hjemmet og Forældrenes Adfærd overfor det. Han kan efter Omstændighederne foranledige Barnets Tilbagesendelse til Anstalten, dets Anbringelse uden for Hjemmet i Lære, hvis han formener dette heldigere end Opholdet i Hjemmet, og aflægger i alle Tilfælde jævnlige Besøg i Hjemmet. Om Resultatet af sine Undersøgelser giver han Underretning hver 4de Maaned til sin Bestyrelse, der lader Meddelelsen gaa videre til Justitsministeriet, og hermed vedbliver man, indtil den definitive Løsladelse ved Barnets 21de Aar af sig selv indtræder eller forinden resolveres af Ministeriet.

Endnu mere omfattende er Fængselsselskabernes Op-gaver overfor det andet Alternativ, Barnets Anbringelse i Lære eller Tjeneste udenfor Hjemmet. For at muliggøre gode Anbringelser er det en Pligt for alle Fængselsselskabernes Lokalrepræsentanter til enhver Tid af sig selv at skaffe sig Besked paa, hvilke Husstande der i Repræsentanternes Distrikt egner sig materielt og moralsk til at modtage Elever og holde deres Lokalkomite à jour hermed. De Hensyn, som vedkommende Repræsentanter her bør tage, er af Le Jeune indskærpet dem i en Række Cirkulærer, hvoraf skal fremhæves følgende.

»Er Barnet saa ungt, at dets Karakter endnu maa antages ganske ubefæstet, maa Anbringelsen i Særdeleshed betragtes som et Opdragelsesmiddel. Det er derfor ikke nok, at Familien er hæderlig og flittig, men den maa ogsaa være saaledes, at Barnet kan forventes at ville knytte sig til den og føle sig som Medlem af den. Uden at gaa i Detailler m. H. til, hvad denne Betragtning fører med sig, skal det blot fremhæves, at intet Anbringelsessted bør vælges, hvor der ikke er en Husmoder eller, hvor Barnet

ikke vil blive betragtet som Medlem af Familien. Som Regel bør det derfor enten være hos en Familie, som i Mangel af Børn ønsker at knytte et Barn til sig, eller hvor Barnet kan forventes at ville blive Kammerat med Familiens andre Børn. Da det naturligvis ikke vil være let at finde mange saadanne Hjem, kan det i disse Tilfælde forsvares, at de Tilskud, som Stat, Provins og Kommune yder Anstalten for Barnet, helt eller delvist udbetales Plejeforældrene.

For unge Mennesker over 16 Aar har Anbringelsen mere Karakter af en Lære, hvori Barnet anbringes. Man maa derfor regne med, at Mesteren vil søge at faa saa megen Fordel af Elevens Arbejde som muligt, og at denne ikke vil bryde sig om synderlig andet end det umiddelbare, materielle Udbytte, som Pladsen skaffer ham. Det maa derfor paases, at Mesterens Forhold er saadanne, at den unge Mand kan gennemgaa et fuldstændigt Lærekursus og faa en passende Løn derfor. Eleven maa have fri Raadighed over sin Løn, dog at det paases, at han skaffer sig ordentlige Klæder og Redskaber, og lægger noget til Side.

Anbringes Lærningen hos en Haandværker, maa det erindres, at han i den første Tid vil ødelægge en Del Materiale og derfor ikke bringe Mesteren synderligt Udbytte. Denne bør derfor have et Tilskud af 50 Cent. pr. Dag, 35 Cent fra Lærningens 18 Aar.

Anbringes den unge Mand ved Landvæsen, bør der som Hovedregel ikke ydes Husbonden noget Tilskud. Eleven, der selv har lært noget Landvæsen, vil straks gøre sin Husbond saa megen Nytte, at det kan ækvivalere, hvad Kost og Logi koster denne. Fra hans 15—16 Aar bør Eleven oven i Købet selv have Løn. Elevens Klæder og særlige Udgifter bør betales af Anstalten.

I forskellige senere Cirk. paalægges det Fængselsselskabernes Repræsentanter ikke at indstille nogen Husbond, som ikke udtrykkelig indgaar paa at beholde Eleven ogsaa om Vinteren; enhver Anbringelse af Elever hos Kroværter

forbydes, Antagelse af Anbringelsessteder efter Avertissementer i Bladene forbydes o. s. v.

De i Overensstemmelse med de givne Regler fundne Optagelseshjem meddeles af Repræsentanterne Underkomiteerne, der atter meddeler dem til Fængselsselskabernes Centralkomité, der direkte giver Anstaltsdirektionerne Meddelelser om Pladserne, idet de iagttager en passende Fordelelsesplan mellem de forskellige Anstalter.

Der findes saaledes i enhver Anstalt til enhver Tid samlede Oplysninger om et større eller mindre Antal disponible Pladser. Blandt disse udvælger Direktøren i hvert enkelt Tilfælde den, der forekommer ham bedst skikket for vedkommende Elev, og indsender sammen med sin egen Indstilling Fængselsselskabets Beretning om den saaledes til Raadighed værende Plads.

Resolution afgives derpaa i Justitsministeriet, som afsender Meddelelse tilligemed Genpart af de 2 Indberetninger til Fængselsselskabets Centralbestyrelse, der atter afgiver Meddelelse til Skolen med Oplysning om den Dag, da Eleven ønskes modtaget i Pladsen, hvorpaa han ved Skolens Foranstaltning og under Ledsagelse af en af dennes Funktionærer afleveres enten direkte i denne, eller, hvis der er rettet Anmodning derom, til Lokalkomiteéen eller den stedlige Repræsentant.

Det bliver nu efter Anbringelsen fremdeles Opgaven for Fængselsselskabets Repræsentanter at holde Øje med de anbragte Elever. Lokalrepræsentanten staar som Barnets naturlige Værge; til ham retter Lærlingen sine eventuelle Klager over Mesteren, og Mesteren sine Klager over Lærlingen. Repræsentanten har at afgive regelmæssige Indberetninger til sin Lokalbestyrelse om Lærlingens Forhold og Fremskridt, men hans Tilsyn er ikke mindre et Tilsyn med Mesteren end med Lærlingen. Ogsaa i saa Henseende har Le Jeune udfærdiget en Række Forskrifter. Mesterens Formaal maa ikke udelukkende være Vinding. De Fordele, Eleven skaffer ham, ydes ham kun under Forudsætning af,

at han samvittighedsfuldt opfylder sine Pligter og opfører sig som en virkelig Familiefader overfor de til hans Om-sorg betroede Børn.

Hans Pligter er i Henseende til Lærlingens materielle Vel følgende:

Han skal skaffe ham: 1) et rent og luftigt Værelse, 2) en god Seng, 3) passende og tilstrækkelige Klæder, 4) god og tilstrækkelig Føde. Han maa ikke benytte Eleven til andet Brug end den stipulerede og ikke overanstreng ham. Han skal regelmæssig betale ham hans Løn. Han skal opbevare Elevens Sparekassebog, naar den betros ham, maa nedlig lade indskrive de Beløb, som han og Eleven enes om, og i Løbet af Marts Maaned foranledige Renter tilskrevne.

I moralsk Henseende:

1. Han skal paase, at Eleven ikke glemmer, hvad han har lært i Skolen, men tværtimod faar Lejlighed til at forbedre sine Kundskaber enten ved at besøge en Skole eller ved passende Læsning.

2. Han skal foregaa Eleven med et godt Eksempel, føre et hæderligt, ædrueligt og regelmæssigt Liv og give Barnet gode Anvisninger.

3. Han skal bestræbe sig for at udvikle Elevens Karakter og Moral, hans Ordenssans, Flid og Sparsommelighed.

4. Han skal nøje føre Tilsyn med, at den unge Mand ikke fører hemmelig Korrespondance, ikke besøger Kroer og Brændevinsudsalg, at han ikke gaar for ofte ud og ikke kommer for sent hjem, at han ikke søger slet Selskab og ikke har Samkvem med andre af Fængselsselskaberne anbragte Børn, medmindre Husbonden har overbevist sig om, at saadant Samkvem ikke kan gøre Fortræd.

5. Hans Optræden maa være bestemt og faderlig. Han bør behandle Eleven med Godhed, men uden Svaghed og søge at vinde hans Tillid. Revselse maa aldrig have Karakter af Mishandling. Han bør anbefale sine Omgivelser at handle paa samme Maade. Kommer han i Tvivl om

den rette Fremgangsmaade, bør han raadføre sig med Fængselsselskabets Repræsentant.

6. Han holder denne stadig underrettet om Elevens Forhold og meddeler ham særlig straks enhver større Begivenhed (Sygdom, Flugt, Ulydighed o. l.).

7. Han maa overfor Repræsentanten eller andre vedkommende besvare ethvert stillet Spørgsmaal i et og alt nøjagtigt og sandfærdigt.

De nys nævnte Sparekassebøger tildeles af Anstalten enhver Elev, som fylder eller har fyldt 12 Aar, og skal da indeholde mindst 2 Fr. I denne Bog, der lyder paa Elevens Navn, men naturligvis forbliver i Anstaltens Værge, indsættes Barnets opsparede Arbejdsfortjeneste. Anbringes Eleven i Lære eller Tjeneste, overgives Bogen til hans Mester (Husbond); skifter han Plads, følger Bogen ham i den nye Plads, og Lokalrepræsentanten overbeviser sig om, at den er kommen til Stede. Føres Eleven tilbage til Anstalten, overgives den til den Funktionær, der afhenter ham; løber Eleven sin Vej, lader Repræsentanten sig den udlevere hos Mesteren og sender den straks til den Anstalt, hvortil Barnet hører. Indskud paa Bogen kan ske gennem ethvert Steds Postvæsen, og dette har for at fremme Spar-sommeligheden ladet trykke Sparemærker à 2 Cent., som kan købes af Eleven, og, naar et Beløb af 1 Fr. er naaet, sendes til Sparekassen som Indskud. Sparekassebogens Indhold kan ikke hæves, før Barnet er myndigt, og Bogen bærer udtrykkelig Paategning herom; i særlige Tilfælde kan Justitsministeriet bevilge Undtagelser herfra. Fængselsselskaberne har endelig af sig selv indført Præmier, som gives til de Elever, der i Løbet af 1 Aar har opsparet de største Beløb; og lignende Præmier gives af og til efter Indstilling af Mester og Husbond til Elever, som i Løbet af 1 Aar har vist særlig Iver og Dygtighed i deres Stilling.

Bliver der Tale om at anbringe en Lærling i en anden Plads, maa Repræsentanten underrette sin Komité derom, og samtidig meddele, hvor han ønsker ham anbragt eller

henstille til Komitéen at søge anden passende Anbringelse. Komitéen skal ansøge i Almindelighed Justitsministeriet om Tilladelse til Skiftet, men kan i paatrængende Tilfælde selv foretage dette mod Ministeriets efterfølgende Ratihabition. Paa ganske lignende Maade forholdes i Tilfælde af, at Repræsentanten anser det for nødvendigt, at Eleven bringes tilbage til Anstalten. Efter Omstændighederne kan Justitsministeriet forordne Elevens Overførelse til en anden Anstalt, endog til midlertidig Anbringelse i Opdragelsesafdelingen i Gent; som Regel føres han imidlertid tilbage til sin gamle Anstalt.

En af de hyppigste Grunde til Elevens Tilbageførelse til Anstalten er Flugt fra Pladsen. Herom skal saavel Justitsministeriet som Anstaltsdirektionen straks underrettes af Fængselsselskabet, og det betyder altid Tilbageførelse til Anstalten efter Paagribelsen, som efter direkte Anmodning fra Lokalrepræsentanten eller hans Komité besørges af Politiet. Efter Tilbageførelsen skal Fængselsselskabet til Anstalten afgive detailleret Beretning om Elevens Forhold i Pladsen, de nærmere Omstændigheder ved Undvigelse og Indstilling om, hvorledes man formener, han fremtidig bør behandles. Eleven underkastes derpaa Forhør paa Anstalten, og Direktøren sender dette tilligemed Selskabets Udtalelser og sine egne Forslag til Justitsministeriet, som bestemmer, om Eleven skal overføres til Gent, forblive i Anstalten i Straffeklassen eller — i særlige Tilfælde — paa ny anbringes i anden Tjeneste.

Aug. Goll.

Spørgsmaalet om sindssyge Forbryderes Anbringelse i Holland.

Væsentlig paa Foranledning af Udtalelser i Rigsdagen om det uheldige i at have sindssyge Forbrydere i Sindssygeanstalterne nedsattes der i Holland ved kgl. Anordning af 31. Juli 1902 en Kommission sammensat af Jurister og Sindssygelæger for at undersøge og stille Forslag om den heldigste Forplejning af 1) sindssyge og aandssvage Straffefanger, 2) dem, som ved Straffedommerens Bestemmelse anbringes i en Sindssygeanstalt, og 3) de sindssyge, som maa stilles lige med de under 1 og 2 nævnte. Resultatet af Kommissionens Undersøgelser foreligger nu i en 216 Foliosider stor Betænkning (Rapport van de Staatscommissie, indgesteld bij Koninkligh Besluit van 31. Juli 1902, Nr. 30), hvori der er nedlagt et stort, omhyggeligt og for alle interesserede højst værdifuldt Arbejde.

Som Grundlag for sine Overvejelser har Kommissionen samlet et særdeles stort Materiale, der dels findes resumeret i Teksten, dels vedføjet som Bilag, saaledes Erfaringer om de forskellige Forplejningsmaaders Anvendelse i Udlandet, Sindssygeinspektørernes og videnskabelige Selskabers Udtalelser, Lovforslag, Regulativer, Litteraturoversigter og ret omfattende statistiske Undersøgelser til Belysning af Ulemperne ved de sindssyge Forbryderes Forplejning i de almindelige Sindssygeanstalter og deres Ophold i Straffe-

anstalterne (Undvigelser, Vold etc. i Sindssygeanstalterne, Simulation og Selvmord i Straffeanstalterne, Antallet af psykisk abnorme Fanger i Straffe-, Tvangsarbejds- og Tvangsopdragelsesanstalterne o. s. v.).

I det følgende skal anføres de Forslag, hvorom Kommissionen eller dog dens Flertal — idet der paa enkelte Punkter har gjort sig afvigende Meninger gældende — er bleven enig.

Kommissionen stiller først Forslag om forbedret psykiatrisk Tilsyn med Fængsler og dermed beslægtede Institutioner. Medens Lægetjenesten ved Fængslerne hidtil har været besørget af Militærlægør, foreslaas det, at der for Fremtiden skal ansættes civile Fængselslæger, som have gjort Tjeneste ved en Sindssygeanstalt og kunne fremlægge Bevis for at have gennemgaaet et Kursus i Retspsykiatri. Desuden bør en eller flere af Fængselsbetjeningen være uddannet i Sindssygepleje.

Det centrale psykiatriske Tilsyn med saavel Straffe- som Varetægtsfanger skal udøves af Inspektørerne ved Statstilsynet med sindssyge*), hvis Antal bør forøges. Disse skulle i alle vanskeligere Tilfælde være Fængselslægenes Raadgivere.

Der foreslaas i Utrecht oprettet en central Observationsanstalt paa c. 30 Pladser, hvor Varetægtsfanger i tvivlsom mental Tilstand skulle iagttages, og hvor der ogsaa med visse nødvendige Indskrænkninger skal gives Undervisning i Retspsykiatri. Her skal ogsaa undertiden kunne indlægges Straffefanger fra de Straffeanstalter, som ligge nærmere ved Utrecht end ved andre Universitetsbyer, naar det er ønskeligt, at de observeres af en Universitetsprofessor i Psykiatri.

Som Regel skal dog Observationen af Straffefanger

*) Ifølge den hollandske Sindssygelov af 27. April 1884 er Statens Tilsyn med saavel offentlig som privat forplejede sindssyge lagt i Hænderne paa mindst 2 kongelig ansatte Læge-Inspektører.

ske i selve Straffeanstalten. Derfor skal der ved enkelte større Straffeanstalter oprettes Annekser, bestemte til Observation af Straffefanger, hvis mentale Tilstand er tvivlsom, og til foreløbig Behandling af dem, der blive sindssyge, saa længe det endnu ikke er afgjort, at det drejer sig om en kronisk Psykose. Men i øvrigt skal der saa vidt mulig i alle Straffeanstalter og beslægtede Anstalter være Sygestuer, egnede til foreløbig Behandling af de dømte, som frembyde tydelige Tegn paa Sindssygdom, men ikke straks kunne overflyttes til et af Annekserne.

Annekserne skulle være beregnede paa Observation eller Forplejning af c. 30 Fanger og være vel egnede til Sindssygebehandling, selv om de maa frembyde den nødvendige Sikkerhed mod Undvigelse. Som Regel bør Observationsopholdet ikke naa ud over 6 Uger, og hverken for de observerede eller de behandlede maa Opholdet i Annekset vare længere end 3 Maaneder.

Foreløbig synes 2 eller 3 Annekser tilstrækkelige. De maa være saaledes beliggende, at hyppig Raadføring med en Universitetslærer i Psykiatri eller en Sindssygeinspektør er mulig. Derfor anbefales det at vælge mellem Straffeanstalterne i Groningen, Haag, Harlem eller Breda samt Statstvangsarbejdsanstalten i Veenhuizen.

Saa snart det ses, at Fangerne, der ere optagne i Annekset, lide af en kronisk Psykose, eller at Opholdet der virker skadeligt paa af akute Psykoser lidende, skal Overflytning til en Sindssygeanstalt kunne ske paa Ordre fra Domstolen i det Arrondissement, hvori Straffeanstalten ligger. Det er ønskeligt, at der samtidig med Overflytningen til Sindssygeanstalten sker Suspension af Straffen. Den Domstol, som giver Bemyndigelse til Overflytningen, skal tillige bestemme, om den Tid, der tilbringes i Sindssygeanstalten, helt eller delvis skal fraregnes Straffen. Ved den foreløbige Optagelse af Straffefanger i Observationsanstalten synes Suspension af Straffen ikke ønskelig.

Særlig af Hensyn til de Straffefanger, der ere farlige eller tilbøjelige til at undvige, tilraades det ved nogle Sindssygeanstalter at oprette særlige Afdelinger, der ere saaledes indrettede og beliggende og forsynede med et saadant Personale, at Fare for Omgivelserne og for Undvigelse er saa vidt muligt udelukket. Det antages, at 3 saadanne Afdelinger, hver beregnet paa c. 20, foreløbig maa være nok.

Naar Domstolen giver Ordre til Overflytning af sindssyge Straffefanger til en Sindssygeanstalt, skal den tillige kunne bestemme, om Overflytningen skal ske til en Sindssygeanstalt med en Afdeling for farlige sindssyge. Spørgsmaalet, om de sindssyge afgjort skal forplejes i den særlige Afdeling og ikke maa overflyttes til andre af Sindssygeanstaltens Afdelinger, afgøres af dennes Overlæge.

Da Statssindssygeanstalten i Medemblik paa Grund af uheldig Beliggenhed og daarlige sanitære Forhold ikke synes egnet for en saadan særlig Afdeling, og da Statsindssygeanstalten i Grave kun er bestemt for Kvinder, foreslaas Oprettelsen af en centralt beliggende ny Sindssygeanstalt, med en i alle Retninger fyldestgørende indrettet særlig Afdeling.

Straffens Suspension ved Fangens Overflytning til Sindssygeanstalten medfører, at Forplejningen maa ske for den paagældendes egen eller hans paarørendes Regning, for saa vidt som disse have Forsørgelsespligt, for en Kommunes eller, hvis hans Domicil er ubekendt, for Statens.

Foreløbig eller definitiv Udskrivning af den sindssyge Straffefange skal ikke kunne finde Sted uden ifølge Bestemmelse af den Domstol, i hvis Omraade den Sindssygeanstalt, hvori Straffefangen behandles, ligger. Domstolen skal kunne bestemme Udskrivningsbetingelserne, ved hvilke den hidtil behandlede for sin egen og Omgivelsernes Skyld kan sættes under Tilsyn.

Foruden i Fængsler og Statstvangsarbejdsanstalter skal der ogsaa sørges for nøje psykiatrisk Tilsyn i de Tvangs-

skoler, der skal oprettes, og i Statstvangsopdragelsesanstalterne 1) ved Ansættelse af Læger, der ere egnede til at observere Børnene, 2) ved delvis at anbringe Tvangsskolerne saaledes, at Assistance fra en Universitetslærer i Psykiatri uden Vanskelighed kan faas, og 3) ved med en Statstvangsopdragelsesanstalt for Børn med lettere psykiske Abnormiteter, indrettet som medicinsk Pædagogikum, at forbinde et Anneks, hvori tvivlsomme Tilfælde af Sindssygdom kunne observeres og meget akute Tilfælde behandles.

De Personer, som af Straffedommeren ere erklærede utilregnelige, kunne deles i to Grupper, eftersom Anbringelse i en Sindssygeanstalt er nødvendig af Hensyn til det offentlige eller til den sindssyge selv.

De utilregnelige af første Gruppe skulle af Straffedommeren for en af ham nærmere bestemt Tid sendes til en Sindssygeanstalt, ikke nødvendigvis en med en særlig Afdeling, og saavel foreløbig som definitiv Udskrivning skal kun finde Sted med Domstolens Billigelse. Medens den foreløbige Udskrivning altid skal bevilliges af Domstolen i det Arrondissement, hvori Sindssygeanstalten ligger, skal definitiv Udskrivning inden den forud bestemte Tid kun være mulig med Billigelse af den Dommer, som erklærede den paagældende utilregnelig, og skal efter den Tid afgøres af Domstolen i det Arrondissement, hvori Sindssygeanstalten ligger.

Med Hensyn til de utilregnelige af den anden Gruppe skal Straffedommeren bevare den Myndighed, som Straffelovens Art. 37, 2. Led giver ham. Hvad den foreløbige og definitive Udskrivning angaar, skal de ellers i Sindssygeloven gældende Bestemmelser vedblivende staa i Kraft.

Forplejningen af begge Grupper skal kunne ske paa Bekostning af de Personer og offentlige Institutioner, som ellers skulde udrede Betalingen for de utilregneliges Forsørgelse.

Sindssyge, som lide af en saadan Form af Sinds-

sygdom, at de ere farlige for deres Omgivelser, skulle ogsaa kunne forplejes i de særlige Afdelinger for farlige sindssyge. Foreløbig og definitiv Udskrivning skal kun da undergives Domstolens Kendelse, naar Lægen mener, at der maa tages Forbehold, til hvis Opfyldelse de justitielle Autoriteter nødvendigvis maa udøve det fornødne Tilsyn.

Saa længe der ikke med hver Sindssygeanstalt er forbunden en særlig Afdeling for farlige sindssyge, skal der være Mulighed for, at en farlig sindssyg kan overflyttes til en Anstalt med en saadan Afdeling. Dog skal der først gøres Bestræbelser for paa anden Vis, f. Eks. gennem gensidig Udveksling af farlige Patienter, saa vidt mulig at komme ud over de Vanskeligheder, der ere forbundne med Forplejningen, og først naar disse Bestræbelser ere strandede, skal Domstolen kunne bestemme en saadan Overflytning, saafremt den er af den Mening, at den er streng nødvendig enten for den forplejedes egen eller hans Omgivelseres Skyld. Bestemmelsen om, i hvilken Sindssygeanstalt med særlig Afdeling Anbringelsen af farlige (skønt ikke dømte eller utilregnelig erklærede) sindssyge skal ske, bør overlades til Indenrigsministeren, for at der kan sørges for, at de her nævnte Personer saavidt muligt fordeles jævnt over de forskellige Anstalter.

Kommissionen har overvejet, om den kunde anbefale Oprettelsen af et Central-Asyl for alle sindssyge Forbrydere og forbryderske sindssyge i Stedet for de her tilraadede Annekser og særlige Afdelinger. Selv om et saadant Asyl frembyder visse Fordele, mener Kommissionen dog, at Ulemperne derved ere saa betydelige, at den ikke kan anbefale Oprettelsen af et saadant i Holland.

Foruden af sindssyge bliver Samfundets Ro forstyrret af Personer, som trænge til at staa under psykiatrisk Tilsyn, fordi de frembyde psykiske Afvigelser, men som ikke kunne optages i en Sindssygeanstalt, fordi de ikke vise tydelige Sindssygdomssymptomer. Ligeoverfor disse Per-

soner, hvis Antal sikkert ikke er ringe, skønnes særlige Foranstaltninger nødvendige, enten Tvangsinternering i Anstalter for epileptiske eller drikfældige eller Anbringelse i et særligt Asyl, som kan have Karakter af en Arbejdsanstalt, og som maa staa under nøje psykiatrisk Tilsyn. Kommissionen mener dog, at det ligger udenfor dens Op-gave at gaa nærmere ind paa dette Spørgsmaal.

Endelig har Kommissionen behandlet Spørgsmaalet, om det kan anses for ønskeligt at give Dommeren Kom-petence til uden Varetægtsarrest at beordre en kort Inter-nering i den centrale Observationsanstalt til Iagttagelse af Personer, hvis mentale Tilstand maa undersøges, men hvis Undersøgelse under andre Forhold frembyder Vanskelig-heder. Da det er tvivlsomt, om Vanskelighederne her saa ofte ville blive følelige, at der bør tilstræbes lovmæssig Ordning, kan en bestemt Udtalelse herom undværes.

Til sidst gives der en nøje Formulering af de Ord-ninger, som Kommissionens Forslag vil nødvendiggøre i Sindssygeloven og Straffeloven. —

Da vi have saa meget fælles med Holland, ville vi sikkert kunne høste Belæring af Kommissionens Betænk-ning, og det kan ikke noksom anbefales alle, som have Interesse for det ogsaa herhjemme brændende Spørgsmaal om de sindssyge Forbryderes Anbringelse, at gøre sig be-kendt med Kommissionens sagkyndige og indgaaende Over-vejelser. Heldigvis synes Opmærksomheden herhjemme i stigende Grad at være henvendt paa Holland, et glædeligt Tidens Tegn for dem, som gennem gentagne Besøg have lært at holde af Landet og at se op til dets høje kulturelle Standpunkt, som ikke mindst gør sig gældende paa det psykiatriske og kriminalistiske Omraade.

Christian Geill.

En Kriminalist paa Reformationstiden.

Spørgsmaalet Straf og Brøde er ligesaa gammelt som Menneskers Samfund; Digtere, Retslærde, Filosofer og Teologer har prøvet deres Kræfter derpaa og den tyske Forfatter, Dr. Laistner, tager næppe fejl, naar han slutter sit Værk »Das Recht in der Strafe« med den resignerede Ytring, at allerede Plato i sin Lære om Straffen har gennemløbet alle de Stadier, Filosofer og Retslærde i to tusinde Aar har tænkt igennem, uden at nogen har naaet at give et endeligt Svar.

Fra Teologernes kategoriske Imperativ gennem de Retslærdes empiriske Indikativ og til Filosofernes abstrakte Optativ bevæger Spørgsmaalet sig i en Ring, hvor meget lidt tilfredsstiller og den gamle Sætning bekræftes, at der ligger større Vægt paa, at Problemerne stilles, end paa at de løses. Forfriskende virker det derfor — synes mig — blandt Humanisterne i det 16de Aarhundredes Begyndelse at træffe en praktisk Jurist, der taler om Straf og Brøde udfra helt andre Synspunkter end de almindelige filosofisk-teologiske, en Mand, der taler helt moderne om Sagen og behandler den, som den er bleven behandlet af de moderne Kriminaloger efter 1878.

Denne Mand er Sir Thomas More (Morus), og det er i selve Hovedværket Utopia, han fremsætter

sine Anskuelser om dette Emne, der aabenbart har sysselsat ham stærkt, praktisk Jurist som han var. Det vil maaske ikke være overflødigt først at give et Par Oplysninger om Forfatteren, der næppe herhjemme er helt almindelig kendt og dernæst gengive Hovedindholdet af hans Betragtninger over Emnet, idet jeg dog udtrykkelig bemærker, at det med disse Linier mere er Hensigten at henlede Opmærksomheden paa More og hans Straffeteorier end blot nogenlunde udtømmende at gengive dem med de nødvendige historiske Kommentarer.

Thomas More er født i London 7. Februar 1478 af en Slægt »non celebri sed honesta«, hans Fader John More var Dommer i London. Sønnen opdroges i St: Anthony Skole og blev efter Tidens Skik allerede som Dreng sat i Huset hos en Stormand, Rigets Kansler Kardinal Morton, der, skønt Prælat, indehavde Landets højeste juridiske Embede. More skulde selv blive den første læge Kansler i England. Der opbevares en Udtalelse af Morton, der varslar om Mores kommende Storhed, og det er sikkert, at Drengen her har levet med i Tidens store Begivenheder. Henrik d. 7. af Huset Tudor havde i Aaret 1485 gjort Ende paa Striden mellem den røde og hvide Rose, og støttet til Mænd som Morton, opbyggede han nu det nye England, Kongemagtens England, der skulde føre det mellem Lensmænd splittede Land frem til Elisabethtidsalderen og Cromwells store frie brittiske Rige. Det store systematiske Arbejde har gjort stærkt Indtryk paa den unge More, og det er næppe et Tilfælde, at de Partier af Utopia, der her interesserer os mest, er direkte knyttede til Minde fra Kardinal Mortons Hus.

Fra Kardinalens Hus blev More sendt til Oxford Universitet, der netop i de Tider havde modtaget den første Paavirkning af den italienske Humanisme. Her lærte More, der allerede som Dreng var en stiv Latiner, det græske Sprog at kende og traadte i Forbindelse med Humanismens Førstemand i Nordeuropa Desiderius Erasmus fra

Rotterdam, der virkede i Oxford. Her traf han Englands senere almægtige Minister, Kardinal Wolsey som uanselig Skolelærer, Filosofen Ludovicus Vives, Præsten Colet og Samtidens øvrige berømte Lærde. Men Faderen ønskede, at More skulde være praktisk Jurist, og Juristens Uddannelse foregik da som i vore Dage i London ved de store »Inns«. Ugerne forlod More Universitetet og indtraadte i Lincolns Inn, fyldt 18 Aar. Her blev han hurtig Lektor, og efter et Ophold hos Kartheusermunkene, hvorhen han førtes af religiøse Anfægtelser, giftede han sig og nedsatte sig som Sagfører i London.

Hans Sind var nu i Ligevægt, han syslede med Bearbejdelse af Augustinus de Civitate Dei, med Renaissancefilosofen Pico di Mirandulas Værker og med den klassiske Literatur, medens han førte en stor Korrespondance med Nordeuropas Lærde. Hele sit Liv forblev han en stræng troende Katolik, men var i øvrigt bekendt for sit Frisind og sit Vid. Kort før Henrik d. 7.s Død paadrog More, der var valgt til Parlamentet, sig Kongens Uvillie ved at tate mod Hoffets Ønsker og maatte søge Ophold i Flandern, men da Henrik d. 8. i 1509 besteg Tronen, hilste den hjemvendte More den nye Konge i et bombastisk Digt, der spaar England en ny Guldalder.

Denne Spaadom slog delvis til; de første tyve Aar af Henrik d. 8.s Regering under Wolseys faste Førertag blev en god Tid for England, og More selv traadte snart frem i første Række blandt Landets Jurister. Kronen benyttede ham i vigtige Sager; han sendtes paa diplomatisk Sendefærd til Flandern, hvor han i Aaret 1516 skrev Utopia, og hermed var hans europæiske Ry fastslaaet. I Løbet af faa Aar oplevede Bogen en Række Oplag og Mores Navn nævnedes blandt Europas første. Da Borgerurolighederne i 1518 udbrød i London (onde Majdag), var More Byens Sherif og indtraadte kort efter i Gehejmekonseillet; 1521 blev han Ridder, i 1523 »Speaker« i Underhuset og bistod Kong Henrik i hans bekendte Strid med Luther, der skaffede

Englands Konge Titlen »Troens Forsvarer«, den snurrige Titel, der bæres endnu den Dag i Dag.

Da saa Henrik d. 8.s Kærlighed til Anna Boleyn voldte Wolseys Fald, blev More i 1529 Lord-Kansler for kun at beholde denne Værdighed i 3 Aar. Han nedlagde den selv, fordi han misbilligede Kongens Brud med Pavestolen og Skilsmisse fra Katharina af Arragonien.

I disse Aar var More mere og mere bleven Romerkirkens Stridsmand mod den nye Lære, og fra hans Haand hidrører en Række voldsomme Skrifter mod Kætteriet. Protestanternes Beskyldninger mod ham for at have benyttet sin Stilling som Kansler til heftige Forfølgelser af anderledestroende har vist sig at være absolut usande.

I 1534 kommer saa den store Tragedie, der afslutter Mores Liv: hans Vægning ved at sværge til Kongen som Kirkens Primas, hans Fængsling og Død paa Skafottet den 6. Juli 1536, en Martyrhistorie af saa gribende Virkning, at det vilde være Synd at lære den at kende gennem andet end Sagens Akter. More blev ved sin Død hædret af det hele Europa; først i 1886 erklæredes han for Helgen, og Studier af hans Skrifter og Liv har i de sidste Tiaar vakt en Interesse i England, der har skabt en stor og rig Literatur, som uanset Forfatterens katolske eller protestantiske Standpunkt forenes i en udelt, man fristes til at sige Forgudelse af More. Ved sin retlinede Ærlighed, sit jævne Sind, sit tørre engelske Lune og sin store Flid og Viden, bliver More en af Renaissancens interessanteste Skikkelser, ligesom han sikkert er det 16. Aarhundredes ædlestes Karakter. I Lees fortræffelige Afhandling i »National Biography« vil en udtømmende Literaturfortegnelse være at finde. More er en af de Mænd, man aldrig vil fortryde at have lært at kende.

Lønner det sig saaledes at gøre sig bekendt med Mores Liv og Virksomhed, er det for Dyrkere af Kriminalogien særlig interessant at lære hans Anskuelse om Straf og Brøde at kende. De bærer et af al Filosoferen

uafhængigt personligt, praktisk Præg og indeholdes som bemærket i Statsromanen Utopia, der i Modsætning til andre Arbejder af denne Art er priselig kort og i enhver Henseende læseværdig selv for Nutidens Læsere. Den engelske Udgave ved Lupton af 1895 er særlig anbefalelsesværdig; en latinsk Udgave i Herrmanns Lateinische Literaturdenkmäler des XV. und XVI. Jahrhunderts af samme Aar indeholder værdifulde Noter.

Det ligger udenfor Hensigten med disse Linier at gøre Rede for Utopia, det skal kun kortelig anføres, at Bogen er bygget med Platons Dialoger som Mønster, særlig paavirket af »Staten« og »Timæos«, men iøvrigt slutter sig nøje til Amerigo Vespuccis da nyudkomne Beretning om Amerikas Opdagelse og i sin almindelige Livsanskuelse er stærkt paavirket af de latinske Epikuræer og af Cicero og Seneca. Rammen er simpel. More fortæller, at han paa en Tjenesterejse i Nederlandene har truffet en af Amerigos Rejsesfæller, en Sømand, som han kaldte Rafael Hythlodæus, der beretter om det mærkelige Land Utopia, han paa sin Rejse har gæstet.

Anden Bog, der er skreven først, er Rafaels Beretning; første Bog danner Indledningen og er interessant derved, at den giver et troværdigt Billede af engelske Retsforhold og sociale Forhold, til hvilke Billedet i anden Bog stilles i Modsætning. Man forbavses ved den Tænke- og Talefrihed, der indrømmes Forfatterne, og forstaar at Wolsey i England som Leo d. 10. i Rom foragtede alle Midler, hvorved kloge og retsindige Skribenters Tunge og Pen bindes.

Læseren føres til Kardinal Mortons Hus, idet Rafael og More opfrisker Erindringen om den store Mand, de begge beundrer, og der gengives en Diskussion om Straf og Brøde, som Rafael fortæller har fundet Sted i dette Hus: Lærde og dygtige Mænd begyndte at fremhæve den Retfærdighed, der herskede i England, hvor Forbrydere

hængtes tyve i Tallet i én Galge, og det undrede da nogle, at Forbrydelserne dog kunde være saa talrige i et Land med saa krabat en Retfærdighed. Hertil siger Rafael uforbeholdent, at ham undrer det ikke; det ligger i Straffen. Døden er for haard en Straf for Ejendomsforbrydelser og dog ikke virksom nok til at hæmme disse Forbrydelser. Verden er som en daarlig Skolemester, der banker Børnene i Stedet for at lære dem. Forbrydelse er ikke Resultatet af et ondt Valg, men en Nødvendighed, avlet af Armod og Nød. Han lader sig ikke paavirke af den Udtalelse, at Samfundet har truffet en klog Ordning, han benægter tvertimod dette. Krigen skaber Vagabonder og Tiggere, den irrationelle Jorddrift og Arbejdsfordeling skaber Arbejdsløshed, de slette Samfundsforhold slipper Skarer af nødlidende løs paa Samfundet.

More gaar altsaa lige løs paa Løsgængerspørgsmaalet, drøfter Vagabonderingens Aarsag og Midlerne derimod, ganske efter de samme Principer som Nutidens Kriminaloger. Han støtter sig her rimeligvis paa flamske Erfaringer, idet man véd, at der netop paa den Tid i Ypern var gjort store Forarbejder til en Ordning af Fattigvæsenet, ikke paa katolsk Almisseggrundlag, men gennem Løsning af Arbejdsspørgsmaalet.

Efter at have udviklet hvorledes Løsgængernes Hær opstaar, gaar Rafael over til at tale om Midlerne mod den. Lovene mod Tiggere var nye og strænge, de ramte saavel de hæderlige Arbejdsløse som de uhæderlige Vagabonder, men Lovene kendte ikke Midler til at raade Bod paa Ondets Aarsag. Her vil Rafael begynde; ved gode og sunde sociale Reformers vil han dæmme op for Ondet, og først naar Samfundet her har gjort sin Pligt, kan det tage fat paa at lovgive mod Forbryderne. Denne Retfærdighed er mere værd end straffende Retshaandhævelse; thi naar I finder Jer i, at Jeres Ungdom opdrages taabeligt og lastefuldt, smittede endog fra deres spæde Aar lidt efter lidt af Laster, for saa i Guds Navn at blive straffede, naar de,

efter at være komne til Skelsaar og Alder, begaar disse Forbrydelser, som de allerede fra deres Barndom har været bestemte til at begaa, saa spørger jeg Eder, hvad andet gør I da end opdrage Folk til Tyve og saa straffe dem?»

Her lader More en Jurist bryde ind med et velanlagt Foredrag, delt i første, andet og tredje Punkt, der meget pudsigt standses af Kardinalen, som beder den veltalende Retslærde holde Mund og spørger Rafael, om det er hans Mening, at Tyveri slet ikke skal straffes; selv tror han ikke Straf kan undværes af rent praktiske Grunde — det vi vilde kalde Hensynet til Samfundets Sikkerhed.

Rafael svarer straks, han indlader sig ikke paa at diskutere Problemer, men Praktiker, som han er, siger han: »Tab af Penge skal i hvert Fald ikke sones med Liv«. (I England straffedes Tyveri med Døden til langt over Midten af forrige Aarhundrede!) Rafael hævder Misforholdet mellem Brøde og Straf og paaviser logisk, hvorledes den taabelige Straf skader Samfundet ved at tilskynde Tyven til at myrde for at skjule sit Tyveri. Han angriber selve Dødsstraffen med teologiske Vaaben og siger, at Gud forbyder at dræbe; hvad der er det enkelte Menneske forbudt, kan ikke være Summen, Samfundet, tilladt. (Mod disse Rafaels Argumenter fristes man til at sætte visse kristelige Blades Forsvar for Dødsstraffen af meget sen Dato). Han erkender dog, at Samfundet maa foretage visse Skridt mod Forbryderne, og gaar saa over til at fremstille Skikken hos et Folk, han kalder Polylyryter, som han angiver at have truffet i Persien.

Hos dette Folk er Straffevæsenet saaledes ordnet, at de Elementer, der ikke vil leve efter Samfundets Love, udskilles af Samfundet i Arbejdskolonier, der underholdes af det offentlige. Principet er, at de saaledes dømte tvinges til at yde Staten et værdifuldt Arbejde, der, om de skikker sig vel, fører til Frigivelse og Tilbagegivelse af dem til Samfundet. Den hele Anordning er praktisk og Detaillerne minder i høj Grad om den belgiske Arbejdsanstalt, der

var Genstand for Omtale paa Kriminalistmødet sidste Efteraar. Der anvendes skarpe Disciplinærmidler, som Nødværge og yderste Tilflugt selv Døden, men hele Ordningen er fuldstændig blottet for alle Spor af de vedtagne Straffeteorier. Det hele System er maaske paavirket af det klassiske Strafarbejde og Augustinus's Lære i de Civitate Dei om Trælle, men helt upaavirket af ældre Teorier i dette ene, at Opdragelse til Arbejde er Hovedsynspunktet og Forsorgen ogsaa for de straffede Samfundets Pligt, Genvindelse af borgerlig Stilling de straffedes Ret. Dette udtaler Rafael i disse Ord: »Der er ikke én af dem uden Haab om at genvinde sin Frihed ved ydmyg Lydighed, ved taalmodig Underkastelse og gode Vidnesbyrds Erhvervelse. saa at han derefter kan leve ærligt og vel som en hæderlig Mand; thi hvert Aar faar nogle af dem deres Frihed igen efter deres Fortjeneste.« Man finder her foregrebet det engelske »ticket of leave« System, der først traadte i Kraft 1853.

To mærkelige Kendsgerninger præger hele denne Diskussion — der ender med at Kardinal Morton fuldt ud tiltræder Tvangsarbejdstanken for Løsgængeres Vedkommende! — først denne, at More har set, at den professionelle Forbrydelse er et Fænomen, der er forskelligt fra det teoretiske Forbrydelsesbegreb, med andre Ord, at man skal lovgive mod Forbrydere i første Række og ikke mod Forbrydelser; og dernæst, at han har set, at Løsgængeriet og dermed den professionelle Forbrydelse bunder i Arbejdsspørgsmaalet og at Hjælpen mod Ondet ligger i Opdragelse til og Regulering af Arbejdet, det normale gennem social Lovgivning, det abnorme gennem Tvangsarbejdsanordning.

Men ogsaa Sondringen mellem Disciplinarstraf, den direkte Paavirkning af Individet under Tvang, og den modstillede Lovens Straf efter Dom synes helt moderne og hele Synspunktet Straf som Opdragelse, idet Lidelse holdes tilbage i sidste Plan, er næsten mere end moderne.

Hvor har Retslærde i Aarhundreder overset dette, og hvor overser Lovgiverne det endnu den Dag i Dag!

I anden Bog kommer More tilbage til Spørgsmaalet, men her maa huskes, at han fremstiller Utopias Samfundstilstande, der hviler paa den Sætning, at Ejendomsretten er Kilde til al Nød. I Utopia er alt Fælleseje, den platoniske Klasse-Kommunisme («Vægterne» i Staten) er udvidet til at gælde det hele Folk, dog er det endnu ikke lykkedes Utopia-Litteraturen at klarlægge Forfatterens Forhold til denne Tanke. Jeg tør ikke selv gaa for langt ind paa det hele Spørgsmaal, der kræver Undersøgelser, som endnu ikke for mig er tilendebragte; men det er klart, at for nærværende Fremstilling indskrænker den fingerede Samfundsordning Spørgsmaalet betydeligt, da der jo ikke ret vel kan være Tale om en Gruppe som Berigelsesforbrydelserne i et Samfund, hvor Ejendomsretten er ophævet.

Iøvrigt kendes i Utopias Lovgivning kun en eneste Straffebestemmelse — Straf for gentaget Ægteskabsbrud og den er Døden. Hvor absurd dette end lyder, saa er der heri, Inkonsekvensen tiltrods, noget der tiltaler. Hele Staten hviler paa Familielivet, Opdragelsen og Arbejdsfordelingen sker patriarkalsk. Revselsesretten, der ligger hos Husbaderen, træder i Stedet for Straf ved Domsmyndigheder og kun i særdeles graverende Tilfælde træder »Staten« til med Tvangsarbejde i Form af Trællestand.

Da Utopianerne lægger større Vægt paa Belønning end paa Straf, da det er deres Princip, at Lovene skal være faa, og enhver Utopianer derfor er en kyndig Retslærd, og da deres Filosofi er Epikuræernes, og den, der kendes hos Cicero og Seneca: at tilstræbe den sande og sunde Lykke, vil deres Statsliv bæres oppe af sin egen Hensigtsmæssighed, og der vil kun være Brug for noget, der ligner Straf, paa Omraader, hvor Drifter kan tænkes at tage Magten fra Forstanden.

Dette vil lettest kunne ske paa det ene Omraade —

Sædeligheden — thi Utopianerne skildres som et fredelskende Folk, der hader Blodsudgydelse, skyer Jagt og Ridderspil og lader Slagtning udføre ved Trælle. Der synes mig saaledes i det snurrige Indfald med den eneste Straffelovbestemmelse, at ligge noget mere end et spøgefuldt Paahit i en højst usædelig Tid — More var selv ikke rigoristisk overfor sin Samtids Eccesser — nemlig den vistnok rigtige Betragtning, at det er den første Betingelse, naar et Samfund opbygges, at hævde dets Grundlov; saa behøver man iøvrigt ikke Forbudslove, men gavnlige Anordninger.

Imidlertid vil der jo altid i en Samfundsroman være meget uklart; det er svært at sige, hvad der er Satire, hvad der er digteriske Virkemidler, og hvad der doceres som Lære. Jo bedre Arbejdet er literært set, des vanskeligere bliver det at holde disse Ting ude fra hverandre. I første Bog er Sagen klar, her vil More docere; i anden Bog er det svært at se hans Hensigt i Enkeltheder. Men ét staar fast: Arbejdet er det, der bærer Samfundet, det frivillige Arbejde er Midlet til Lykken, der skal naas, det tvungne Arbejde er Straf for Brøde, men bærer i sig selv Spiren til Lykke derved, at det kan blive frivilligt. Om Gengældelse læres intet, og Opmuntring til Dyd ved Lykke sætter helt Afskrækkelse i Skygge, medens Nødsynspunktet, Værgeret og Værnepligt træder i Baggrunden, fordi Opfordringen til Angreb er saa ringe.

I en Bog om »Utopia« vil Straffespørgsmaalet blive at underordnet Betydning, af literære Hensyn maa det holdes nede, og det er sikkert denne Omstændighed, der har tilskyndet More til at lade en Trediedel af første Bog optage hans Teorier om Straf og Brøde, der saa direkte er knyttet til hans Samtids Forhold, at ingen kan være i Tvivl om hans Mening. Det maa erindres, at Fængselsstraf paa Mores Tid ikke anvendtes, og det taler stærkt for hans praktiske Sans, at han helt oversprang denne

Form for Straffuldbyrdelse og satte Arbejde i Stedet for tvungen Lediggang.

Det vil af disse korte Antydninger fremgaa, at der hos en praktisk Jurist paa Luthers Tid har været Tanker fremme, der først nu synes at skulde vokse sig stærke nok til at træde ud i Livet, og som har slumret, medens de Retslærde og Lovgiverne tyggede Drøv paa Platons Abstraktioner og Skolastikernes anvendte Teologi for at havne i Romantikernes Spekulationer. Det synes kun retfærdigt, at Opmærksomheden henledes paa Thomas More og hans Syn paa Straf og Brøde; den, der har Stunder til at gaa Sagen nærmere efter, vil stifte Bekendtskab med en usædvanlig fin og ædel Karakter, en Mand, han aldrig vil glemme, ligesom Venner af den individuelle personlige Frihed vil finde et tappert Forsøg paa at gennemføre Samfundsreformer paa »Familiens Grundlag«, der sikkert vil tiltale den, der i den stadige Appel til Samfundet finder en Fare for Personligheden og Individet.

Palle Rosenkrantz.

Litteratur og Statistik.

Fængselsstyrelsens Aarbog 1901—02. Kristiania 1904.

Efter at Staten har overtaget Forvaltningen ogsaa af Distriktsfængslerne i Norge, ere de tidligere hver for sig udkommende Beretninger om Rigets Strafanstalter, der nu hedde Landsfængsler, og om Distriktsfængslerne slaaede sammen til ét Værk under ovenstaaende Titel, og samtidig er der med Hensyn til de i begge Beretninger indeholdte Oplysninger foretaget en Del Forandringer. Tillige er i Aarbogen optaget Meddelelser om Kriminalasylet i Throndhjem, om Tvangsarbejdshusene og om Omsorgen for de løsladte Fanger.

Hvad først Landsfængslerne angaar, ere disse endnu kun de velbekendte fire, idet man endnu ikke er naaet til Opførelse af det planlagte ny Fængsel.

Med Hensyn til Fangetallet oplyses, at der i Beretningsaaret indsattes 694 Personer, at det daglige Gennemsnitsantal af Fanger var 704, og at der den 31. Marts 1902 i Landsfængslerne hensad 748 Fanger (664 Mænd og 84 Kvinder). Beretningerne fra de danske Strafanstalter for samme Aar udvise en Tilgang af 744, et dagligt Gennemsnitsbelæg af 783 og den 31. Marts 1902 et Antal af 818 (722 Mænd og 96 Kvinder). Efter Forholdet mellem Landenes Folkemængde kunde dette synes ret naturligt, men

tages i Betragtning, at Norge er c. 8 Gange saa stort som Danmark, og at Befolkningstætheden som bekendt medfører en progressiv Stigning i Kriminaliteten, sér det ud til, at Norges Fangetal er uforholdsmæssig stort. Forklaringen kan ikke søges i, at Straffetiderne skulde være længere i Norge end i Danmark; disse stille sig nemlig saaledes for de Straffetiders Vedkommende, der kunde tænkes at spille nogen Rolle:

			Norge	Danmark
indtil 1	Aar inklusive.....		62 $\frac{1}{2}$ %	53 $\frac{1}{2}$ %
1-2	» —	19	—	33 —
2-3	» —	8	—	8 —
3-4	» —	5	—	4 —
4-5	» —	2 $\frac{1}{2}$	—	1 —

Forklaringen er derimod snarest den, at Kristiania har ydet et ganske uforholdsmæssigt Kontingent til Strafanstalterne, idet nemlig paa det nærmeste 55 % af alle de indsatte vare hjemmehørende dér, skønt Byen kun indeholder c. $\frac{1}{10}$ af Landets hele Befolkning. Af de i det tilsvarende Aar i de danske Strafanstalter indsatte Personer hørte kun 41 % hjemme i København, der dog rummer c. $\frac{1}{5}$ af Danmarks Folkemængde.

Om Arbejdsvæsenet erfarer man, at dette i det omhandlede Aar har givet en Nettoindtægt af 137894 Kr. eller omtrent 68 Øre pr. Fange daglig, medens de danske Strafanstalters Nettoindtægt paa denne Konto i samme Aar kun udgjorde 70241 Kr. eller omtrent 30 Øre pr. Fange daglig. Til Dels skyldes denne betydelige Forskel imellem de to Lande vistnok den Omstændighed, at den norske Stat som bekendt for en ikke ringe Del selv beskæftiger Fangerne og selv lader Arbejdsprodukterne forhandle. Trods de anførte gode Resultater heraf, har dette System dog den højst betænkelige Side, at Afsætningen paa ingen Maade kan holde Skridt med Produktionen, saa at der ophobes stigende Beholdninger af uafsat og Aar for Aar formentlig

mere vanskelig afsætteligt Arbejde, hvis nuværende Værdi er 248731 Kr.

Trods den større Arbejdsindtægt koste dog de norske Fanger Statskassen ikke mindre end de danske (henholdsvis Kr. 1,46 og 1,44 daglig pr. Fange), hvilket navnlig ligger i, at Udgifterne til Lønninger, Beklædning, Belysning og Brændsel ere betydelig større i Norge, medens Udgifterne til Forplejning ere næsten ganske de samme (henholdsvis 35 Ø. og 34 Ø. daglig pr. Fange).

Sundhedstilstanden mellem Fangerne stiller sig ogsaa omtrent ens i Norge og Danmark; den daglige Sygeprocent var for Mænd henholdsvis 1,55 og 1,44, for Kvinder 5,40 og 4,08.

Noget lignende gælder om de disciplinære Forhold, og navnlig viser det sig ogsaa i Norge, at Kvindefangerne begaa mange flere Disciplinærforseelser end Mændene og Cellefangerne flere end Fællesfangerne paa Grund af den for dem særlige Forseelse bestaaende i Forsøg paa at sætte sig i Forbindelse med Medfanger. For særlig grove Forseelser har 4 Fanger i Bodsfængslet og 1 i Akershus været belagt med Jern, den sidste i 145 Dage, hvorhos 3 Fanger i Bodsfængslet har været belagte med Haandjern under Gaardturene i 2, 5 og 16 Dage. 4 Undvigelsesforsøg (3 fra Bodsfængslet og 1 fra Akershus) ere foretagne i Beretningsaaret, men ingen Undvigelse er lykkedes.

Af mere almindelige Udtalelser om Fangebehandlingen og om Resultater skal i øvrigt fremhæves en Bemærkning af Præsten ved Bodsfængslet om Ensomhedens Evne til at vække og nære de gode Spirer og af Præsten ved Akershus om, hvorledes Fællesskabet medfører, at »mangen lovende Begyndelse kvæles her under al den Skepsis, Haan og raa Tale, som høres fra de menneskelig talt uforbederlige Hold, og især er det de unge Fanger, hvis Sind endnu i flere Henseender kan være blødt og modtageligt for gode Indtryk, som desværre paa denne Maade mere og mere afstumpes og fordærves.«

Baade Præsten ved Bodsfængslet og ved Throndhjems Landsfængsel udtale sig rosende om den heldige Indflydelse ogsaa i disciplinær Henseende af den Løsladelse paa Prøve, som indførtes ved Fængselsloven af 31. Maj 1900, hvorefter saadan Løsladelse kan finde Sted efter Udstaaelse af $\frac{2}{3}$ af den idømte Straffetid, dog mindst 6 Maaneder. I det siden denne Bestemmelses Ikrafttræden, den 15. Oktober 1900, indtil 31. Marts 1902 forløbne Tidsrum er der i alt paa Prøve løsladt 699 Personer (644 Mænd og 55 Kvinder), af hvilke de 193 (188 Mænd, 5 Kvinder) eller c. 28 % (29 % Mænd, 9 % Kvinder) atter ere blevne indsatte til Udstaaelse af den resterende Straffetid enten paa Grund af slet Forhold eller i Henhold til ny Dom. Til heraf at slutte noget bestemt ere Erfaringen naturligvis for ringe.

Af de indsatte angives 56 % af Mændene og 27,7 % af Kvinderne at have været berusede ved Forbrydelsens Forøvelse. Set i Forhold til de enkelte Forbrydelsesgrupper kan mærkes, at for Mændenes Vedkommende af Forbrydere mod den offentlige Myndighed og Orden opgives 68,4 % at have været berusede, af Legemsfornærmere 76,9 %, af Sædelighedsforbrydere 19,5 %, af Tyvene 61,3 %, og af Bedragere og Falsknere 25,5 %. Alle de Kvinder, der ere opgivne at have været berusede ved Forbrydelsens Forøvelse, vare Tyve og udgjorde 46,1 % af de for denne Forbrydelse indkomne Kvinder.

Særlig Opmærksomhed fortjener den i Beretningen indeholdte Recidivist-Statistik. Denne indeholder for det første en Del Oplysninger om de i Aaret 1898—99 løsladte Fangers Tilbagefald indtil 31. Marts 1901, hvorefter erfares, at Tilbagefaldsprocenten var for Mænd 36,8, for Kvinder 22,1; særlig stærkt er Tilbagefaldet til Tyveri. En særlig Undersøgelse findes derhos over de i Aaret 1890—91 løsladte Fangers Tilbagefald i Tiaaret indtil 31. Marts 1901, der udviser en Tilbagefaldsprocent af 37,6 for Mænd og

12,8 for Kvinder*). Af Mændene, hvis Tal er 4 Gange saa stort som Kvindernes, viser det sig, at Tilbagefaldet er omtrent 50 % blandt de løsladte fra Byerne, medens det kun er 23 % for de løsladte fra Landdistrikterne. Størst er Tilbagefaldet for Personer mellem 18 og 20 Aar (52 %), hvorefter det tager jævnt af i de følgende Aldersklasser, ligesom de ugifte Mandsfanger falde tilbage i langt større Grad end de gifte. Af samtlige tilbagefaldne faldt de 72,4 % inden 3 Aar.

Da der i det foregaaende Hæfte (p. 37 ff.) paa et bredere Grundlag er gjort Rede for den norske Recidiviststatistik, skal her ikke fremsættes yderligere Bemærkninger derom.

Med Hensyn til Distriktsfængslerne erfares, at den i adskillige Aar tilstedeværende stærke Trang til Udvivelse af Kristiania Distriktsfængsel i 1901 er bleven afhjulpen ved Indretning af et Anneks til det gamle Fængsel, saa at der nu i alt haves Plads til 294 Fanger, hvilket har været tilstrækkeligt selv ved det højeste Fangetal (237).

Hvad angaar Antallet af Fangerne i disse Fængsler, hedder det i øvrigt i Beretningen, at der ikke haves Materiale til dets nøjagtige Beregning, idet navnlig Personer, der ere overgaaede fra Varetægts- til Straffængsel, er regnet 2 Gange. Dette burde man se at komme ud over for Fremtiden. At en Fange, der flere Gange i Aarets Løb af forskellige Grunde har været fængslet, regnes for flere Personer, gør mindre.

Fængsel paa sædvanlig Fangekost som idømt Straf er udstaaet af 487 Personer gennemsnitlig i 29,1 Dage, Fængsel paa Vand og Brød af 2137 Personer gennemsnitlig i 10,3 Dage. Antallet af Varetægtsfanger har udgjort 3797 og den egentlige Varetægtsfængslings gennemsnitlige Længde

*) Den tilsvarende Undersøgelse for Danmarks Vedkommende for de samme Aar giver en Tilbagefaldsprocent af 40,3 for Mænd og 33,6 for Kvinder.

19,4 Dage. Ved Aarets Begyndelse hensad i alt i samtlige Distriktsfængsler 352, ved dets Slutning 364 Fanger.

I 38 af de 54 Distriktsfængsler har Fangerne været beskæftigede med forskelligt Arbejde, i de 16 øvrige har dette ikke i nogen nævneværdig Grad ladet sig gøre; i 13 af dem har derhos været meddelt Undervisning.

S. Grundtvig.

Lino Ferriani: »Deliquenti Scaltri e Fortunati«.

3. Udg. Como 1904.

Den ansete italienske Forfatter, Lino Ferriani, har i sin Bog: »Snedige og heldige Forbrydere« givet en kriminal, social-psykologisk Studie af høj Rang. Han har nedlagt mange Aars Erfaring i dette Arbejde, som han er gaaet til med brændende Interesse for Sagen. — Det er særlig Hykleriet under alle dets forskellige Former, han vil til Livs, de Forbrydelser, som undgaar Straffeloven, eller som straffes langt mildere, end den udførte Misgerning fortjener.

Forbrydelserne er Sygdomme paa det sociale Legeme. Domstolene er Kirurgen, der skærer det syge Organ bort. Det nytter ikke at amputere et Lem, naar Blodet alt er inficeret. Ved at komme de heldige, snedige Forbrydere til Livs, rammer man Ondet i dets Rod, thi deres Antal overgaar langt det, som findes i Fængslerne.

Den fremskredne Civilisation har paa den ene Side frembragt de store Fornødenheder, paa den anden Vanskelighederne ved at tilfredsstille dem. De svage Karakterer maa bukke under i denne Kamp. Den, der vil frem, maa benytte sig af alle Midler. Man vil ikke staa tilbage for sine Standsfæller; der opstaar en vanvittig Kappelyst i

at overbyde hverandre. Har man ikke Raad til Ædelstene, køber man imiterede. Det er Skinnet, det kommer an paa. Der raader en Halvhed i Følelserne, som i sig indeholder den største Fare for Fremtiden. De faa, som virkelig besjæles af den ægte, redbonne og offervillige Kærlighed, skjuler den, af Frygt for den Strøm af Kritik, den Fordærvelse, som forpester Luften om de høje Idealer.

Dette Grundsynspunkt udvikler Forf. nærmere i en Række Eksempler, hentede fra det sociale Livs mest i Øjne faldende Fænomener. Han gennemgaar alle de forskellige Forbryderityper, vel at mærke dem, som Loven ikke direkte kan ramme, og viser, hvor vidt forgrenede deres Gifttrødder strækker sig. Det vilde fylde for meget at nævne dem alle, vi vil nøjes med nogle enkelte.

Aagerkarlen, som i gamle Dage var den fattige, pjaltede Jøde, der ikke turde vise sig ved Dagens Lys, optræder nu som den fuldendte Verdensmand, der besøger de fineste Steder, studerer sine Omgivelser og drager Nytte af dem, hvad han skjuler med den mest raffinerede Snedighed. Ferriani anser ham for den farligste af alle Forbrydere, da han i sig forener Tyvens, Bedragerens og Morderens Egenskaber. Han forvandler sine Debitorer til Slaver, der, af Frygt for at vanæres i Verdens Øjne, i det skjulte Skridt for Skridt føres hen imod Handlinger af aabenbar kriminel Natur.

Han peger paa den rasende, smitsomme Feber, som hærger hele vort Handelsliv, og som giver sig Udslag i vanvittige Børsspekulationer, der aabner en vid Mark for Bedragere, som ser deres Fordel i falske Dødsanmeldelser, urigtige Telegrammer, opdigtede Bekendtgørelser. Og til den hidsende Kamp efter Gevinst, som lægger Sjæl og Legeme øde, henregner Ferriani ogsaa Lotteriet, det af Staten autoriserede Hasardspil, som han kalder den fattiges frivillige Skat. Vidunderlige Modsætning, vidunderlige Ironi! udbryder han. Almindeligt Hasardspil straffes efter Loven, Statens begunstiges!

At Selvmord følger i fejlslagne Spekulationers Kølvan-
des desværre kun altfor tidt. I det hele taget viser den om
sig gribende Selvmordsepidemi, hvor lidt Modstandskraft
Menneskene har overfor Livets Modgang. Og Selvmord af-
veksler med Mord. Den saarede Forfængelighed maa give
sig Udslag paa den ene eller den anden Maade.

Vore Begreber om Tilladeligheden af at snyde Staten
kalder Forf. i høj Grad svævende. At narre Toldvæsenet
er ikke at snyde. Det fordrer stor Snedighed, og de, der
kommer godt derfra, beundres. Forf.s udprægede Retfærds-
følelse oprøres over den Forskel, som gøres mellem fattig
og rig. Den rige betaler en Bøde, som intet betyder for
ham; den fattige maa afsone den i Fængslet. Den sidste
driver Nøden til Forbrydelsen, den første hans umættelige
Trang til Luksus. Hvis Mangel paa Moral der er størst,
behøver man ikke at spørge om. Og som Loven skulde
være ens for alle, saa skulde den fattiges Defensor være
den riges jævnbyrdige. Men ogsaa her spiller Pengene
Hovedrollen. Den, der betaler højst, faar den dygtigste
Advokat. Defensionsluksusen er en Hyldest til Rigdommen,
en Reklame. I det hele taget har den velklædte Bedrager
overalt de største Chancer, den fattiges Omraade er be-
grænset. Den elegante Lommetyv, som taler flere Sprog,
der optræder som den fine Herre med belevent Væsen, und-
gaar som Regel den straffende Retfærdighed. I de store
Magasiner i Paris og London og andre Verdensbyer for-
øves daglig Hundreder af Tyverier, mest af fine Damer,
der som oftest faar Lov til at slippe med en Advarsel. Uden
Antikvitethandlerne, hvem Ferriani ogsaa har et godt
Øje til, vilde det være Tyvene umuligt at faa deres Tyve-
koster afsatte.

Baade Bedrageren og Tyven hører til Tyvenes store
Familie; men mellem dem er der den Forskel, at den før-
ste al Tid maa være i Besiddelse af visse Egenskaber,
Snedighed f. Eks., som den anden ikke behøver i saa vid
en Udstrækning. Var Bedrageren født i et andet Milieu,

vilde andre sociale Faktorer have gjort ham til den professionelle Forbryder, hvortil baade hans fysiske og psykiske Tilbøjeligheder disponerer ham. Den fødte Bedrager stjæler ikke paa samme Vis som den gemene Tyv, dertil sætter han for stor Pris paa sin »Ærlighed«. Han stikker ikke sin Haand i anden Mands Lomme for at stjæle hans Pung. Nej! Han overtaler sin Ven eller Bekendt til godhedsfuldt at overlade ham den ønskede Pung.

Og Bagvaskeren, Forfatteren til anonyme Breve, rammer sin Uven med Vaaben, som ikke fører Straffen over ham selv, men som dog tilintetgør den andens gode Navn og Rygte for bestandig. Her er det Kvinderne, som leverer det største Kontingent.

Forfatteren sammenligner det menneskelige Samfund med en uhyre Flod, som fører de letteste Legemer med sig. De tungeste forbliver paa Bunden. De ringeste, uskadeligste Tyve flyder ovenpaa ligesom de Halmstraa, der driver med Strømmen. De finere, aristokratiske føres ogsaa med, men langsommere; de vejer mere, gør mere Modstand. Men de store Forbrydere, de bliver paa Bunden. Der findes ingen Fisker, som kan drage dem op og lægge dem paa Domstolens Strandbred. Og først blandt disse store Forbrydere nævner han Forføreren, for hvem alle Døre aabner sig i Kraft af Samfundets ubegribelige Moral. Har han faaet sine Sanser tilfredsstillede og derpaa afkølede ved et indtrædende Svangerskab, forlader han uden Spor af Samvittighedsnag sit vordende Barns Moder, lader hende lide Nød, mens han selv kan svælge i Overflod. Ferriani kalder dette den højeste Form af brutal Egoisme, fysisk Degeneration.

Begaar saa den ulykkelige Kvinde i sin Skam og Fortvivlelse Selvmord, maa hun bære alle Straffens Følger, mens han gaar fri. I Amerika — paastaar F. — er det Forføreren, der straffes som en Tyv og Bedrager.

Blev der ikke indgaaet saa mange Forbindelser uden Kærlighed, vilde Skilsmisser og Utroskab indenfor Ægteskabet

ikke høre til Dagens Orden. Og man betragter ikke Utroskab som en Forbrydelse, snarere som en tilladt Nødvendighed, i alt Fald for Mandens Vedkommende. Familienlivet maa gaa til Grunde, kommer der ikke en Syndflod og skyller alle Uhumskheder væk. Den sande Lidenskab undskylder han dog, den retfærdiggør ethvert Fald. Men de fleste Følelser, som særlig Kvinderne fremhykler, er kun fødte af Lyst til at behage, til at være interessante. Børn ønskes ikke i Nutidens Ægteskab. Og hvor mange af de Mænd, som gifter sig, er ogsaa skikkede til at være Fader? Degenererede, perverse Individer, til hvilke han ogsaa regner Alkoholister og prostituerede, bør ikke forøge Kriminaliteten ved at sætte Afkom i Verden, der, ligesom de selv, er behæftede med fysiske og psykiske uhelbredelige Sygdomme.

Hovedspørgsmaalet for hele Samfundet bliver dog: Hvorledes Børnene kan reddes? Kan det lykkes, da vil der komme den Tid, hvor intet Menneske mere trænger til Forbedring, til Straf. Forsømmer vi det, vil det gaa, som naar man henter Lægen til den døende. For alle Børn, som sættes i Fængsel, alle forladte og forførte unge Kvinder, alle forhutlede Eksistenser er døende.

Den Filantropi, som kommer for sent, hører ind under de mange sociale Hyklerier, som vort Samfund vrimler af. Den er holdt over Daaben af konventionel Skamfølelse.

Hvor mange Mødre gives der ikke, som selv driver deres Børn ud i Forbrydelsen, Prostitutionen? Hvor mange Arbejdsherrer er der ikke, som ved at anvende Børn til umenneskeligt, haardt Arbejde giver dem Afsky for det, som netop skulde være deres Frelse, Arbejdet? At de bliver Dagdrivere, daarlige Arbejdere, redebonne til Oprør og Forbrydelse, hvem vover at dømme dem herfor?

Barnet, som i sig bærer Spiren til Fremtidens stærke, sunde, intelligente Arbejder, bliver anvendt paa Værksteder og Fabrikker, hvor usunde Dunster og Støv lægger Grunden til Sygdomme for Livet, hvor det behandles som en Slave,

hvis Tid tilhører dens Herre. Og Trællemærket paa Panden slettes aldrig ud, er det først en Gang brændt ind. Det lever sin Barndom i Kaserne, der staar i skærende Modstrid til Hygiejne, Moral, den simpleste, elementære Menneskelighed, der er Arnesteder for fysiske og moralske Sygdomme af den værste Art. Ofte bebor endog flere Familier samme Værelse! Statistikken godtgør, at jo flere Beboere i samme Hus, jo større Dødelighedsprocent, jo flere uægte Børn. Sin Fritid tilbringer det paa Gaden blandt jævnaldrende ligestillede, hvor det kun alt for hurtigt lærer at indsuge Raahedens og Fordærvelsens Giftstof. Forældrenes Kærlighed viser sig som oftest blot deri, at de ikke slaar det! Et venligt, lysende Ord hører det sjældent. Jordbunden er beredt til at modtage Sæden, som med tvetydige Ord og Bevægelser strøes ud i Værksteder og Fabrikker. I Hjemmet — et parodisk Ord i denne Sammenhæng — gives ingen Hygge, intet Bolværk mod Fristelserne, selv om Drukkenskab ikke er til Huse. Usund, utilstrækkelig Føde, forpestet Luft, opslidende Arbejde, uheldige arvelige Dispositioner, kan alle disse Faktorer andet end skabe syge, abnorme Individuer, fra Fødslen af prædestinerede til Forbrydere?

Og sammenlign saa disse Hjem med Fængslerne, hvor Kosten er nærende, Rummene vel ventilerede, hvor der overalt hersker gennemført Renlighed! Hvis nogle af de Millioner, som anvendes paa vore Fængsler, blev anvendte til forbedret Børneopdragelse, mon ikke Samfundet stod sig ved det? Mon det ikke tifold vilde faa igen, hvad det gav ud?

Der er saa mange, som kan se det onde, beklage det, dadle det, men hvad gør de for at udrydde det? Det er det Suk, hvormed Ferriani slutter sin Bog.

Nægtes kan det jo ikke, at mange af de Eksempler, Forf. vælger, saa udelukkende passer paa italienske Forhold, at de ikke har tilstrækkelig Interesse andet Sted. Han besidder desuden alle Sydboeres Hang til blomsterrig

Tale, overstrømmende Veltalenhed og hyppige Gentagelser, ligesom han ofte forfalder til en vis trættende Bredde.

Heller ikke er han altid strengt logisk. Samtidig med at han varmt tager den fattige i Forsvar og klart paaviser, hvorledes han Skridt for Skridt drives hen imod Forbrydelsen, fordømmer han alle dem, som undskylder Forbrydelsen. Han mangler aabenbart Blik for den dybe Undergrund, der som Regel ligger bagved Forsvaret, naar han kan udtale, at de, der søger at undskylde Forbrydelsen, selv maa gaa med Forbrydelsens Bacille i Blodet, og at kun Mangel paa gunstige Betingelser har forhindret Sygdommens Udbrud. Og samtidig er det netop denne Forf., der giver en af de kraftigste Skildringer af den forsømte Barndom og de Incitamenter, den giver til Forbrydelsen, som Litteraturen kender. Men alt dette er dog kun Smaating.

Et varmt Hjerte og en kraftig Pen er der altid Plads for blandt Nutidens Kriminalister. Og Ferriani besidder i rigt Maal begge.

T. M.

Sveriges fångvård år 1903.

Af fångvårdsstyrelsens officiella berättelse för år 1903 framgår, att antalet straffanstalter i riket under nämnda år utgjorde 54. Af dessa voro 45 enrumsfängelser (med sammanlagdt 2596 ljusa och 98 mörka celler), 3 centralfängelser för män, ett centralfängelse för kvinnor, 3 centrala arbetsanstalter för män och 2 centrala arbetsanstalter för kvinnor.

Antalet fångar utgjorde vid årets början 3,221 och vid dess slut 3,153; tillkomne under året voro 25,924 och afgångne 25,972. Af de vid årets slut kvarvarande voro

254 tilltalade för brott, 1,451 voro straffarbetsfångar, 258 dömde till urbota fängelsestraff, 363 till fängelsestraff i saknad af tillgång till böter, 45 häktade för lösdrifveri och 802 hållne till tvångsarbete.

Bland straffarbetsfångarne voro vid årets slut kvarvarande 121 lifstidsfångar, och af de återstående voro 588 dömde öfver två år och 742 till två år och därunder. De senaste tio åren förete en ej obetydlig minskning i straffarbetsfångarnes antal. Under senaste tioårsperioden 1894—1903 minskades antalet fångar af nämnde slag med 307, däraf med 77 på lifstiden och 230 på viss tid dömde.

Procenten af återfall i förhållande till antalet nykomne straffarbetsfångar utgjorde för berättelseåret 34.1 samt för tioårsperioden 1894—1903 33.4. Särskildt af dem, som undergått straffarbete för stöld, återfölla år 1903 37.2 % män och 35.3 % kvinnor.

Af de under året nykomne voro 1,683 (1,525 män, 158 kvinnor) dömde till straffarbete från 2 månader till och med 2 år. Dömde från 2 till och med 4 år voro 170 (150 m., 20 kv.), från 4 till och med 10 år 43 (39 m., 4 kv.) Öfver 10 år på viss tid var ingen dömd.

Af lifstidsfångarne voro under året nykomne 8 (6 m., 2 kv.), och af de vid årets slut kvarvarande 121 (87 m., 34 kv.) förvarades 17 (13 m., 4 kv.) i enrum enligt lagen angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum den 29 Juli 1892. Öfriga 74 manliga och 30 kvinnliga lifstidsfångar höllos i gemensamhetsfängelse.

Hela antalet gemensamhetsfångar i rikets straff-fängelser utgjorde vid 1903 års utgång 198 (165 m., 33 kv.).

Antalet fängelsefångar utgjorde under år 1903 17,802 (16,805 m., 997 kv.), däraf 1,462 (1,388 m., 74 kv.) undergingo urbota bestraffning, och 16,340 (15,417 m., 923 kv.) förvandlingsstraff i saknad af tillgång till gäldande af ådömda böter. Nykomna urbota fängelsefångar voro 1,228 (1,163 m., 65 kv.) och bötesfångar 15,999

(15,097 m., 902 kv.). Den förstnämnda kategorien har således sedan 1902 nedgått med 43, och den sistnämnda har minskats med 692.

För sysslolöst kringstrykande och bettlande häktades under året 2,811 personer, af hvilka 1,593 komma på Stockholms stad och 1,218 på rikets öfriga delar.

Antalet tvångsarbetsfångar uppgick vid 1903 års slut till 802 (505 m., 297 kv.). Under året nykomne voro 1,264 (673 m., 591 kv.), af hvilka 1,249 (661 m., 588 kv.) voro dömda enligt lösdrifverilagen och 15 (12 m., 3 kv.) enligt fattigvårdsförordningen.

Af nykomne straffarbetsfångar i förhållande till folkmängden kommo år 1894 35 på 100,000 inv. och år 1903 36 på 100,000 inv. Beträffande nykomne tvångsarbetsfångar var samma förhållande år 1894 23 på 100,000 inv. och år 1903 24 på 100,000 inv. Af de under året nykomne straffarbetsfångarne voro 17 (14 m., 3 kv.) ådömda förlust af medborgerligt förtroende för alltid och 1,242 (1,117 m., 125 kv.) på viss tid. Bland de brott, för hvilka de under året intagne personer blifvit dömda till straffarbete, märkas 1,241 fall af stöld, 81 af mened och förfalskningsbrott, 33 af barnamord, 27 af dråp, 22 af eldskada och annan skadegörelse å egendom, 37 af äktenskaps- och sedlighetsbrott och 10 af mord. De för undergående af urbota fängelsestraff insatte personer voro bland annat dömda för misshandel (365 fall), brott mot offentlig myndighet (188), snatteri (154), stöld (108) samt bedrägeri och annan oredlighet (78). Af yngre ålder än 20 år voro vid årets slut kvarvarande 123 (114 m., 9 kv.) straffångar och 26 (11 m., 15 kv.) tvångsarbetsfångar.

Under året blef länsfängelsets i Göteborg tomt försäld till staden och tomt för nytt länsfängelse inköptes å landet Stora Härlanda vid Göteborg. Förberedande arbeten i och för de planerade byggnadsföretagen blefvo under året bedrifna.

Länsfängelset i Mariestad, hvilket under näst före-

gående år genom våldlidit betydande skador, blef under år 1903 i fullgodt stånd återförsatt.

Beträffande ordningen och disciplinen vid straffanstalterna uppgick antalet extra judiciella bestraffningar, som ålades fångpersonalen vid läns- och kronocellfängelserna, till 145, af hvilka 10 bestodo uti inneslutning i mörk cell, 131 uti mistning af sängkläder, 2 i förknappning af kost och 2 i mistning af arbete. De flesta af dessa bestraffningar voro ålagda för trots, våldsamt och oskicklig uppförande (13), skadegörelse å eller missvård af fängelsets tillhörigheter (31), brevväxling, olofligt meddelande med medfånge (61) samt brott mot fängelsets ordning i öfrigt (29). De straffades antal utgjorde 9.4 % af det i dessa fängelser förvarade medeltalet fångar. Förseelser af den svåra art, att åtal vid domstol därpå föranledts, förekommo icke. Rymning ägde rum i två fall. En till fem års straffarbete för sjätte resan stöld dömd manlig fånge lyckades afvika från länsfängelset i Kristianstad genom att praktisera sig ut ur fängelsets badrum genom den trånga öppningen mellan fönstergallren, och från länsfängelset i Falun företog sig en rannsaktionsfånge under gårdgången att rymma, men anträffades redan följande dag och återförpassades till fängelset. Försök till rymning gjordes af tre fångar och tre själfmord begingos, hvaraf två vid länsfängelset Kristianstad och ett vid kronohäktet i Ystad. Själfmordsförsök ägde rum i fem fall.

Vid straffängelserna för män ålades fångpersonalen 49 bestraffningar, hvaraf 6 bestodo i prygel, 6 i mörk cell, 1 i mörk cell i förening med ljus cell och 36 i ljus cell i förening med mistning af sängkläder. De vanligaste anledningarne till bestraffning voro förseelser mot bevakning (8), trots, olydnad m. m. (4), sturskhet och oskickligt uppförande (4), olofligt innehafvande af gods (3) samt kommunikation med medfånge (10). Procenten af antalet straffade i förhållande till medeltalet fångar utgjorde 6.9. Någon förseelse af svårare art förekom icke; ej heller ägde

någon rymning rum. Försök till rymning gjordes vid centralfängelset å Nya Varfvet af en enrumsfånge därstädes, som under gårdgången lyckades klättra öfver muren men som greps af tillskyndande vaktposter inom fängelsets palsadinhägnader. Själfmord förekom icke; icke heller försök därtill.

Vid straffängelset för kvinnor i Göteborg undergick 4 personer eller 8.6 % af medeltalet fångar bestraffningar, hvaraf 2 bestodo uti ljus cell utan arbete, 1 i ljus cell med arbete och 1 i ljus cell i förening med mistning af sängkläder. Svårare oordning, rymning eller rymningsförsök, själfmord eller försök därtill förekommo icke under året.

Antalet bestraffningar vid arbetsanstalterna för män var 101 eller 17.2 % af medeltalet fångar. Bland dessa märkas prygel (15 fall), mörk cell i förening med ljus cell (1), ljus cell med arbete (1) samt ljus cell i förening med mistning af sängkläder (76). Besträffningarne voro bland annat ålagde för lättja (17), förseelser mot bevakning eller befäl (44), trots samt olydnad och oskickligt uppförande (32). Någon förbrytelse af svårare art, själfmord eller försök därtill förekom icke under året vid dessa anstalter.

Vid arbetsanstalterna för kvinnor fingo under året 92 personer eller 37.6 % af medeltalet fångar vidkännas 127 bestraffningar, hvaraf 3 bestodo i ljus cell med arbete, 3 i mörk cell, 1 i ljus cell utan arbete, 119 i ljus cell i förening med mistning af sängkläder och 1 i latkost. Förseelserna voro bland andra störande af ordning och säkerhet (12), gräl med och våld å medfånge (51), lättja och arbetsvägran (24), oanständigt och trotsigt uppförande mot bevakning (30). Oordning eller svårare förseelse, rymning, rymningsförsök, eller själfmord förekommo icke under året vid anstalterna. Vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona sökte en fånge beröfva sig lifvet genom att vid handräckningsarbete utanför fängelsebyggnaden kasta sig i den omgifvande vallgrafven, därifrån hon dock genast af tillskyndande bevakning upptogs.

Vid de centrala straffanstalterna utgjordes under år 1903 sammanlagdt 491,710 dagsverken, däraf med inkomst 296,102 och utan inkomst 95,120. Hindrade voro 100,488 dagsverken. De manliga fångarne sysselsattes förnämligast med väfnad, stenhuggeri, skrädderi, skomakeri, snickeri, korgmakeri, förfärdigande af papperspåsar, smide- och borstbinderi; de kvinnliga med tillverkning af trikärbeten, sömnad, strumpstickning och tvätt.

Vid läns- och kronohäktena utgjordes under berättelseåret tillsammans 548,957 dagsverken: icke utgjorda dagsverken uppgingo till 155,105. De flesta utgjorda dagsverken kommo på förfärdigande af tändstickslådor, skrädderi- och sömnadsarbeten, skomakeriarbeten, korgmakeriarbeten, fjäder- och dunspritning, rensning af säd, bönor m. m., strumpstickning, borstbinderi, drefredning samt förfärdigande af papperspåsar.

Beträffande religions- och skolundervisningen vid rikets fängelser ingingo under år 1903 meddelanden om, att fem till fängvårdsanstalt ankomna fångar saknat nästan all insikt i kristendomskunskap och all kunskap i innanläsning. Kristendomskunskapen hos de vid årets slut kvarvarande var god hos 20.4 %, försvarlig hos 65 %, ringa hos 14 % och saknades alldeles hos 0.6 %.

Fångpredikanternes årsberättelser handla bland annat om vår tids njutningslystnad och dess sammanhang med brottsligheten, om de missförhållanden, som vållats af vanfräjdspåföljden, om det föga afskräckande i de korta strafftiderna och de sorgliga följderna af rusdrycksmisbruket samt nödvändigheten för fångar att efter frigifningen erhålla arbete och skydd.

Af de vid årets slut kvarvarande fångar hade enligt inkomna uppgifter 73.4 % manliga och 6.5 % kvinnliga straffarbetsfångar samt 75 % manliga och 4 % kvinnliga fängelsefångar begått sitt brott i rusigt tillstånd eller före begåendet varit begifna på dryckenskap.

Under året erhöilo 1.161 från fängvårdsanstalterna

frigifna personer understöd af fångvårdsföreningar, fängelseförvaltningen och kommuner eller enskilde.

Besparingskassornas behållningar vid rikets samtliga fångvårdsanstalter utgjorde vid 1903 års utgång 386,284 kronor 23 öre. Af dessa medel utgick till åkerbrukskolonien Hall ett bidrag af 50 öre för dag för hvar och en gosse till ett antal af 175. Antalet underhållsdagar för dessa barn uppgick till 57,784, utvisande ett medeltal af 158, och utgjorde beloppet af de från besparingskassorna utgående bidraget sålunda 28,891 kronor.

Sammanlagda beloppet af de under året frigifnes vid frigifningen i postsparbanken innestående premiemedel utgjorde 29,936 kronor 81 öre. Af dessa medel förverkades genom återfall 1346 kronor 85 öre, som tillföll anslaget till fångars vård och underhåll.

Beträffande helsovården vid rikets fängelser visar år 1903 en sjukprocent af 2.71 mot 3.85 under tioårsperioden 1894—1903. Med undantag af influensa förekommo infektionssjukdomar endast i spridda fall. För sinnessjukdomar vårdades 48 individer. Dödlighetsprocenten af fångarnes medeltal var 0.75. År 1902 uppgick den till 0.60 och under tioårsperioden 1894—1903 till 0.99.

Fångvårdens utgifter belöpte sig år 1903 till 1,926,752 kronor 29 öre, hvilken summa öfverstiger den från föregående år med 91,775 kronor 54 öre.

Arbetsinkomsten uppgick år 1903 til 106,612 kronor (mot 105,502 kronor 19 öre år 1902). Dagportionen kostade i medeltal 35,60 öre (mot 36.33 under år 1902).

Albert Montgomery.

Officielle Aktstykker.

»Den hvide Slavehandel«.

Under 18. Januar d. A. er nedenstaaende Overenskomst om en Ordning, sigtende til Undertrykkelse af denne Trafik, bleven ratificeret i Paris, omfattende Tyskland, Belgien, Spanien, Frankrig, Storbritannien, Italien, Holland, Portugal, Rusland, Danmark, Norge og Sverrige samt Schweiz:

Artikel 1.

Enhver af de kontraherende Regeringer forpligter sig til at oprette eller udpege en Myndighed, til hvilken det overdrages at samle alle Oplysninger angaaende Forlokelse til Udlandet af gifte og ugifte Kvinder med utugtigt Levnet for Øje. Denne Myndighed skal have Adgang til at brevveksle direkte med den ligeartede Institution i enhver af de andre kontraherende Stater.

Artikel 2.

Enhver af Regeringerne forpligter sig til at lade et Tilsyn føre med det Formaal at eftersøge, navnlig paa Jernbanegaarde, Indskibningshavne og under Rejsen, de Personer, der optræde som Førere for gifte og ugifte Kvinder, bestemte til utugtigt Levnet. Instruktioner ville i dette Øjemed blive givne Embedsmænd eller en hvilken-somhelst anden i saa Henseende kompetent Person, for at

forskaffe, indenfor Lovens Grænser, alle Oplysninger, der ere egnede til at bringe paa Sporet af en forbrydersk Trafik.

Ankomsten af Personer, der klarlig synes Anstiftere af, meddelagtige i eller Ofre for en saadan Trafik, skal anmeldes i paakommende Tilfælde, enten til Bestemmelsesstedets Øvrighed eller til de vedkommende diplomatiske eller konsulære Agenter eller til hvilken som helst ellers kompetent Myndighed.

Artikel 3.

Regeringerne forpligte sig til, i paakommende Tilfælde og indenfor Lovens Grænser, at modtage Erklæringer fra gifte og ugifte Kvinder af fremmed Nationalitet, som give sig hen til Prostitution, for at fastslaa deres Identitet og deres »Civilstand«, samt undersøge, hvem der har bestemt dem til at forlade deres Land. De indhentede Oplysninger skulle meddeles de nævnte gifte eller ugifte Kvinders Hjemlands-Myndigheder, for at de eventuelt kunne blive hjemsendte.

Regeringerne forpligte sig til, indenfor Lovens Grænser og saa vidt muligt, at betro, foreløbig og med Hjemsendelse for Øje, Ofrene for en forbrydersk Handel, naar de ere blottede for Hjælpekilder, til offentlige eller private Hjælpeinstitutioner eller til private, der frembyde de fornødne Garantier.

Regeringerne forpligte sig ligeledes, indenfor Lovens Grænser og saa vidt muligt, til at sende tilbage til deres Hjemland dem af disse gifte eller ugifte Kvinder, som begære at blive hjemsendte, eller som maatte blive krævede tilbage af Personer, der have Myndighed over dem. Hjemsendelsen skal ikke finde Sted, førend Enighed er opnaaet med Hensyn til Identiteten, saa vel som om Stedet og Tidspunktet for Ankomsten til Grænsen. Ethvert af de kontraherende Lande vil lette Overførelsen over dets Terri-

torium. Brevvekslingen vedrørende Hjemsendelsen foregaar, saa vidt muligt, ad den direkte Vej.

Artikel 4.

For det Tilfælde, at den gifte eller ugifte Kvinde, der skal hjemsendes, ikke selv skulde kunne betale Omkostningerne ved Rejsen, og hvor hun hverken har Mand, Forældre eller Værge, som kunne betale for hende, skulde de ved Hjemsendelsen foranledigede Omkostninger paahvile det Land, paa hvis Territorium hun opholder sig, indtil den nærmeste Grænse eller Indskibningshavn i Retning af Hjemlandet — og for Resten Hjemlandet.

Artikel 5.

Bestemmelserne i de ovenstaaende Artikler 3 og 4 sætte ikke de særlige Konventioner ud af Kraft, som maatte bestaa mellem de kontraherende Regeringer.

Artikel 6.

De kontraherende Regeringer forpligte sig til indenfor Lovens Grænser, saavidt muligt at føre Tilsyn med de Bureauer eller Agenturer, som give sig af med Anbringelsen i Udlandet af gifte eller ugifte Kvinder.

Artikel 7.

De Stater, der ikke have undertegnet, have Adgang til at tiltræde denne Ordning. For at opnaa dette skulde de ad diplomatisk Vej tilkendegive deres Hensigt for den franske Regering, som da bringer den til de kontraherende Staters Kundskab.

Artikel 8.

Nærværende Ordning træder i Kraft 6 Maaneder efter Dagen for Udvekslingen af Ratifikationerne. For det Tilfælde, at en af de kontraherende Parter maatte opsig den, skal Opsigelsen kun have Virkning for denne Part og det først efter tolv Maaneders Forløb, at regne fra den Dag, da Opsigelsen har fundet Sted.

II.

Anordning
angaaende Straffangers oplagte Overarbejdspenge.

Nr 85, 9/5-1905

1.

Ved en Fanges Løsladelse bestemmer Anstaltens Inspektør, saa vidt muligt efter forudgaaet Forhandling i et Funktionærmøde, om der efter samtlige Omstændigheder, derunder navnlig Fangens Trang, hans Karakter og tidligere Forhold, hans Planer efter Løsladelsen og hans eget Ønske, straks bør ske Udbetaling til ham helt eller delvis af de for ham oplagte Overarbejdspenge med de for ham af Anstalten beregnede Renter indtil Løsladelsesdagen. Ved denne Afgørelse bør det have for Øje, at Fristelsen for Fangen til straks at foretage unyttigt eller skadeligt Forbrug af mindre Beløb ofte vil være endog større end med Hensyn til Beløb af nogen Betydning. Efter Omstændighederne kan Afgørelsen ogsaa gaa ud paa, at Beløbet anvendes paa Fangens Vegne til et for ham nyttigt Øjemed, saasom Indkøb af Klæder, Arbejdsredskaber, Arbejdsmateriale eller Befordringsudgifter.

Med den ikke til Fangen — efter Omstændighederne til den, der har ham under Forsorg — udbetalte eller anvendte Del af den oplagte Overarbejdsfortjeneste forholdes der efter følgende Regler.

2.

Den ikke efter Post 1 udbetalte eller anvendte Del af en løsladt Fanges oplagte Overarbejdspenge udbetales ham regelmæssig gennem det Fængselsselskab, til hvis Omsorg i denne Henseende han i Overensstemmelse med den med Fængselsselskaberne afsluttede Overenskomst henvises. Herom gives der ham ved Løsladelsen fornøden Vejledning med Underretning om Beløbets Størrelse, idet der derhos udleveres ham et Eksempplar af denne Anordning.

3.

Samtidig med den i Post 1 ommeldte Bestemmelse og efter de der foreskrevne Regler træffes der Beslutning om, hvor vidt det ikke straks udbetalte eller anvendte Beløb efter sin Størrelse og de øvrige foreliggende Forhold bør udbetales Fangen umiddelbart efter Ankomsten til hans Bestemmelsessted, eller dette ikke findes forsvarligt efter de for Anstaltens Inspektør foreliggende Oplysninger. I det sidstnævnte Tilfælde beregnes der straks af det paa-gældende Beløb en Rentegodtgørelse af 3 pCt. en Gang for alle af Beløbet.

Skal Udbetaling ske straks efter Hjemkomsten, afgives Pengene med Anmodning om Udbetalingen til vedkommende Fængselsselskabs Kontor (eller Kasserer), saafremt Fangen efter sit fremtidige Opholdssted uden uforholdsmæssig Vanskelighed kan hæve Beløbet paa Kontoret (eller hos Kassereren), og ellers sendes Beløbet direkte til Fængselsselskabets ved Fangens Bestemmelsessted nærmeste stedlige Repræsentant, der foretager Udbetalingen; herom underretter Anstalten samtidig Selskabet. Vil der, navnlig paa Grund af Afstanden, være betydelig Ulempe forbunden med Benyttelsen af Selskabets eller dets Repræsentants Medvirkning, kan Beløbet undtagelsesvis af Strafanstalten sendes Fangen pr. Post til hans Bestemmelsessted og fornøden Legitimation ske ved, at Fangen underskriver Begæring om denne Forsendelsesmaade, og Begæringen senere bilægges med Postbevis. Hvor Forholdene gøre det magtpaaliggende for den løsladte, bør der i dette Tilfælde drages Omsorg for at ordne Forsendelsen saaledes, at det ikke paa Modtagelsesstedet kan bemærkes, at Strafanstalten er Afsender af det paagældende Beløb.

Skulle de oplagte Overarbejdspenge ikke udbetales umiddelbart efter Fangens Hjemkomst, stilles de tilligemed det tillagte Rentebeløb af 3 pCt. en Gang for alle til Raadighed for vedkommende Fængselsselskab til Udbetaling til den løsladte efter Selskabets bedste Skøn angaaende

hans sande Tarv. Selskabet er ogsaa bemyndiget til, naar Omstændighederne tale derfor, at anvende Beløbet paa den løsladtes Vegne i Overensstemmelse med det i Post 1, 1ste Stykke i Slutningen anførte.

4.

Overarbejdspenge, der alene ere en Belønning til Fangen for Flid og god Opførsel, tilhøre ham ikke, førend han har dem i Hænde. Gør han sig efter sin Løsladelse skyldig i ny Forbrydelse eller andet slet Forhold, kan hans Adkomst til ikke til ham udbetalte Overarbejdspenge erklæres forbrudt. Det samme er Tilfældet, saafremt den løsladte vægrer sig ved at efterkomme de i Medfør af denne Anordning gyldige trufne Bestemmelser, derunder om Pengenes Anvendelse til hans Tarv ved Anstaltens eller Fængselselskabets Bistand. Bestemmelse om Overarbejdspenges Forbrydelse træffes af Overinspektøren for Fængselsvæsenet efter Indstilling fra Anstalten og meddeles saa vidt muligt Fangen skriftligt, ligesom der ogsaa herom gives vedkommende Fængselselskab Underretning. Bestemmelsen kan indankes for Justitsministeriet. Fængselselskaberne meddele vedkommende Inspektør de til deres Kundskab komne Omstændigheder, der kunne give Anledning til at optage Spørgsmaalet om Overarbejdspenges Forbrydelse til Afgørelse. Indsættes den paagældende paany i en Strafanstalt, forbrydes den til ham ikke udbetalte Del af Overarbejdspengene ubetinget.

I Overarbejdspenge, der ikke ere udbetalte Fangen, kan der ikke iværksættes nogen Art Retsforfølgning; dog kan der efter Løsladelsen gøres Udpantning i disse for lovlig fastsatte Underholdsbidrag til Hustruer og Børn, naar Retsforfølgningen sker i disses egen Interesse.

Ej heller kan Adkomsten til Overarbejdspenge overdrages til andre. Derimod kan Anstalten af Overarbejdspengene tage Dækning for Skade, som Fangen under sit

Ophold i Fængslet har forvoldt ved Forsæt eller Uagtsomhed.

Dør Fangen, før samtlige Overarbejdspenge ere ham udbetalte, være sig før eller efter sin Løsladelse — tilflyder Restbeløbet den i Post 6 omhandlede Fond, dog med Fradrag af Begravelsesudgifter, saafremt Anstalten har udlagt disse. Derhos kan Anstalten tillade, at Restbeløbet udbetales Fangens Hustru eller Børn.

5.

Rejser Fangen ud af Landet, er Inspektøren for Anstalten, eventuelt efter Samraad med vedkommende Fængselselskab, bemyndiget til at træffe passende Bestemmelse om den Maade, hvorpaa Overarbejdspengene skulle komme ham tilgode straks eller senere.

Tager Fangen Bopæl i Udlandet uden forud eller snarest derefter at give Fængselselskabet eller Anstalten Underretning derom, eller hengaar der over 2 Aar, uden at han har meldt sig til Modtagelse af Overarbejdspenge, hvis Udbetalings-Tid og -sted er ham behørig meddelt, er Adkomsten til Beløbet forbrudt. Dog kan den gengives ham af Overinspektøren for Fængselsvæsenet, naar han senere melder sig, og antagelige Grunde for Forsømmelsen oplyses.

6.

Overarbejdspenge, til hvilke Adkomsten efter foranstaaende er tabt, kunne af Inspektøren for vedkommende Anstalt efter Forhandling med det paagældende Fængselselskab anvendes til Understøttelse af den løsladte Fanges Hustru eller Børn, naar Omstændighederne særlig tale derfor. For saa vidt saadan Anvendelse ikke finder Sted, udgøre de for hver Anstalt i Forbindelse med de i Post 4, sidste Stykke, omhandlede Beløb en Fond for uanvendte Overarbejdspenge under Inspektørens Bestyrelse.

De paa denne Maade til Raadighed komne Beløb, der frugtbargøres ved Indsættelse i en Sparekasse, kunne af

Anstaltens Inspektør under Iagttagelse af Forskrifterne i Post 1 ff. anvendes til Forøgelse af Overarbejdspengene for særlig trængende og dertil egnede løsladte Fanger, i Særdeleshed saadanne, der trods Flid og god Opførsel i Fængslet paa Grund af Sygdom eller lignende ikke have været i Stand til at opnaa regelmæssig Fortjeneste.

7.

Fængselsselskaberne aflægge aarlig til hver Strafanstalt Regnskab for Anvendelsen af de Overarbejdspenge, som de fra Anstalten have modtaget.

Der afgives derefter aarlig af hver Anstalt en Beretning om den stedfundne Forvaltning af oplagte Overarbejdspenge til Overinspektøren for Fængselsvæsenet, der indsender samtlige Beretninger til Justitsministeriet med de Bemærkninger, hvortil han finder sig foranlediget.

8.

Det har sit Forblivende ved Reglerne i kgl. Anordning af 13de Februar 1873 § 17 med dertil hørende Bestemmelser.

9.

De i denne Anordning om Overarbejdspenge givne Regler komme saa vidt mulig ogsaa til Anvendelse paa de Arbejdsdusører, som paa Optagelseshjem, af Plantningselskaber eller andre ydes de til Arbejde udenfor Strafanstalterne udsendte Fanger.

10.

I Strafanstaltens Dagceller og Arbejdssale skal der findes ophængt et Udtog af denne Anordning.

11.

Denne Anordning træder i Kraft den 1ste Juli d. A.

Den 7de internationale Fængsels - Kongres i Buda-Pesth d. 3.-9. Septbr. 1905.

Programmet for Kongressen vil være Læserne bekendt af tidligere Meddelelse *).

Som sædvanlig blive alle civiliserede Stater i Verden repræsenterede, dels ved Rapporter om de stillede Spørgsmaal og dels ved personligt Møde, deriblandt selvfølgelig ogsaa Norge, Sverrige og Finland.

Alene Danmark mangler og vil blive savnet, da det stedse tidligere saa vel i Henseende til litterær som personlig Repræsentation har indtaget en i Forhold til dets Størrelse særdeles smuk Plads paa Fængselskongresserne, hvorom Kongressen i Bryssel i 1900 afgav forskellige Vidnesbyrd. Ikke blot valgtes nemlig den daværende danske Justitsminister til Ærespræsident, men det stilledes ogsaa i bestemt Udsigt, at man vilde gøre Danmark den Ære at vælge København til Sæde for Kongressen i 1910, hvorom endelig Bestemmelse skal træffes i Buda-Pesth.

Ved at undlade at lade sig repræsentere dør vil Danmark imidlertid selvfølgelig ikké blot gaa glip af den tiltænkte Ære, men endogsaa paadrage sig Skinnen af i det afgørende Øjeblik at ville unddrage sig fra at udvise den Gæstfrihed, som man havde Grund til at paaregne.

*) Bind 26, S. 277 ff.).

Har et lille Land Raad til at indtage en saadan afvisende Holdning overfor de store internationale Stævner?

Sikkerlig ikke, saa meget mindre som det hele drejer sig om Bevilling af 3000 Kr., der tidligere har været tilstrækkelig baade til Oversættelse af de indsendte danske Besvarelser af de stillede Spørgsmaal og til en forholdsvis ret fyldig personlig Repræsentation.

Hvad man end iøvrigt maatte mene om den reelle Nytte af de store internationale Kongresser, maa det derfor i høj Grad beklages, at den fornødne Bevilling ikke er given, ja end ikke sés at være foreslaaet paa Finansloven.

Kommission til Revision af Straffelovgivningen.

Ved allerhøjeste Resolution af 11te ds. er der nedsat en Kommission til at gennemse den almindelige borgerlige Straffelovgivning og udarbejde Udkast til nye Lovbestemmelser paa dette Omraade.

Kommissionen bestaar af Hs. Excellence Gehejmekonferensraad C. F. Ricard som Formand og af følgende andre Medlemmer: Gehejmeetatsraad, Dr. juris A. H. F. C. Goos, Højesteretsassessor G. A. Jensen, Justitiarius i Kriminal- og Politiretten J. V. Ingerslev, Politidirektør Eugen Petersen, Højesteretsassessor H. Paulsen, Kriminal- og Politiretsassessor J. From, Birkedommer C. Valeur, By- og Herredsfoged P. C. S. Rosenørn, Herredsfoged P. Sveistrup, Inspektør for Straffeanstalten ved Vridsløselille F. C. G. Ammitzbøll, Højesteretssagfører P. G. C. Jensen, Højesteretssagfører, konst. Kammeradvokat C. Winther og Fuldmægtig i Justitsministeriet F. C. G. Schrøder, der tillige fungerer som Kommissionens Sekretær.

Paa eventuel Begæring af Kommissionen vil der derhos blive beskikket en eller flere Læger til at deltage i Behandlingen af saadanne Spørgsmaal, hvortil Kommissionen maatte ønske lægekyndig Bistand.

Forskellige Meddelelser.

Et Besøg i Tokios Fængsler. — — Jeg besluttede mig da til at besøge Fængslerne. Det er en Sysselsættelse saa god som enhver anden paa en Regnvejrsdag, især i Tokio, hvor Adspredelserne ere saa faa. Jeg begav mig først til Varetægtsfængslet, og blev meget venlig modtaget af Direktøren, som lod mig se alt, selv de mindste Detailler. Jeg maa erkende, at det er et virkeligt Mønsterfængsel, beundringsværdigt holdt og fuldkommen rent. Bygningernes Beliggenhed er meget hensigtsmæssig: Forhallen bestaar af en Centralrotunde, hvorfra de lange Fløje udstraale i en Halvcirkel, saaledes at en enkelt Opsynsmand kan holde Øje med alle Fløje. Alle Celledørene vender ud til Korridorer, der hver for sig løbe ud til Midtrotunden, men som ved Indgangen til denne ere lukkede med et solidt Gitter, saaledes at en Fange ikke kan slippe ud blot ved at forlade sin Cello, uden at denne Forsigtighedsregel dog hindrer Centralhallens Opsyn fra gennem de aabne Gitre at føre Tilsyn med alle Fløjene. Hver Cello kan indeholde en eller flere Beboere; Cellerne ere fortræffelig ventilerede, høje, lyse og renlige. Om Aftenen oplyses de med elektrisk Lys. Opsynet kan kigge ind i hver Cello gennem et lille Hul i Døren. Gulvet bestaar, som sædvanlig i Japan, af hvidskurede Planker. Der er selvfølgelig hverken Stol, Bord eller Seng, da enhver Japaner er vant til at sidde, skrive og sove paa Jorden. Det eneste Husgeraad, der findes, er de store Bastmaatter, paa hvilke Japanerne sover om Natten, og som ligger omhyggelig sammenfoldede i en Krog, og en Vaskekumme med Aflobsrør. Ved at løfte en Lem i Gulvet opdager man en Udhulning, der viser sig at indeholde et i enhver Henseende velindrettet W. C.

Fangernes Tøj desinficeres ved deres Ankomst til Fængslet, de underkastes Lægeundersøgelse paa deres Person, og Haar og

Skæg klippes, hvis det synes for langt. Bade gives hyppig, og Fangerne holdes i alle Enkeltheder til den mest minutiose Renlighed saa vel med Hensyn til deres Person som til de Genstande, de benytter.

Arrestanterne maa naturligvis overholde Orden og Disciplin, men behandles ikke som Forbrydere. De kan skrive og modtage Breve, læse Bøger, afsende „Ansigtskort“ til Slægt og Venner, selvfølgelig under Direktørens Kontrol. De kan, om de ønsker det, lade deres Maaltider afhente udefra, dog er Spirituosa forbudte. De har ogsaa Tilladelse til at modtage Besøg, dog ikke udover en halv Time ad Gangen, i særlige Lokaler under en Opsynsmands Tilsyn. Defensorerne har fri Tilladelse til at tale med deres Klienter hvor som helst og saa længe, de vil. Opsyn er ikke til Stede ved disse Samtaler.

Fangerne ere ikke tvungne til at arbejde, men de har Lov til at bestille, hvad de vil, og erholde da $\frac{7}{10}$ af Arbejdsudbyttet udbetalt.

Strafanstalten Sugamo er bygget nøjagtig paa samme Maade som Varetægtsfængslet, men Opholdsstuerne ere større, idet de altid ere beregnede til Hold paa 5–10 Fanger, og fungerer som Værksteder. Fangerne ere tvungne til at arbejde, 7 Timer daglig om Vinteren, 10 Timer om Sommeren. De har i denne Tid kun $\frac{1}{2}$ Times Hvil. — Jeg besøgte de forskellige Værksteder: overalt en fuldkommen Orden, en absolut Disciplin, en udmærket Renlighed, men det var dog der, at jeg begyndte at tvivle om de japanske Fængselsers Fortrinlighed. I det første Værksted var Fangerne netop færdige med at spise, det vil sige sluge Indholdet af en Skaal, indeholdende en Blanding af Havre- og Risengrød. Et Par af Fangerne bragte Skaalene ud af Cellen, de øvrige sad paa Hug med Hænderne paa deres Knæ og Hovedet paa Brystet, afventende Arbejdets Genoptagelse i fuldstændig Ubevægelighed. I deres røde Klæder med deres gule, gustne Hudfarve, belyste af et gult Dagslys, saa disse Automater ud aldeles som Figurerne i et Vokskabinet. Jeg skyndte mig at forlade Stuen. I det næste Værksted var Arbejdet allerede genoptaget; der var Bevægelse og Spektakel og Indtrykket derfor mindre pinligt. Men Fangernes Ansigter vare ligesaa uhyggelige. Trækkene vare prægede af en dyb Ufølsomhed, det livløse Blik stift og udtryksløst. Ikke en af Fangerne saa meget som saa paa mig; man spurgte sig selv, om nogen Sinde et Glimt af Intelligens lyste op i disse stillestaaende Hjerner. De arbejdede ganske vist hurtigt, men aldeles mekanisk som den, hvis Tanker ere langt borte.

Direktøren forsikrede mig, at der var aldrig Uordener blandt Fangerne. Jeg tror det gerne; men jeg spurgte mig selv, hvorledes alle disse Fanger saa hurtigt bliver til rene Maskiner. Ganske vist er Personligheden lidet udviklet hos Japanerne. De faar en

Opdragelse, der kun gør dem egnede til saa hurtig som muligt at underordne sig en hvilken som helst Disciplin, medens Individualiteten ganske tilintetgøres. Jeg antager derfor, at Japaneren i Fængsel meget hurtig forsoner sig med sin Skæbne og bliver et Væsen, der intet menneskeligt har ved sig, en Plante, der ikke mere tænker.

Reglementerne er meget fornuftigt affattede. Hvorledes de praktiseres — og det er jo Hovedsagen — er ikke let at blive klog paa. Efter Fangernes Opførsel belønnes eller straffes de:

Som Belønninger faa de en eller flere hvide Firkanter af Tøj, der sys paa det venstre Ærme mellem Skulderen og Albuen. De saaledes privilegerede Fanger faa Adgang til følgende Begunstigelser:

1. Deres Værktøj og Klæder udtages blandt de bedste, der findes i Anstalten.

2. De kan afsende 2 Breve om Maaneden i Stedet for 1.

3. De kan tage Bad forinden de andre Fanger.

4. De faa for hvert Mærke et ugentligt Tillæg til deres Spise, der dog ikke maa overskride en Værdi af 2 Sen (5 Øre); 6 Sen er den højeste Belønning, der saaledes kan opnaas.

5. For hvert Mærke faa Fangerne Ret til $\frac{1}{10}$ af deres Arbejdsudbytte som Tillæg til de $\frac{3}{10}$, der tilkommer de Fanger, der have gjort sig skyldige i mindre grove Forbrydelser, de $\frac{2}{10}$, der tilkommer de egentlige Forbrydere. Ved Mærkerne kan de stige til henholdsvis $\frac{6}{10}$ og $\frac{5}{10}$. I Virkeligheden kan Fangerne næsten intet fortjene; det højeste, man regner en Fange kan opspare sig i sin Fangetid, er 2 Jen (5 Francs).

Her er vi ved det omme Punkt. Japanerne, der altid er i Beknøb for Penge, maa ernære deres Fanger utilstrækkeligt. Fangerne sulter, og al deres Arbejdsfortjeneste forslaar knap til at skaffe dem det absolutte Minimum, som behøves til at opholde Livet. Om noget opsparet Arbejdsudbytte kan der altsaa ikke let blive Tale.

6. Løsladelse efter Udløbet af $\frac{3}{4}$ af Straffetiden.

Straffene ere følgende:

1. Anbringelse i Celle.

2. Kostindskrækning (en ganske barbarisk Straf, da Kosten, som sagt, i Forvejen er ganske utilstrækkelig).

3. Mørk Celle med Kostindskrækning. — Under denne hyklerske Titel skjuler sig i Virkeligheden den grusomste Tortur, som en Asiaters Indbildningskraft nogen Sinde har opfundet. Denne mørke Celle er nemlig intet andet end en stor Trækoffert, hvis Indre bestaar af et tærningformet Rum af ca. 1 Meters Dimensioner. Væggene i denne Koffert ere saa tykke, at ingen Lyd kan høres udefra. Den ene Væg er en Skydedør, gennem hvilken den ulykkelige lukkes ind, Døren skydes til og lukker da ligesaa fuldstændig som en hvilken som helst af de andre Vægge. Den, der er

indespærret, ser intet, hører intet, og det er lige akkurat, at han kan faa Vejret. Jeg har selv sat mig ind i Kofferten, og jeg har med Forfærdelse konstateret, at Luften kun kom ind gennem en Spalte, der var anbragt i Gulvet, og som blot stod i indirekte Forbindelse med Omverdenen. Sin Mad faar Staklen rakt ind ad en med tredobbelte Skodder forsynet Aabning, og den bestaar ikke af andet end en Smule Havregrød. Straffen varer 5 Dage, og jeg antager, at det kun er Levninger af et Menneske, man da trækker ud af Kofferten, hvis det da ikke er et Lig.

Saaledes er just Japanerne: under en straalende Fernis et barbarisk Indre. Jeg erkender, at Sugamo-Anstalten er bedre organiseret end et hvilket som helst fransk Fængsel; Administrationen er fortrinlig, Hygiejnen upaaklagelig, der er Elektricitet og Telefon, Reglementerne synes skrevne i en fuldkommen retfærdig og human Aand. De, der kun ser disse Fængsler flygtig og blot læser Reglementerne igennem, maa gribes af Beundring for Japan og Japanerne. Men de har ikke set Dødskofferten, de har ikke studeret Fangernes Fysiognomi.

Det gaar med Fængslerne, som med alt andet: Japaneren er dygtig til at give sig Udseende af at være civiliseret. Man maa komme der som jeg for tredie Gang og studere ham taalmodig for at opdage, at han ligner sit eget Produkt: disse beundrede Bakker, der ere straalende lakerede, men lavede af daarligt Træ. Alt er Façade, intet er bagved — undtagen i Hæren, thi der er et helt Folks Kanonføde samlet sammen.

(*Archives d'anthropologie criminelle*).

„Animérknejper„. I Bajern er i disse Dage en Vært blevet straffet med Fængsel for Rufferi, fordi han i sit Lokale holdt en hel Del Opvartningspiger, mest ganske unge Kvinder, der, uden at faa en Øre i Løn og uden at faa videre Drikkepenge, alene skulde eksistere ved den Tantième fra 50 Pf. til 1 Mk. —, som Værtens Vinsalg indbragte dem —, hvorfor de ved at „vise sig elskværdige“ overfor Gæsterne maatte søge at animere disse til at drikke saa meget som muligt. Selvfølgelig blev i Dagens Løb de fleste af Pigerne berusede, og egnede sig da saa meget desto bedre til at lade sig behandle af Gæsterne, som disse fandt for godt, til Indtægt for Værten.

Mon ikke visse Sømandsknejper her hjemme arbejde under lignende Forhold?

Alkohol og Forbrydelse. Det rhinske Forbund mod Alkoholmisbrug har d. 17. Maj f. A. til det preussiske Justitsministerium indgivet Andragende om, at de statistiske Tællekort, der blive at udfærdige, naar en Forbryder er dømt, for Fremtiden forsynes med følgende Rubriker, der skal udfyldes af vedkommende Domstol, som har haft Forbryderen til Behandling:

1. Har Alkoholmisbrug medvirket til Forbrydelsen?
 - a. Direkte, idet Gerningen er udført under Rus?
 - b. Indirekte, idet Gerningsmanden er Vanedranker og i denne Egenskab har befundet sig i en Tilstand af kronisk Alkoholforgiftning?
2. Er domfældtes Fader eller Moder eller begge Drankere?
3. Er Forbrydelsen begaaet ved Nat eller ved Dag?

Andragendet henviser til, at den danske Regering har forordnet Udarbejdelsen af en saadan Statistik, men mener dog ikke at kunne anbefale den Formular, som hertil benyttes, da den synes at maatte udkræve for meget Tid og Arbejde for vedkommende Domstol.

Selve Sagen mener Andragerne derimod vil være af overordentlig Betydning, ikke alene fordi en saadan systematisk Under søgelse vil aabne et dybere Indblik i Aarsagerne til mange Forbrydelser, men ogsaa levere et værdifuldt Materiale til Bedømmelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt legale Forskrifter om Begrænsninger i Retten til Brændevinsudskænkning paa Fabrikernes Lønningsdage eller ved andre Lejligheder bør tilstræbes.

Hvad særlig det foreslaaede Spørgsmaal 3 angaar bemærkes det i Andragendet, at det paa denne Maade kan ventes oplyst, hvor mange Legemsbeskadigelser som Følge af Slagsmaal under Indflydelse af Alkohol, der begaas i den sene Aften eller ved Nattetid i Aarets Løb, hvorhos Opmærksomheden henledes paa det ønskelige i ved Voldsforbrydelser at faa Oplysning om Ugedagen for Forbrydelsens Begaaelse, da erfaringsmæssig de fleste saadanne Forbrydelser begaas paa Lønningsdage, Søn- og Hel ligdage.

Justitsministeriet overgav Andragendet til Rigsjustitsamtet, der udtalte sig imod de foreslaaede Tilføjelser under Henvi sning til, at Rigsstatistikens Oplysninger maatte begrænses til saadanne

Oplysninger, som det var Dommerens Opgave i Sagens Medfør at tilvejebringe, og som derfor efter Domfældelsen umiddelbart kunde uddrages af Sagens Akter. Videregaaende Krav til Domstolene mener Amtet ikke at kunne stille uden i uforholdsmæssig Grad at maatte bebyrde vedkommende Myndigheder, hvortil der formentlig i dette Tilfælde er saa meget mindre Anledning, „som det paa Forhaand er en uomtvistelig Kendsgerning, at Kriminaliteten i vidt Omfang er under Indflydelse af Alkoholmisbrug.“

I Overensstemmelse hermed afgaves derpaa Justitsministeriets Svar til Andragerne.

(Monatsschrift für Kriminalpsychologie
und Strafrechtsreform).

Børneloven.

Efter mange og lange Drøftelser og Overvejelser ere vi altsaa naaede til det Tidspunkt, da »Loven om Behandling af forbryderske og forsømte Børn og unge Personer« skal til at virke iblandt os. Loven er dateret 14de April 1905, og Ikrafttrædelsesdagen er 1ste Oktober d. A. Nogen historisk Redegørelse fra dens Tilblivelse er der formentlig nu ingen Anledning til*). Kun vil man altid som de interessanteste Facer i den Udvikling, der er afsluttet ved Lovens Vedtagelse, erindre Kommissionsbetænkningen af 1895, der i alt væsentligt ligger til Grund for Lovens Redaktion, og det Goos'ske Lovforslag fra Aar 1901, som var mindre vidtgaaende og til Dels hvilede paa andre Principper, men hvis Fremkomst vel nok, i hvert Fald indirekte, har bidraget til det nu foreliggende Lovarbejdes Fremme**).

Set fra et strafferetligt Synspunkt er det just ikke selve Børneloven, der skarpest sætter Grænse mellem gammelt og nyt med Hensyn til Behandlingen af forbryderske og forsømte Børn.

Det er derimod nogle Bestemmelser i den næsten

*) Udførlig Fremstilling heraf samt nærmere Oplysninger om alt Børneloven vedrørende findes i Kriminalretsassessor Axel Petersens nylig udkomne Værk: »Det offentlige Børnetilsyn«.

**) Se herom en Afhandling af Overretsassessor L. C. Brun i dette Tidsskrift for Aar 1901 p. 83 flg.

samtidige »midlertidige Lov om nogle Ændringer i Straffelovgivningen«, hvilken Lov er stadfæstet d. 1ste April 1905 og traadte i Kraft d. 8de September d. A., der sætte Skel, ganske særlig Bestemmelsen i § 15, hvorefter Lovovertrædelser begaaede af Børn, der endnu ikke have fyldt 14 Aar, ikke straffes. Med andre Ord: den kriminelle Lav-alder er nu rykket op fra 10 Aar til 14 Aar. Hidtil var det kun Børn under 10 Aar, der ikke kunne straffes, nu kan end ikke de 13aarige straffes. Det er dette store, efter manges Mening ret betænkelige Skridt, som betegner den nye Æra, og det er de Kauteler, som maatte træffes, naar man gjorde dette Skridt, som man navnlig skal søge i Børneloven, der saaledes for en væsentlig Del har Karakteren af et nødvendigt Supplement til den midlertidige Straffelov. Disse to Love staa altsaa i et meget nøje Forhold til hinanden, og man har indset, at de nødvendigvis maatte føres ud i Livet samtidig*). Noget andet er, at der paa Grund af den Hast, hvormed disse Love sluttelig forceredes gennem Rigsdagen, ikke paa alle Punkter er opnaaet den Harmoni mellem de to Lovarbejder, som helst skulde have været til Stede, men som vanskeliggjordes ved den helt forskellige Støbning af de to oprindelige Tekster**). Naar man imidlertid taler om »Børneloven«, maa man helst herunder indbefatte ogsaa de »tilsvarende« Bestemmelser i Straffelovstillæget.

Altsaa: Børn under 14 Aar straffes ikke. Men det er dog ikke Meningen, at Retfærdigheden ikke skal have sin Gang ogsaa overfor dem. Der bliver, for at f. Eks. Personer, der ere blevne bestjaalne af saadanne unge Forbrydere, kunne faa deres Sager igen, at foretage en straffere retlig Undersøgelse, og, naar denne er tilendebragt, gives

*) Angaaende Sagens Stilling paa et tidligere Tidspunkt henvises til nogle Bemærkninger af undertegnede i dette Tidsskrift 1900 p. 213 flg.

**) Se herom en Artikel af undertegnede i Ugeskrift for Retsvæsen 1905 Pag. 37 flg.

der Anvisning paa forskellige Midler, som formentlig bedre end Straf skulle kunne forhindre, at Barnet paa ny forsér sig. Man har forstaaet, at en strafferetlig Undersøgelse vanskelig vil kunne gennemføres i alle Tilfælde, naar Dommeren savner Myndighed til at sikre sig Forbryderens Person, og man har — aabenbart halvt modvillig — tilladt Anvendelse af Varetægtsfængsel, »naar Omstændighederne ikke tillade at erstatte det ved at sætte Barnet under Tilsyn af paalidelige Personer«. Denne Bestemmelse er af stor Betydning i de saa hyppige Tilfælde, hvor man staar overfor unge Forbrydere af udpræget Vagabondtype.

Der er imidlertid som bekendt rejst Tvivl om denne Bestemmelses Overensstemmelse med Grundloven, idet ifølge Grundlovens § 80 ingen kan underkastes Varetægtsarrest for en Forseelse, som kun kan medføre Straf af Pengebøde eller simpelt Fængsel. Men her giver Loven jo selv Anvisning paa Anvendelse af Varetægtsarrest, skønt den Forseelse, der er Tale om, overhovedet ikke kan belægges med Straf. Gaar dette an? Det er i og for sig beklageligt, hvis denne Tvivl, der støttes af en fremragende Jurists Autoritet*), skulde vinde Tilslutning hos Domstolene, saaledes at Børn overhovedet ikke kunde arresteres. Men det er vanskeligt at se, hvorledes man skal bekæmpe den med Virkning, medmindre man**) — unægtelig noget tvungent — vil hævde, at Grundloven kun taler om »Forbrydelsen«, og forbyder at anvende Arrest, naar denne ikke har en vis alvorlig Karakter, men ikke knytter sit Forbud til »Forbryderen«, hvorfor Arrest nok kan anvendes, naar hans Forseelse er en alvorlig, o: kvalificeret til højere Straf end Bøder eller Fængsel, som f. Eks. Tyveri, uanset at Forbryderen ikke kan ram-

*) Rigsdagstidende, Folketingets Forhdlgr. 1904—5 p. 4156—57 (Geh. konfr. Dr. jur. Deuntzer).

**) Jfr. saal. bl. a. Kriminalretsassessor Olriks Kommentar til midlertid. Lov af $\frac{1}{4}$ 1905, p. 45, 46.

mes af Straffeloven paa Grund af Ungdom. En Forfatter, der nylig har behandlet Spørgsmaalet*), mener dog at kunne argumentere paa anden Maade, idet han udtaler, at Grundlovens Regler ingen Indflydelse have paa Bestemmelser angaaende en Retsforfølgning, der ikke danner Indledning til en Paatale til Strafs Lidelse**). I Virkeligheden er dette, udtrykt i saa stor Almindelighed, et Postulat, hvis Rigtighed nærmere maa begrundes. Naar han derfor paa-beraaber sig Straffelovens § 299, hvorefter Loven kender en Form for Varetægtsfængsel, der hjemles ved noget andet end en Arrestkendelse, er der imidlertid hertil at bemærke (hvad allerede blev anført i Rigsdagen), at her er Tale om noget ganske andet end den almindelige Varetægtsarrest, og at dette Ord ikke burde have være benyttet i § 299, der taler om Sikkerhedsforanstaltninger efter Dom overfor en Person, der undsiger en anden eller truer ham med Brand eller anden Ulykke. Men i øvrigt er jo en Dom nok saa betryggende som en Arrestkendelse. Derfor er der heller ingen Betænkeligheder ved at sikre sig en bortflygtet Fanges Person uden at ty til Dommerens Arrestkendelse, thi ogsaa her foreligger jo en udtrykkelig Hjemmel for Paagribelsen, enten i en Dom eller i en oprindelig Arrestkendelse, som ikke er sat ud af Kraft. Men overfor Barnet er der ved Arrestation Tale om et Skridt, som nok kan synes betænkeligt, naar man har indtaget det Standpunkt ikke at ville anvende Straf. Det er jo dog ogsaa givet, at Loven selv ønsker dette anvendt som en Nødhjælp, der helst maa undgaas. Den fornævnte Forfatters Standpunkt fører imidlertid langt videre. Han mener endog, at det overfor Børn »i og for sig var nok, at Dommeren til Retsprotokollen bemærkede, at han til nærmere angiven Tid havde ladet Barnet sætte i Forvaring i Arresten eller hos opgivne Personer, en Handling, for hvis Retmæssighed

*) Axel Petersen: »Det offentlige Børnetilsyn« p. 31 flg.

**) Jfr. tildels ogsaa E. Olrik loc. cit.

Dommeren maatte staa til Ansvar efter de almindelige Regler«.

Dette er sikkert ikke rigtigt. Skal et Barn arresteres under den kriminelle Undersøgelse, maa der afsiges et Arrestdekret, ikke mindst fordi der maa være Lejlighed til Appel overensstemmende med Grundlovens § 80 og den midlertidige Bestemmelse Nr. 4. Barnet maa allermindst have ligesaa stor Retsbeskyttelse som den voksne, en modstridende Opfattelse kommer ganske til at kollidere med Grundlovens Synspunkter, og den af en Taler i Folketinget fremsatte Betragtning, »at det at disponere over en umyndig Persons Frihed ingenlunde har samme Betydning som at disponere over en myndig Persons Frihed«^{*)}, stemmer i hvert Fald ikke med det Synspunkt, som den midlertidige Straffelov selv anlægger ved overfor Børn kun at hjemle Arrest, naar Omstændighederne ikke tillade at »erstatte« det paa anden Maade.

Man maa herefter sætte sin Lid til, at det private Initiativ, som paa Børnesagens Omraade er traadt saa stærkt frem, maa faa Held til ved Hjælp af nye Optagelseshjem og lignende i stort Omfang at gøre Arrestdekreter overflødige, forsaavidt angaar Børn, thi Arrestation af Personer, der af Loven erklæres for straffri, er i hvert Fald ikke i Harmoni med Grundlovens § 80.

Børnelovens og Straffelovens Mening med Hensyn til de forbryderske Børn er i øvrigt, at, naar Domstolene slippe dem, skulle Værgeraadene tage Affære — men Værgeraadene skulle ogsaa træde op overfor sædeligt fordærvede Personer under 18 Aar, som kunne straffes, naar Straf i det enkelte Tilfælde dog ikke bliver anvendt, overfor forsømte Børn, og Børn, der mishandles eller lide Nød. Det er en stor og betydningsfuld Myndighed, der er lagt i Værgeraadenes Haand, og stærkt indgribende som deres Magtfuldkommenhed bliver, maa man haabe, at denne nye, ved Loven

^{*)} Folket. Forhdl. 1904—05 p. 4181 (Birkedommer Sveistrup).

skabte, Institution maa opnaa en saadan Anseelse i det offentlige Liv, at den kan virke til Gavn for den opvoksende Slægt. Det maa i vor Tid anses for et Held for en Institution, at den hviler paa et demokratisk Grundlag, thi kun derved undgaas den Mistillid, som let danner sig i et frit Samfund overfor Autoriteten. Ved Dannelsen af Værgeraadene er der imidlertid taget baade demokratiske og saglige Hensyn, og uden at komme nærmere ind paa Ordningen maa det være tilstrækkeligt at fremhæve, at Kommunalbestyrelserne besætte mindst 3 Pladser i Værgeraadet, at der yderligere i dette skal sidde en Præst og en Lærer eller Lærerinde, samt i København og de større Købstæder endvidere en Læge, samt en af Justitsministeriet valgt Formand, der opfylder Betingelserne for at kunne være Dommer. Der er i de større Byer sikret Adgang for mindst én Kvinde. I de mindre Købstæder og Handelspladser med et Indbyggerantal af under 10,000 vælger Raadet selv sin Formand. Naar Værgeraadet bliver bekendt med, at et Barn er forbrydersk, at det forsømmes eller lider Nød — hvilket skal meddeles Værgeraadet af de offentlige Myndigheder, der maatte have Kundskab herom, — indkalder det Barnet og dets paarørende samt andre, der kunne give Oplysning om Forholdene, til at møde for sig. Forhandlingerne foregaa for lukkede Døre. Offentlige Myndigheders Erklæring kan fordres. Politiets Hjælp kan kræves i Undersøgelsens Interesse. Ved Vidners Førelse finde de for kriminelle Sager gældende Regler Anvendelse. Altsaa, hvad der foregaar, har samme Karakter som en Domstols Virksomhed. Af Hensyn hertil, og da det kunde være vanskeligt for Lægfolk et træde op ved saadanne Lejligheder, er det bestemt, at i de Kredse, hvor Formanden ikke er valgt af Justitsministeriet, tiltræder Underdommeren, naar Vidner skulle føres, og den valgte Formand viger da sit Sæde*).

*) Det ses ikke, at der kan være noget til Hinder for, at den stedlige Underdommer kan være valgt Formand, hvorved Tilkaldelse

Naar saa alle ere hørte, tager Værgeraadet sin Bestemmelse. Det kan give Advarsler til Børn og Forældre, og det kan beskikke Barnet en Tilsynsværge, der paaser, at Forældrene gøre deres Pligt og giver dem Raad og Vejledning vedrørende Opdragelsen af og Omsorgen for Barnet. Værgeraadet kan ogsaa selv give Paalæg med Hensyn til Opdragelsen og kan forlange, at Barnet besøger en Dagarbejdsskole, en Arbejdsstue, et Fortsættelsesasyl eller lignende Indretning, hvor saadanne findes. Det bemærkes herved, at denne Bestemmelse antagelig vil give Stødet til, at særlig Dagarbejdsskoler, til hvilke der vistnok mange Steder er stor Trang, snarest søges oprettede. Ogsaa paa dette Punkt kan man dog vistnok kun haabe paa det private Initiativ. — Men, muligvis mener Værgeraadet, at der skal mere til, for at Barnet kan blive paavirket paa rette Maade. Forholdene kunne være saaledes, at Barnet af Hensyn til dets Forbedring og for, at sædelig Fordærvelse kan undgaas, maa bort fra sit Hjem. Værgeraadet kan da bestemme, at det skal anbringes andetsteds. Her er Tale om Anbringelse ganske af samme Art som den, der nu besørges af Foreninger som »Kristelig Forening« og »Foreningen af 1837«. Men, medens disse Institutioner som Regel kun anbringe Børnene udenfor Forældrenes Hjem, naar disse give deres Samtykke dertil, og ikke antage sig Børnene, før efter at Forældrene have fraskrevet sig Forældremyndigheden over dem, undtagen i de forholdsvis faa Tilfælde, hvor Overøvrigheden har berøvet Forældrene deres Forældremyndighed, er her netop Tale om Anbringelse ogsaa af Børn, hvis Forældre ikke ville give deres Samtykke. Det er af største Betydning, at saadanne Børn — i Almindelighed de, der trænge mest til Anbringelse — herefter ogsaa ved Værgeraadenes Indgriben kunne komme under bedre og sundere Forhold. Loven er imidlertid paa det

af Dommeren i de nævnte Tilfælde undgaas; se dog herom Axel Petersen: Børnetilsynet pag. 61.

rene med, at der ved Fratagelse af Forældremyndigheden, Sønderrivelse af Baandet mellem Forældre og Børn, er Tale om et gennemgribende Skridt, der ikke er uden Betænkelighed, og den bestemmer derfor for det første, at Stedets Underdommer altid skal tiltræde Værgeraadet i et saadant Tilfælde i de Kredse, hvor Formanden ikke som valgt af Justitsministeriet har Dommerkvalifikation, og den kræver endvidere Godkendelse ved Overværgeraadet af en Beslutning om, at et Barn skal anbringes udenfor Hjemmet.

Overværgeraadet er ogsaa en af Børneloven skabt helt ny Institution. Det bestaar af 3 Medlemmer. Formanden udnævnes af Justitsministeriet. Han har som Overinspektør for Opdragelsesanstalterne Tilsyn ikke blot med disse, men ogsaa med Børnehjem og Plejehjem, ligesom han, hvor et Værgeraad efter hans Mening har forsømt sine Pligter, kan skride ind og foretage det fornødne. Han er Chef for Overværgeraadets Kontor. De to andre Medlemmer af Overværgeraadet udnævnes henholdsvis af Justitsministeren og Kultusministeren. Et af Raadets Medlemmer — det behøver ikke netop at være Formanden — skal være eller have været Dommer. Naar nu et Værgeraad har bestemt, at et Barn skal anbringes udenfor sit Hjem, er det pligtigt at indsende en Skrivelse til Overværgeraadet, indeholdende Beslutningen om Barnets Anbringelse ledsaget af alle fornødne Oplysninger. I øvrigt kunne ogsaa Barnets Forældre eller Værge henvende sig til Overværgeraadet med Klage over, at Barnet efter Værgeraadets Beslutning skal tages fra dem. Mener Værgeraadet, at det ikke gaar an at vente med at bringe Barnet bort fra Hjemmet, anbringer det samme foreløbig. Overværgeraadet tager, eventuelt efter at have indhentet nye Oplysninger, den endelige Beslutning angaaende Anbringelsen og træffer samtidig Bestemmelse angaaende Forældremyndigheden. Det kan overtage denne Myndighed selv, overdrage den til den ene af Forældrene, til en privat Person eller til en Forening. I øvrigt kan Overværgeraadet vælge

at lade Barnet anbringe direkte gennem Værgeraadet eller gennem Bestyrelsen for »en af de med offentlig Anerkendelse virkende Foreninger for Børnesagen«. Børn, der maa anses for saa sædeligt fordærvede, at deres Optagelse i Almueskolen vil medføre Fare for uheldig Paavirkning af andre Børn, skulle saavidt mulig anbringes i en Opdragelsesanstalt.

Vi staa her ved et interessant Punkt: Forholdet mellem Værgeraadene og de ovenomtalte anerkendte Foreninger*). Her tænkes ganske særlig paa Plejehjemsforeningerne, derunder Foreningen af 1837, samt paa »Kristelig Forening«. Disse Foreninger maa anses for at virke med offentlig Anerkendelse, selv uden nogen udtrykkelig Autorisation. derigennem, at de nyde betydelige Statstilskud. Under Hensyn til den omhyggelige Organisation, der kendetegner disse Foreninger, er det naturligt, at Staten gerne vil ty til deres Hjælp, og Lovens udtrykkelige Henviisning til dem er saaledes i Samklang med det ved Lovforslaget af 1901 fremsatte Princip om en direkte Anvendelse af Foreningerne i Statens Tjeneste. Spørgsmaalet om Samarbejde fortjener imidlertid ogsaa at ses fra Foreningernes Standpunkt. Foreningerne kunne i og for sig ikke have noget imod, at Anbringelse sker gennem dem, men de maa da have den samme Adgang som hidtil til at skønne over, hvorvidt Barnet egner sig til Modtagelse. Det bemærkes herved, at f. Eks. en betydelig Grad af Vanførhed, stærkt udviklet Sygelighed eller lignende kan være særdeles gyldige Grunde til Afvisning, idet de Børn, der ere saaledes stillede, naturlig høre under andre Institutioner end dem, der tage sig af vildfarne Børn. Men det kan ogsaa tænkes, at vedkommende Forenings Bestyrelse ikke mener at kunne tiltræde Værgeraadets Opfattelse af, hvor Barnet helst maa anbringes. Det maa herved erindres, at de paagældende

*) Jfr. hermed en Artikel af undertegnede i »Børnesagens Tidende« for 15de Oktober d. A.

Foreninger efterhaanden ere naaede til en vis Praksis, som hviler paa mange Aars Erfaring, og som naturligvis nødig maa fraviges.

Det pekuniære Mellemværende vil næppe volde Vanskelighed.

Foreningerne ville altid kunne erholde Dækning, naar de gøre Fordring derpaa, idet de fornødne Udgifter skulle dækkes af Stat og Kommune, forsaavidt den forsørgelsespligtige ikke kan betale. Den Omstændighed, at Staten vedkender sig sine Pligter i saa Henseende, kan maaske i en fjern Fremtid føre til, at Foreningerne helt overflødiggøres, ogsaa af den Grund, at de private Bidragydere ville anse sig beføjede til at trække sig tilbage, men foreløbig har det gode Veje hermed.

Vanskeligheden ligger paa et andet Punkt. Spørgsmaalet er, om ikke den nye Ordning forudsætter en Indgriben i Foreningernes Bestemmelsesret og hele Bestyrelsesforhold, som vil medføre væsentlige Ulemper for disse. Det hedder i Loven, at Værgeraadet beslutter, at Barnet skal anbringes i Plejehjem, Børnehjem eller Opdragelsesanstalt. Beslutningen tilstilles Overværgeraadet til Godkendelse, Overværgeraadet har den endelige Afgørelse i sin Haand. Foreløbig Anbringelse kan ske i Optagelseshjem. Optagelseshjem eksistere for Tiden ikke udenfor Foreningerne. Det udtales, at saadanne vel ere pligtige til midlertidigt at modtage Børn, som ifølge Værgeraadenes Bestemmelse ønskes anbragte sammesteds, men kun, forsaavidt Plads haves og særlige Sygdomme ikke ere til Hinder. Værgeraadene ere dog bundne til visse Regler med Hensyn til deres Beslutning. De Børnehjem, de vælge, skulle have Kultusministeriets Anerkendelse, medens Justitsministeriet forsaavidt ogsaa har et Ord med i Laget, som det bestemmer, hvor høj en Betaling der kan kræves for de Børn, der anbringes i Henhold til Børneloven. Ogsaa Opdragelsesanstalterne skulle, for at kunne benyttes af Værgeraadene, være anerkendte (af Justitsministeren), forsaavidt de da ikke selv, saaledes som de

strengere Anstalter, som stilles i Udsigt, ere Statsinstitutioner. De anerkendte Børnehjem ere paa den anden Side underkastede Tilsyn af Værgeraadet i den Kommune, i hvilken de ere beliggende. Plejehjemmene tilses af en af Værgeraadet i vedkommende Kommune valgt Tilsynsværge.

Nu kunde man mene, at Forholdet blev det, at Foreningerne havde en Pligt til at søge Anerkendelse for deres Hjem, saaledes at Værgeraadene fik Adgang til at benytte dem, og man kunde anføre herfor, at dette er en Nødvendighed, fordi Værgeraadene ellers ikke have de fornødne Hjem til Disposition. Hvis dette var rigtigt, vare Foreningerne ganske vist uheldigt stillede. Optagelseshjem som f. Eks. Hjemmet paa Ourø, der er anlagt paa længere Tids Observation, maatte aabne Dørene for Børn, der kun ønskedes anbragte sammesteds i et Par Maaneder. Børn af andre Aldersklasser end dem, for hvem et Skolehjem var bestemt, maatte optages, selv om Undervisningsplanen herved helt forrykkedes. Hjemmene maatte finde sig i Inspektion og Kritik fra Værgeraad, der saa paa Hjemmet og dets Opgave med helt andre Øjne end Tilsynsmændene fra den Forening, der havde skabt dem o. s. v.

Heldigvis behøver man dog ikke at faa alt dette ud af Loven. Foreningerne ville neppe søge Anerkendelse for deres Hjem, og herved undgaa de paa den lettest mulige Maade, at Værgeraadene og Overværgeraadet disponere over disse uden Foreningernes eget Ønske. Og Loven giver, som foran nævnt, selv Anvisning paa en Udvej, som sikkert vil blive den i Praxis almindelige, idet den udtaler, at en besluttet Anbringelse kan ske gennem Bestyrelsen for en af de med offentlig Anerkendelse privat virkende Foreninger for Børnesagen. Vælges Anbringelse gennem Foreningerne, kunne disse anbringe Barnet, saaledes som de selv anse det for rigtigt og uden at være bundne til de statsanerkendte Hjem. Myndlingen bliver Foreningens udelukkende Myndighed underkastet. Kun hvis Foreningen gaar ind paa at anbringe Barnet foreløbig uden at det indtræder i Nummer

blandt dets Myndlinger, kan der være Spørgsmaal om, at Værgeraadet vedblivende har Indsigt med det og eventuelt senere anbringer det anderledes, overensstemmende med Reglerne i § 13, ellers er Overdragelsen endelig, hvad Foreningerne maa fordre for at bevare deres Autoritet. Overinspektørens Tilsynsret efter § 24 angaar kun de i Loven omhandlede Børnehjem og Opdragelsesanstalter, hvilket formentlig vil sige de »anerkendte«.

Noget anderledes ville Børnehjemmene udenfor Foreningerne være stillede. Heller ikke for dem vil det være behageligt at skulle sige ja til ethvert Krav om Anbringelse af Børn i samme, selv om det i det enkelte Tilfælde kun vil være til Besvær for Hjemmet. Man tænke for Eks. paa et Hjem, der er beregnet paa skikkelige, omgængelige Børn, og som pludselig skal modtage et maaske temmelig sort Faar, der kan fordærve hele Flokken. Mange af disse Hjem ville daarligt kunne undvære Statstilskuddet, men naturligvis risikere de, at dette bliver taget tilbage, naar de ville ind mellem de ikke anerkendte Børnehjem. Som det vil ses: her er god Brug for en overlegen, men samtidig hensynsfuld Ledelse af Overværgeraadets Virksomhed.

Som alt antydet, er Princippet: Plejehjem for de Børn, der ere lette at have at gøre med, Børnehjem for Børn, der paa Grund af Svagelighed eller andre Særegenheder ikke godt kunne anbringes i en Familie, Opdragelsesanstalter for de sædeligt fordærvede Børn, der kunne antages at virke uheldigt paa Kammeraterne. Af saadanne Opdragelsesanstalter findes der jo en Del. Men ingen af disse er beregnet paa de særlig vanskelige Børn, og efter deres hele Indretning ere de navnlig bestemte til Optagelse af Børn under Konfirmationsalderen. Saadanne maa altsaa oprettes, og Loven bestemmer da ogsaa, at Staten vil have (Tidspunktet er ikke angivet) at oprette 2 Opdragelsesanstalter for særlig vanskelige Børn, en for Piger og en for Dreng, »hvis Alder ved Anbringelsen er henholdsvis 14 og 16, undtagelsesvis 15 Aar eller derover«. Anstalterne ere

beregnete paa et Antal af 30 Piger og 50 Dreng. Dette er et stort Fremskridt, kun er det tvivlsomt, om Anstalterne blive store nok under Hensyn til de forandrede Forhold med Proklamationen af Straffrihed for alle Forbrydelser begaaede af Børn under 14 Aar. Stor Interesse har det imidlertid, at Loven udtrykkelig siger, at hvis det fornødne Antal af saadanne Opdragelsesanstalter ikke ad anden Vej oprettes, sørger Staten for deres Tilvejebringelse. De vanskelige Børn, som kunne komme i Statsanstalt, ere forbryderske Børn over 12 Aar, Børn over 12 Aar, der i en Opdragelsesanstalt eller et Børnehjem have vist slet Oplørsel, og Personer over 18 Aar, som ikke findes — trods Opnaaelsen af Myndighedsalderen — at kunne udskrives af en Opdragelsesanstalt. Hvis en saadan Person indsættes i Statsanstalt, vil han efter Omstændighederne kunne forblive der i 3 Aar, hvilket er en, i øvrigt meget paakrævet, men ret alvorlig Indskrænkning i de almindelige Myndighedsregler. I Statsanstalterne kan ifølge Justitsministeriets nærmere Anvisning anvendes Disciplinærstraffe af videregaaende Art, dog ikke Sultestrafte. Med andre Ord, Opholdet i disse Anstalter skal have noget af Straffeanstaltens Karakter, selvom Hovedvægten selvfølgelig skal lægges paa det opdragende Moment. Paa de andre Opdragelsesanstalter bliver der ikke Tale om nogen saa vidtgaaende Indskrænkning i Elevens Frihed. Tanken er, at et Ophold paa nogle faa Aar, dog ikke mindre end 2 Aar, maa være tilstrækkeligt, og at Eleven derpaa skal anbringes i Tjeneste eller i Lære, og denne Anbringelse maa ske mindst 6 Maaneder inden Opnaaelsen af 18 Aars Alderen. Kun hvor Anbringelsen viser sig uheldig, kan Barnet tages tilbage til Anstalten. I denne ere Børnene undergivne Hustugt under Forstanderens Ansvar.

Loven indskrænker sig ikke til at give udførlige Regler om Børnenes Behandling og om Tilsynet med dem og med de Hjem, hvori de ere anbragte — Regler, som i det hele synes betryggende, og som for Tilsynets Vedkommende, for saa vidt angaar Forholdet til Plejehjemmene, ere i væsentlig

Overensstemmelse med de Regler, der følges i de store Børneforeninger (saaledes f. Eks. Tilsynsværgeinstitutionen) — den indeholder tillige Straffebestemmelser, særlig for Forældre og andre Opdragere, som gøre sig skyldige i Forførelse eller grov Vanrøgt af deres egne eller andres til deres Forsorg betroede Børn. Disse kunne, naar Værgeraadet begærer det, straffes med Fængsel eller Tvangsarbejde. Ogsaa Personer, der modarbejde Foranstaltninger, hjemlede ved Loven, eller hjælpe Børn, anbragte efter Loven, til Flugt, kunne straffes. Endelig giver Loven Regler om Udredeisen af de ved samme foranledigede Udgifter. Det fortjener her at fremhæves, at Reglen er, at Foranstaltninger med Hensyn til Børn under 15 Aar træffes paa Bekostning af Statskassen og Forsørgelseskommunen i Forening, medens Udgiften efter Barnets fyldte 15 Aar bæres af Statskassen. Men desuden paahviler der Forsørgeren en Pligt til at bidrage til Dækningen af Udgifterne for Børn under 15 Aar. Bidraget fastsættes af Værgeraadet og ansættes dels efter, hvad den virkelige Udgift antages at blive, dels efter den bidragspligtiges Evne. Bidragene kunne inddrives, eventuelt fordres afsonede; betales de ikke, regnes de for Fattighjælp.

Som tidligere bemærket, er det Børnelovens og den midlertidige Straffelovs Princip, at naar Domstolene ikke tage Affære overfor det forbryderske Barn, skal Værgeraadet træde op og se at lede det paa rette Vej. Man har set, at det var nødvendigt at træffe nærmere Bestemmelser angaaende Kompetenceforholdet mellem Domstolene og Værgeraadet, men man har ikke været heldig i sine Forsøg paa at ordne Mellemværendet. Efter Kommissionsforslaget kunde Domstolene henvise, eventuelt dømme Børn til Indsættelse i Opdragelsesanstalt og slog saaledes selv fast, naar deres Myndighed var forbi og Opdragelsen efter de nye Regler begyndte. Nu udtales det i Børneloven, at Værgeraadene, der ere kompetente overfor de Børn, der paa Grund af ung Alder ikke kunne straffes, overfor forbryderske Børn

mellem 14 og 18 Aar kun kunne tage Beslutning om Opdragelsesforanstaltninger, naar Paatale er fraffalden af Paatalemyndigheden paa Betingelse af, at Barnet overgives til Opdragelse efter Børneloven, eller Fuldbyrdsen af en ved Dom ikendt Straf i Overensstemmelse med Lovgivningens almindelige Regler helt eller delvis undlades paa lignende Betingelse. Altsaa, under Retsforfølgningen og Straffuldbyrdsen har Værgeraadet som Regel intet at sige over Barnet. — Men alt, hvad der hedder Opdragelsesforanstaltninger, hele den Virksomhed, som ifølge Børneloven er henlagt til Værgeraad og Overværgeraad, skal vel saa paa den anden Side nu, da der er skabt særlige Institutioner til at røgte dette Hverv, undrages Domstole og Øvrigheder? Ja, saaledes burde det være, og saaledes kunde det være. Saaledes vil det forhaabentlig ogsaa blive engang. Men foreløbig kommer der til at herske en Overgangstilstand, som ikke er tiltalende. Sammenhængen hermed er følgende:

Børneloven træder ifølge dens § 50 i Kraft d. 1ste Oktober 1905. Bestemmelse om Anbringelse i Opdragelsesanstalter sættes først i Kraft, naar de fornødne Opdragelsesanstalter o: Opdragelsesanstalter for særlig vanskelige Børn (§ 28) ere tilvejebragte. Dette er ikke sket endnu, og ingen véd, hvornaar disse Statsanstalter komme. Naar Loven i dens Helhed er traadt i Kraft (altsaa naar Statsanstalterne ere tilvejebragte), kan Børns Anbringelse paa de i denne Lov hjemlede Maader uden Samtykke af Forældrene eller dem, der træde i disses Sted, kun ske i Henhold til denne Lov. Indtil det nævnte ubekendte Tidspunkt kan Anbringelse altsaa ske paa anden Maade, noget, man har ment udrykkelig at burde udtale.

Det nærmere Forhold reguleres af den midlertidige Straffelov af 1ste April 1905. Denne Lov har Regler angaaende Behandling af forbryderske Børn under 14 Aar og af unge Personer i Alderen 14—18 Aar, derunder ogsaa Regler om offentlig Opdragelse. Og disse Regler gælde

ifølge samme Lovs § 25, indtil en Lov om Behandling af forbryderske og forsømte Børn og unge Personer i sin Helhed er traadt i Kraft, altsaa, da Børneloven i sin Helhed først træder i Kraft, naar Statsanstalterne engang i Fremtiden ere tilvejebragte, indtil videre. Det er den Retstilstand, som de etablere, der er den nugældende, den, hvorefter vi maa indrette os.

Vi nødsages herefter til kortelig at berøre Reglerne i Straffelovens §§ 15 og 16. Skønt Værgeraadene nu ere indførte, gælder ifølge førstnævnte Paragraf den Regel, at disse — uagtet deres Competence overfor Børn under 14 Aar ifølge Børneloven skulde synes absolut og udelukkende — maa vige Pladsen for Politi og Overøvrighed, hvor der er Tale om Anvendelse af Opdragelses- og Sikringsmidler overfor saadanne Børn, der ikke kunne straffes, men mod hvem der alligevel er indledet strafferetlig Undersøgelse til Konstatering af, hvem der har begaaet den paagældende Forbrydelse, og Udfindelse af, hvorledes den skete Retsforstyrrelse bedst genoprettes. Politiet skal gøre akkurat det samme, som Værgeraadene have faaet Anvisning paa ved Børneloven, nemlig tildele Advarsler, anordne Tilsyn ved en paalidelig Person, give Paalæg om Besøg af Dagarbejdsskole eller lignende. Overøvrigheden skal gøre det samme, som Overværgeraadet ifølge Børneloven har Ret og Pligt til, træffe Bestemmelse om Anbringelse af Barnet udenfor Hjemmet, selv uden Forældrenes Samtykke, om Overførelse til Plejehjem, Børnehjem eller Opdragelsesanstalt. Under særegne Omstændigheder kan Justitsministeriet bestemme, at Anbringelsen skal vedvare ud over det 18de Aar — indtil 3 Aar fra Anbringelsen.

Skønnes det, at Straffen for en Person mellem 14 og 18 Aar ikke vil overstige en lavere Grad af Strafarbejde, kan Justitsministeren bestemme, at Paatale bortfalder paa Betingelse af, at den paagældende anbringes under Forhold, der skønnes at være betryggende, og i et efter Tilfældets Beskaffenhed fastsat Aaremaal, der kan strække sig

indtil det fyldte 21de Aar, undergives et dertil skikket Tilsyn gennem en i saadant Øjemed virkende Forening eller paa anden Maade. Her er altsaa Tale om en Anbringelse, der aldeles ikke passerer Værgeraadene. Justitsministeren har faaet en Bemyndigelse til at frafalde Paatale mod Anbringelse, en Ret, som for Personer over 15 Aar tidligere kun kunde gives ved kongelig Resolution efter forudgaaet Forestilling fra Justitsministeren.

Forholdet er altsaa nu det, at vi have to Sæt af Myndigheder, der kunne træffe Bestemmelse med Hensyn til Anvendelse af Opdragelsesforanstaltninger overfor mindre-aarige: Værgeraad og Overværgeraad, der træde op overfor de ikke forbryderske, men sædeligt fordærvede eller forsømte Børn, samt for de Børn, der mishandles eller lide Nød, og Politi, Overøvrighed og Justitsministerium, der træder op overfor de forbryderske Børn og unge Personer, som have været Genstand for kriminel Undersøgelse.

Denne Tilstand ophører først, naar vi faa Statsanstalterne. Da træder Børneloven i sin Helhed i Kraft, og de ovennævnte Bestemmelser i §§ 15 og 16 i Straffeloven ere dermed ude af Verden.

Det skyldes sikkert kun Ubehændighed, at vi have faaet disse to Sæt Myndigheder, i Tilfælde, hvor de nye Institutioner, som maa antages at være de i Lovens Øjne bedste og mest egnede til at træffe Opdragelsesforanstaltninger, meget vel kunde fungere paa egen Haand. Thi det, at Statsanstalterne ikke haves, kan jo paa dette Punkt ikke være af Betydning. Naar de ikke findes, kunne Værgeraad og Overværgeraad ikke benytte dem, men Politi og Overøvrighed ere jo ikke bedre stillede. Ogsaa de maa lade sig nøje med Surrogater. Og som saadanne kunne Fængslerne ikke benyttes. Det er vistnok en uklar Tanke om, at de stod til Raadighed, som har foraarsaget Ulykken. Men Forholdet er ikke tvivlsomt. Overfor de Børn, der ikke ere 14 Aar, kan Straf jo overhovedet ikke anvendes, og overfor de ældre bliver der jo først Spørgsmaal

om Anbringelse, naar man i det enkelte Tilfælde anser det for heldigst ikke at straffe. Men i saa Fald kunde Spørgsmaalet om Behandlingsmaaden meget vel overlades til Overværgeraadet. Det skal jo ogsaa have Afgørelsen, naar Statsanstalterne komme.

Det er naturligt, at der allerede har hævet sig Røster mod denne Spaltning af Opdragelsesmyndighederne, hvorpaa Opmærksomheden i øvrigt var henvendt, inden Loven blev givet*). Men det lader sig ikke gøre at komme udover Modsætningen ad Fortolkningens Vej. For saa vidt det i saa Henseende er anført**), at Børneloven, som givet 14 Dage senere end Straffeloven, maa antages at have ophævet dennes Regler, for saa vidt denne etablerer en Konkurrence med Værgeraadenes Kompetence, da er dette ikke rigtigt allerede af den Grund, at der jo ikke er noget til Hinder for en Ordning som den foran fremstillede, hvorefter Værgeraadet viger Pladsen for Øvrigheden indtil videre, og kun hvis begge Regler ikke kunne bestaa samtidig, kunde man anse den ældste for bortfaldet. Men dernæst er jo Straffelovens Regel stillet i et saa bestemt Forhold til Børneloven, at der maatte en udtrykkelig Bestemmelse i modsat Retning ind i Børneloven, hvis det var Hensigten, at Straffelovens Regel skulde ændres. Henvisninger til, at en anden Opfattelse er kommen til Orde under Rigsdagsforhandlingerne, er, bortset fra den almindelige Interesse, de kunne have, i øvrigt uden Betydning. Vi maa foreløbig rette os fuldt ud efter Straffelovens §§ 15 og 16, da de ikke ere satte ud af Kraft. En Forfatter***) har for at komme udenom Vanskelighederne foreslaaet, at Justitsministeriet kunde instruere de i Straffelovens § 15 nævnte Myndigheder om fra det Tidspunkt, da Værgeraadene træde i Funktion, ikke at beskæftige sig med eller gennemføre Opdragelses- eller Sikringsforanstaltninger overfor Børn, der have begaaet

*) Jfr. min Afhdlg. i U. f. R. 1905 p. 37 flg.

**) Axel Petersen: Det off. Børnetilsyn p. 153 flg.

***) E. Olrik, Kommentar til L. Nr. 129 af 1/4 1905 p. 65.

Forbrydelser. Men det er vel et Spørgsmaal, om Justitsministeriet vil bestemme sig til et saadant Skridt, og om det ikke snarere vil benytte sig af den Ret, Lovens § 16 hjemler det selv, og ligeledes lade Politi og Overøvrighed tage Affære overensstemmende med § 15. Mulighed for et Sammenstød er der ganske vist herefter, hvis Værgeraadene eller Overværgeraadet ikke ville erkende Øvrighedens Ret, men skulde dette komme for Domstolene, blive disse sikkert nødte til at afgøre Striden til Fordel for Øvrigheden.

Det fortjener udtrykkelig at fremhæves, at det foran berørte Spørgsmaal om Forholdet mellem Værgeraadet og Overværgeraadet paa den ene Side og Foreningerne paa den anden Side altsaa foreløbig er uden større praktisk Interesse, da det i de vigtigste Tilfælde bliver Øvrigheden eller Overøvrigheden, der kommer til at tage Bestemmelse om Anbringelse af forbryderske Børn — hvorved de antagelig som hidtil ville benytte Foreningernes Hjælp —, men derimod ikke Værgeraad og Overværgeraad, medmindre altsaa Øvrigheden efter Paalæg fra Justitsministeriet skulde bestemme sig til at vige for de nye Institutioner.

Ved Børneloven af 14de April d. A. er der i Danmark indført lignende Retsforhold, som allerede fandtes i Norge og Sverige ifølge Lovene af 6te Juni 1896 og 13de Juni 1902. Hvorledes Loven i Danmark vil komme til at virke, er det vanskeligt allerede nu at have nogen Mening om. Det vil i højeste Grad bero paa, hvilke Personer der komme til at føre den ud i Livet. Det maa i saa Henseende anses for overordentlig heldigt, at Overretsassessor Brun af Justitsministeriet er udnævnt til Overinspektør og Formand for Overværgeraadet. Han har fra sin fremragende Deltagelse i Foreningsarbejdet en god Praksis at bygge paa. Den danske Lov naar langt fra den norske i Klarhed og Overskuelighed. Hele det Apparat, den tumler med, er tungere end det norske og det svenske, der ikke kjender Overværgeraadsinstitutionen, og det er vel tvivlsomt, om det virkelig var nødvendigt at sætte saa mange Kræfter i Bevægelse

for at træffe de Bestemmelser, hvorom her er Tale. Men ved de mange Hjul, som man har ment at maatte sætte ind i Maskineriet for at faa det til at fungere tilfredsstillende, vil der jo ganske vist opnaas, at større Kredse gjøres interesserede i det vigtige Samfundsspørgsmaal, som den rette Behandling af de forsømte Børn er, saa vist som den forsømte og forbryderske Ungdoms Opdragelse paa betryggende Maade yder de bedste Garantier for hele Folkets lykkelige Udvikling i Fremtiden. Kun maa man haabe, at der nu ogsaa vil blive taget alvorligt fat paa at gøre Bygningen færdig ved snarest at oprette Statsopdragelsesanstalterne for vanskelige Børn, det, hvortil der fremfor alt er Trang, mere endnu end til Værgeraad og Overinspektion. Og man maa haabe paa, at Arbejdet i Børnehjem og Opdragelsesanstalter som hidtil, og maaske i højere Grad end hidtil, maa være præget af Alvor og Taalmodighed. Det er hér, det vigtigste Arbejde skal gøres. Børnesagen er bleven moderne, Børnehjælpsdagene ere Udtryk for en Anspændelse af Interessen i en usædvanlig og maaske ikke helt naturlig Grad. Hvor meget de Mænd og Kvinder, der deltage i Arbejdet, end maa paaskønne denne Interesse, de have Grund til at frygte for, at der vil indtræde en Reaktion, en Slappelse af Begejstringen. Men dette maa nødigt ske. Skulde det alligevel blive Tilfældet, saa er Loven der med de af den skabte Institutioner, som ville forhindre den tilbagegaaende Bevægelse i at faa Magten. Og dette er ikke det mindst betydningsfulde ved det foreliggende Lovarbejde.

C. E. Cold.

Værgeraadsinstitutionen og de private Foreninger for Børnesagen.

Ved Tærskelen til den Periode, i hvilken Ledelsen af Arbejdet for den forsømte og forvildede Ungdom er lagt i Værgeraadenes og Overværgeraadets Haand, er der adskillige Spørgsmaal vedrørende de nye Myndigheders Stilling og Virkemaade, der paatrænge sig, men et af de Spørgsmaal, der i første Række lægger Beslag paa Opmærksomheden, er Spørgsmaalet om, hvorledes og i hvilket Omfang man under den nye Ordning bedst kan løfte Arven fra den Tid, da Forsorgen for Børnene for den væsentligste Del var overladt det private Initiativ, og hvorledes de, der indenfor dettes Rammer hidtil have baaret Byrden af og nydt Tilfredsstillelsen ved dette Arbejde, ville stille sig til Sagen under de helt forandrede Forhold, som Loven af 14. April 1905 har hidført. Formaålet med de her fremsatte Bemærkninger er selvfølgelig ikke at fremsætte Spaadomme om, hvorledes Forholdet mellem Værgeraadsinstitutionen og de af det private Initiativ baarne Virksomheder i det enkelte vil udvikle sig, men da Karakteren og Formen af det forudsatte Samarbejde vil være af den mest afgørende Betydning for, hvorledes den nye Lov vil komme til at virke i det praktiske Liv, vil der være al Anledning til paa Forhaand at fremhæve visse Omstændigheder, der med Hensyn til denne Side af Sagen ville være af Betydning, og paa hvilke

det saaledes vil være af Vigtighed at have sin Opmærksomhed henvendt.

Under Forberedelsen af »Børneloven«, der i Hovedsagen er udarbejdet efter norsk Mønster, har man naturligvis lige fra først af været bestræbt paa i saa vidt Omfang som muligt at udnytte de Institutioner, der i Forvejen vare bragte til Eksistens ad privat Vej, og uden hvilke man, i hvert Fald i en Aarrække, vilde staa uden Midler til Lovens Gennemførelse. Da »Kommissionen angaaende Statstilsyn med Børneopdragelsen« i 1895 afgav sine Forslag, henviste den da ogsaa til Benyttelsen af de eksisterende Arbejdsstuer og Fortsættelsesasyler samt de forhaandenværende private (og kommunale) Børnehjem og Opdragelsesanstalter, der af vedkommende Ministerium eller af Kongen anerkendtes som egnede til at modtage Børn fra Værgeraadene. Om nogen direkte Medvirkning af de private Foreninger, der havde til Opgave at formidle eller overtage Børnenes Anbringelse til Opdragelse udenfor Hjemmet eller paa anden Maade at støtte den forsømte og forvildede Ungdom, var der dengang endnu ikke Tale, og det uanset, at der allerede paa det Tidspunkt var udfoldet en ikke ringe Virksomhed ogsaa i saadan Retning, idet navnlig Foreningen af 1837 til forsømte Børns Frelse i en lang Aarrække havde virket for Anbringelsen af Børn fra Hovedstaden, og De danske Plejehjemsforeninger da vare godt i Gang med at organisere sig som en hele Landet omfattende Institution.

Alt som Aarene gik, forandredes imidlertid Situationen i væsentlig Grad; Foreningen af 1837 udviklede sig til en stadig større og større Betydning, Plejehjemsforeningernes Organisation blev med Held gennemført og inddrog navnlig efterhaanden de større Provinsbyer under Arbejdet, Fængsels-selskaberne optog ogsaa paa dette Felt en ret omfattende Gerning, Kristelig Forening til vildfarende Børns Redning stiftedes i 1898 og fik snart fast Fod i de fleste Amter, Selskabet af 7. September 1898 til Støtte for faderløs Ungdom begyndte sin Virksomhed i København og Frederiks-

berg og Foreningen af Indre Missions Venner i Vendsyssel stiftedes i Efteraaret 1900. Da daværende Justitsminister Goos i Januar 1901 forelagde sit Forslag til Lov om offentlig Forsorg for vanrøgtede, vanartede og forbryderske Børns Opdragelse, var der netop Tale om et Forsøg paa at faa alle de forhaandenværende Institutioner og Foreninger til direkte at træde i det offentliges Tjeneste, idet navnlig de paagældende offentlige Myndigheder henvistes til ad nærmere angiven Vej at søge de i det givne Tilfælde paa-krævede Foranstaltninger af opdragende Art gennemførte ved Bistand af private Selskaber eller Foreninger, hvis Virksomhed det vel var Meningen at støtte, men ikke at erstatte fra det offentliges Side. Var dette Forslag blevet til Lov, vilde man sikkert ikke i Længden have følt sig tilfredsstillet ved Ordningen, medens denne paa den anden Side vel vilde have bidraget til at skabe en saadan fast organiseret Samvirken mellem de paagældende offentlige Myndigheder og Lederne af de private Institutioner og Foreninger, som kunde danne Grundlaget for en mere fyldestgørende Ordning og navnlig en saadan, der garanterede de fornødne Foranstaltningers Gennemførelse uden at svække det private Initiativs Interesse for Opgaven.

Da Forslaget ikke satte Frugt i nogen Lovgivningsforanstaltning, kom imidlertid den private Virksomhed paa dette Omraade til vedblivende at gaa sine egne Veje, og da Regeringen i Efteraaret 1904 atter tog Sagen op, var Situationen en saadan, at der næppe havde kunnet være Tale om at blive staaende ved en Ordning som den i 1901 foreslaaede. Vel var der i Hovedsagen Enighed om, at det private Initiativ paa et Felt som dette havde sine særlige Fortrin fremfor en Forsorg, der direkte hvilede paa Statens Autoritet, og til hvis Gennemførelse det offentlige skaffede alle Midlerne til Veje, men da det private Initiativ mangfoldige Gange og med stor Vægt havde erklæret sig ude af Stand til at gennemføre Sagen, for saa vidt det drejede sig om passende Anbringelse af unge Personer over Kon-

firmationsalderen, der paa Grund af deres forbryderske Tendenser trængte til Tvangsopdragelse, kunde man i hvert Fald ikke have nøjedes med mindre end en Deling af Opgaven, saaledes, at Staten helt og holdent overtog Forsorgen for dem, om hvis Anbringelse til Opdragelse udenfor Hjemmet der først blev Spørgsmaal efter deres Opnaaelse af 14- eller 15-Aars Alderen, medens Forsorgen for yngre Personer overlodes til det frivillige Arbejde med Støtte fra Statsmagtens Side.

Forf. har i sin Tid*) — i hvert Fald antydningvis — fremhævet Fordelene ved en Ordning som denne, der til Dels vilde betegne en Kombination af Kommissionsforslaget af 1895 og Regeringsforslaget af 1901, og som er baseret paa den Betragtning, at kun Staten som saadan vil kunne magte den ene Del af Opgaven (Tvangsopdragelse af de ældre Individer), medens det for de egentlige Børns Vedkommende vilde være ønskeligt i videst muligt Omfang at bevare Fordelene ved det rent frivillige Arbejde. Det følger i øvrigt af sig selv, at et mere eller mindre i den ene eller den anden Retning maatte bero paa et Skøn over de forhaandenværende Forhold, ligesom det ikke vil kunne bestrides, at en konsekvent Gennemførelse af en Sondring som den antydede vilde frembyde visse Vanskeligheder, og da Regeringen forelagde sit nu gennemførte Lovforslag om Behandlingen af forbryderske og forsømte Børn og unge Personer, tog den i hvert Fald Skridtet fuldt ud, idet Forslaget i alt væsentligt var overensstemmende med Kommissionsforslaget af 1895 og kun lod Spørgsmaalet om, naar de af Kommissionen foreslaaede Statsopdragelsesanstalter skulde oprettes, staa hen.

I endnu højere Grad end Kommissionsforslaget byggede saaledes Regeringsforslaget paa Forventningen om, at de Anstalter, der vilde udfordres, vilde blive tilvejebragte ad privat Vej, medens der paa den anden Side lige saa lidt her

*) Jvf. *mit Skrift: Samfundet og Børnene* (1904) S. 190.

som i Kommissionsforslaget var Spørgsmaal om officielt at benytte de Foreninger, der hidtil havde virket for Anbringelsen af Børnene i Opdragelsesanstalter, Børnehjem og private Plejehjem. Begge Forslag garantere i lige Grad, at en passende Anbringelse af Børnene kan finde Sted ved Værgeraadene og Overværgerraadets Foranstaltning, og den Medvirkning hertil, hvorom der fra de private Foreningers Side maatte kunne blive Spørgsmaal, kommer saaledes til at foregaa bag Kulisserne, hvilket altsaa vil sige, at disse Foreninger ikke — saaledes som efter Forslaget af 1901 — fremtræde som selvstændig virkende Led indenfor Lovens Rammer.

Folketingsudvalget, der i sin Betænkning af 17. Februar 1905 henviste til, at Kommissionen i sin Tid »ikke kunde regne med det private Initiativ som en saa virksom Faktor til Opgavens Løsning, som Lovgivningsmagten nu kan i dette Øjeblik« *), tog imidlertid direkte Sigte paa »en nøje Tilknytning mellem Statens foreslaaede Foranstaltninger og det bestaaende og prøvede private Arbejde« **), og i Henhold hertil foresloges det at optage visse Ændringer, der netop gik ud paa mere umiddelbart at udnytte de private Foreningers Medvirkning ved at forlene denne med en udtrykkelig Lovhjemmel og offentlig Anerkendelse. Af Bestemmelser i Loven, der have deres Udspring herfra, kan saaledes nævnes § 11, hvor det om Anbringelse af Børn i Familier, Børnehjem og Opdragelsesanstalter hedder, at Overværgeraadet kan træffe Bestemmelse om, at en besluttet Anbringelse udenfor Hjemmet skal ske »gennem Bestyrelsen for en af de med offentlig Anerkendelse privat virkende Foreninger for Børnesagen«, og hvor det om midlertidig Anbringelse af Børnene til Iagttagelse i et Optagelseshjem siges, at ogsaa en saadan Foranstaltnings Iværksættelse kan ske gennem en af de nævnte Foreninger, fremdeles

*) Rigsd.-Tid. 1904—5 Till. B Sp. 635.

**) Anf. St. Sp. 634.

§ 13, der giver Overværgeraadet Anvisning paa efter Omstændighederne at overdrage Forældremyndigheden over anbragte Børn »til den Forening, under hvis Varetagelse Anbringelsen finder Sted«, endvidere § 22, hvorefter det gennem Tilsynsværgerne udøvede Tilsyn med de i private Plejehjem anbragte Børn ikke omfatter de Børn, der ere anbragte af de i § 11 nævnte Foreninger, medmindre vedkommende Forening selv ønsker det, og endelig § 48, 1ste Stk., i Henhold til hvilken Bestemmelse Paaligning af Bidrag til anbragte Børn under 15 Aar kan undlades, for saa vidt Anbringelsen og Forældremyndigheden ere overdragne til en af de oftnævnte Foreninger, og der fra dennes Side ydes et tilsvarende Bidrag.

Den sidstnævnte Lovbestemmelse bærer Vidne om, at en egentlig Overdragelse af Forsorgen for vedkommende Barn efter Lovens Synspunkt forudsætter, at ogsaa Forældremyndigheden over Barnet er overdragen til den Forening, der har paataget sig Anbringelsen, hvilket atter konsekvent maa føre til at lægge den Begrænsning ind i den fornævnte Bestemmelse i § 22, at det gennem den beskikkede Tilsynsværge udøvede Tilsyn kun kan bortfalde overfor de af en anerkendt Forening i private Plejehjem anbragte Børn, for saa vidt og saa længe den paagældende Forening tillige er Indehaver af Forældremyndigheden i Henhold til Overværgeraadets Beslutning efter § 13. Ere de nævnte Forudsætninger — Foreningens Anerkendelse*), Overladelsen af Barnet til Anbringelse under Foreningens »Varetagelse« og Overdragelsen af Forældremyndigheden til Foreningen —

*) Loven giver ingen Vejledning til Besvarelsen af Spørgsmaalet om, hvorvidt der udfordres en udtrykkelig og formel Anerkendelse af Foreningen fra Justitsministeriets Side, om det kan anses for tilstrækkeligt, at vedkommende Forening ved Opnaaelsen af Statstilskud eller paa lignende Maade er anerkendt af Lovgivningsmagten eller Regeringen som en samfundsnyttig Institution, til hvilken der kan næres fuld Tillid, eller om det kun udfordres, at Foreningen efter Overværgeraadets Skøn indtager en saadan Stilling.

alle til Stede, da er ogsaa Barnet gennem vedkommende Forening under offentlig Forsorg og Foreningen dermed et Organ for dennes Udøvelse, men en naturlig Følge heraf maa det da formentlig være, at Foreningen — for saa vidt det overhovedet drejer sig om Børn, om hvis Anbringelse der i Henhold til Lovens § 11 er fattet Beslutning, — i enhver Henseende, naar ingen udtrykkelig Undtagelse er hjemlet, er bunden ved de almindelige og specielle Forskrifter om Anbringelsesmaaden, Anbringelsesstedet, Tilsynet m. v., som gælde for Udøvelsen af den offentlige Forsorg overhovedet. I saa Henseende kan fremhæves de almindelige og for alle vedkommende forbindende Forskrifter i §§ 12, 21, 25, 27 og 29, de nærmere Regler om Anbringelsesmaaden, som af vedkommende Værgeraad og Overværgeraadet ere fastsatte i Overensstemmelse med § 11 og § 22, 2det Stk., samt de særlige Bestemmelser, som af Overværgeraadet maatte være truffene med Hensyn til Anbringelsesstedet, saasom at dette skal ligge fjernt fra Barnets oprindelige Hjem, at det ikke maa falde sammen med en tidligere Kammerats Anbringelsessted o. s. v.

Det ses ikke rettere, end at alle disse Vilkaar — rent bortset fra Detailbestemmelsernes positive Indhold, hvorom nedenfor — maa være ufravigelige, allerede af den Grund, at vedkommende Forenings Overtagelse af Forsorgen forudsætter et Mandat fra Overværgeraadet, der selv er bundet ved Lovens Forskrifter og selv har at træffe de nærmere Bestemmelser, som ifølge Loven maa gaa forud for Anbringelsen, hvorledes denne end iværksættes.

I Statsopdragelsesanstalterne vil der overhovedet ikke være Spørgsmaal om en Anbringelse gennem andre end Overværgeraadet, medens det i og for sig maa kunne overlades private Foreninger paa den her forudsatte Maade at anbringe de til dem overladte Børn i Plejehjem, Børnehjem, almindelige Opdragelsesanstalter (Værnehjem) og anerkendte private Opdragelsesanstalter for særlig vanskelige Børn (Skolehjem), alt dog under Iagttagelse af Lovens Forskrifter og

de offentlige Myndigheders Beslutninger. Er der Tale om Anbringelse i Børnehjem, jfr. § 25, omfatter Værgeraadenes Tilsynspligt med disse efter § 26 dog lige fuldt de af Foreningerne dér anbragte Børn, og noget tilsvarende maa for alle i Henhold til Lovens § 11 anbragte Børn gælde om Overinspektørens Tilsynspligt og Tilsynsret efter § 24, saa at Overinspektøren navnlig overalt vil kunne gribe ind, naar han anser det fornødent. Den Forening, under hvis Varetagt Barnet i Overensstemmelse med det anførte maatte være stillet, kan derhos, naar overhovedet Lovens Forskrifter om Anbringelsesvilkaarene skulle være anvendelige paa Forholdet, ikke unddrage sig Efterkommelsen af Værgeraadenes og Overværgeraadets Beslutninger om en forandret Anbringelsesmaade eller et andet Anbringelsessted end det oprindelig valgte, idet navnlig Reglerne i § 22, 2det Stk. og § 29 under den givne Forudsætning maa have Gyldighed lige saa vel med Hensyn til Børn, der ere anbragte gennem private Foreninger, som med Hensyn til Børn, der ere anbragte ad anden Vej.

Paa den anden Side er det ikke stillet som Vilkaar for at overlade en anerkendt privat Forening Anbringelsen af et Barn og overdrage den Forældremyndigheden over Barnet, at Foreningen yder noget pekuniært Bidrag til Barnets Underhold og Opdragelse. Tværtimod ville i alle Tilfælde de Udgifter, der medgaa ud over de forsørgelsespligtiges Bidrag, blive udredede af offentlige Kasser (Stat og Kommune), og nogen Opfordring for vedkommende Forening til frivillig at yde et Pengebidrag vil følgelig som Regel kun foreligge, naar Foreningen maatte finde Anledning til at komme Forældrene til Hjælp ved helt eller delvis at udrede de Bidrag, som ellers skulde paalignes disse til Underhold og Opdragelse af Børn under 15 Aar, der ikke ere anbragte i nogen Opdragelsesanstalt for særlig vanskelige Børn (Skolehjem), jfr. § 46, noget, hvorom der efter det til Grund for Loven liggende Synspunkt*) vel næppe i synderligt Omfang

*) Jfr. Kom.-Bet. af 1895 S. 87.

vil blive Spørgsmaal, idet Værgeraadene have den videst mulige Adgang til ved Fastsættelsen af Bidragene at tage Hensyn til de bidragspligtiges økonomiske Evne og andre i Betragtning kommende Forhold.

En Overtagelse af Anbringelsen i den her forudsatte Forstand fra private Foreningers Side vil saaledes i intet Tilfælde være nødvendig for at komme ud over de økonomiske Vanskeligheder, som hidtil saa ofte kun have kunnet overvindes ved Foreningernes Hjælp, og da disse ikke blot i Henhold til det foran angivne almindelige Synspunkt for Bestemmelsen i § 11, 2det Stk., men navnlig ogsaa i Henhold til Lovens positive Forskrifter om Forsorgens Gennemførelse*) i Hovedsagen ere bundne ved de samme Normer om Anbringelsesmaade, Tilsyn m. v., som gælde i Tilfælde, i hvilke Foreningerne ikke medvirke, bliver der ej heller Tale om at bringe det antagne Barn ind under andre Vilkaar end de, som ellers vilde blive Barnet til Del. Betydningen af, at en privat Forening overtager An-

*) I saa Henseende kan i Tilslutning til det i Teksten allerede anførte særlig henvises til, at § 11, 2det Stk. taler om Gennemførelsen af en besluttet Anbringelse, enten gennem Værgeraadet eller gennem en af Foreningerne, uden at det antydes, at Valget af det sidstnævnte Alternativ medfører nogen principiel Afvigelse fra, hvad der gælder om det førstnævnte Alternativ, at § 13 giver Overværgeraadet Beføjelse til ogsaa at forandre sin Beslutning om Forældremyndighedens Overdragelse til den Forening, som har overtaget Anbringelsen i Henhold til § 11, at det i § 22 er fundet nødvendigt udtrykkelig at opstille en Undtagelsesregel for de gennem Foreningerne i private Plejehjem anbragte Børn, at Paragraffens 2det Stk. ikke indeholder nogen tilsvarende Undtagelsesbestemmelse, at § 24, 2det Stk. har Hensyn til Gennemførelsen af enhver Foranstaltning, som i Henhold til Loven træffes overfor de i § 1 omhandlede Børn, at § 25 handler om alle Børn, der i Henhold til Loven skulle anbringes i Børnehjem, at § 27 taler om alle Børn, der i Henhold til § 11 (altsaa ogsaa i Henhold til dennes 2det Stk. in fine) skulle anbringes i Opdragelsesanstalter, og at bl. a. §§ 31, 36 og 37 efter deres Indhold ikke kunne indskrænkes til kun at gælde for visse af de under Loven faldende Tilfælde.

bringelsen af og Forsorgen for Børn, for hvis Vedkommende der er fattet Beslutning i Henhold til § 11, jfr. § 13, indskrænker sig saaledes til, at Foreningen indenfor de ved Værgeraadets og Overværgeraadets Beslutninger og Anvisninger afstukne Grænser kan udvælge Anbringelsesstedet, at det ordinære og stadige Tilsyn med de i private Plejehjem anbragte Børn kan erstattes med et af Foreningens Bestyrelse eller dens egne Tillidsmænd udøvet Tilsyn, og at Foreningen maa antages at have Hjemmel til selv at sørge for, at de i Plejehjem anbragte Børn ved Skolepligtens Ophør anbringes i passende Stillinger, jfr. § 23, dog at Kontrakterne desangaaende ogsaa i saadanne Tilfælde maa forelægges Overværgeraadet til Godkendelse.

Efter det anførte*) vil der saaledes indtræde en væsentlig Forandring i den Stilling, som de store private Foreninger hidtil have indtaget overfor de af dem antagne Børn, selv om denne Forandring antagelig vil blive mere af retlig end af faktisk Natur. Betragtes Sagen ud fra Foreningernes eget Standpunkt, maa det selvfølgelig især tages i Betragtning, at disse, der hidtil have staaet fuldkommen frit og ukontrollerede, ville blive retlig bundne i forskellig Retning, og til Trods for den Vægt, der aabenbart fra Lovgivningsmagtens Side er tillagt de ovenfor citerede Bestemmelser, der under Lovforslagets Behandling i Rigsdagen bleve indsatte i Loven, tør det mulig ikke paaregnes, at Foreningerne som almindelig Regel ville overtage Forsorgen for Børnene paa den her forudsatte Maade, altsaa en Forsorg i Henhold til Børnelovens Bestemmelser om offentlig Forsorg. I saa Henseende har Loven vistnok bundet Foreningerne lovlig stærkt og indskrænket Overværgeraadets Competence i Henseende til Overladelsen af Forsorgen for Børnene til Foreningerne noget ud over,

*) Jfr. hermed *mit* Skrift: Det offentlige Børnetilsyn efter Lovene af 1ste og 14de April 1905 S. 57, 105—7, 124, 125, 127—28, 132—33 og 136.

hvad Hensynet til den fornødne Enhed i Arbejdet med Nødvendighed kræver.

Det rejste Spørgsmaal er imidlertid hermed ingeniunde afgjort, idet det navnlig drejer sig om, hvorvidt der da ikke er andre Maader, paa hvilke de Foreninger, der nyde almindelig Tillid, kunne overtage Anbringelsen og Forsorgen uden at blive saaledes bundne ved Lovens og de offentlige Myndigheders Kontrollforskrifter, og om der ikke ad anden Vej end den foran omtalte fra Værgeraadene og Overværgeraadets Side kan gøres Regning paa Foreningernes værdifulde Bistand og drages Fordel af den Erfaring og de Kræfter, som staa til disses Raadighed.

I førstnævnte Henseende er det indlysende, at det, uanset Bestemmelsen i Børnelovens § 19, ogsaa i Fremtiden vil kunne hænde, at Børn, der trænge til at anbringes udenfor Hjemmet, kunne blive antagne til Opdragelse af Foreningerne uden nogen som helst Medvirkning af Værgeraad og Overværgeraad. En af Hovedvanskelighederne under den hidtilværende Ordning har netop været den, at komme ud over Forældrenes Vægning ved at samtykke i Anbringelsen og Afgivelsen af Forældremyndigheden, og det kan vel anses for givet, at Forældrene, naar de staa i Fare for ved Indgreb fra Værgeraadets og Overværgeraadets Side at blive berøvede Forældremyndigheden, ville være langt villigere end før til overfor Foreningerne at samtykke i det Vilkaar, som disse regelmæssig have opstillet for at antage sig Børnene, nemlig Overdragelsen af Forældremyndigheden over disse. Skjønt det ligger saa fjernt som vel muligt fra Lovens Tankegang, at Værgeraadene skulde være en Slags Politimyndigheder, hvis Indskriden det fremfor alt gælder om at undgaa, vil det være ret naturligt, at Forældre, hvis Børn skeje ud, og som ikke kunne magtes i Hjemmet, foretrække i Mindelighed at overlade en privat velgørende Forening deres Børn, fremfor ved en offentlig Myndigheds Dekret at blive tvungne til at afgive disse, og de Børn, der saaledes i Henhold til Forældrenes Henvendelse

til Foreningerne eller overhovedet uden Medvirkning af Værgeraadene antages af Foreningerne, ville selvfølgelig komme under disses Forsorg og Varetægt paa ganske de samme Vilkaar som forhen. Selve Værgeraadenes Eksistens vil paa denne Maade utvivlsomt bidrage til at lette Foreningerne deres Opgave, at komme Børnene til Hjælp under Tilslutning fra Forældrenes Side, ligesom der ad denne Vej aabenbart vil blive arbejdet i samme Retning og mod samme Maal, som det er Værgeraadenes Opgave at arbejde. Værgeraad og Overværgeraad ville formentlig kun med Sympati kunne se paa en saaledes udøvet privat Virksomhed, og ville ikke have nogen Grund til at betragte denne under Synspunktet af et Indgreb paa deres eget Arbejdsfelt, men om nogen direkte Samvirken mellem de nævnte Myndigheder og Foreningerne er der dog endnu ikke Tale, hvorfor det har særlig Interesse at betragte Forholdet ud fra den Forudsætning, at vedkommende Barn allerede er kommet ind for Værgeraadet.

Til at retfærdiggøre en Indskriden af Værgeraadet er det ikke nok, at Barnet falder ind under en af de tre Grupper, der opregnes i Børnelovens § 1 under Litr. a—c, idet en saadan Indskriden ifølge Paragraffens Indledningspassus kun er paakrævet og begrundet, saafremt »Hensynet til de paagældendes Velfærd kræver det«. I Kommissionsforslagets Motiver hedder det herom bl. a., at der navnlig ikke bliver Spørgsmaal om at gribe ind i saadanne Tilfælde, »hvor Familien er i Stand til og villig til selv at træffe de fornødne Foranstaltninger«*), men hvad der her er sagt om Familien, gælder selvfølgelig lige saa fuldt om andre, saasom private Personer, Institutioner eller Foreninger, der tilsige deres Bistand til Barnets Redning, og til hvis Evne og Villie Værgeraadet kan nære fuld Tillid. Tilsiger saaledes en af de private Foreninger at overtage Forsorgen for et Barn, hvis Sag er forelagt Værgeraadet, og overfor

*) Jfr. Bet. S. 42.

hvilket der bør træffes opdragende Foranstaltninger, vil Værgeraadet slet ikke behøve at træffe nogen Beslutning, der gaar ud herpaa, eller med andre Ord, Beslutningen vil under Henvisning til, at Barnet efter det for Raadet oplyste nu er kommet i de bedste Hænder, kunne lyde paa, at der for Værgeraadets Vedkommende intet videre vil være at foretage i Sagen, jfr. § 16.

Dette gælder vel ikke, saafremt Forældrene stadig nægte deres Samtykke til Barnets Overgivelse til Foreningen og til Forældremyndighedens Overdragelse til denne, idet der i saa Fald af Værgeraadet maa fattes en formel Beslutning i Henhold til § 11 eller dog i Henhold til § 10, alt i Overensstemmelse med Lovens nærmere Regler om Gennemførelsen af offentlig Forsorg, men Bevidstheden om, at Værgeraadet og Overværgeraadet ere udrustede med den fornødne Magt i saa Henseende, vil vel som Regel være nok til at bryde Forældrenes Modstand, og naar denne under Forhandlingerne for Værgeraadet er brudt, kan der efter det anførte intet være til Hinder for, at Værgeraadet slaar sig til Ro med den saaledes i Mindelighed tilvejebragte Ordning eller endog yder sin Medvirkning til dennes Istandbringelse. I saa Fald kommer Sagen slet ikke ind for Overværgeraadet, medmindre dettes Formand, Overinspektøren for Opdragelsesanstalterne, i Henhold til Lovens § 24, 2det Stk. begærer sig Sagen forelagt, og Foreningen, der paa denne Maade har overtaget Barnet, staar da — ligesom efter den ældre Ordning — fuldkommen frit og ukontrolleret i Forhold til dette, idet Lovens Bestemmelser da ikke finde Anvendelse paa Forholdet, og idet der fra Værgeraadets og Overværgeraadets Side ikke foreligger noget Mandat, der er knyttet til bestemte, for Foreningen bindende Betingelser. Sagen er med andre Ord ordnet paa Grundlag af et Tillidsforhold og Indgrebets Nødvendighed bortfaldet ved Foreningens Tilsagn.

I det foregaaende er der kun talt om Foreningernes Overtagelse af Anbringelsen og Forsorgen, *enten* i Hen-

hold til et Mandat fra Overværgeraadet i Overensstemmelse med § 11 og dermed under de Vilkaar, som Loven opstiller for offentlig Forsorg, *eller* underhaanden med eller uden Medvirkning af Værgeraadet, men ogsaa udenfor disse Tilfælde vil de private Foreningers Bistand være af den mest afgørende Betydning for den offentlige Myndighed. Rent bortset fra den Adgang, der maatte frembyde sig til Benyttelse af de under Foreningerne hørende Opdragelses- og Optagelseshjem*), vil det saaledes for Overværgeraadet være af den største Vigtighed ved Udvælgelsen af private Plejehjem at kunne paaregne en Medvirkning af de Foreninger, der fra deres hidtilværende Virksomhed allerede have Tilbud om og Kendskab til passende Plejehjem, og som gennem deres faste Forbindelser Landet over i hvert Fald have en langt lettere Adgang til at udpege saadanne end en ny Institution, der paa dette vanskelige Felt først skal til at knytte sine Forbindelser.

Foreningerne maa vel forudsættes i første Række at ville benytte de Plejehjem, der staa til deres Raadighed, til Anbringelse af de af Foreningerne selv antagne Børn, men dermed udelukkes selvfølgelig ikke, at de i adskillige Tilfælde kunne give værdifulde Anvisninger, og at de tillige kunne være et Mellemlid ved selve Anbringelsens Iværksættelse. Her er altsaa Spørgsmaal om at skaffe gode Plejehjem og at bistaa Overværgeraadet med Børnenes Anbringelse i saadanne, men ikke om nogen Overtagelse af Forsorgen i Lovens Forstand, og ikke mindst i denne Retning tør der med Føje forventes et virksomt Samarbejde mellem Repræsentanterne for den offentlige og den private Børnehjælp. Særlig er der her tænkt paa de under De

*) I denne Forbindelse bør her erindres om, at Værgeraadene med Hensyn til Benyttelsen af Vuggestuer og Smaabørnsasyler, Arbejdsstuer og Fortsættelsesasyler udelukkende ere henviste til at søge Forbindelse med de Foreninger og private Institutioner, der ere Ejere af disse Anstalter, altsaa udenfor København hovedsagelig Byforeningerne under De danske Plejehjemsforeninger.

danske Plejehjemsforeninger hørende Amtsforeninger, der mulig endog i en eller anden Form kunne yde pekuniære Bidrag til Befordring af den bedst mulige Røgt og Pleje for Børnene, men ogsaa de andre store Foreninger, navnlig Foreningen af 1837 og Kristelig Forening ville sikkert ogsaa kunne tage Del i denne Side af Virksomheden, i hvert Fald gennem deres Tillidsmænd og tilsynshavende rundt omkring i Landet.

Maa det end antages, at der efter Børnelovens Ikrafttræden vil være adskillige Børn, for hvis Vedkommende der ikke alene fra Foreningernes Side ydes Bistand ved Anbringelsen, men som ligefrem antages af Foreningerne med eller uden Samvirken med Værgeraadene, er det paa den anden Side vel utvivlsomt, at Antallet af de saaledes antagne Børn efterhaanden vil gaa ned, allerede af den Grund, at Foreningerne nu ikke længere ere alene om at varetage denne Samfundsopgave. De store Foreninger og Organisationer, der hidtil ved Omstændighedernes Magt have set sig nødsagede til at koncentrere deres Virksomhed udelukkende paa denne Side af Sagen, ville saaledes under de forandrede Forhold antagelig blive friere stillet og i Tidens Løb satte i Stand til ogsaa paa anden Maade at virke til Fremme for Børnenes Vel.

Udsigten hertil har fra Værgeraadenes Standpunkt Krav paa den største Interesse, idet der i mangfoldige Retninger vil være Trang til baade økonomisk og ikke-økonomisk Støtte for Værgeraadenes forebyggende Arbejde*). Lovens Bestemmelser om de pekuniære Midlers Tilvejebringelse omfatter — bortset fra Omkostningerne ved Værgeraadsinstitutionen som saadan — kun de Omkostninger, der medføres af Foranstaltninger efter §§ 10 og 11, altsaa saadanne Foranstaltninger, om hvis Iværksættelse der er fattet formel Beslutning, medens Værgeraadene dog ikke

*) Nogle Eksempler fra dette Arbejdsfelt ere nævnte i Skriftet: Det offentlige Børnetilsyn S. 141, medens der med Lethed vil kunne opregnes adskillige andre.

skulde være afskaarne fra at hjælpe dér, hvor der vel tiltrænges Hjælp for Børnene, men hvor et egentligt Indgreb ikke skønnes at være fornødent. Det kan maaske have sin Betydning, at det ved § 10, 2det Stk. er paalagt Værgeraadet, naar slette økonomiske Forhold i Hjemmet skønnes at være den egentlige Aarsag til Børnenes Vanrøgt, da at gøre Kommunalbestyrelsen eller Bestyrelsen for »De fattiges Kasse« opmærksom paa Hjemmet, og at der hertil efter Omstændighederne vil kunne knyttes en Anbefaling om Hjælp fra Fattigvæsenet eller den fri Fattigkasse, men næppe nogen vil være i Tvivl om, at det — ogsaa for Opretholdelsen af den Opinion, at Værgeraadet i første Række er en hjælpende Institution, der ogsaa kan tage med en mild Haand, — vilde være langt at foretrække, om Raadet i givet Tilfælde kunde være Mellemlid mellem de paa-gældende og saadanne velgørende Institutioner, der ikke ere bundne ved andre Hensyn end at hjælpe i videst muligt Omfang og paa bedst mulig Maade.

Der findes vel adskillige private Foreninger med særlige Formaal, til hvilke Værgeraadene kunne henvende sig, saasom Foreninger, der yde Børnene Konfirmationsudstyr, Fodbeklædning, Bespisning o. s. v., der virke for at skaffe Børn Landophold om Sommeren, Oplæring af forskellig Art, Anbringelse i Plads ved Skoletidens Ophør o. s. v., og med saadanne Foreninger ville Værgeraadene ogsaa have en naturlig Opfordring til at træde i Forbindelse, enten direkte eller mulig gennem det nyoprettede »Børnehjælpskontor for Danmark«, men bortset fra, at der som Regel er lagt fuldt Beslag paa disse Foreningers Midler, ville de »Huller« i Velgørenhedsværket, der af alle erkendes at være til Stede, ogsaa for saa vidt der særlig tænkes paa Børnenes Sag, dog bedst kunne udfyldes gennem større Institutioner, der ikke i alt for høj Grad ere afhængige af økonomisk Op- og Nedgang, og som — til Dels i Lighed med Programmet for de under De danske Plejehjemsforeninger hørende Byforeninger udenfor København — ere beredte til at træde hjælpende

til, uden at være bundne til bestemte Former for Hjælpen. Skulde det vise sig, at de store private Foreninger, til hvilke der her navnlig sigtes, gennem en Begrænsning af deres Virksomhed med Hensyn til Børns Anbringelse udenfor Hjemmet bleve saaledes stillede, at de kunde optage en Virksomhed paa bredere Basis til Støtte for det af Værgeraadene ledede forebyggende Arbejde blandt Børnene, vilde der utvivlsomt herigennem blive aabnet Værgeraadene en Mulighed for at lægge en saadan Vægt paa denne Del af Arbejdet, at det oprettende Arbejde i væsentlig Grad vilde overflødiggøres.

Ingen kan vel for Tiden overskue Udviklingens Gang paa dette Omraade og optrække mere bestemte Linier for den her*) antydede Forskydning, som Børneloven antagelig vil medføre med Hensyn til Beskaffenheden af den fra de private Foreningers Side paaregnede Hjælp, men saa meget tør vistnok paastaas, at Loven — selv om den med Hensyn til Formen for Foreningernes Medvirkning er gaaet ud fra Forudsætninger, der næppe fuldt ud ville holde Stik, — ikke i nogen Henseende har berøvet den private Virksomhed paa Børnesagens Omraade nogen af dens Udviklingsmuligheder, og at den, naar blot Tillidsforholdet mellem Værgeraadsinstitutionens og det private Initiativs Repræsentanter søges opretholdt fra begge Sider, afgiver et brugbart Grundlag for et frugtbringende Samarbejde.

At Medarbejderne indenfor Værgeraadsinstitutionen i videst muligt Omfang ville søge Støtte hos de private Foreninger, er vel paa Forhaand givet, allerede af den Grund, at de næppe uden Foreningernes Hjælp ville kunne komme ud over adskillige af de Vanskeligheder, som Arbejdet vil føre med sig, men ligesaa lidt vil der være Grund til at betvivle, at Lederne indenfor det private Initiativ skulde skuffe de Forventninger, der næres til dem. Herfor borger ikke alene Hensynet til Foreningsarbejdets Trivsel og til Virkelig-

*) Sml. ogsaa Det offentl. Børnetylsyn S. 144.

gørelsen af Foreningernes egne Formaal, men ogsaa den levende Interesse for Børnelovens Gennemførelse, som det private Initiativs Mænd have lagt for Dagen, og den væsentlige Indflydelse, som disses Hovedrepræsentanter have haft paa selve Lovens Indhold*). Overhovedet stiller Forholdet sig saaledes, at der, til Trods for visse Ufuldkommenheder i Loven, kun er Anledning til med fuld Fortrøstning at tage Arbejdet op under de nye Forhold, noget, der i lige Grad gælder begge Parter i det nu tvedelte Arbejde, hvis Maal under alle Omstændigheder er ét og det samme.

*) Med Hensyn hertil samt til det private Initiativs Stilling til Loven i det hele vil navnlig kunne henvises til tvende Skrivelser fra »Børnesagens Fællesraad« til Rigsdagsudvalgene af December 1904 og 18. Marts 1905 (Rigsd.-Tid. 1904—5 Till. B. Sp. 653—64 og 1685—90).

Axel Petersen.

Midlertidig Lov af 1. April 1905 om nogle Ændringer i Straffelovgivningen.

Det være sagt straks, at denne Lov, som traadte i Kraft fra 8. Septbr. d. A., indeholder saa mange gode Tiløb til en Reform i vor Straffelovgivning, at den havde fortjent udelte Anerkendelse, hvis den ikke havde været plettet af den saa meget omtalte Pryglestraf. Takket være den imod denne Straf rejste stærke Bevægelse, har man nemlig ikke kunnet blive staaende ved det oprindelige Regeringsforslag, som den 13. Novbr. 1903 forelagdes Folketinget, og hvis eneste Indhold — foruden en Udvidelse af Nødværgeretten — just var Indførelse af Pryglestraffen, men man har for at faa de fornødne Stemmer samlet om denne, hvis Gennemførelse var bleven til et politisk Magtspørgsmaal, været nødt til at kæde den sammen med en Række gavnlige Reformer, idet Pryglens Omraade samtidig er blevet saa begrænset, at de kun ville faa ringe praktisk Betydning.

Legemlig Revselse, d. v. s. fra 10—27 Slag Tamp eller Rotting, skal nemlig kun i følgende Tilfælde som Tillæg til den i øvrigt forskyldte Straf i offentlige Sager idømmes Mandspersoner mellem 18 og 55 Aar:

- 1) for saadanne mod sagesløs Person*) begaaede Voldshandlinger af alle Arter, Drab undtaget, som have

*) d. v. s. en saadan, hvis Forhold ikke kunde give rimelig Anledning til Voldsgerningen.

medført betydelig legemlig Smerte eller et længere Sygeleje eller længere Tids Arbejdsudygtighed, naar Gerningsmanden enten har villet saadan Følge eller dog har maattet forudsé den som en mulig eller ikke usandsynlig Følge af Gerningen, og han derhos i Løbet af de sidste 5 Aar under en offentlig Sag for forsætlig Vold eller en med forsætlig Vold forbunden Forbrydelse enten er idømt Frihedsstraf eller Bøde paa mindst 200 Kr. eller har vedtaget en saadan Bøde.

- 2) for gentagen Utugt med eller usædeligt Forhold mod Pigebørn under 12 Aar eller Forsøg derpaa.

At den under 1 ommeldte Voldshandling udgør Bestanddel af en anden Forbrydelse, f. Eks. Røveri eller Voldtægt, udelukker ikke Anvendelse af legemlig Revselse.

For Personer mellem 14 og 18 Aar har Legemsstraf allerede hidtil kunnet anvendes ogsaa for andre Forbrydelser; Loven indskrænker imidlertid dennes fremtidige Anvendelse til Voldsforbrydelser, Straffen kan for disse Personers Vedkommende blive ikke blot Tillægsstraf, men ogsaa Enestraf, og dens Idømmelse er ikke bunden til de for Legemsstrafs Anvendelse paa voksne Personer fastsatte Betingelser med Hensyn til Voldens Art og Følger, Gentagelse etc. For Drenge fra 14—15 Aar bliver Legemsstraffen dog ikke Tamp eller Rotting, men Ris fra 10 indtil 2×25 Slag.

Legemsstraf kan, naar ikke skærpede Omstændigheder foreligge, undlades idømt paa Personer over 50 Aar og paa halvt utilregnelige Personer, naar denne Tilstand ikke hidrører fra selvforskyldt Beruselse.

Naar Legemsstraf idømmes som Tillægsstraf, maa Fængsel paa Vand og Brød ikke idømmes som Hovedstraf, og den til Legemsstraf dømte skal i de sidste 2 Døgn før og i det første Døgn efter Revselsens Fuldbrydelse henhidde i Varetægtsfængsel og i Enkeltcelle.

Selvfølgelig skal det endelig ved Lægeerklæring godtgøres, at vedkommende kan taale den idømte Legemsstraf,

som meddeles paa Sædet, ved Tamp beskyttet af Skjorte og Benklæder, ved Rotting kun af Skjorte. Kan Legemsstraf ikke taales, undergives den almindelige Straf en passende Skærpelse.

Hermed er i det væsentlige gjort Rede for Lovens og den dertil sig sluttende Anordnings Bestemmelser om Legemsstraffens Anvendelse. — Hvad Loven i øvrigt angaar, er det klart, at en saadan stykkevis Reform af en systematisk Lov som Straffeloven af 10. Februar 1866 altid løber Fare for at skabe Principstridigheder og vanskelige Fortolkningsspørgsmaal, som det her ikke er Stedet at komme ind paa. Her skal kun Lovens Hovedbestemmelser betragtes i deres Almindelighed og i deres Forhold til den ældre Lovgivning.

I. Skærpelse af Straffene og Paatalereglerne ved Vold. Sædelighedsforbrydelser, Betleri og Løsgænger.

Vold mod sagesløs Person, som ikke har medført Saar eller anden Skade, men dog fremkaldt en ikke rent forbigaaende Lidelse, kunde tidligere afgøres ved Bøder, Fængsel eller Tvangsarbejde indtil 6 Maaneder, hvorimod Bøder nu hverken kunne vedtages eller idømmes; der skal ubetinget idømmes Fængsel eller Tvangsarbejde indtil 2 Aar, og i Gentagelsestilfælde samt for Vold imod Slægtninge i opstigende Linie, Hustru eller Børn kan anvendes Strafarbejde indtil 6 Aar. En tilsvarende Forhøjelse er derhos indført af Minimum og Maksimum af Straffen for Vold, der medfører Saar eller Skade paa Helbred, af den i den gamle Straffelovs § 203 omhandlede Art.

Endvidere er der givet en videre Adgang til offentlig Paatale af selve den laveste Grad af Vold mod sagesløs Person end tidligere, idet denne finder Sted, ikke blot naar den angrebne begærer det, men ogsaa naar almene Hensyn efter Paatalemyndighedens Skøn kræver det. Før var den angrebnes Begæring ikke tilstrækkelig, det fordredes, at Voldsgerningen skulde være forbunden med For-

styrrelse af den offentlige Fred, Indtrængen i den overfaldnes Hus eller desl.

For Voldtægt og andre grovere Sædelighedsforbrydelser, navnlig ogsaa Utugt med Pigebørn eller Forsøg derpaa, kan Straffen fremtidig ikke blive andet end Straf-arbejde, der i Gentagelsestilfælde kan stige til 16 Aar. Med Hensyn til Gentagelsesstraffens Anvendelse stilles derhos Forsøg og fuldbyrdet Forbrydelse og de forskellige Arter af Sædelighedsforbrydelser lige.

Det havde sikkert været paa sin Plads ogsaa paa dette Omraade at udvide den offentlige Paatale, nemlig saaledes, at denne ikke, som Tilfældet er, naar det drejer sig om Pigebørn mellem 12 og 16 Aar, blev afhængig af Forældres eller Værges Forlangende, hvilket sikkert ofte fører til, at Paatale frafalder, naar der kan presses Penge af Gerningsmanden.

Hvad Straffen for Belleri og Løsgængereri angaar, da var dennes tidligere Måksimum henholdsvis 90 og 180 Dages Tvangsarbejde; dette er nu i alle Tilfælde, hvor den Skyldige i de sidste 5 Aar to Gange er dømt til højere Straf end simpelt Fængsel for Belleri, Løsgængereri, Rufferi, Alfonseri eller nogen af de i Strfl.s Berigelseskapitler omhandlede Forbrydelser, forhøjet til 2 Aar, overensstemmende med adskillige andre Landes Lovgivning; der er yderligere aabnet Adgang til Anvendelse af Fængsel paa sædvanlig Fangekost for disse Overtrædelser, hvorhos Adgangen til Appel til Højesteret er bleven indskrænket for 3die Gangs Overtræderes Vedkommende, saa at den hidtil ikke sjældne Sport at appellere for at sikre sig Vinterkvarter i Fængsler eller Tvangsarbejdsanstalter foreløbig vil falde mindre let at udøve.

II. Inddragelse under Straffeloven af hidtil straffri Forhold og Skærpelse af Straffen for professionelle Forbrydere.

Ved Lovens § 4 inddrages under Straffeloven og trues med Straf af Fængsel eller Tvangsarbejde og i Gentagelses-

tillælde Strafarbejde indtil 2 Aar den, der, uden at Forholdet bliver Rufferi eller deslige, som Mellemmand i vindsyg Hensigt tilskynder eller fremmer Utugt, eller som i samme Hensigt udnytter en Kvindes erhvervsmæssige Utugt eller søger at afholde hende fra at opgive den. Samme Straf ifalder den, der helt eller delvis lader sig underholde af en Kvinde, der driver Utugt som Erhverv, og den, der for Betaling udøver eller lader sig bruge til Utérlighed med andre Personer af samme Køn, uden at dette falder ind under den alt efter Straffeloven strafbare Omgang mod Naturen.

Adskillige højst forargelige Forhold, som tidligere vare straffri, ere herved inddragne under Straffeloven; særlig vil de saakaldte »Alfonsers« Levevej fremtidig kunne rammes alvorlig, og ligeledes det i Storbyer voksende Antal af dybt depraverede Eksistenser, som helt eller delvis leve af at tjene andres perverse Tilbøjeligheder for siden at afpresse deres Offre Penge ved at true med offentlig Skandale eller lign.

For de her omhandlede Forbrydelser, for alle Ejendomsforbrydelser samt for Løsgængeri og Betleri skal det derhos ifølge Lovens § 18 tages i Betragtning som en meget skærpende Omstændighed, at den skyldige er en Person, om hvem det efter de foreliggende Oplysninger maa antages, at han helt eller delvis ernærer sig ved Lovovertrædelser af ovennævnte Art.

Dette kan blive en Bestemmelse af stor Betydning, navnlig ogsaa, fordi der efter dens forannævnte Ord til dens Anvendelse næppe vil kunne fordres et fuldkommen positivt, stringent juridisk Bevis for, at vedkommende driver sin Forbrydelse professionelt. Det maa formentlig f. Eks. være tilstrækkeligt, at han tidligere hyppig er straffet for lignende Lovovertrædelser og ikke kan gøre Rede for anden lovlig Næringsvej i et længere Tidsrum omkring den Tid, hvori hans Forbrydelse er begaaet.

III. Udvidelse af Anvendelsen af Fængsel paa sædvanlig Fangekost, denne Strafs Forbindelse med Arbejdstvang samt Skærpelse af de disciplinære Straffemidler i Fængsler og Tvangsarbejdsanstalter.

Der er flere Steder i Loven givet Anvisning paa Anvendelse af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i Tilfælde, hvor dette tidligere enten slet ikke lod sig gøre eller i alt Fald var højst usædvanligt, og § 13 giver derhos den almindelige Regel, at i de Tilfælde, hvor ifølge Straffeloven af 1866 den laveste for en Forbrydelse fastsatte Straf er Fængsel paa Vand og Brød, kan Straffen omsættes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 eller under formildende Omstændigheder i dobbelt saa mange Dage. Dette vil eksempelvis være Tilfældet ved 1ste Gangs Tyverier og en stor Del Bedragerier, saa at der altsaa herved er gjort et betydeligt Tilløb til en fuldstændig Reform af vore korte Frihedsstraffe, hvoraf hidtil c. 95 % har været Fængsel paa Vand og Brød. I hvilket Omfang denne Adgang vil blive benyttet, beror imidlertid paa Domstolene, og disse ville i deres Afgørelser sikkert væsentlig lade sig bestemme af Hensynet til, om denne Straf, saaledes som den maatte blive eksekveret, kan antages at ville have mere reformatorsk Betydning end den hidtidige Straf af Fængsel paa Vand og Brød, hvorfra Recidivprocenten er c. 33. I saa Henseende er det for det første meget vigtigt, at Straffen vil vare betydeligt længere end hidtil. Lige saa vigtigt er det, at Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost efter Lovens § 12 fremtidig er forbundet med Arbejdstvang. Dette imødekommer et ofte fra praktiske Kriminalisters Side fremsat Ønske, og man er ved disse Bestemmelser kommen ind paa det samme Spor, som Udviklingen andetsteds har ført til, nemlig at de korte Frihedsstraffe væsentlig kun ved deres Kortvarighed adskille sig fra Strafarbejdsstraffene, og Skridtet vil sandsynligvis ved den forestaaende

Revision af Straffeloven blive taget fuldt ud, saa at Vand- og Brød-Straffen helt forsvinder.

Arbejdstvangens Gennemførelse vil imidlertid sikkert i de mindre Fængsler støde paa uovervindelige Vanskeligheder, og den sig til Loven sluttende Bekendtgørelse af 6. Septbr. d. A. løser langt fra disse. Naar denne saaledes giver Anvisning paa at lade Personer, der have lært et Haandværk eller lignende, udøve dette med egne Materialier og Redskaber, bekræfter den kun den alt ifølge Arrestreglementet af 7. Maj 1846 gældende Regel, for hvilken der dog yderst sjælden findes praktisk Anvendelse. Naar Bekendtgørelsen derhos henviser til at beskæftige Fanger ved Værkplukning, Sivfletning, Halmfletning, Uldklipping, lettere Børstenbinderi, Reparation af Træfodtøj, Vævning, Spind og for kvindelige Fanger forskelligt kvindeligt Haandarbejde, saa hjælper dette ikke stort og er heller ikke andet, end hvad der hidtil har fundet Sted i det Omfang, hvori det overhovedet lader sig gøre, og det vil ikke sige meget. Værkplukning forsvinder mere og mere og er selv under større Forhold meget vanskelig at erholde, fordi det Materiale, hvoraf Tovværket nu til Dags væsentlig forarbejdes (Manilahamp), ikke kan bruges i samme Øjemed som det gamle Tovværk (Kalfatring af Træskibe); Sivfletning og Halmfletning drives dels en Del som Husflid og dels rent fabrikmæssig med Maskiner etc., Børstenbinderi er her i Landet blevet en stor Industrigren for de blinde og Af sætningen overordentlig vanskelig, og lignende Indvendinger gælde de øvrige anførte Arbejder.

I de større Fængsler, hvor man altid raader over en vis større Arbejdskraft, kan det nok lade sig gøre at faa en Entreprenør til at overtage denne, skønt de idelige Klager over Fængselsarbejdets Konkurrence med det fri Arbejde ogsaa her lægge Vanskeligheder i Vejen, men i de mindre Fængsler, hvor der snart ingen Fanger er, snart et Par Stykker, vil det som sagt være umuligt til enhver Tid at kunne give Fangerne Arbejde, end sige Arbejde,

der egner sig til Fængselsarbejde, det vil bl. a. sige: ikke er alt for sløvende kedsommeligt, men stiller Krav baade til Legeme og Aand.

Lovens Bestemmelser om, at Kommunerne af Staten kunne faa erstattet de Udgifter, der foranlediges ved, at et Arresthus indretter sig paa at gennemføre Arbejdstvangen, og om, at Fanger paa Statskassens Regning kunne anbringes til Straffens Udstaaelse i de hensigtsmæssigste Arresthuse, pege da ogsaa i den rigtige Retning: centrale Statsanstalter, som ogsaa i andre Henseender vilde kunne faa en med Straffens Hensigt langt mere overensstemmende Karakter, end det kan ske i de smaa, lokale Arresthuse med deres ganske forskelligartede Fangebestand og uensartede Bestyrelse. I sidstnævnte Henseende skal blot nævnes, at der ingen almindelige Regler findes om Kosten paa denne Straf, afset fra en Bestemmelse om dens minimale Næringsværdi, saa at hvert Arresthus giver sin Kost, ligesom alle nærmere Regler om Straffens Udførelse, afsét fra Arbejdstvangen, ere overladte de forskellige Arrestinspektører, hvilket atter ofte vil sige Arrestforvarerne.

Naar Fængsel paa sædvanlig Fangekost nu synes at skulle blive idømt i betydelig større Omfang end tidligere og søges gjort mere reformatorisk, kræver dette derfor ogsaa en Revision af Arrestreglementet med dette Hensyn for Øje.

Paa ét Punkt har Loven været opmærksom herpaa. Til Arbejdstvangens Gennemførelse overfor modvillige Personer vilde de almindelige disciplinære Straffemidler efter Arrestreglementet (Nægtelse af Lys om Aftenen, af Arbejde eller af Ekstraforplejning samt Anvendelse af Spændetrøje og Rotting) være ganske utilstrækkelige. Den første Straf er uanvendelig den halve Del af Aaret, de to næste ved Fængsel paa sædvanlig Fangekost med Arbejdstvang og de to sidste ofte for strenge eller uanvendelige paa Grund af vedkommendes Alder eller Sundhedstilstand. Det er derfor heldigt, at Lovens § 10 fastsætter, at, naar en Person,

der udstaar Frihedsstraf, hensættes i Strafcelle, medregnes den dér tilbragte Tid ikke i Straffetiden, hvilket ifølge Landstingsudvalgets Betænkning over Loven herefter bliver en for alle Frihedsstraffe fælles Regel. Endnu heldigere vilde det have været, om de ovenfor nævnte ubrugelige Disciplinærmidler vare blevne forøgede med de for Tvangsarbejde fastsatte, ny og særdeles brugbare Disciplinærstraffe: haardt Natteleje og mørk Arrest med eller uden Kostindskrænkning.

IV. Skærpelse af Reglerne om Bøders Afsoning.

Medens Bøder tidligere kunde afsones og som Regel afsonedes med Fængsel paa Vand og Brød efter en urimelig billig Skala, skulle de fremtidig afsones paa simpelt Fængsel, saaledes at de første 40 Kr. afsones med 4 Kr. daglig, de næste 60 med 6 Kr. og det resterende med 10 Kr. daglig, hvilket vil sige, at Afsoningen vil tage c. 6 Gange saa lang Tid som tidligere. Om det vil føre til, at Bøder betales i større Omfang end før, er naturligvis tvivlsomt, men det vil i alt Fald fjerne saa store Urimeligheder som, at Bøder paa indtil 70 Kr. f. Eks. afsones med 2 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Det staar endnu tilbage at udfinde et passende Arbejde, som kunde skaffe Ækvivalent for Bødens Størrelse; maaske opfindes der engang en Maskine, hvorved Bødeafsoneren ved f. Eks. at dreje et vist Antal Gange paa et Hjul kan producere opsamlet elektrisk Energi eller anden Kraft af Bødens Værdi til industrielt Brug.

V. Udvidelse af Nødværgeretten.

Det straffri Nødværge var tidligere saaledes begrænset, at det kun til Forsvar for Liv, Helbred eller Velfærd var tilladt at anvende saadanne Forsvarsmidler, ved hvilke Angriberens Liv udsattes for øjensynlig Fare. Disse ere

fremtidig ogsaa tilladte mod Overfald, hvoraf betydelig Skade paa Person med Rimelighed kan forventes.

VI. Indskrænkning af Børns og unge Menneskers Strafbarhed.

Med Hensyn til Børns og unge Menneskers Strafbarhed ere Forandringerne betydelige.

Først og fremmest er at mærke, at Børn under 14 Aar overhovedet ikke mere kunne straffes, medens de tidligere, naar de vare over 10 Aar, kunde straffes med Ris, simpelt Fængsel eller Forbedringshusarbejde. I Stedet for Straf skal nu efter forudgaaet strafferetlig Undersøgelse træde mere eller mindre strenge Opdragelses- og Sikringsmidler, stigende gennem forskellige Grader fra Advarsel til Anbringelse paa Opdragelsesanstalt indtil det fyldte 18de Aar, under særlige Omstændigheder endogsaa ud over denne Alder. I Forbindelse hermed kan Opdragelsesretten efter Omstændighederne fratages Forældrene og overgives til andre, en Foranstaltning, hvortil der ofte har været stærk Trang, men som tidligere ikke har ladet sig gennemføre uden store Vanskeligheder. Varetægtsfængsel kan derhos kun anvendes paa Børn under 14 Aar, naar Omstændighederne ikke tillade at erstatte det ved at sætte Barnet under Tilsyn af paalidelige Personer. Udgifterne ved de omtalte Foranstaltninger afholdes som Delinkventomkostninger med Refusion af de forsørgelsespligtige.

Personer mellem 15 og 18 Aar kunde tidligere straffes med Rotting og de almindelige Straffe undtagen Fængsel paa Vand og Brød, dog med en vis Nedsættelse, og ikke med over 8 Aars Strafarbejde. Som ovenfor nævnt, er nu Legemsstraf afskaffet ogsaa for denne Aldersklassens Vedkommende undtagen for Voldsforbrydelser; Fængsel paa Vand og Brød kunne de fremdeles ikke faa; og Justitsministeren er bemyndiget til at frafalde Paatale paa Betingelse af, at den paagældende kan anbringes under betryggende

Forhold og i et nærmere fastsat Aaremaal, der kan strække sig indtil det fyldte 21 Aar, undergives et dertil skikket Tilsyn af Foreninger eller deslige. Gør den paagældende sig inden den fastsatte Tidsfrists Udløb skyldig i ny Forbrydelse eller begaar væsentlige Overtrædelser af de ham af Tilsynet givne Forskrifter, optages Straffesagen paa ny. Udgifterne ved de her omhandlede Foranstaltninger afholdes efter de samme Regler, som ovenfor anførte med Hensyn til Børn under 14 Aar.

For Børn mellem 14 og 15 Aar gælder fremtidig de samme Regler som for Personer mellem 15 og 18 Aar, naar undtages, at de første skulle have Ris i Stedet for Rotting for Voldsforbrydelser.

De her gengivne Bestemmelser om offentlig Opdragelse og andre Sikringsmidler, om de Myndigheder, som derom træffe Bestemmelse, og om Afholdelsen af de derved foranledigede Udgifter gælde dog kun, indtil Loven af 14. April 1905 i sin Helhed er traadt i Kraft, hvilket først kan ske, naar de fornødne Opdragelsesanstalter ere tilvejebragte.

VII. Indførelse af betingede Straffedomme og ny forebyggende Midler.

Naar en Straffedom ikke lyder paa anden Straf end Bøder, Fængsel eller Tvangsarbejde, kan det under formildende Omstændigheder i Dommen bestemmes, at Fuldbyrnelsen skal udsættes. Bliver den saaledes domfældte inden 5 Aar idømt højere Straf end Bøder, fuldbyrdes ogsaa den udsatte Straf; i modsat Fald bortfalder den og de til Dommen knyttede Virkninger med Hensyn til borgerlige Rettigheder etc.

Ogsaa dette er jo en Reform, som i adskillige Aar har været paa Tale, og den maa siges at være udført paa en heldig Maade. Navnlig er det sikkert rigtigt, at Fristen er sat til 5 Aar, dels af Hensyn til den ringe Til-

bagefaldschance efter dette Tidsrums Forløb og dels af Hensyn til, at dette just er den Tid, der efter de almindelige Regler skal hengaa, for at Æresoprejsning kan opnaas. I disse Henseender har Loven adskillige Forbilleder i Udlandet, hvor det ogsaa oftere bestemmes, at Udsættelsen kan betinges af, at den domfældte yder den forurettede Erstatning. At det kan opstilles som Betingelse for Udsættelsen, at han undergiver sig en nærmere bestemt moralsk Forsorg, lader sig optage paa Drankerasyl, anbringe i Plads under et Fængselsselskabs Tilsyn eller lign., er derimod noget helt nyt og noget godt.

Ved Forbrydelser, der efter de ovenfor gengivne Regler medføre Legemsstraf som Tillægsstraf for Vold eller Sædelighedsforbrydelse eller (for Personer mellem 14 og 18 Aar) som Hovedstraf for Vold, kan betinget Straffedom ikke afsiges, og saadan Dom vil over Hovedet paa Grund af Lovens Strafferegler være udelukket ved de fleste Sædelighedsforbrydelser.

Efter at Lovgivningsmagten altsaa nu har fastsat almindelige Regler for Anvendelse af betinget Strafudsættelse og henlagt dette Spørgsmaals Afgørelse under Domstolene, maa man haabe, at den betingede Benaadning ad administrativ Vej, hvormed der i de senere Aar har været eksperimenteret, maa ophøre.

Af andre ny forebyggende Midler skal først nævnes Bestemmelsen om, at Dom for Vold mod sagesløs Person eller for Voldtægt eller andre grovere Sædelighedsforbrydelser, som skønnes begaaede under Paavirkning af spirituøse Drikke, giver Dommeren Adgang til at meddele vedkommende Paalæg om i et Tidsrum af indtil 5 Aar fra hans Løsladelse ikke i nogen næringsdrivendes Lokale at nyde spirituøse Drikke eller at færdes udenfor sit Hjem i kendelig beskænket Tilstand. Saadant Paalæg bekendtgøres i de af Københavns Politi for hele Landets Politiovrigheder udgivne »Politiefterretninger«, og Overtrædelse deraf straffes med Fængsel paa sædvanlg Fangekost eller

Tvangsarbejde indtil 3 Maaneder. Den næringsdrivende, som mod Politiets Forbud skænker for en saadan Person, straffes derhos med en Bøde fra 20—400 Kr.

Naar en Person for 3die Gang i Løbet af 5 Aar dømmes for Betleri, Løsgænger, Tyveri, Falskmøntneri, Falsk eller nogen af de ovenfor omhandlede Forbrydelser, der gaa ud paa at udbytte andres Utugt, og de 2 foregaaende Domme gik ud paa højere Straf end simpelt Fængsel, kan der ved Dommen gives vedkommende Paalæg om i et Tidsrum af indtil 5 Aar fra hans Løsladelse at tage Ophold i den Kommune, som af Politiet anvises ham, og straffes Overtrædelse af dette Paalæg med Fængsel paa sædvanlig Fangekost eller Tvangsarbejde indtil 3 Maaneder. Ophold paa et Sted udenfor Forsørgelseskommunen kan Politiet dog kun anvise med vedkommende Opholdskommunes Samtykke, og saadant tvunget Ophold kan aldrig begrunde Erhvervelse af Forsørgelsesret.

Endelig er der givet en udvidet Adgang til at udvise Udlændinge under Straffetrusel, naar der i Løbet af de sidste 5 Aar 3 Gange er idømt højere Straf end simpelt Fængsel for Vold mod sagesløs Person eller for de oftnævnte Forbrydelser, der bestaa i Udbytning af andres Utugt.

S. Grundtvig.

Vidneudsagnets Psykologi. Ledende Grundsætninger for Domstolenes Praksis.

Af William Stern, ved Aug. Goll.

I Tilslutning til de under Titlen »Bidrag til Vidneudsagnets Psykologi« i Tidsskriftet 1902, Pag. 18 flg. og 1903, Pag. 179 flg. offentliggjorte Artikler meddeles her de af W. Stern i det indholdsrige og højst interessante Tidsskrift »Beiträge zur Psychologie der Aussage« (Leipzig, regigeret af William Stern, 2det Hefte 1905) offentliggjorte Grundsætninger, der maa siges at indeholde, hvad denne nye Videnskabsgren hidindtil har naaet at fastslaa som de sandsynlige Resultater af dens energiske Forskninger. Grundsætningerne ere med enkelte Ændringer og Tilføjelser enslydende med nogle af Stern som Grundlag for en Diskussion i Wiens juridiske Forening December 1904 udarbejdede Theses, og ere første Gang offentliggjorte i Allg. Österr. Gerichtszeitung 55de Aarg. Nr. 51.

Indledning.

1. Den første Virkning af Studierne over Vidneudsagnets Psykologi er den negative Un-

dergraven af den Tillidsfuldhed, hvormed Vidneudsagnet hidtil stedse har været modtaget.

De foretagne Forsøg med Voksne og Børn, Dannede og Udannede, Mænd og Kvinder, have godtgjort, at foruden det bevidste og det paa Hallucination, Forfølgelsesideer, pseudologia phantastica grundede patologisk betingede Falskudsagn, bestaar der et bredt Bælte af normalpsykologiske Opfattelses-, Erindrings- og Udsagnsforfalskninger, som man maa regne med ved enhver Vidneafhøring. Eden yder selv overfor Vidner af bedste Kvalitet ingen Garanti for Udsagnets Fejlfrihed.

2. Men Undersøgelsen af Vidneudsagnets Psykologi tillader — og deri har den sin Hovedbetydning — at drage en Række Slutninger, der ved at tages som Udgangspunkt vil bevirke, at Vidnebeviset bliver rigtigere vurderet, og som saaledes forhøjer dets Værdi.

Disse positive Fremtidsudsigter forudsætter, at Afhøringstekniken, fra at være blot Rutine, hæves op til en videnskabelig begrundet Metode saavel i Henseende til Vidneudsagnenes Fremskaffelse som til deres Vurdering; de forudsætter Inddragelsen af psykologiske Sagkyndige under Processen, en anden Bedømmelse af Begrebet »uagtsom Mened«, psykologisk Uddannelse af vedkommende Jurister, en systematisk Erindrings- og Udsagnspædagogik i Skolerne.

A. Fremskaffelsen af Vidneudsagn.

3. Vidneafhøringens to Dele: den sammenhængende Beretning og det inkvisitoriske Forhør, maa behandles saaledes, at der gives Beretningen det størst mulige Spillerum, medens Forhøret ikke maa udstrækkes over det ubetinget nødvendiges Minimum. Mageligheds- og Tids hensyn maa ikke forhindre Gennemførelsen af disse Krav.

Her tale Forsøgenes Talresultater med fuldkommen Tydelighed: medens Fejlprocenten ved sammenhængende Beretning beløber sig til 5 og 10, saa er Forhørets Fejlprocent 20 til 30. Sandsynlighedsgraden for Forfalskninger er altsaa ved Beretningen mange Gange ringere end ved Forhøret.

4. Ved Forhøret bør ogsaa Spørgsmaalene protokoleres, eventuelt ved Hjælp af Stenografi (dette Krav er opstillet af den franske Psykolog Binet).

Da Spørgsmaal og Svar danne et uadskilleligt Hele, og da Svar, der gives paa fremsatte Spørgsmaal, har en anden (og ringere) Troværdighedsværdi end spontane Udtalelser, give de Protokollater, i hvilke udspurgte og spontane Opgivelser uden Adskillelse ere bearbejdede til en sammenhængende Fremstilling, et skævt og vildledende Billede.

5. At stille Spørgsmaal i suggestiv Form er utilladeligt.

Ved Suggestivspørgsmaal forstaas saadanne Spørgsmaal, der ikke blot indeholde en Forestilling, men gør det nærliggende at indtage en bestemt Stilling til denne Forestilling. Man kan i Spørgsmaalsformen opstille en hel Skala af Suggestivitet lige fra »Bestemmelsesspørgsmaalet«: »Hvilken Farve havde Tøjet«?, til »Forventningsspørgsmaalet«: »Var Tøjet ikke blaat«?, »Havde Manden ikke en Stok i Haanden«? Slige Suggestivspørgsmaals normale Forfalskningsvirkning er meget større, end man i Almindelighed tror: ved Forsøg med Børn i forskellige Alderstrin har det vist sig, at man, umiddelbart efter at Børnene opmærksomt havde iagttaget et Billede, ved Suggestivspørgsmaal om Genstande, der slet ikke fandtes paa Billedet (»Var der ikke en Ovn paa Billedet«?) har bevirket Udsagnsforfalskning i hvert tredje Tilfælde.

6. Ved Konfrontationer bør Enkeltkonfrontation, der stedse virker suggestivt, erstattes af Valgkonfrontation.

Stilles et Vidne overfor en sigtet med det Spørgsmaal: »Er det den Mand, som De saa da og der«, saa er den heri liggende Suggestivtvang saa stor, at Vidnerne, navnlig naar det er Børn og udannede Personer, i talløse Tilfælde blive foranledigede til et uberettiget Ja. Denne Fare kan undgaas, naar den sigtede fremføres for Vidnet sammen med et lille Antal Personer, der ikke er ham ganske ulig, og man derpaa stiller »Bestemmelsesspørgsmaalet«: »Er Vedkommende mellem disse, og hvem af dem er det«? For at falske Beskyldninger mod uskyldige herved kan undgaas, maa de paagældende Personer være saadanne, hvis Alibi i Forhold til det paagældende Bevistema er utvivlsomt, saasom Arrestbetjente, Varetægtsfanger o. l. — En lignende Fremgangsmaade maa benyttes ved Genkendelse af Billeder, Genstande o. desl.

B. Bedømmelsen af Vidneudsagn.

Her give de hidtil foretagne Undersøgelser en Række Fingerpeg, der dog til Dels endnu kræve en Række fortsatte Forsøg paa et mere omfattende Menneskemateriale, forinden deres afgørende Betydning kan fastslaaes.

Allerførst følger af Thesis 3 umiddelbart den Sætning:

7. Staa Vidneudsagn overfor hinanden, af hvilke nogle ere fremkomne spontant, andre ved Spørgsmaal, maa der — *ceteris paribus* — tillægges de første mere Troværdighed end de sidste.

7 a. Foreligge fra ét Vidne flere Udsagn om det samme Bevistema, saa har de ældste Udsagn gennemgaaende større Troværdighed end de yngre.

Denne Sætning støttes paa en hel Række psykologisk, til Dels eksperimentelt fastslaaede Momenter:

1. Tidsafstanden mellem Oplevelse og Udsagn har i Almindelighed ikke blot en *forstyrrende* Virkning (o: Glemsheden vokser), men ogsaa en *forfalskende* Virkning

(o: Fejlprocenten stiger). Undtages maa i det højeste de første korte Tidsrum umiddelbart efter lagttagelsen, navnlig ved affektrige Oplevelser, fordi den ud af Ligevægt bragte Bevidsthed behøver en vis »Afklaringstid«.

2. Ved sekundære Udsagn er der ofte Fare for at Vidnet slet ikke reproducerer sin Erindring om det oplevede, men sin Erindring om Ordlyden af det tidligere Udsagn.

3. Menneskets Erindring har en stærk Tilbøjelighed til sukcessiv Selvforøgelse af sit Indhold; enhver fornyet Lejlighed til Fremstilling af et vist Stof kan betyde et nyt Trin i denne Stigning.

4. Endelig muliggør længere Tidsrum, at ydre Indflydelser faa Lejlighed til at øve en langt kraftigere, forfalskende Indflydelse, end kortere Perioder evner: man »snakker« om Begivenheder, man »stemmer sit Udsagn af« med andre Vidner — selv i fuldstændig god Tro« — man »hører fortælle«, man udspørges privat, man suggereres ved Avisreferater, Afbildninger, Partihad eller Partigunst.

8. Børns Vidnesbyrd tillægges i Almindelighed alt for stor Betydning.

Barneudsagnets ringe Troværdighed beror aldeles ikke paa, at Børn ere særlig løgnagtige. Tvertimod viser en grundig psykologisk Iagttagelse af Børn, at en stor Del af deres saakaldte Løgne hører til det ubevidstes Omraade eller til de ikke ganske alvorlig mente Udsagnsforfalskninger [»Fantasileg«] *). Netop disse Udsagnsforfalskninger have hos Børn en langt større Betydning end hos voksne. Her, hvor den kritiske Modvægt mangler, virker Fantasiens og den legende Fortællings indre Kilde i Forbindelse med den ydre Kilde, som udspringer af Barnets næsten absolutte Paavirkelighed, i højeste Grad forfalskende. Da tillige Børn kun i ringe Grad ere i Stand til at give en sammenhæn-

*) Vi skulle i en senere Artikel komme tilbage til dette Punkt.

gende Beretning, maa her Forhøret med alle dets Forfalskningsfarer optræde særlig kraftigt; endelig er Suggestibiliteten langt stærkere hos Børn end hos voksne (ved Forsøg har det vist sig, at de ved Suggestivspørgsmaal bevirkede Udsagnsforfalskninger, der udgør 50 % hos 7-aarige Skoleelever, synker til 20 % hos 15-aarige). Resultatet er, at Barnevidner, der jo ofte allerede hjemme ere udsatte for Forældres og utallige andre ukontrollerede Suggestioner, ikke sjælden træde ind i Retssalen med fuldstændig forskudte Erindringsbilleder, og her udsættes for fornyet Spørgsmaalstvang og nye Suggestioner. — Som Følge heraf maa følgende Fordringer opstilles:

8 a. Børn under 7 Aar bør overhovedet ikke anses for vidnehabile (*Schneickert*).

8 b. Paa Børns Vidnesbyrd alene bør ingen Domfældelse kunne finde Sted (*Lipmann*).

Pædagogiken faar derimod den Opgave at udvikle Udsagnshabiliteten ved en »Erindringsundervisning«, der slutter sig til og udgør et Led af Anskuelsesundervisningen. Denne Undervisnings Metode maa være en stadig Gøren-opmærksom-paa Hukommelsens Svagheder og deres Aarsager.

8 c. Mennesket kan og maa systematisk opdrages til Paalidelighed i lagttagelse, Erindring og Beretning.

9. Kvinder glemme mindre, men forfalske mere end Mænd (efter Majoriteten af anstillede Eksperimenter).

Kvindens Udsagn er altsaa længere Tid efter Oplevelsen bedre end Mandens i Kvantitet, men slettere end Mandens i Kvalitet. Særlig har Kvinderne vist sig ringere, naar de opfordres til at understrege den Del af deres skriftlige Bevisudsagn, som de »ere villige til at beedige«; her begaa Kvinderne gennemsnitlig omtrent dobbelt saa mange Fejltagelser som Mændene. — Dog maa det bemærkes, at enkelte Undersøgelser ikke har bekræftet dette Forhold.

10. Juridiske studerende vise næsten altid

en ringere Udsagnspaalidelighed end andre studerende (prøvet ved Udtalelser om Egne, hvori de har opholdt sig) (?).

11. Udsagn om passerede Begivenheder. I den seneste Tid er der paa forskellige Steder blevet anstillet Forsøg med Udsagn om Begivenheder af det virkelige Liv. Disse vise:

11 a. Begivenheder, der ere blevne iagttagne med Opmærksomhed uden stærke Affekter, give forholdsvis gode Resultater; Udsagnene ere i det mindste i deres grove Omrids og for Hovedmomenternes Vedkommende rigtige.

11 b. Derimod ere Udsagn om Begivenheder, i hvilke man vel var fysisk delagtig, men som man ikke havde skænket bevidst Opmærksomhed, ikke blot overordentlig mangelfulde, men ogsaa i deres enkelte Bestanddele overordentlig urigtige.

Den ofte af Dommere gjorte Bemærkning, at den, som har været med ved en eller anden Episode, dog ogsaa »maa« have hørt eller set det ene eller det andet, er altsaa psykologisk urigtig.

Fremfor alt gælder den under 11 b angivne Sætning for

12. Signalementer. Senere Opgivender om Personernes Ydre, især om Haarfarve, Skægform, Klædning, bør i det hele taget, saafremt Opmærksomheden ikke allerede ved Iagttagelsen særlig har været rettet paa et af disse Momenter, slet ikke nyde Tiltro.

13. Tidsangivelser. Her har Forsøg givet følgende Resultater, der i det hele kan tjene som Rettesnor ved Bedømmelsen af Tidsangivelser:

Tidsvarighed under 5 Minutter bliver næsten altid stærkt overvurderet; de overvurderes desto mere, jo kortere Tiden har været; for Tidsvarighed mellem 5 og 10 Minutter er der ingen ensidig Ten-

dens til Over- eller Undervurdering; for Tidsvarighed over 10 Minutter bestaar der derimod en stærk Undervurderingstendens, om den end ikke er lige saa stærk som Overvurderingstendensen for de ganske korte Tidsvarigheder.

14. Farveangivelser. Menneskenes spontane Opmærksomhed for Farver er gennemsnitlig meget ringe; de ved Forhør fremtvungne Udsagn om Farver ere ifølge Forsøg omtrent for Halvdelen Vedkommende urigtige, saa at der her slet ikke kan tales om egentlig Troværdighed.

15. Anvendelse af psykologiske Sagkyndige til Vidnernes Bedømmelse og Diagnostik er en Fordring, som med Nødvendighed følger af den videnskabelige Udforskning af Vidneudsagnets Værdi.

C. Straf for falsk Vidnesbyrd.

16. Uagtsom Mened bør ikke anses for en strafbar Handling.

Det er ved Forsøg godtgjort, at Udsagnsforfalskningen er en normalpsykologisk Kendsgerning, og det har vist sig, at en Opfordring til særlig at angive de Dele af Udsagnet, som Vidnet er beredt til at beedige, selv hos videnskabelig uddannede, voksne Personer kun bevirker en Nedsættelse, men ikke en Udslettelse af Fejlprocenten. Dommeren vil saaledes komme til at mangle enhver Mulighed for at adskille de falske Eder, der ganske ligger indenfor Normalpsykologiens Rammer, fra dem, der bero paa strafbar Uagtsomhed. Hvor uagtsom Mened kan straffes, er der stor Fare for uretfærdige Domfældelser.

D. Juristernes psykologiske Uddannelse.

17. Videnskabelig psykologisk Uddannelse maa fordres af enhver begyndende Jurist, ikke

blot i Betydning af et vist Kendskab til den teoretiske Psykologi, men ogsaa Kundskab om dens eksperimentelle Metodik, navnlig overalt, hvor det drejer sig om forensisk-psykologiske Problemer.

Om end fagpsykologisk Viden aldrig kan erstatte Menneskekenderens intuitiv-psykologiske Blik, som Juristen fremfor alle behøver, saa er det dog lige overfor de stadig mere og mere komplicerede psykiske Fænomener, med hvilke Juristen har at gøre, nødvendigt, at begge Momenter forbindes. Ligesom denne Fordring allerede i længere Tid har været opstillet af Hensyn til Forbryderens Psykologi, saaledes viser den sig ogsaa at være berettiget af Hensyn til Vidneafhøringens Psykologi. Naar Fremtidens Dommere besidde denne Uddannelse, kan Kravet om de i Thesis 15 nævnte psykologiske Sagkyndige opgives.

Selv om imidlertid den nævnte Fordring ikke i en nær Fremtid har Udsigt til at blive realiseret, synes dog et Krav allerede nu at burde fyldestgøres, nemlig:

18. Enhver begyndende Jurist burde hos sig selv bringe paa det rene, hvad det vil sige: at huske og at forklare; derfor burde smaa Forsøg med Vidneudsagn foretages under alle kriminalistiske og straffeprocessuelle Laboratorieøvelser (f. Eks. ved at iscenesætte en uden Deltagernes Vidende forberedt simpel Begivenhed, om hvilken der derpaa nogle Dage efter skulde afgives Forklaring).

Den pædagogiske Betydning af saadanne smaa Forsøg kan ikke anses for ringe. Den, som forlanger visse Ydelser af andre, fremkalder dem, bedømmer dem, eventuelt straffer dem, bør ogsaa paa en eller anden Maade selv have præsteret lignende Ydelser, for rigtig at kunne vurdere deres Vanskeligheder, Begrænsninger og Betingelser.

Straffede Personers Udvandring.

Udtalelse af Forretningsføreren for »Deutsche Hilfsverein für entlassene Gefangene«, Pastor, Dr. *Seyfarth*, Hamborg, oversat fra Blätter für Gefängnisskunde Bd. 39, pag. 158 ff.).

Den i Aaret 1903 i Hamborg stiftede Forening af ovennævnte Navn skal tjene til at supplere de øvrige tyske Fængselssekskabers Virksomhed og skal ifølge sine Statutters § 2 træde til under saadanne Forhold, hvor de lokale Foreningers Hjælp ikke strækker til. Dette vil hovedsagelig være Tilfældet, naar det drejer sig om Folk af den dannede Klasse, hvem det paa Grund af den lidte Straf er umuligt at vende tilbage til deres tidligere Beskæftigelse, og for hvem de dem mødende Fordomme ville gøre det særdeles vanskeligt selv med deres bedste Villie overhovedet at komme op igen i Tyskland.

Til virksom Hjælp i slige Tilfælde har der hidtil manglet en passende Institution, og Deutsche Hilfsverein har derfor stillet sig den vanskelige Opgave saa vidt mulig at udfylde dette Hul. Den har derfor erhvervet Tillidsmænd i hele Verden, som bistaa de af den antagne Personer med Raad og Daad, naar de have til Hensigt at grunde sig en ny Eksistens i Udlandet, hvor de visselig heller ikke ville blive skaanede for Kamp for Tilværelsen, men hvor de dog ville kunne kæmpe og arbejde med større Frejdighed, da de ere ukendte, og deres Fortids Spøgelse ikke

stadig staar ved deres Side og lammer deres Kraft. Det er indlysende, at dette Arbejde kræver store Midler*), thi for saa vidt mulig at undgaa slette Resultater maa det først og fremmest underkastes en Prøvelse, om det hos dem, der ønske en saadan Hjælp, virkelig er Alvor med deres Hensigter. Til den Ende har Foreningen i Hamborg oprettet en Overgangsstation, hvor de paagældende maa undergaa en som Regel 6 Maaneder lang Prøvetid*), naar der ikke i den lokale Forenings Omraade findes Institutioner, hvor det samme Maal kan naas. I denne Tid maa de uddanne sig i Maskinskrivning og Stenografi og saa vidt mulig beskæftige sig med det Lands Sprog, som de ønske at vælge til deres fremtidige Opholdssted.

Hver enkelt Mands Underhold koster os i Hamborg 60 Rmk. om Maaneden; Overgangsstationen er imidlertid overordentlig nødvendig, da Erfaringen har vist, at særdeles mange, som ønskede at udvandre, enten forandrede deres Mening under Prøvetiden eller tydelig viste sig fuldstændig uskikkede til de ganske andre Forhold i Udlandet, hvor de sikkert vilde være gaaede til Grunde, dersom de straks efter Løsladelsen havde bragt deres Plan til Udførelse. Ogsaa for disse har dog Opholdet i Overgangsstationen været af stor Værdi, da ogsaa de dér have fundet det, som er allervigtigst for enhver løsladt og med Friheden afvant Menneske, nemlig et Hjem*), hvor de under god Indflydelse atter kunne vokse sammen med Friheden og i Ro tage fat paa at danne sig en ny Fremtid. Stiller det sig derimod saaledes, at Udvandring virkelig er den rigtige og eneste Mulighed for en løsladt til atter at komme i Vejret, saa kræver Planens Udførelse store Pengemidler til vedkommendes Udstyrelse, til Rejseomkostninger og til Midler til den første Tids Ophold i det fremmede Land.

Selvfølgelig ere de vor Forening til Raadighed staaende Bidrag fra de med den forbundne Fængselsselskaber, i alt

*) Udhævet af Forf.

6000 Rmk. aarlig, langt fra tilstrækkelige til en heldig Gennemførelse af Foreningens Planer, og det er i høj Grad ønskeligt, at Foretagendet i Tidens Løb maa blive endog meget betydelig styrket i pekuniær Henseende. Om end nemlig Omkostningerne ved Overgangstiden og Udvandringen i mange Tilfælde i det mindste delvis blive klarede af de lokale Fængselselskaber, saa maa dog vor Forening gennemgaaende yde betydelige Tilskud, da ogsaa de understøttede ofte ere ganske uden Hjælpekilder, og skal et saadant Foretagende virkelig fyldestgøre sit Maal, maa Ansøgerens Ubemidlethed aldrig være Grund til Afslag.

For med de begrænsede Midler i det mindste nogenlunde at naa Maalet, er det imidlertid paatrængende nødvendigt, at der til Foreningen kun henvises saadanne Tilfælde, for hvilke den er bestemt, og at den ikke bliver overvældet med Ansøgninger, der ligge ganske udenfor dens Formaal. I de første 18 Maaneder af Foreningens Liv har den faaet 399 Ansøgninger om Hjælp, af hvilke de 189 paa ingen Maade fyldestgjorde denne Betingelse. For det første ville og maa vi nemlig undgaa endogsaa Skindet af at ville skubbe vore egne besværlige og asociale*) Elementer over paa et fremmed Land. Det er stik imod vort Formaal og vilde meget snart bringe vort Redningsarbejde i Miskredit i Udlandet. For Folk, som her paa Grund af deres Arbejdssky, Drikfældighed og Letsind atter og atter vandre i Strafanstalterne og ere uværdige til al Tillid, er vort Foretagende ikke*) bestemt, og vi maa i Sagens Interesse indtrængende bede om, at slige Personer ikke — som hidtil ofte sket — blive anbefalede til Udvandring. Lige saa lidt er vor Forening bestemt for eventyrlystne*) unge Mennesker, der under Straffens Udstaaelse ytre Ønske om at udvandre, skønt de meget vel ved Hjælp af deres Ungdom og en god Villie her i Landet kunde afvaske den Plet, som de ved en Friheds-

*) Udhævet af Forf.

straf have paadraget sig. Ofte faa vi saaledes Ansøgning om at befordre unge Arbejdere eller Haandværkere paa 19—20 Aar til Udlandet.

Vort Foretagende skal tjene saadanne, der trods god Villie og Stræben ikke kunne modstaa de Fordomme, der her træde dem hindrende i Vejen, men som nok i fremmede Omgivelser med Held kunne gøre deres Kundskaber frugtbringende og arbejde sig i Vejret, og som altsaa ikke af Lyst til Æventyr, men af et redeligt Ønske om at kunne udslette den begaaede Uret søge Omplantning i en anden Jordbund.

Vi anmode derfor indtrængende*) alle vedkommende om kun at henvende sig til os i saadanne Tilfælde, hvor vor Assistance er ønskelig og egnet ud fra de foran udviklede Synspunkter, for at vi da kunne hjælpe gennemgribende*) og ikke uden Nytte spille vore Midler og Kræfter.

S. G.

*) Udhævet af Forf.

Af udenlandske Tidsskrifter.

Straffeudstaaelse i »De forenede Stater af Nordamerika«.

„*Revue pénitentiaire*“ indeholder i sit Februar-Nummer fra i Aar et Referat af en Afhandling af Howard-Foreningens Sekretær E. Grubb, om Straffeudstaaelse i De forenede Stater, hvilken Afhandling hviler paa Forfatterens egne iagttagelser under en Rejse i Staterne. Af dette Referat skal her anføres nogle Punkter, der formentlig ville kunne paaregne Interesse i videre Kredse.

Alle Repressionssystemer ere repræsenterede i det amerikanske Statsforbund, de mest yderliggaaende moderne og de mest primitive og antikverede. I Almindelighed kan man sige, at Nordstaterne gaa i Spidsen for Fremskridtet, de ødsle med Penge for at bringe Forbrydere paa rette Vej, medens Sydstater som Alabama og Georgien holde sig til de ældste Metoder og kun se en Indtægtskilde for Staten i Fangernes Arbejde.

Cellefængslerne i Massachusetts, Pennsylvanien og Maryland ere Statsanstalter med rummelige Lokaler. Cellerne i Charlestown ere til Dels smagfuldt dekorerede af Fangerne selv. Der holdes Skole for de Fanger, der mangle de fornødne Kundskaber. I Charlestown var af Fanger, der havde passeret Skolen, i Løbet af 11 Aar kun én faldet tilbage. I samme Fængsel udkom hver Maaned et Tidsskrift, redigeret og mangfoldiggjort af Fangerne, ligesom

der sammesteds meddeltes Undervisning pr. Korrespondance af Fanger til Fanger, uden at disse indbyrdes fik at vide, hvem de havde at gøre med.

En af de største Vanskeligheder, Fængselsvæsenet i Nordstaterne har at kæmpe med, er Organisationen af Arbejdet. I New York forbyder Loven udtrykkelig Salg af Genstande, forarbejdede i Fængsler, i Pennsylvanien maa Fængselsdirektøren kun lade afhænde en ringe Procent af Fangernes Produkter. I nogle Fængsler tvinger man Fangerne til at tilintetgøre de færdige Arbejder.

I Staten Maryland har Lovgivningen ikke blandet sig i Spørgsmaalet om Fangernes Arbejde, i Baltimore har man som Følge heraf indrettet en Skotøjsfabrik i Statsfængslet. Hver Fange skal udføre et bestemt fastsat Stykke Arbejde, hvoraf Indtægten tilfalder Fængslets Kasse; udfører han mere, tilfalder Indtægten heraf ham selv. Paa denne Maade kunne enkelte Fanger tjene 8 à 20 Dollars om Maaneden. Dette System har bragt et saa smukt økonomisk Udbytte, at Staten Maryland ikke blot ikke har haft Udgifter til Fængselsvæsenet i 1903, men endog har kunnet indkassere 23,000 Dollars, hvorhos Fangerne selv have indvundet en Sum, der endog er lidt større. Arbejdet i Fængslet er taget i Entreprise. Der kan naturligvis mod dette Kontraktsystem gøres den sædvanlige Indvending om illoyal Konkurrence med det frie Arbejde, men for Fængslet selv er Systemet en Lykke, da det giver Direktøren Lejlighed til ganske at hellige sig Arbejdet for Forbryderens Genoprejsning, idet det fritager ham for den besværlige Syslen med Organisationen af Arbejdet.

En Skyggeside ved Fængslerne er den Rolle, Politikken spiller ved Besættelsen af Embederne i Fængselsetaten, noget, der er karakteristisk for det demokratiske Styre i Amerika; en anden Skyggeside er Manglen paa særlige Afdelinger for sindssyge Forbrydere. I Michigan var der, blandet mellem 700 raske Fanger, 35 sindssyge.

De Straffeanstalter i Nordstaterne, som ikke ere Stats-

institutioner — de saakaldte »County and city jails« — bestemte til Afsoning af korte Frihedsstraffe, lade meget tilbage at ønske. I Indianapolis var der særlige Afdelinger for Kvinder og Børn, men flere andre Steder vare Fangerne blandede ganske hensynsløst mellem hverandre. Fangerne beskæftiges ikke. Man traf Fanger, der fordrev Tiden med at spille Kort. Der savnes en Centralbestyrelse for Fængselsvæsenet, og Sheriffen erholder Betaling i Forhold til det Antal Fanger, han har Ansvar for.

Særlig Interesse have de store Statsforbedringsanstalter (State Reformatories) Elmira, Mansfield og Concord.

Princippet er streng Opdragelse af yngre Forbrydere (16 til 30 Aar), der give Haab om Forbedring. Basis for Behandlingen er den ubestemte Straffedom og Løsladelse paa Betingelse. Man kan ikke med Rette bebrejde Systemet Sentimentalitet, Opholdet er langt fra at være en Række af Forlystelser, Disciplinen er meget streng. Man regner paa, at ca. 70 % af Fangerne blive nyttige Borgere, naar de forlade Fængslet. En stor Del af dem ere fremmede, der ere komne for sent til Amerika til at kunne taale den ubundne Frihed, men som ikke ere egentlig forbryderske af Naturen. Man anvender i disse Anstalter megen Tid paa Gymnastik og paa Skoleundervisning, og der udgives et Ugeblad, som bidrager til at skabe en religiøs og moralsk Atmosfære omkring Fangerne.

De nævnte Anstalter ere for Mænd, en tilsvarende for Kvinder findes i Scherborn. Til denne er knyttet en Landejendom. Kvinderne beskæftiges med Landhusholdning, Syning, Strikning og Vask.

Løsladelse paa Prøve finder Sted med Hensyn til Fanger, der have vist særlig god Opførsel, og som man — efter anstillede Forsøg med at lade dem arbejde i det frie uden stærkt Tilsyn — mener at kunne stole paa. Domstolene udnævne Tilsynsværger (Probation officers), der tage sig af de betinget benaadede.

Et Forbedringshjem for Piger fra 9 til 21 Aar, der

husede omtrent 200 Personer (beliggende ved Indianapolis), og et Tillugtshjem for Drengene i Nærheden af Philadelphia med c. 800 Beboere roses som tiltalende, ligesom den mærkværdige »George Junior Republic« i Freevill i Staten New York. »En autonom Regering, forestaaet af Drengene, skulde synes fantastisk, hvis Resultaterne ikke gav Bevis paa dens Levekraft!«

Fængselsvæsenet i Sydstaterne har en ganske anden Karakter. Princippet er i Almindelighed, at Fangerne udlejes til private eller til industrielle Selskaber, som udbytte deres Arbejdskraft. Dette saakaldte »Leasing System« blev indført som en Nødhjælp, da efter Secessionskrigen i 1865 Slaveemancipationen medførte, at Negrene forlod Arbejdet og deres tidligere Virkefelt og dermed truede Landbrug, Handel og Industri med Ødelæggelse. De til længere Tids Straff dømte Forbrydere ere henviste til »State convict camps«, de til kortere Straff hendømte til »county convict camps«, begge Dele altsaa en Slags Straffekolonier; ringere Forbrydelser medføre Ophold i »county and city jails«. Der findes ingen Forbedringsanstalter for Børn undtagen i Alabama, men dette (for Børn af hvid Race) er ganske utilfredsstillende. Ved Grubbs Besøg var der 68 Børn, men kun 45 Senge. I Georgien som i Alabama udlejer man Fangerens Arbejdskraft, men Georgien har et Fortrin fremfor Alabama, Kontrollen er i Administrationens, ikke i Entreprenørens Haand. Fangerne beskæftiges navnlig i Savmøller, ved Terpentinproduktion, Murstensfabrikation og ved Minedrift. I Almindelighed betales der i Leje af en Mand for et Aar 100 Dollars. Antallet af saaledes anvendte Fanger er i Georgien henved 2000, deraf 90 % Negre. I Alabama er Antallet et lignende. I Fangelejren ved Chatta hoochee var der omtrent 200 Fanger, mest sorte; de beskæftigedes i Teglværker. Indtrykket var trist. Børn og Voksne vare blandede sammen, en lang Trærende fungerede som eneste Vaskebord, der var snavset overalt, og Fangerne fik ofte Pisk.

I Riversie vare Forholdene bedre. Arbejdskraften var udlejet til en Tovværksfabrik, der tog mere Hensyn til Fangerne. Sove- og Spiserum vare renlige, men heller ikke her var der særlige Afdelinger for Kvinder og Børn.

Til Fordel for det saakaldte »leasing system« anføres, at det medfører Ophold i fri Luft, hvad der er af største Vigtighed for Fangernes Sundhed. Men principielt er Systemet forkasteligt, da den virkelige Grund til det er den økonomiske Fordel, det medfører. »Det er godt nok til Negre«, siger man. Hvis alle Fangerne vare hvide, vilde det ikke blive benyttet.

»County convict camps« er en Grad ringere end »State convict camps«. »Her ere Kvinderne, som ere blandede mellem de andre Fanger, i en fortvivlet Stilling (man gætter Grunden), og det er sikkert og vist, at oprørende Grusomhed og selv Drab og Mord hyppigt finder Sted paa disse Steder, uden at noget Menneske bliver straffet derfor!« I Georgien er der 60 saadanne Provinslejre med omtrent 200 Fanger, i Alabama 7 Lejre og 900 Fanger. En Hindring for Reformer er det saakaldte Fee System, som ogsaa bruges i Nordstaterne, og hvorefter Sheriffen faar Betaling i Forhold til Fangeantallet. Mange Fanger dømmes til urimelig store Omkostninger, fordi man finder sin Regning ved at lade dem aftjene disse. »County and city jails« i Sydstaterne ere om muligt endnu værre Opholdssteder. Fængslet i Atlanta indeholder fra 125 til 250 Fanger. Ud imod en Centralhal, omgivet af Gallerier, aabner sig en Række Jernbure, der staar i Forbindelse med et vist Antal Celler paa hver Side. Fanger og Arrestanter komme og gaa fra den ene Celle til den anden, der hersker fuldstændig Ørkesløshed, og for Resten er der saa mørkt, at man ikke kan se at læse. Kun i Fængslet i Atlanta var der særlige Afdelinger for unge Forbrydere og for kulørte. I de andre Fængsler var alt blandet sammen. I Måcon var der oprejst et Skafot i Centralhallen; her foregik Eksekution af Dødsstraf flere Gange om Aaret. I Montgomery

laa Brystsygepatienter i samme Seng som sunde Fanger. Det hænder, at Arrestanter, som maa vente indtil 4 Maaneder paa at komme for Retten, blive saa syge i disse Fængsler, at de, naar Dommen falder og de ankomme til Straffekolonien, ere ganske arbejdsudygtige. Dette er ren og skær Grusomhed! Et saadant System vil i Længden aldrig kunne betale sig, men største Parten af Amerikanerne er stadig ganske bornert i sit Syn paa Negere og deres Forbrydelser.

Sluttelig omtales den saakaldte »Peonage«. Dette Ord betegner en Tilstand, som ikke er andet end Slaveri under Lovens Beskyttelse, og som kun muliggøres ved ulykkelige sortes (eller hvides) fortvivlede økonomiske Stilling. Naar en Person anklages for Vagabondage eller en forholdsvis ringe Forbrydelse, faar han en Bødestraf. Naar han ikke kan betale Bøden, melder en Trediemand sig og tilbyder at udrede Bødens Beløb paa Betingelse af, at domfældte underskriver en Kontrakt, ifølge hvilken han skal arbejde for ham i et bestemt Tidsrum.

Sydstaternes Love forbyde Peonage. I Alabama have ikke mindre end 60 Love (sic!) fordømt denne Praksis. Men ogsaa her støder man paa en Mur, som man ikke kan komme udenom. De lavere Klassers Mangel paa Intelligens fremmer Trafikken lige saa vel som det tidligere omtalte »fee system«, som frister Dommere og Sheriffer til af økonomiske Grunde at forøge Antallet af domfældte. Dog bør det tilføjes, at denne voldelige Krænkelse af Lovene allerede har været Genstand for Retsforfølgning og synes at være paa Vej til at forsvinde.

Imod Pornografien!

Den 14de og 15de Marts d. A. afholdtes i Bordeaux »den 1ste nationale Kongres mod Pornografien«. Dette

Møde havde vundet stor Tilslutning fra Foreninger og Kredse repræsenterende Moralister, Pædagoger, Kriminalister, Hygiejniskere eller med et Ord Filantroper.

Kongressen behandlede bl. a. følgende Emner: »de pornografiske Publikationer«, »Teatercensuren«, »øjeblikkelig Retsforfølgning«, »præventiv og repressiv Optræden«.

Behandlingen af det første Emne førte til Vedtagelse af en Resolution, der udtrykte Ønskeligheden af, at Statsmyndighederne indskærpede Forbudet mod, at Indehaverne af Tobaksudsalgene (Staten har som bekendt Tobaksmonopol i Frankrig) sælge Postkort eller Tryksager og lignende, hvis Indhold strider mod gode Sæder, samt Ønskeligheden af, at dette Forbud haandhævedes strengt. Resolutionen opfordrede derhos Indenrigsministeren til ved Henvendelse til Byraadene at foranledige, at Tilladelse til at drive Aviskiosker og lignende Udsalg gøres afhængig af, at Indehaveren forpligter sig til ikke at udstille eller sælge Bøger, Billeder, Postkort eller deslige, der kunne anses for utugtige. Den opfordrede Trafikministeren til at forbyde Salg af Tryksager af tilsvarende Art indenfor Jernbanernes Omraade.

Diskussionen angaaende Teatercensur var meget interessant og vil, under Hensyn til, at Spørgsmaalet ogsaa herhjemme ret jævnlig har været paa Tale, kunne lægge Beslag ogsaa paa danske Læseseres Opmærksomhed. Den bekendte Senator Bérenger, hvis Navn i Frankrig er knyttet til Begrebet »betinget Domfældelse«, udtalte sig mod Censur. »Daarligt anvendt«, udtalte han, »er Censuren mere bleven en Beskyttelse end en Trusel. Dens mest trofaste Støtter ere Lederne af de Teatre, der leve af Skandale, og Direktørerne for de saakaldte café chantants (café-concerts). Dette er Sandhed. Det Stykke eller den Sang, Censor har ladet passere, er blevet hellig og ukrænkelig. Politi og Domstole ere afmægtige. Hvordan kan man indlede Retsforfølgning mod noget, som Administrationen har dækket med sin Billigelse? Ansvarer er taget bort fra Stykkets

Forfatter, saavel som fra det Teater, som spiller det. Den Sikkerhed, som disse nyde, er Genstand for Misundelse fra Skribenter og Artister, der leve af Pornografi. Hvor mange Gange har De ikke hørt dem fordre Censuren ogsaa for Teatret?

Publikum er lammet i sin ubestridelige Ret til at udtale sin Misbilligelse. Det er forbudt at pibe i Teatret. Den formastelige, der vover at pibe, risikerer Udvisning. Hvis man afskaffede Censuren, vilde derimod Følgen blive, at Forfattere, Direktører og Skuespillere blev ansvarlige efter almindelige Retsregler overfor Loven og overfor Publikum!«

Bérenger endte dog ikke sit Foredrag med at fordre Censurens Afskaffelse, han fordrede derimod en alvorlig Omdannelse af denne Institution. Men Forsamlingen var mere radikal end Indlederen, den drog den logiske Konsekvens af hans Angreb paa Censuren og fordrede den ubetinget ophævet, »da den efter de Midler, der staar til dens Raadighed, er ude af Stand til at forhindre Opførelsen af notorisk usædelige Stykker, men tværtimod tjener til at bringe lidet samvittighedsfulde Fremførere af umoralske Skuespil i Sikkerhed for Straf!«

Et af Kongressens Resultater var, at samtlige franske Komitéer, der have Kamp mod Pornografien til Formaal, sluttede sig sammen til et Forbund med Bérenger som Formand. Næsten alle Beslutninger paa Kongressen fattedes enstemmig. Møderne vare offentlige og Genstand for stor Sympati fra Befolkningens Side.

Straf for Soutenører.

Som bekendt indeholder den midlertidige Lov af $\frac{1}{4}$ 1905 om nogle Ændringer i Straffeloven en Paragraf, som fastsætter Straf af Fængsel eller Tvangsarbejde og i

Gentagelsestilfælde Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar for den, der som Mellemmand i vindesyg Hensigt tilskynder til eller fremmer Utugt eller som i samme Hensigt udnytter en Kvindes erhvervsmæssige Utugt eller søger at afholde hende fra at opgive den, samt for den, som helt eller delvis lader sig underholde af en Kvinde, der driver Utugt som Erhverv, for saa vidt den paagældende ikke er en Person under 18 Aar, mod hvem Kvinden har Underholdspligt.

Det er ikke faa københavnske »Alfonser«, der allerede ere faldne, som Ofre for den sidstnævnte Bestemmelse, og den idømte Straf — 2 Maaneders Tvangsarbejde eller mere — skal ikke friste dem til at komme igen. Men naturligvis ville Dhrr. Soutenører gøre, hvad de kunne for at slippe udenom, og Spørgsmaalet bliver da, om Lovbudet har en saadan Affattelse, at dette kun vanskeligt lader sig gøre.

Det er af Interesse under disse Omstændigheder at erfare noget om Forholdene i Udlandet paa dette Omraade. »Revue pénitentiaire« for Januar 1905 oplyser, at den franske Lov af 27. Maj 1885 Art. 4 næsten aldrig kunde anvendes. Dens Tekst udtalte, at »de Personer, der sædvanlig havde deres Underhold ved at lette en anden Persons erhvervsmæssige Utugt« straffedes for Løsgængeri. Men kunde den sigtede blot skaffe en Arbejdsseddel, slap han.

Loven af 3. April 1903 er bedre affattet. Den udtaler, at enhver, der driver Erhverv som Soutenør, straffes med Fængsel fra 3 Maaneder til 2 Aar og med en Bøde fra 100 til 1000 Frcs. samt med Forbud mod Ophold paa nærmere bestemte Steder i 5 til 10 Aar. Som Soutenører skulle anses de, som hjælpe, støtte eller beskytte en Kvinde, der giver sig af med erhvervsmæssig Utugt, og som forsætlig deltage i Udbyttet heraf. Mærkelig nok synes Domstolene at betænke sig paa at gøre Anvendelse ogsaa af denne Bestemmelse i de ikke faa Tilfælde, hvor Soutenører staa som anklagede for dem, under Hensyn til, at her er

Tale om Straffe, som ere forholdsvis strenge, og som de ikke have Beføjelse til at nedsætte. En Dom afsagt ved »Tribunal correctionnel de la Seine«, 9de Kammer d. 22. Oktober 1903, frifandt den tiltalte, fordi han 1) kun faa Dage havde staaet i Soutenørforhold til vedkommende Kvinde, 2) fordi de forholdsvis smaa Beløb, han havde modtaget af hende, strengt taget kunde opfattes som Tilbagebetaling af Udlæg fra hans Side, og 3) fordi han havde en hæderlig Fortid og sædvanligvis ernærede sig ved en Profession. Men disse Grunde kunde vel anføres til Støtte for en Benaadning, men ikke for en Frifindelse, den tiltalte rammes i Virkeligheden af Lovens Ord.

Det har ingen Interesse her nærmere at gaa ind paa, hvad det efter fransk Lovgivning gælder at skaffe Bevis for under Sagen. Den danske Lov kræver betydelig mindre end den franske. Her kræves det nemlig ikke som Betingelse for Straf, at Soutenøren »støtter« Fruentimmeret, og man behøver derfor ikke at drøfte, om det at spadserere med hende paa Boulevarden for at give hende Lejlighed til at kapre, er tilstrækkeligt til, at man kan statuere en »moralsk« (eller maaske snarere umoralsk) Støtte. Spørgsmaalet hos os bliver særlig om, hvorledes man i Tilfælde af Benægtelse skal stille sig med Hensyn til Bevisfordringen overfor Spørgsmaalet »helt eller delvist Underhold«. Det er ikke uden Betydning her at lægge Mærke til, at »La cour de Paris« i en Dom af 31te Oktober 1903 har fastslaaet, at der er »vis Formodning« for »forsætlig Deltagelse i Udbyttet« (som er den franske Fordring), naar tiltalte ikke udøver nogen Profession, ikke kan paavise andre Hjælpekilder og lever i Fællesskab med Pigen, selv om ogsaa Lejen for det fælles Værelse er betalt af ham.

Kriminalasylar.

Spørgsmaalet om Kriminalasylar diskuteres stadig. Paa en Læge-Kongres i Pau i August 1904 vedtoges en Resolution gaaende ud paa, at Oprettelsen af særlige Asylar til Behandling af farlige sindssyge var paatrængende nødvendig, ligesom Kongressen udtalte sig for Domsmyndighedens Mellemkomst med Hensyn til Indsættelse og Udskrivning af forbryderske sindssyge.

Selskabet for Lovstudier har ved et Møde i Paris d. 2den Marts d. A. behandlet det samme Spørgsmaal. Dr. Garnier udtalte sig for forskellige Arter af Asylar, nemlig 1) kliniske Asylar for almindelige sindssyge, som ere Forbrydere af Tilfældighed og ikke kunne anses for farlige, 2) Sikkerhedsasylar for forbryderske sindssyge, med Hensyn til hvilke Samfundssikkerheden kommer i første Række, Sygdomsbehandlingen i anden Række, 3) Fængselsasylar for Forbrydere, der ere blevne sindssyge i Straffetiden. Der burde desuden indrettes en særlig Afdeling i Sikkerhedsasylet for de sindssyge, der vare delvis tilregnelige. De vare neppe mange. Professor Garçon protesterede energisk mod enhver Sondring mellem forbryderske sindssyge og almindelige sindssyge. En sindssyg kan ikke være Forbryder. Skal han indespærres, er det ikke, fordi han er Forbryder, men fordi han er sindssyg. Under den paafølgende Diskussion fremhævede Garnier det stødende, der for den sindssyges Familie kunde være i Sammenblandingen paa samme Sted af sindssyge, der vare farlige i al Almindelighed, og sindssyge, som havde begaaet Volds- eller Sædelighedsforbrydelser. Men han erkendte, at Hovedsagen var, at de sidste bleve adskilte fra andre og uskadeliggjorte. Han vilde være tilfreds, naar de henvistes til en særlig Afdeling i Sikkerhedsasylet. Forsamlingen syntes mest tilbøjelig til at slutte sig til Dr. Garnier.

Usædeligheden i Varietéerne.

Dr. Roussy har forelagt Pariserafdelingen af den franske Vigiliaforening («Ligue française de la Moralité publique») en interessant Rapport angaaende den offentlige Moralitet i Almindelighed og den Usædelighed, der udøves i visse offentlige Forlystelseslokaler, i Særdeleshed. Han tager særlig Sigte paa, hvad man i Frankrig kalder Cafés-concerts, og som paa det nærmeste svarer til, hvad vi herhjemme i Almindelighed, med en i sproglig Henseende yderst uheldig Betegnelse, kalde Varietéer.

Talrige ere de Varietéer, som i Virkeligheden kun ere Prostitutionslokaler. De kvindelige Artister, som engageres til disse Etablissementer, ere endog ved deres egen Kontrakt tvungne til at supplere deres tarvelige Løn ved Hjælp af Indsamlinger, som kun give Udbytte, naar den paagældende gør visse Indrømmelser. De ere forpligtede til at indtage deres Maaltider hos Indehaveren af Forretningen, hvilket giver denne en ny Lejlighed til at udbytte dem; de ere tvungne til efter Forestillingen at blive i Salen til Kl. 1—2 om Natten i Selskab med Nattegæster, eller opholde sig i Lokaler, hvor der drives Hasardspil, og det hænder endog, at de, efter at Forestillingen er forbi, blive »bortloddede« af Værten.

Øvrigheden har Ret og Pligt til at forhindre saadanne Skandaler.

Litteratur og Statistik.

Eyvind Olrik: Lægens Tavshedspligt. Gads Universitets-
hoghandel. Kbhvn. 1905. 45 S.

Forinden Universitetet slipper den unge medicinske Kandidat efter endt Eksamen, lader det ham afgive et Lægeløfte. Dette har for ikke længe siden faaet følgende Tilføjelse: »Jeg lover, at jeg ikke ubeføjet vil aabenbare, hvad jeg i min Egenskab af Læge har erfaret.»

Denne Tilføjelse har Hensyn til det aktuelle Spørgsmaal om Lægernes Tavshedspligt og Tavshedsret. Et Spørgsmaal, der i øvrigt er saa gammelt som Lægekunsten selv. Allerede den hippokratiske Ed, der sværges »ved Apollo, Æskulap, Hygiea, Panacea, ved alle Guder og alle Gudinder«, indeholder blandt andet følgende Løfte: »Hvad jeg end ser eller hører under Udøvelsen af min Kunst, skal jeg fortie, hvad der aldrig behøver at blive bekendt.« Ved Paris' Universitet blev der i gamle Dage trykt paa alle medicinske Doktordisputatser: »Ægrorum arcana visa, audita, intellecta eliminat*) nemo.«

Det siger sig selv, at Lægen ikke kan have Lov til at røbe, hvad han erfarer af og om sine Klienter. Enhver syg skal kunne betro sig til sin Læge i Tillid til en Tavshedspligt fra dennes Side. Men saa vist dette i al Almindelighed maa være den stiltiende Forudsætning, er det

*) Præsens Konjunktiv af eliminare. Limen en Dørtærskel. Bringe udenfor Huset, plapre ud med.

tillige klart, at der kan komme til at foreligge Grunde, som tvinge Lægen til at bryde sin Tavshed eller dog retfærdiggøre, at han udtaler sig. I Lægeløftets Udtryk »ubeføjet« ligger just, at der kan blive en Beføjelse for Lægen til at aabenbare, hvad han ved.

Enhver, der beskæftiger sig med dette Spørgsmaal, vil trænge til at faa det nøjere belyst og bestemtere klarlagt, og man maa derfor være Kriminalretsassessor *Olrik* taknemmelig for den Maade, hvorpaa han har uddybet Emnet. Forf. gaar ud fra den Betragtning, at det kun er i et vist, begrænset Omfang, at Afgørelsen kan overlades til den enkeltes Samvittighed og Takt »under Hensyn til de fine, uskrevne Regler«, der dikteres af den indenfor Kultursamfundene gældende Almenfølelse. Udenfor dette Omraade maa Retsordenen træde til og ordne Forholdet. Betryggelsen for den uforstyrrede Virksomhed indenfor det særlige Kald, fra hvilket Kravene udgaa, maa ikke købes paa Bekostning af andre berettigede Hensyn og Interesser. Lægen og hans Klienter bør skærmes; men det offentlige kan ikke afskæres fra Adgangen til fornøden Oplysning.

Forf. giver en Udsigt over, hvorledes Spørgsmaalet fra først af blev rejst herhjemme og i Aarenes Løb er blevet gjort til Genstand for Behandling indenfor Lægernes Kreds. Det sidste Skridt, der fra disses Side er foretaget, er en Henvendelse til Regering og Rigsdag, foranlediget ved en paa den almindelige danske Lægeforenings Aarsmøde 1901 vedtagen Resolution og sigtende til at opnaa en Beskyttelse for Lægernes Tavshedsret. Ogsaa de i andre Lande skete Forhandlinger saavel som den Spørgsmaalet vedrørende udenlandske Litteratur finde en kort Omtale.

Idet Forf. derefter søger at afgrænse Spørgsmaalet, fremhæver han først, at Embedslægernes Stilling ikke maa indblandes deri, idet disse ere underkastede de almindelige Regler om Overholdelse af Embedshemmeligheder i den offentlige Tjenestes Tarv. Det samme gælder Retslægens Afgivelse af sagkyndige Skøn.

Dernæst gøres det stærkt gældende, at det ikke drejer sig om en Tavshedsret, men om en Tavshedspligt. Den saakaldte Tavshedsret er kun Pligtens Overholdelse.

Det er altsaa Tavshedspligten, der maa gaas ud fra. Denne Pligt grunder sig allerede paa Kravet om Værnelse af Privatlivets Fred. Udøvelsen af Lægens Kald nødvendiggør Oplysninger, som kun kunne ventes givne, naar Klienten ved sig betrygget ved et omend ikke udtrykkelig udtalt Tavshedsløfte. Det afgørende er imidlertid, at det drejer sig om særlige Interesser, om visse almene Hensyn, der kræve denne Forpligtelse for Udøverne af Lægekaldet.

Den danske Lovgivning erkender ikke udtrykkeligt Lægens Tavshedspligt; men denne maa anses for hjemlet ved Analogier. I saa Henseende fremdrager Forf. Christian V.s Danske Lov 2—5—20, der forbyder Præsten at aabenbare, hvad der er betroet ham i lønligt Skriftemaal, »med mindre det kunde angaa noget Forræderi eller Ulykke, som ved Præstens Aabenbarelse kunde forekomme«. Fremdeles henvises til Forordning af 19. Juli 1793, ifølge hvilken der ikke i en civil Sag kan afkræves den beskikkede Sagfører Vidnesbyrd, hvorved han aabenbarer betroet Viden.

Vigtigere er Analogien med Bestemmelserne af 4. Decbr. 1672 »om Medicis og Apotekere«: »Eftersom adskillige Sygdomme forekomme, som Patienterne ej gerne vil have aabenharede, og dog af Recepterne vel kan kiendes og agtes, da skal Apothekerne samt deres Svende og Tjenere saadant holde forborgent, og ej det udsige eller aabenbare, med mindre nogen mærkelig Fare var at befrygte, om det blev fortiet«. Dette paa Apotekerne lagte Tavshedsbaand vilde selvfølgelig blive illusorisk, hvis der ikke paahvilede Recepternes Udstedere en tilsvarende Tavshedspligt.

Endelig henvises til Reglement og Instruks for Jordemødre (af henholdsvis 21. November 1810 og 25. November 1896) med den deri indeholdte Forpligtelse til

at bevare den strengeste Tavshed om Fødsler, der af vedkommende ønskes hemmeligholdte.

Den saaledes analogisk hjemlede Ret er anerkendt i Viborg Overretsdøm af 27. Januar 1902, i hvilken det fastslaas, at »Forpligtelse til Tavsheds Iagttagelse maa antages at paahvile de til Udøvelse af Lægepraksis autoriserede med Hensyn til, hvad de i deres Stillings Medfør have erfaret angaaende deres Klienters Sjæls- eller Legemstilstande eller øvrige Forhold af privat Karakter.« Paa samme Maade i Landsover- samt Hof- og Stadsrettens Vidnekammerkendelse af 29. Sepbr. 1902, stadfæstet ved Højesteretsdøm af 6. Novbr. 1903.

Krænkelse af den lægelige Tavshedspligt vil her til Lands næppe kunne rammes af Straf, da der mangler positive Straffebestemmelser, og da man i dette Forhold næppe vil kunne paaberaabe Lovgivningens almindelige Grundsætninger. Derimod kan der blive Spørgsmaal om civilt Sagsanlæg med Krav paa Erstatning, og der vil paa Forhaand kunne nedlægges forebyggende Forbud mod Brud paa Hemmeligholdelsen.

Tavshedspligten maa udstrækkes til Lægens Hjælpere, for saa vidt disse have Adgang til de Oplysninger og Erfaringer, overfor hvilke Hemmeligholdelse kræves.

I sin Begrænsning af Tavshedspligtens Genstand anfører Forf. eksempelvis en Række Forhold, som falde henholdsvis indenfor og udenfor Forpligtelsens Omraade, idet det fremhæves, at Bedømmelsen maa blive konkret, og at der ikke paa Forhaand kan opstilles absolut bindende Regler.

Tavshedspligten paahviler kun Lægen overfor den enkelte Klient. Denne enkelte er raadig over Pligtforholdet, og for saa vidt der i det hele skulde være Tale om et Strafansvar for Overtrædelse af den lægelige Tavshedspligt, maatte Strafforsølgelsen betinges af den krænkedes Begæring. Derimod kan Trediemand ikke erhverve nogen Ret derved, at han er interesseret i Lægens Tavshed. Har f. Eks. Klienten givet Lægen fortrolige Med-

delelser om den, med hvem utugtigt Samkvem har fundet Sted, giver dette ikke denne Trediemand Krav paa den særlige Lægetavshed. Hans Tarv forsvares kun af Reglerne om Ærefornærmelse, Krænkelse af Privatlivets Fred o. lign. Er Klienten gift, og sker hans Meddelelse til Lægen uden Ægtefællens Samtykke, bliver denne at betragte som Trediemand.

Klienten kan give sit Samtykke til, at Pligten hæves, og der kan efter Forf.s Anskuelse ikke være Spørgsmaal om en Begrænsning af Samtykkets Betydning. Det er ganske vist, navnlig af den franske retsmedicinske Skole (*Brouardel*), gjort gældende, at Hemmeligholdelsen er obligatorisk, ikke blot fakultativ, og at Lægen derfor ikke kan løses fra sin Tavshedsforpligtelse. Betingelsen herfor maatte i alt Fald være, at den syge selv kender Hemmeligheden og kan bedømme Rækkevidden af den Bemyndigelse, han giver. Men Forholdet vil ofte være det, at Lægen ikke har fundet det opportunt at give den syge eller hans paa-rørende fuld Besked om Sygdommen, og at Samtykket derfor vilde kunne komme til at virke paa en Maade, der ikke er forudsat ved dets Meddelelse. I Modsætning til denne Opfattelse fastholder Forf., at naar paagældende har meddelt sit Samtykke i egen Interesse, kan det ikke betage Beslutningen dens Gyldighed, at den besluttende maaske ikke har fuld Klarhed over sin Beslutnings Konsekvenser.

Den Raadighed over Forholdet, der saaledes tilkommer den private, maa, hvor Talen er om personlig umyndige eller sindssyge, overgaa til Forældre eller Værger.

En vis Fritagelse for Tavshedspligten kan efter Forf.s Mening udledes af det særlige Øjemed, i hvilket Henvendelsen til Lægen finder Sted. Hvorledes skulde f. Eks. ellers Livs- og Ulykkesforsikrings-Selskabernes Krav kunne tilfredsstilles? I selve Ønsket om at tegne Forsikring og i den dertil nødvendige Henvendelse til Lægen ligger det, at den paagældende samtykker i, at Selskabet gøres bekendt med Undersøgelsens Resultat. Overfor den

fælles Huslæge indtager hele Husstanden et saadant gensidigt Fortrolighedsforhold, at selve Henvendelsen til ham involverer Forudsætningen om det enkelte Tilfældes Indordning under hele Husstandens Interesser.

Medens der hidtil har været Tale om Tavshedspligtens Bortfald i den Forstand, at Lægen faar Ret til at udtale sig, kommer Forf. i Slutningen af sin Piece til Omtalen af den langt vigtigere Konflikt, hvor offentlige Interesser kræve et Brud paa Tavshedsforpligtelsen, saa at det bliver Pligt for Lægen at tale. Retsordenen maa her som overalt kræve, at den personlige Interesse ofres for de almene Hensyn, naar Samfundets Tarv gør det nødvendigt.

Denne Kollision vil saaledes fremkomme ved Udfærdigelsen af Dødsattester. Angivelsen af Dødsårsagen er af væsentlig Betydning, navnlig for Medicinalstatistikken; men Hensynet til Tavshedspligten kan let bevirke, at Angivelsen ikke bliver fuldtud rigtig. Kollisionen vil dog formentlig her kunne undgaas, naar Fremgangsmaaden ved disse Attesters Udstedelse ordnes saaledes, at de paagældende Oplysninger alene forbeholdes de offentlige Myndigheder. Det samme gælder de lovbefaalede Indberetninger. Da nemlig Embedslægerne ere absolut bundne til ikke at røbe de paagældende Patienter, kan Hensynet til de offentlige Interesser ske Fyldest uden nogen reel Tilsidesættelse af Tavshedspligten. Naar der saaledes fra Lægernes Side er rejst Modstand mod den i Prostitutionslovforslaget af 1904 indeholdte § 6, er det efter Forf.s Mening overset, at der her ikke er Tale om en Prisgivelse af den paagældende, men om en pligtmæssig Indberetning, der i fuldt Maal er dækket af vedkommende Embedslæges Hemmelighedspligt.

Hvad Udstedelse af Attester angaar, kan der ikke opstilles fælles Regler. Ofte udfærdiges de efter paagældendes egen Begæring paa en saadan Maade, at Tavshedspligten maa betragtes som bortfalden ved Samtykke. For saa vidt Talen er om Attester til offentlig Brug, er For-

holdet hyppigt det, at det drejer sig om et sagkyndigt Skøn, hvor intet Krav om Tavshedspligt opkommer.

Naar dernæst Spørgsmaalet bliver om Forholdet til den ved Loven hjemlede Angiver- eller Forebyggelsespligt (Strfl.s § 109), er Forf. ikke i Tvivl om, at i denne Kombination maa Tavshedspligten vige. Han er endog tilbøjelig til at tro, at der ogsaa udenfor dette Omraade maa kunne tilkomme Lægen en Ret til at søge at afværge Ulykke, naar dette kun kan ske ved Brud paa Tavshedspligten.

Paa allermest afgørende Maade træder Konflikten frem, naar Tavshedspligten staar overfor Vidnepligten. Og det maa efter Forf.s Mening betegnes som meget tvivlsomt, hvorledes denne Konflikt skal løses. Fra den ene Side gøres med Rette gældende, at hvis Tavshedspligten bortfalder, saa snart der kræves et Vidnesbyrd i en offentlig eller privat Retssag, mister den for en stor Del sin reelle Betydning. Fra modsat Side gøres det gældende, at Vidnepligten er en af Retsplejens Hovedhjørnesteene, og at en Indskrænkning netop af Lægens Vidnepligt maa findes betænkelig, fordi de ønskede Oplysninger meget ofte ikke ville være at tilvejebringe ad anden Vej. Afvejes de modstaaende Hensyn imod hinanden, bør Resultatet dog efter Forf.s Skøn blive, at Tavshedspligten ikke kan bryde Vidnepligten; den sidste hviler paa mere grundlæggende og omfattende Samfundshensyn end den første. Han mener da ogsaa, at dette Standpunkt er i Overensstemmelse med gældende dansk Ret. Ser man derimod hen til fremmed Ret, for hvis Lovbestemmelser der gøres Rede i Afhandlingens sidste Afsnit, viser det sig, at baade i Frankrig, Holland og Tyskland ofres Vidnepligten for Tavshedspligten. Den franske Code pénal fastslaar Straf for at røbe betroede Hemmeligheder, hvor det drejer sig om Personer, som under Udøvelsen af deres Kald ere blevne de nødvendige fortrolige for andre. Paa lignende Maade indeholder den tyske Straffelov (§ 300) Straffebestemmelser

for Lægers og Jordemødres ubeføjede Aabenbarelse af det betroede. I England og Italien er der derimod ikke foreskrevet Straf for Krænkelser af den lægelige Tavshedspligt; i den italienske Straffelov gaar endog Lægens Angiverpligt særdeles vidt*). Sverige kender ingen Begrænsning af Lægens Vidnepligt. I Norge udelukkes hans Vidnesbyrd i Straffesager, undtagen til Afværgelse af en uskyldigs Domfældelse, medens der i civile Sager er Vidnepligt. I begge de sidstnævnte Landes Straffelove er den lægelige Tavshedspligt hjemlet ved positive Bestemmelser.

Som det vil ses, beklipper *O.* den lægelige Tavshedspligt ret alvorligt. Vel begynder han med at kræve den anerkendt; men idet han derefter lader den falde for Vidnepligten, berøver han den dens væsentligste Betydning. Han tager med den ene Haand, hvad han har givet med den anden. Lægerne ere selvfølgelig stærkt interesserede i, at deres Tavshedspligt anerkendes i størst mulig Udstrækning. Hertil svarer *O.*, at Tavshedspligten ikke er til for Lægernes Skyld. Men ogsaa Samfundet har Interesse i, at de syge ikke afholdes fra at søge Helbredelse ved Frygten for at blive røbede. Den Tavshedspligt, der maa vige for Vidnepligten, har ikke nogen synderlig Værdi, hverken for Lægen eller hans Klienter. Thi naar enhver Oplysning kan fremtvinges gennem Vidneførsel, bliver den tilstræbte Betyggelse saa noget nær illusorisk. Derfor have ogsaa Lægerne i denne Sag taget til Feltraab *Brouardel's* Ord: *Le secret est absolu ou il n'est pas.* Og den Fortolkning, Forf. paa Side 9 giver af denne Sætning, kan ikke betragtes som fyldestgørende. Udtalelsen har sikkert Hensyn til det, der er Spørgsmaalets Brændpunkt, nemlig Konflikten med Vidnepligten.

Om dette Kapital-Spørgsmaal udtaler Forf. selv (S. 33),

*) Ogsaa efter den østerrigske Straffelovs § 359 ere Læger og Jordemødre pligtige under Straffetruusel at gøre Anmeldelse til Øvrigheden i alle Tilfælde, hvor der er Mistanke om en Forbrydelse, uanset deres i § 498 paalagte Hemmelighedspligt.

at Besvarelsen er særdeles tvivlsom. Antagelig er der da ikke sagt det sidste Ord om Konfliktens Løsning. Lægerne have Grund til taknemmeligt at anerkende Assessor O.s Bestræbelser for at sprede den Uklarhed, der ofte kommer til Orde overfor dette Emne. Men de maa tillige være berettigede til at afvente, om Spørgsmaalet ikke vil blive taget op fra anden juridisk Side og med en noget anden Opfattelse af Retsordenens Krav.

Knud Pontoppidan.

Samfundet og Børnene.

Om Statens og Samfundets Stilling til den forsømte og forvildede Ungdom med særligt Hensyn til Sagens historiske Udvikling af *Axel Petersen*, Kriminalretsassessor. København 1904, G. E. C. Gads Universitetsboghandel. 190 Sider.

Den saakaldte »Børnesag«, Interessen for den forsømte og forvildede Ungdom, og ganske særlig Interessen for de Børn og unge Mennesker, der ere komne i Konflikt med Loven, har i en Række af Aar været stærkt fremme her til Lands. Nærværende Tidsskrift har bl. a. indeholdt en Række Afhandlinger, der paa forskellig Maade have slaaet til Lyd for de Bestræbelser, her er Tale om. Ganske særlig er der Grund til at minde om afdøde Stuckenberg's Artikler i dette Tidsskrifts Aargange 1879—81, i hvilke der peges paa, baade hvad der er gjort paa dette Omraade i andre Lande, og hvilke Principper der maa være afgørende ved Indførelse af nye Lovregler. Senere har Sagen jo været drøftet bl. a. paa Møder, i Bladene og i Rigsdagen, og en indgaaende Behandling har kunnet foretages navnlig paa Grundlag af det af Kommissionen af 1893 tilvejebragte Materiale. Og endelig ere vi nu komne saa vidt, at Loven af 14de April 1905 om Behandling af forbryderske og forsømte Børn og unge Personer den 1ste

Oktober d. A. træder ud i Livet og med den de nye betydningsfulde Institutioner: Værgeraad og Overværgeraad. Omtrent samtidig er den midlertidige Lov af 1ste April 1905 om nogle Ændringer i Straffeloven traadt i Kraft (8de September), hvorefter Børn under 14 Aar ikke kunne straffes, men skulle være Genstand for særligt Tilsyn og Opdragelse. Og Grunden er bleven vel forberedt for denne betydningsfulde Reform ved den store Virksomhed for de forsømte Børns Redning, som ganske særlig i de senere Aar er bleven udfoldet navnlig af »Foreningen af 1837« og »Kristelig Forening« og ved de Institutioner: Børnehjem, Optagelseshjem og Skolehjem, som de have skabt. Endnu staar dog meget tilbage, og navnlig vente alle Børnesagens Venner med Længsel paa de Opdragelsesanstalter af strengere Art, som Staten har paataget sig at oprette, og som maa indføres i det nye System, fordi de ikke kunne undværes, naar Staten opgiver Straffemyndigheden over de unge Forbrydere.

Paa et Tidspunkt som dette er der særlig Anledning til Belysning og Drøftelse af de Emner, som »Børnesagen« omfatter, navnlig ogsaa, fordi nu videre Kredse af Befolkningen gennem Værgeraadsvirksomheden ville komme til at beskæftige sig med dem. Det er dette Hensyn, der har ført til Udgivelsen af Maanedssbladet »Børnesagens Tidende«, som staar aabent for Diskussion og er rede til Vejledning for Børnesagens Venner. Det er det samme Hensyn, der aabenbart har været afgørende for Kriminalretsassessor Petersen ved Udsendelsen af det fornævnte Værk, som i den allersidste Tid har faaet et Supplement i hans nyeste Bog, »Det offentlige Børnetilsyn efter Lovene af 1ste og 14de April 1905, fremstillet særlig til Brug for Værgeraadsmedlemmer« (Kbhvn. 1905, Gad, 174 Sider).

Det førstnævnte Værk har nu foreligget saa længe, at mange i Sagen interesserede kende det ret nøje, og det fortjener at fremhæves, at en af de dygtigste Talere paa det nylig afsluttede skandinaviske Møde i København for

Børnesagens Venner stærkt fremhævede den Nytte, han havde haft af det, og varmt anbefalede det.

Forfatteren fremhæver selv, at han har lagt Vægt paa Sagens historiske Udvikling. Han medbringer særlige Forudsætninger til at skrive et paa denne Maade anlagt Værk. Først og fremmest en minutiøs Nøjagtighed i alle Angivelser. Man kan stole trygt paa, at alle faktiske Oplysninger ere kontrollerede og fuldtud paalidelige. Og paa de Punkter, hvor han til Dels er uden Forgænger, saaledes i hele det vigtige Afsnit om Opdragelsesanstalter, Børnehjem og Foreninger, der tage Sigte paa Børnenes Vel, kan man være sikker paa, at Materialet er gennemgaaet til Bunden, og at intet er overset. Værket faar derved en Betydning som Haandbog, der vanskelig kan overvurderes. Men Forfatterens Tilbøjelighed til Grundighed i Forbindelse med hans tidligere omfattende Syslen med Rets-historie har for saa vidt været farlige Forbunds-fæller, som de have forledt ham til mere udførligt end fornødent at beskæftige sig med Forhold, som nu nærmest have Kuriositetens Interesse. Dette gælder Fremstillingen af Lovgivningen med Hensyn til Børneforbrydelser i Tiden indtil Christian den 5tes Lov og i Tiden fra denne og indtil Straffeloven af 1866. De 65 Sider, som anvendes hertil, kunde uden Skade for Bogens Værdi have været reducerede betydeligt. Derimod er Fremstillingen af Lovgivningens Standpunkt efter Straffeloven af 1866 ingenlunde for bred, men baade klar, orienterende og i Virkeligheden udtømmende.

Ganske særlig Interesse har Bogens 2det Afsnit. Her omhandles først de fra ældre Tid stammende Opdragelsesanstalter, derunder Vajsenhuset og Opfostringshuset, dernæst de i det nittende Aarhundrede grundlagte Opdragelsesanstalter (Bøgildgaard, Holsteinsminde, Flakkebjerg, Landrupgaard, Himmelbjerggaarden m. fl.), endvidere Børnehjem og dermed beslægtede Institutioner (Landbrugskolonier, Stiftelsen paa Jægerspris, Asyler og Arbejdsstuer) og ende-

lig Foreninger, der antage sig hjælpeløse, forsømte og forvildede Børn og unge Mennesker. Alt væsentligt er saaledes medtaget, men Forfatteren værger sig udtrykkeligt mod at have haft til Hensigt at medtage andet end saadanne faste Institutioner, der have til Opgave at overtage eller dog væsentlig at medvirke ved Børnenes Opdragelse.

Blandt disse faste Institutioner er der Grund til særlig at dvæle ved Anstalterne Flakkebjerg og Landerupgaard, ikke mindst under Hensyn til de Angreb, der i den sidste Tid i den socialdemokratiske Presse have været rettede særlig mod Flakkebjerg. Oprettelsen af Anstalten paa Flakkebjerg falder omtrent samtidig med Oprettelsen af Foreningen af 1837 og staar som et Udtryk for Tidens Trang til energisk Arbejde for den opvoksende Ungdoms Forbedring. Efter at forskellige Anskuelser havde haft Lejlighed til at brydes, sejrede den Retning, som gik ud paa at drage de vanskelige Børn bort fra de Forhold, hvorunder de hidtil havde levet, og opdrage dem under landlige Forhold, ganske særlig ogsaa ved Landarbejde, ikke ved Haandværk. Den oprindelige Leder af Virksomheden, C. C. Møller, havde i en sjælden Grad Evne til at bearbejde det vanskelige Materiale, der overgaves ham, navnlig ogsaa den faste Haand, som ikke maa savnes paa et saadant Sted. Efter Erhvervelsen af Landerupgaard i 1867 har Arbejdet kunnet fordeles saaledes, at Drengene fra Jylland kom paa den sjællandske Ejendom Flakkebjerg, de sjællandske derimod paa den jydsk Ejendom Landerupgaard. I det hele maa det siges, at Anstalterne have udrettet et fortjenstfuldt Arbejde. Efter Optagelsesplanen modtages Børn i en Alder af 8—14 Aar, kun undtagelsesvis ældre. Her er et Punkt af største Interesse. Foreninger og Anstalter ville kun nødig optage Børn, der ere ude over Konfirmationsalderen. Ganske naturligt, thi ere de ældre, er det langt vanskeligere at faa noget godt ud af dem, da her jo er Tale om de forsømte og forbryderske Børn, hvis Karakter har dannet sig under de alleruheldigste

Forhold. »Kristelig Forening til vildfarende Børns Redning« har i saa Henseende gjort sørgelige Erfaringer. Den tager nemlig Børn og unge Mennesker i Alderen 10—18 Aar. Men Anbringelsen af de 16—17-aarige Knøse er for Tiden yderst vanskelig. Foreningen har ganske vist selv et mindre Optagelseshjem til saadanne, men dette slaar langt fra til, og det samme gælder »Foreningen af 1837«s Skolehjem i Gjelsted, som desuden, for ikke at ødelægge Tønen blandt de mere haabefulde Elever, nødig binder an med de særlig vanskelige i 16—17 Aars Alderen. Man er med Hensyn til Anbringelsen af saadanne navnlig henvist til Institutioner som Næsbygaard, der indehaves af Foreningen »Hjemløses Venner«, og Hedeheimmet »Lyng«, der hører under Fængselselskaberne, og som, hvor fortræffelige de i sig selv kunne være, dog ikke særlig ere beregnede paa unge Mennesker. Vil vedkommende ikke skikke sig paa et saadant Sted eller løber han atter og atter bort derfra, ja, saa staar man overfor det absolut ufyldstgørende Skridt: at opgive ham. Derfor skal det atter og atter siges, at det bliver ikke godt, før vi faa de Statsanstalter, som Børneloven har forpligtet Regeringen til at oprette, og som med fast Haand kunne omfatte de unge, der ere over Konfirmationsalderen og trænge til alvorlig at aves, hvis de ikke skulle blive Fængslernes sikre Bytte senere. Og vel at mærke, Anstalterne skulle have Lov til at beholde dem udover Opnaelsen af Myndighedsalderen, efter Omstændighederne til det fyldte 21de Aar (Børnelovens § 36).

Meget læseværdigt er Afsnittet om Foreningerne. Forfatteren har her givet en omhyggelig Fremstilling bl. a. af de ejendommelige Brydninger, under hvilke »Kristelig Forening« voksede op, samtidig med at »Foreningen af 1837« tog et Opsving, som i mange Henseender var forbavsende. Trods Bestræbelsen for at indtage et upartisk Stille, er Fremstillingen vel nok nærmest set fra »Plejhjemsforeningernes« Synspunkt. Enhver Konkurrence — og Forfatteren bruger med Rette dette Ord om de Bestræbelser, hvorom

her er Tale — maa nødvendigvis medføre nogen Bitterhed, og man kan kun glæde sig over, at der nu synes at være naaet et Punkt, hvor disse i Virkeligheden ganske ensartede Bestræbelser ere gledne sammen og have skyllet de personlige Modsætninger til Side. Konkurrencen har haft det gode ved sig, at Energien i Børnesagens Tjeneste er bleven skærpet, og der er opnaaet Klarhed paa Punkter, hvor man tidligere har staaet mere usikker. Man er kommen paa det rene med, at Anbringelse af forsømte Børn vel i mange Tilfælde kan ske hos private Familier, altsaa i saakaldte Plejehjem, men at denne Anbringelse paa den anden Side overfor enkelte vanskelige Børn nødvendigvis maa slaa Klik, og at for disse Anbringelse i Børnehjem eller Opdragelsesanstalter er det eneste rette. Men ofte vil det være vanskeligt straks at bedømme, hvor Barnet hører hjemme. Dette har ført til det helt nye Begreb »Iagttagelseshjemmet«, som »Kristelig Forening« først har ført ud i Livet, og som sikkert har Fremtiden for sig. Optagelseshjemmet paa Ourø er et saadant Hjem. Forfatteren skriver med Hensyn hertil: »Selvfølgelig er den Overflytning og Omplantning, som foranlediges ved først at lade Barnet passere et Optagelses- og Iagttagelseshjem, lidet heldig, men i det overvejende Antal Tilfælde vil man dog, naar man overhovedet vil benytte private Plejehjem, paa denne Maade kunne sikre sig mod at flytte Barnet flere Gange, hvilket efter Omstændighederne vil kunne virke ganske ødelæggende for Barnet, der paa denne Maade aldrig falder til Ro«. Det er stærke Ord, som ikke harmonere med den rolige Stil, der ellers er karakteristisk for Forfatteren. »Kristelig Forening«s Bestyrelse mener i Modsætning hertil, at ethvert Barn saa vidt mulig bør gennemgaa Iagttagelsesstadiet, hvilket allerede er gennemført, omend i mindre omfattende Skikkelse, i Foreningen af 1837, og Anmelderen kan ej heller ret faa Øje paa det »lidet heldige« ved denne Overflytning, ligesom han efter sin Erfaring maa hævde, at Flytning fra et Plejehjem til

et andet undertiden — hyppigere, end Forfatteren vistnok antager — langt fra at virke ødelæggende kan være overordentlig heldig for Barnet.

Assessor Axel Petersens Bog vil sikkert vinde Paa-skønnelse hos alle, der beskæftige sig praktisk med Arbejdet for Børnesagen, og det er efterhaanden store og udbredte Kredse af Befolkningen. Plejehjemsforeningerne og Kristelig Forening med dens Provinsafdelinger have spændt et tæt og sikkert Net over næsten alle Dele af Landet, og det private Initiativ har med beundringsværdig Dygtighed givet sig i Lag med at fremhjælpe den opvoksende Slægt, ogsaa den Del af den, som det er vanskeligst at have at gøre med. Nu er Staten kommen med i Arbejdet, og kun ved Forening af begges Bestræbelser kan Maalet naas. Staten maa yde økonomisk Hjælp, den maa bortrydde de Hindringer, som ufornuftige Forældre ofte lægge i Vejen for Børnenes Anbringelse, og den maa regulere det fornødne Samarbejde, »men« — og med disse Ord slutter Forfatteren — »hvad der allerede er skabt ad privat Vej, er et saa stort og livskraftigt Værk, at det fortjener at opretholdes og styrkes til videre Udfoldelse, saa at den egentlige Børnesag eller Forsorgen for dem, der virkelig ere Børn og kunne behandles som Børn, vedblivende, omend paa mere maalbevidst Maade, kan blive baaret af Folket selv paa Frivillighedens Grund«.

C. E. Cold.

Beretning om Strafanstalterne i Danmark i Finansaaret 1903—1904.

Det interessanteste Afsnit af denne Beretning, der fremtræder i den sædvanlige Form, er Redegørelsen for Tilbagefaldet til Strafarbejde mellem de 10 Aar forud løs-

ladte Fanger. Tilbagefaldsprocenten for de i 1893 løsladte Fanger var herefter 36,4 for Mænd og 30,6 for Kvinder. Sammenholdes disse Tal med de i de 2 foregaaende Beretninger givne, tilsvarende Oplysninger for de henholdsvis i 1891 og 1892 løsladte Fanger, faas som Resultat følgende:

Løsladte i alt	1444 Mænd,	deraf tilbagefaldne	39 %
— —	362 Kv.,	— —	31 —

Disse Tal omfatte alle Strafarbejdsfangerne uden Hensyn til, hvor ofte de tidligere have været i Strafanstalt.

Betragtes Forholdet derimod særskilt for deres Vedkommende, der ere løsladte efter 1ste Strafarbejdsstraf i Aarene 1891, 1892 og 1893, bliver Tilbagefaldsprocenten kun 30 for Mænd og 21 for Kvinder *).

Af de øvrige i Beretningens almindelige Del givne Oplysninger skal kun henledes Opmærksomheden paa den praktiske Foranstaltning, at der ved kgl. Resolution af 13de Juli 1903 er tillagt Inspektørerne for Strafanstalterne Bemyndigelse til i Tilfælde af, at Løsladelsestiden for flere i samme Strafanstalt hensiddende Fanger falder samtidig, at foretage Løsladelsen indtil 7 Dage før det regelmæssige Tidspunkt, for saa vidt det er nødvendigt, for at der kan blive et passende Mellemrum mellem de enkelte Fangers Løsladelse. Det undgaas herved, at Fangerne straks efter Løsladelsen kunne træffe hinanden lige udenfor Fængslets Port, hvoraf man ofte har set skæbnsvangre Følger.

Tilgangen af nye Fanger har udgjort 611 (556 Mænd og 55 Kvinder), hvilket betegner en Nedgang imod de foregaaende Aar; dette har imidlertid intet at sige, da Aarsagen udelukkende er de i stort Omfang ved Benaadning stedfundne Nedsættelser af Straffe fra Forbedrings-

*) Til en Slags Sammenligning kan tjene, at af de i Aarene 1902-04 for første Gang til Strafarbejde dømte Personer fik 125 ved administrativ Benaadning Straffen nedsat til Fængsel paa Vand og Brød med det Resultat, at 55 % faldt tilbage i Løbet af 3 $\frac{1}{4}$ Aar, se »Det ny Aarhundrede» 1905, Side 282 ff.

husarbejde til Fængsel paa Vand og Brød, og heller ikke i andre Retninger indeholde de statistiske Tabeller noget særlig bemærkelsesværdigt; alene Tidsrummet er jo for kort til, at man paa disse tør bygge noget som helst, og det maa beklages, at man har opgivet at udgive den i Beretningen for 18⁹¹/₉₂ bebudede 10-aarige Sammenarbejden af Aarsberetningerne, som først ved en saadan Bearbejdelse vilde kunne føre til større Resultater og bære den Frugt, som det i de enkelte Beretninger nedlagte, betydelige Arbejde fortjente.

Ved Betragtning af de om de enkelte Strafanstalter givne Oplysninger studser man ved den stadige Nedgang i Fangetallet i Kristianshavns Strafanstalt, hvis Gennemsnitsbelæg i de sidste 10 Aar er gaaet jævnt ned fra 134 til 77, hvilket ikke kan forklares ved den ovenomtalte Benaadningspraksis, som først begyndte 1902. Forklaringen skal ikke søges givet nøjere her — den ligger vel til Dels i, at den kvindelige Kriminalitets Afløbsrende, Prostitutionen og navnlig den hemmelige, sluger flere og flere — men der skal blot gøres opmærksom paa det urimelige i, at Kristianshavns Strafanstalt desuagtet vedbliver at være til Huse i den gamle, alt for store og af hygiejniske, disciplinære, økonomiske og Brandfarligheds-Hensyn lige uheldige Bygning. Kun de økonomiske skal her nærmere omtales: Bygningen indtager et Areal af 17,860 □ Alen (7040 □ Meter) og kræver med sine vidtløftige og ganske uhensigtsmæssige Lokalteter for Tiden et Personale paa i alt 35 Personer (til 77 Fanger!). Følgen er, at hver Fange her daglig koster Kr. 3,40, det vil sige over dobbelt saa meget som i Vridsløselille og Horsens Strafanstalter, hvor Udgiften kun er henholdsvis Kr. 1,32 og Kr. 1,62 pr. Fange daglig. Hvis man solgte de gamle Bygninger med hele den dertil hørende ret værdifulde Grund og byggede en ny til 150 Fanger med Mulighed for Udvidelse, vilde man, afset fra de mange administrative Fordele, kunne nøjes med omtrent det halve af det nuværende Personale og

ved denne og de øvrige af en hensigtsmæssig og tids-svarende Indretning flydende Besparelser kunne bringe den aarlige Udgift ned med henimod en Trediedel af den nu-værende, d. v. s. spare Statskassen en aarlig Udgift paa omtrent 30,000 Kr. Og hele denne Besparelse vilde kunne indvindes ganske gratis, da en ny Strafanstalt sikkert kan opføres for den Sum, der kan faas ved Salg af den gamle. — En saadan Foranstaltning foresloges da ogsaa alt i Rigsdagssamlingen 18⁹⁷/₉₈, og Forslaget gentoges 18⁹⁸/₉₉ og 18⁹⁹/₁₉₀₀, men har ikke været fremme siden, uvist af hvilke Grunde.

At Staten ikke ønsker at spare de ommeldte 30,000 Kr. aarlig paa denne Konto, bliver saa meget mere ubegribeligt, som der er god Brug for dem ved Strafanstalterne for Mænd.

End ikke de ovenfor omtalte, ret hyppige Strafnedsættelser har nemlig formaaet at bringe Tilgangen ned til et saadant Punkt, at de højst mislige Overflyttelser paa Grund af Pladsmangel af unge Forbrydere fra Vridsløselille til Horsens Strafanstalt har kunnet undgaas. Ifølge Beretningerne er der i de sidste 4 Aar overflyttet henholdsvis 45, 87, 51 og 50 Personer, og da, som det ogsaa ses af Beretningerne, Celleafdelingen i Horsens (paa 57 Pladser) stedse er fuldt belagt, bliver Resultatet, at unge Forbrydere der maa sættes i Fællesskabe med gamle udlærte Professionals.

Ogsaa paa dette Forhold har Overinspektionen for Fængselsvæsenet alt i Aaret 1901 (jfr. Beretningen for 1900/₀₁) henledet Opmærksomheden og gjort Forslag om en Udvidelse af Vridsløselille Strafanstalt, hvortil var anslaaet at ville medgaa 125,000 Kr., uden at der heller er kommet noget ud af det, skønt Renten af dette Beløb, som det vil ses, ikke udgør mere end $\frac{1}{6}$ af den aarlige Indtægt, der kunde vindes ved den omtalte Transaktion med Strafanstalten paa Kristianshavn.

Fra Horsens Strafanstalt berettes, at 25 Fanger i

Aaret have været anbragte ved Hedeopdyrkningen, som dermed er gaaet ind i sit 5te Aar. Arbejdet (»Kampagnen« som det kaldes), varede i c. 5 Maaneder, fra April til September, og der er i denne Tid gravet og færdiggjort til Plantning i alt 260 Tdr. Land. Saavel Sundhedstilstanden som Disciplinen har været god, naar undtages et Undvigelsesforsøg af en »noget skørhovedet Fange«.

Fængselspræsten ved samme Anstalt beretter bl. a., at der i Foraaret, da en Del Fanger benaadedes mod at forlade Landet, var »nærved at komme en hel Benaadningsfeber blandt Fangerne, hvis Eftervirkninger endnu spores. Mange mente, at naar de blot vilde udvandre, kunde de faa Resten af deres Straffetid eftergivet«, og Præsten fik mange Besøg i den Anledning. Hvor stort Antallet af disse betingede Benaadninger har været, oplyses mærkelig nok ikke.

S. G.

Overfald i Vridsløselille Strafanstalt.

Officiel Beretning til Tidsskrift for Fængsels-
væsen og praktisk Strafferet.

Ved Landsover- samt Hof- og Stadsrettens Dom af 6. Novbr. 1903, der stadfæster Vester Flakkebjerg Herreds Ekstrarets Dom af 26. Septbr. s. A., blev Tjenestedreng *Thorvald Pedersen* for Forsøg paa Mord anset efter Strf- lovens § 190 jvfr. §§ 46 og 37 med 5 Aars Forbedrings- husarbejde, og blev afleveret til Vridsløselille Forbedrings- hus den 21. Novbr. 1903.

Fangen er født den 9. Septbr. 1887 i Korsør; han er ægtefødt og Forældrene ere Arbejdsfolk. Han var saaledes kun 16 Aar gl., da han begik den Forbrydelse, for hvilken han blev dømt. Han har ikke vist Anger over sin Ger- ning.

I Fængslet har han opført sig ret ordentlig, og han var efter Haanden bleven sat op i højeste Arbejdsklasse. Han var beskæftiget med Snedker- og andet Træarbejde, og som Følge heraf havde han i Cellen en Høvlébænk og for- skelligt Snedkerværktøj, deriblandt flere Stemmejern.

I de sidste Par Maaneder havde han, som er en inde- sluttet og mut Person, efter sin Forklaring tænkt paa, at

han vilde dræbe en af Fængselsbetjentene, uden at han dog havde tænkt paa nogen bestemt, og som Motiv har han kun angivet, at han var ked af at være i Fængslet, og mente, at han, naar han udførte sin Tanke, »kunde komme bort«, uden at han dog vil have tænkt videre over, hvor han kunde komme hen. Der havde ikke været noget udestaaende mellem ham og Betjentene, og han har udtrykkelig erkendt, at ingen af disse have fornærmet ham.

Først Søndag den 29. Oktbr. d. A. om Formiddagen fattede han den endelige Beslutning om at udføre sit Forsæt om Eftermiddagen, naar vedkommende Betjent kom ind i Cellen for at tænde Gassen. Han vilde derhos benytte sig af et af Stemmejernene til at dræbe Betjenten med. Da det begyndte at mørknes og han hørte, at Betjenten tændte Gassen i de nærmeste Celler og saaledes straks efter kunde ventes at ville komme ind til ham, tog han det største af Stemmejernene — en saakaldet Lok-Beitel, et smalt, meget skarpt Instrument — i Haanden og stillede sig op ved Høvlebænken i Cellen. Idet Betjenten, efter at have aabnet Celledøren, gik et Par Skridt ind i Cellen og bøjede sig hen mod Gasarmen, som var anbragt over Høvlebænken, for at tænde Gassen — huggede Fangen ham med stor Kraft det ommeldte Redskab ind i Halsen under det ene Øre i den bestemte Hensigt at dræbe ham. Redskabet trængte vistnok c. 3 Tommer ind i Halsen. Betjenten traadte derpaa tilbage, rev Huggejernnet, som sad fast i Halsen, ud og kastede det paa Gulvet, hvorefter han trak sig ud af Døren, som han smækkede i. Skønt han blødte stærkt, havde han dog saa mange Kræfter, at han selv kunde gaa ned i Fængslets Sygeafdeling, hvor han blev forbundet.

Det synes, som om Betjenten vil komme godt over det passerede, men det maa betragtes som et rent Held, at Voldsgerningen ikke medførte Døden. Om han i Fremtiden vil faa nogen Men af Saaret, kan endnu ikke siges

med Bestemthed, men sandsynligt er det, at Saaret ikke vil efterlade blivende Følger.

Fangen selv synes at være fuldstændig ligegyldig over sin Gerning, og viser ingen Anger. Det bør bemærkes, at han efter alle Oplysninger er fuldstændig normal i aandelig Henseende.

Forskellige Meddelelser.

De tyske Students Kriminalitet. I Aschaffenburgs fortrinlige Værk „Das Verbrechen und seine Bekämpfung“ findes bl. a. under Overskriften: Alkohol en Del Oplysninger om Studenternes Deltagelse i Forbrydelser, udarbejdet paa Grundlag af Rigsstatistiken. Aschaffenburgs Udtalelser lyder omtrent saaledes:

Vel næppe nogen Stand er i en saa gunstig Stilling som Studenterne. Som Regel er de udgaaede fra dannede Familier, opvoksede under Paavirkning af og med Kendskab til etiske Begreber, for Majoritetens Vedkommende fritagne for Næringssorger — hvor finder man saa gunstige Betingelser for at undgaa Konflikter med Straffeloven? Saa meget mere paafaldende er det, at Studenterne yder et saa betydeligt Tilskud til den almindelige Kriminalitet, som følgende Tabel udviser:

	Paa 10,000 Studenter falder af Domfældelser		Paa 10,000 Personer over kriminel Lavalder falder Domfældelser	Paa 10,000 Mænd i Alderen 21-25 Aar falder Domfældelser
	1893	1899	1899	1886—1895
Forbrydelser og Forseelser i det hele taget	83.3	80.6	123.6	332.7
Fornærmelser . . .	22.2	17.9	14.3	19.8
Grove Legemsbeskadigelser . . .	15.0	9.4	24.5	95.
Vold mod Politiet .	14.5	13.9	4.1	17.1
Hærværk	9.3	10.5	4.9	17.0
Simpel Vold	5.5	4.6	6.9	24.4
Husfredskrænkelse	4.1	5.6	5.8	19.1
Simpelt Tyveri . .	0.7	1.5	21.0	51.5
Bedrageri	0.5	3.0	6.3	16.4

Sammenlignet med Kriminaliteten i det hele synes Studenternes Andel ret betænkelig, særlig naar man lægger Mærke til deres ringe Tilskud til Ejendomsforbrydelserne, der ellers udgør 46 % af alle Forbrydelser og Forseelser. Man bør dog tage særligt Hensyn til, at Studenternes Alder falder sammen med de Alderstrin, i hvilke erfaringsmæssig Tilbøjeligheden til Kollisioner med Lovene er særlig stor. Derfor bør Gennemsnitstallene for Aldersklasserne 21—25 Aar tilføjes, saaledes som det er sket i Tabellen. Forskellen mellem Studenternes og den hele Befolkningens Kriminalitet er for Tyveri og Bedrageri, altsaa de hyppigst forekommende Berigelsesforbrydelser, meget stor, men er til Gengæld ved at udjævnes, saa snart man kommer ind i de Deliktsarter, i hvilke „ungdommeligt Overmod“, som Rigsstatistiken eufemistisk udtrykker det, gør sig særlig gældende. Og saa maa man endda erindre, at de fleste Fornærmelser mellem Studenterne indbyrdes slet ikke kommer for Retten, samt at mangfoldige Husfredskrænkelser, simple Voldshandlinger etc. skaffes ud af Verden ved privat Overenskomst — ganske sikkert endnu langt oftere for Studenternes Vedkommende end for Befolkningen i Almindelighed. Særlig beklagelig er de talrige Tilfælde af Vold mod Politiet. Netop hos de tilkommende Dommere, Lærere og Læger er denne Retskrænkelse højst alvorlig. At man for at finde tilsvarende Tal maa gaa helt ned til de kriminalistisk set aller værste Alderstrin for at finde tilsvarende Tal, at Studenterne ved Hærværk og Fornærmelser endog maa skamme sig ved at blive sammenlignede med Befolkningen i det hele, lader sig sandelig ikke bortforklare.

Fornærmelser, Husfredskrænkelser, Hærværk, Vold mod Politiet, Legemsbeskadigelser — alle disse Delikter har den samme Karakter — Tøjlesløshed og Voldsomhed. Og da hverken slet Opdragelse eller Raahed kan have foraarsaget disse Eksesser, bliver kun Alkoholen tilbage som Forklaring. Overtrædelsernes Art adskiller sig paa intet Punkt fra den mindre vel opdragne Arbejderklasses Raaheder. Man tør gaa ud fra, at uden Alkoholen vilde Domfældelserne af Studenter, som det sig hør og bør, høre til de største Sjældenheder. Studenterlivet viser os Typen paa en kunstig Kriminalitet, som har sin Rod i de bestaaende Drikkeskikke eller rettere sagt Uskikke.